

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2024
9. volební období

Těsnopisecká zpráva o schůzi
Poslanecké sněmovny Parlamentu

Schválený pořad 125. schůze Poslanecké sněmovny

1. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 861/ – první čtení
2. Návrh poslanců Pavla Blažka, Marie Jílkové, Kláry Kocmanové, Taťány Malé, Barbory Urbanové a Michala Zuny na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 747/ – první čtení
3. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony /sněmovní tisk 807/ – první čtení
4. Návrh poslanců Ivana Adamce, Martina Kupky, Ondřeje Lochmana, Antonína Tesaříka, Jiřího Slavíka a Jakuba Michálka na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 376/ – první čtení podle § 90 odst. 2
5. Návrh poslanců a poslankyň Jana Berkiho, Matěje Ondřeje Havla, Niny Novákové, Olgy Richterové, Renáty Zajíčkové, Zdeňka Kettnera a Vladimíra Balaše na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 756/ – první čtení podle § 90 odst. 2
6. Návrh poslanců Pavla Klímy, Jana Berkiho, Renáty Zajíčkové, Jany Berkovcové, Davida Šimka, Zdeňka Kettnera a Olgy Richterové na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 793/ – první čtení
7. Vládní návrh, kterým se předkládají Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s přístupem České republiky Stanovy Mezinárodního centra pro registraci seriálových publikací /sněmovní tisk 684/ – druhé čtení

8. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda o posíleném partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kyrgyzskou republikou na straně druhé podepsaná dne 25. 6. 2024 v Bruselu /sněmovní tisk 764/ – druhé čtení
9. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v boji proti trestné činnosti a při udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, podepsaná dne 16. července 2024 v Praze /sněmovní tisk 765/ – druhé čtení
10. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Pobřežím slonoviny na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsaná v Abidžanu dne 26. listopadu 2008 a v Bruselu dne 22. ledna 2009 /sněmovní tisk 791/ – první čtení
11. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Ghanou na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsaná v Bruselu dne 28. července 2016 /sněmovní tisk 792/ – první čtení
12. Vládní návrh, kterým se předkládají Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací změny příloh I a II Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů, přijatých v Gándhínagaru, Indie, dne 22. února 2020 /sněmovní tisk 840/ – první čtení podle § 90 odst. 2
13. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou a Svatým stolcem o některých právních otázkách, podepsaná v Praze dne 24. října 2024 /sněmovní tisk 844/ – první čtení
14. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Peruánskou republikou o programu pracovní dovolené, podepsaná v Limě dne 25. října 2024 /sněmovní tisk 850/ – první čtení

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2024
9. volební období

TĚSNOPISECKÁ ZPRÁVA
o 125. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu
konané 19. prosince 2024

Obsah:

Strana:

19. prosince 2024

Schůzi zahájila místopředsedkyně PSP Věra Kovářová.

Usnesení schváleno (č. 1225).

Poslanec Jakub Michálek 12

Schválen pořad schůze.

1. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 861/ – první čtení

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek 14

Poslankyně Helena Válková 16

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek 17

Poslanec Jakub Michálek 18

Další část schůze řídil místopředseda PSP Aleš Juchelka.

Poslanec Igor Hendrych 39

Poslankyně Zuzana Ožanová 40

Poslanec Aleš Dufek 40

Usnesení schváleno (č. 1226).

Poslanec Jakub Michálek 41

Poslanec Igor Hendrych 41

Poslanec Jakub Michálek 42

Další část schůze řídila předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová.

Poslanec Ivan Bartoš 42

Poslanec Jakub Michálek 46

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek 47

Poslanec Ivan Bartoš	47
Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	48
Poslanec Jakub Michálek	48
Poslanec Ivan Bartoš	49
Poslankyně Karla Maříková	49
Poslanec Jakub Michálek	50

Další část schůze řídil místopředseda PSP Karel Havlíček.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová	50
Poslanec Jakub Michálek	51

Další část schůze řídila předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová.

Poslanec Karel Haas	51
Poslankyně Vladimíra Lesenská	52
Poslanec Jakub Michálek	52
Poslankyně Helena Válková	53
Poslanec Jakub Michálek	56
Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	57
Poslanec Jakub Michálek	57
Poslankyně Taťána Malá	58
Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	60
Poslanec Jakub Michálek	61
Poslanec Igor Hendrych	61

Další část schůze řídil místopředseda PSP Aleš Juchelka.

Poslanec Jakub Michálek	64
Poslankyně Vladimíra Lesenská	65
Poslanec Jakub Michálek	67
Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	68
Poslankyně Helena Válková	68
Poslanec Jakub Michálek	69
Poslanec Radim Fiala	69
Poslanec Marek Benda	70
Poslanec Jakub Michálek	70
Poslanec Ivan Bartoš	71
Poslanec Patrik Nacher	71
Poslanec Jakub Michálek	72

Další část schůze řídil místopředseda PSP Karel Havlíček.

Poslankyně Klára Kocmanová	72
Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	75
Poslanec Jakub Michálek	75
Poslanec Milan Wenzl	76
Poslanec Jakub Michálek	78
Poslankyně Helena Válková	81
Poslanec Jakub Michálek	82
Poslanec Radek Vondráček	82
Poslanec Jakub Michálek	85
Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	85

Poslankyně Helena Válková	86
Poslanec Jiří Navrátil	86

Usnesení schváleno (č. 1227).

2. Návrh poslanců Pavla Blažka, Marie Jílkové, Kláry Kocmanové, Taťány Malé, Barbory Urbanové a Michala Zuna na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 747/ – první čtení

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	87
Poslanec Michael Kohajda	88
Poslankyně Taťána Malá	88
Poslanec Jakub Michálek	89

Další část schůze řídil místopředseda PSP Aleš Juchelka.

Poslankyně Klára Kocmanová	90
Poslanec Michal Zuna	93
Poslankyně Helena Válková	93
Poslanec Jakub Michálek	95

Usnesení schváleno (č. 1228).

Poslanec Jakub Michálek	101
Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek	102

3. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony /sněmovní tisk 807/ – první čtení

Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan	102
Poslanec Martin Major	104
Poslanec Radek Koteň	104
Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan	104
Poslanec Hubert Lang	104
Poslanec Ivan Bartoš	106
Poslanec Jakub Michálek	106
Poslanec Ivan Bartoš	107

Usnesení schváleno (č. 1229).

4. Návrh poslanců Ivana Adamece, Martina Kupky, Ondřeje Lochmana, Antonína Tesaříka, Jiřího Slavíka a Jakuba Michálka na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 376/ – první čtení podle § 90 odst. 2

Poslanec Ivan Adamec	109
Poslanec Libor Turek	110

Poslanec Martin Kolovratník	110
Poslankyně Alena Schillerová	111
Poslanec Ivan Adamec	112
Poslanec Jakub Michálek	113
Poslanec Ivan Adamec	114

Usnesení schváleno (č. 1230).

5. Návrh poslanců a poslankyň Jana Berkiho, Matěje Ondřeje Havla, Niny Novákové, Olgy Richterové, Renáty Zajíčkové, Zdeňka Kettnera a Vladimíra Balaše na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 756/ – první čtení

Poslanec Jan Berki	115
Poslanec Jan Richter	116
Poslankyně Klára Kocmanová	117

Další část schůze řídil místopředseda PSP Jan Skopeček.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka	119
Poslankyně Nina Nováková	119
Poslankyně Lenka Knechtová	120
Poslanec Jakub Michálek	120
Poslankyně Klára Kocmanová	120
Poslankyně Jana Hanzlíková	121
Poslanec Jan Richter	121
Místopředseda PSP Aleš Juchelka	124
Poslanec Jakub Michálek	124

Další část schůze řídil místopředseda PSP Karel Havlíček.

Poslanec Jakub Michálek	128
Místopředseda PSP Aleš Juchelka	129
Poslankyně Renata Oulehlová	130
Poslanec Jan Richter	130
Poslanec Jakub Michálek	131
Poslanec Roman Kubíček	131
Poslanec Ivan Bartoš	131
Poslanec Jan Berki	131

Usnesení schváleno (č. 1231).

6. Návrh poslanců Pavla Klímy, Jana Berkiho, Renáty Zajíčkové, Jany Berkovcové, Davida Šimka, Zdeňka Kettnera a Olgy Richterové na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 793/ – první čtení

Poslanec Pavel Klíma	133
Poslanec Martin Hájek	135
Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR Mikuláš Bek	135
Poslanec Zdeněk Kettner	136
Poslankyně Jana Berkovcová	136
Poslankyně Klára Kocmanová	138
Poslanec Pavel Klíma	140
Poslanec Zdeněk Kettner	141
Poslanec Jan Berki	141
Poslanec Ivan Bartoš	142
Poslanec Zdeněk Kettner	143
Poslanec Pavel Klíma	143

Usnesení schváleno (č. 1232).

7. Vládní návrh, kterým se předkládají Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s přístupem České republiky Stanovy Mezinárodního centra pro registraci seriálových publikací /sněmovní tisk 684/ – druhé čtení

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR Mikuláš Bek	144
Poslanec Jan Kubík	145

Usnesení schváleno (č. 1233).

8. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda o posíleném partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kyrgyzskou republikou na straně druhé podepsaná dne 25. 6. 2024 v Bruselu /sněmovní tisk 764/ – druhé čtení

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	146
Poslanec Jiří Strýček	146

Usnesení schváleno (č. 1234).

9. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v boji proti trestné činnosti a při udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, podepsaná dne 16. července 2024 v Praze /sněmovní tisk 765/ – druhé čtení

Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan	147
Poslankyně Jarmila Levko	148
Poslanec Radek Koten	148
Poslanec Jakub Michálek	149
Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan	149

Usnesení schváleno (č. 1235).

10. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Pobřežím slonoviny na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsaná v Abidžanu dne 26. listopadu 2008 a v Bruselu dne 22. ledna 2009 /sněmovní tisk 791/ – první čtení

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	150
Poslanec Roman Bělor	151

Usnesení schváleno (č. 1236).

11. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Ghanou na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsaná v Bruselu dne 28. července 2016 /sněmovní tisk 792/ – první čtení

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	152
Poslanec Roman Bělor	152
Poslanec Jakub Michálek	153
Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	154

Usnesení schváleno (č. 1237).

12. Vládní návrh, kterým se předkládají Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací změny příloh I a II Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů, přijatých v Gándhínagaru, Indie, dne 22. února 2020 /sněmovní tisk 840/ – první čtení podle § 90 odst. 2

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	154
Poslanec Michal Ratiborský	155
Poslankyně Klára Kocmanová	155

Další část schůze řídila předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová.

Ministr zemědělství ČR Marek Výborný	157
--	-----

Usnesení schváleno (č. 1238).

13. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou a Svatým stolcem o některých právních otázkách, podepsaná v Praze dne 24. října 2024 /sněmovní tisk 844/ – první čtení

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	159
Poslanec Ondřej Benešík	160
Poslanec Jakub Michálek	161

Další část schůze řídil místopředseda PSP Jan Skopeček.

Poslanec Radek Vondráček	177
Poslankyně Nina Nováková	178

Poslanec Jiří Horák	179
Poslanec Jakub Michálek	179
Poslanec Ivan Bartoš	180
Poslanec Jakub Michálek	180
Poslanec Aleš Dufek	181

Usnesení schváleno (č. 1239).

Poslanec Radek Vondráček	182
Poslanec Jakub Michálek	184
Poslankyně Alena Schillerová	184
Poslankyně Klára Kocmanová	185
Poslanec Zdeněk Kettner	185
Poslankyně Alena Schillerová	185
Poslanec Jakub Michálek	186
Poslanec Ivan Bartoš	186
Poslanec Vladimír Balaš	187
Poslanec Zdeněk Kettner	187
Poslanec Jakub Michálek	187
Poslanec Zdeněk Kettner	188
Poslanec Vladimír Balaš	188
Poslanec Jakub Michálek	189
Poslanec Jan Berki	189
Poslanec Vladimír Balaš	189
Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	190
Poslanec Vladimír Balaš	192
Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová	192

Další část schůze řídil místopředseda PSP Jan Bartošek.

Poslanec Tomáš Kohoutek	193
Poslanec Jakub Michálek	193
Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí ČR Marian Jurečka	194
Poslanec Marek Benda	194
Poslanec Hayato Okamura	194
Poslankyně Klára Kocmanová	195
Poslanec Vladimír Balaš	198
Poslanec Hayato Okamura	199
Poslanec Tomáš Kohoutek	199
Poslanec Ivan Bartoš	200
Poslanec Jakub Michálek	200
Poslankyně Klára Kocmanová	201
Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	201
Poslanec Jakub Michálek	202
Poslanec Aleš Dufek	203
Poslankyně Martina Ochodnická	204

Usnesení schváleno (č. 1240).

14. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Peruánskou republikou o programu pracovní dovolené, podepsaná v Limě dne 25. října 2024 /sněmovní tisk 850/ – první

čtení

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský	205
Poslanec Jiří Horák	206

Usnesení schváleno (č. 1241).

Závěrečná řeč místopředsedy PSP Jana Bartoška

Zahájení schůze Poslanecké sněmovny
19. prosince 2024
Přítomno: 166 poslanců

(Schůze zahájena v 9.00 hodin.)

Místopředsedkyně PSP Věra Kovářová: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vážení členové vlády, zahajuji 125. schůzi Poslanecké sněmovny a všechny vás vítám.

Aby byla zaznamenána naše účast, nejprve vás odhlásím a prosím, abyste se všichni přihlásili identifikačními kartami a případně mi oznámili, kdo žádá o vydání náhradní karty.

Schůzi svolala předsedkyně Poslanecké sněmovny podle § 51 odst. 4 našeho jednacího řádu na základě žádosti 89 poslanců. Pozvánka vám byla rozeslána elektronickou poštou ve čtvrtek dne 12. prosince tohoto roku.

A nyní přistoupíme k určení dvou ověřovatelů této schůze. Navrhuji, abychom určili poslankyni Renátu Zajíčkovou a poslance Stanislava Berkovce. Má někdo jiný návrh? Není tomu tak.

Zahajuji hlasování a táži se, kdo je pro? (Poslanec Berkovec: Nemáte kvorum.)

Omlouvám se, prohlašuji toto hlasování (číslo 1) za zmatečné.

Jenom připomínám, že jsem vás všechny odhlásila, a také vás, všechny přítomné, prosím, abyste se přihlásili svými identifikačními kartami.

Kvora bylo dosaženo, můžeme tedy hlasovat.

Zopakuji, že budeme hlasovat o určení dvou ověřovatelů, a navrhuji, abychom určili poslankyni Renátu Zajíčkovou a poslance Stanislava Berkovce.

Zahajuji hlasování a táži se, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 2, přihlášeno 115 poslanců a poslankyň, pro 108, proti 1. Návrh byl přijat.

Konstatuji, že jsme ověřovateli 125. schůze Poslanecké sněmovny určili poslankyni Renátu Zajíčkovou a poslance Stanislava Berkovce.

Sděluji, že do zahájení schůze požádali o omluvu své neúčasti na jednání tito poslanci a poslankyně: Adámková Věra do 13 hodin – pracovní důvody, Andrej Babiš celý jednací den – pracovní důvody, Babišová Andrea do 10.30 – zdravotní důvody, Bačíková Jana celý jednací den – pracovní důvody, Bartošek Jan celý jednací den – pracovní důvody. (Poslanec ODS omlouvá poslankyni Zajíčkovou z důvodu nemoci.)

Prosím chvilku o strpení. (Předsedající hovoří mimo mikrofon.) Budeme pokračovat v omluvách. Omlouvá se Bartošek Jan celý jednací den – pracovní důvody, Bauer Jan celý jednací den – pracovní důvody, Bělobrádek Pavel do 14 hodin – zdravotní důvody, Bernard Josef celý jednací den – zdravotní důvody, Blaha Stanislav celý jednací den – pracovní důvody, Brázdil Milan celý jednací den – zahraniční cesta, Dědeček Jaromír do 10.30 –

zdravotní důvody, Feranec Milan celý jednací den – zdravotní důvody, Fischerová Romana celý jednací den – zahraniční cesta, Foldyna Jaroslav celý jednací den – zdravotní důvody, Gazdík Petr celý jednací den – zdravotní důvody, Hájek Jiří od 10 do 18 hodin – pracovní důvody, Jílková Marie celý jednací den – zdravotní důvody, Jirout Radim celý jednací den – pracovní důvody, Kaňkovský Vít celý jednací den – osobní důvody, Kasal David celý jednací den – zdravotní důvody, Kobza Jiří celý jednací den – osobní důvody, Koten Radek celý jednací den – pracovní důvody, Kovářová Věra od 10.30 do 13 hodin – pracovní důvody, Lacina Jan od 10 do 12.30 – pracovní důvody, Mádlová Ivana od 9 do 12 hodin – zdravotní důvody, Mašek Jiří celý jednací den – zdravotní důvody, Nacher Patrik do 10 hodin – pracovní důvody, Němečková Crkvenjaš Zdenka celý jednací den – zdravotní důvody, Olšáková Eliška celý jednací den – pracovní důvody, Peřtová Berenika celý jednací den – zdravotní důvody, Potůčková Lucie celý jednací den – bez udání důvodu, Rais Karel celý jednací den – zdravotní důvody, Richterová Olga celý jednací den – zdravotní důvody, Šafránková Lucie celý jednací den – zdravotní důvody, Tureček Karel do 11 hodin – pracovní důvody, Urbanová Barbora od 11 hodin – pracovní důvody, Váňa Josef celý jednací den – pracovní důvody, Voborská Milada celý jednací den – pracovní důvody.

Z členů vlády se omlouvají Fiala Petr celý jednací den – zahraniční cesta, Baxa Martin celý jednací den – zdravotní důvody, Bek Mikuláš celý jednací den – pracovní důvody, Černochová Jana celý jednací den – pracovní důvody, Hladík Petr celý jednací den – pracovní důvody, Jurečka Marian celý jednací den – zahraniční cesta, Kulhánek Petr do 14 hodin – pracovní důvody, Kupka Martin celý jednací den – pracovní důvody, Lipavský Jan do 11 hodin – pracovní důvody, Rakušan Vít do 13 hodin – rodinné důvody, Válek Vlastimil celý jednací den – zdravotní důvody, Vlček Lukáš do 10.30 se omlouvá z pracovních důvodů.

Ještě dorazila jedna omluva, omlouvá se Martin Dvořák po celý jednací den z osobních důvodů.

Nyní přistoupíme ke stanovení pořadu 125. schůze, jehož návrh je uveden na pozvánce. Připomínám, že podle § 54 odst. 7 zákona o jednacím... (Hlas z pléna.)

Ano, já slyším žádost o odhlášení, mějte chvíli strpení, než dočtu odstavec, děkuji.

Připomínám, že podle § 54 odst. 7 zákona o jednacím řádu rozhodne Sněmovna pouze o pořadu uvedeném v žádosti. Nelze navrhnout žádnou změnu ani doplnění pořadu, rovněž tak nelze rozšiřovat schválený pořad.

A ještě než přistoupíme k hlasování, mám zde přednostní práva. Jako první je přihlášen pan předseda Andrej Babiš, ale ten je řádně omluven z pracovních důvodů. Dále zde mám přihlášku pana předsedy Bendy, ten svoji přihlášku stahuje. Paní předsedkyně Alena Schillerová je také přihlášena, také stahuje, a pan předseda Jakub Michálek vystoupí nyní s přednostním právem. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Vážené dámy, vážení pánové, dovolu mi, abych stručně okomentoval program dnešní schůze. Za Piráty musím říct, že z toho programu máme poněkud smíšené pocity, protože jsou tam body, které považujeme za užitečné a důležité a na kterých jsme se podíleli ve vládě, ale současně jsou tam i body, které vyvolávají mnohé kontroverze.

Současně k tomu musím přidat důležité upozornění, že dneska ve čtvrtek měly být tradičně zařazeny interpelace a že už se poněkoli káté opakuje situace, že je svolána mimořádná schůze a interpelace se nekonají. Já to chápu. Na jednu stranu chce vláda prosazovat svoje zákony a svolání mimořádné schůze je nejjednodušší nástroj. Současně se domnívám, že opakované vyprazdňování práva interpelovat vládu a kontrolovat její činnost je

zkrátka věc, která by se úplně neměla uplatňovat v rámci naší politické kultury. (Hluk v jednacím sále.)

A nyní k těm bodům, které jsou zařazeny, abych to okomentoval o něco podrobněji.

Pokud jde o trestní zákoník, to je věc, kterou rozhodně podporujeme a na které jsme se podíleli, ještě když jsme byli ve vládě, která zásadním způsobem modernizuje vězeňství a další související záležitosti, tedy zejména má vliv na počet vězňů, protože díky tomu, že se sníží kriminalizace některých trestných činů, tak se následně sníží i počet vězňů a umožní se individuální práce s vězni, což je to, po čem volají všichni odborníci v této oblasti, takže tento návrh určitě podporujeme, ale současně k tomu doplňujeme, že se domníváme, že bychom se mu měli dneska věnovat natolik podrobně, aby nebylo nutné prodlužovat lhůty, měnit lhůty – mělo by to být zkrátka těch 60 dnů. Nedomníváme se, že by bylo žádoucí, aby byla potom prodlužována doba projednávání tohoto návrhu zákona. Naopak, dneska máme ten čas, abychom se tomu věnovali podrobně, aby všechny argumenty zazněly, a není žádný důvod k tomu, abychom následně prodlužovali dobu projednání tohoto důležitého zákona. Všichni tady přece rozumíme tomu, že pokud se bude doba jednání prodlužovat, tak to znamená, že do konce volebního období se tento důležitý zákon vůbec nemusí stihnout.

Dále je zařazeno několik méně řekněme problematických konsenzuálních tisků, na kterých jsme se podíleli. S tím nemáme problém.

A poslední věc, kterou považuji za důležité vypíchnout, je smlouva mezi Českou republikou a Vatikánem, formálně tedy nazvaná se Svatým stolcem. Vzhledem k tomu, aby to bylo srozumitelné i pro občany, kteří to sledují, tak budu mluvit jenom o Vatikánu, byť chápu, že tam jsou samozřejmě nuance, které jsou dané vnitřní organizací katolické církve, Římské kurie a podobně. Ale tato smlouva je z našeho pohledu problematická, protože obsahuje ustanovení, která budou mít dopad na vyšetřování trestné činnosti, a zejména zneužívání dětí v rámci privilegovaných organizací, které tímto získají daleko širší a daleko silnější ochranu toho tajemství, co se děje uvnitř té organizace, takže my považujeme tuto smlouvu za problematickou a divíme se tomu, proč bylo prioritou vlády urychlit projednání této smlouvy, která má kontroverzní body, a naopak vláda nepředložila na pořad mimořádné schůze tak důležité zákony, jako je třeba posílení kompetence antimonopolního úřadu, protože vláda schválila první část reformy ÚOHSu, která posiluje jeho kompetence tak, aby mohl dohlížet nad trhem, a tak, aby mohl řešit situace, kdy dochází ke zneužití postavení na trhu.

To znamená, my se tady tři roky bavíme o drahých cenách, drahých cenách potravin a dalších oblastech, a potom, když tady máme zákon, který by to měl řešit, který by měl posílit kompetence ÚOHSu, tak místo toho, aby byl zařazen na mimořádnou schůzi a bylo to vyřešeno co nejdříve, tak se tam dostane Svatá stolice. Takže domnívám se, že bychom měli upřednostňovat při sestavování programu schůze Poslanecké sněmovny zákony, které jsou skutečně důležité pro lidi, jako je třeba posílení kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Mimochodem, dneska jsem zaznamenal zprávu, že pan ministr Kulhánek bude předkládat vládě i druhou část reformy antimonopolního úřadu, která se týká zakázek, která bude zrychlovat přezkum zakázek, což je druhé bolavé místo v činnosti antimonopolního úřadu. Takže to je věc, kterou určitě taky podporujeme, ale ta věc ještě není zralá na projednání tady v rámci Poslanecké sněmovny, tudíž jsem ji tady jenom zmínil.

Čili abych to shrnul, my pořad dnešní schůze podpoříme, nicméně budeme se vyjadřovat k jednotlivým bodům a budeme se určitě i kriticky vyjadřovat k sporným záležitostem týkajícím se posílení zpovědního tajemství, které jsou uvedeny ve smlouvě s Vatikánem, která byla vyjednáвана netransparentně, v podstatě tajně. Byla zveřejněna až potom, co ji smluvní strany podepsaly, což považuji za velmi nestandardní, a domnívám se, že této záležitosti bychom jako Poslanecká sněmovna měli věnovat náležitou pozornost. Děkuji.

Místopředsedkyně PSP Věra Kovářová: Děkuji, pane předsedo. Táži se, zda se ještě někdo hlásí s přednostním právem před schválením návrhu pořadu? Není tomu tak.

Nyní budeme hlasovat. Ale ještě než budeme hlasovat, tak vás všechny odhlásím a poprosím vás, abyste se přihlásili svými identifikačními kartami. Pan poslanec Smetana hlasuje s náhradní kartou číslo 40.

Nyní budeme hlasovat o celém návrhu pořadu 125. schůze Poslanecké sněmovny, jak byl písemně předložen. (Poslanec Benda mimo mikrofon: Nemáme ještě kvorum.)

Ano, nemáme ještě kvorum. Chvilku posečkáme, než se ustálí počet přihlášených. Přivolám kolegy z předsálí.

Připomínám, že jsem vás všechny odhlásila, a poprosím vás, abyste se přihlásili opětovně svými identifikačními kartami.

Tak, dosáhli jsme kvora.

Zahajuji hlasování o návrhu pořadu 125. schůze a táži se, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 3, přihlášeno 122 poslanců a poslankyň, pro 66, proti 6. Návrh byl přijat.

Konstatuji, že pořad schůze byl schválen, a nyní přistoupíme k prvnímu bodu pořadu, kterým je

1.

**Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
/sněmovní tisk 861/ – první čtení**

Z pověření vlády předložený návrh uvede ministr spravedlnosti Pavel Blažek. Prosím, pane ministře, ujměte se slova.

Kolegyně, kolegové, já vás poprosím o ztišení. Pokud máte nějaké důležité rozhovory, prosím, přesuňte je do předsálí. Děkuji. Prosím, pane ministře.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Dobrý den, děkuji za slovo. Návrh změn trestních předpisů, který byl předložen v Poslanecké sněmovně k posouzení, reaguje na závazky z programového prohlášení vlády, které směřují k rozšiřování konceptu restorativní justice, k rozšiřování aplikace alternativních sankcí či k řešení otázek postihu za takzvanou bagatelní kriminalitu.

Návrh se ale neomezuje pouze na řešení otázek spjatých s touto problematikou nižší společenské škodlivosti, ale přichází se změnami týkajícími se závažnějších trestných činů. Přichází taky se zpřísněním trestní represe tam, kde se to s ohledem na celospolečenský vývoj jeví jako potřebné.

Smyslem návrhu je tak přispět k určité racionalizaci trestní politiky. V tomto obecném cíli, věřím, lze nalézt shodu napříč politickým spektrem. Názory na to, jakým způsobem lze

tohoto cíle dosáhnout nebo se k němu alespoň přiblížit, jsou různé, což se ukázalo i v průběhu přípravy tohoto materiálu, který rozhodně nelze označit za jednoduchý.

Čekám proto, že nad jednotlivými návrhy, ze kterých se předložený návrh zákona skládá, proběhne jak ve výborech, tak pak i zde na plénu bohatá diskuse. Byl bych ale rád, aby se jednalo o diskusi věcnou, aby se podařilo trestní právo modernizovat a docílit toho, aby prostředky trestního práva byly užívány adekvátně a pouze v těch případech a v takové míře, ve které je to nezbytné.

Pokud bych měl zmínit hlavní změny, se kterými přicházíme, je třeba uvést, že návrh neobsahuje jedno stěžejní opatření, ale sestává se z řady dílčích změn, které ve svém komplexu pak mají potenciál dosáhnout sledovaného cíle. Tyto změny se týkají trestního práva hmotného i procesního, zasahují jak do obecné části trestního zákoníku, kde se zejména modifikují obecná pravidla pro ukládání peněžitého trestu a některých dalších druhů trestů, tak zasahuje i do jeho zvláštní části, kde se mění skutkové podstaty některých trestných činů nebo výše trestu za ně hrozících. Jedná se například o otázky trestání opakovaných krádeží věci bagatelní hodnoty, otázky postihu za samopěstování konopí a jeho držení pro vlastní potřebu, otázky postihu za nenávistné trestné činy a podobně.

Návrh obsahuje i změny v oblasti trestního práva procesního, neboť trestní řízení by mělo být pokud možno rychlé a efektivní a nemělo by být zbytečně prodlužováno a prodražováno, je-li zřejmé, že nelze prokázat rozhodné skutečnosti o vině. Zde je třeba upozornit například na zakotvení nového důvodu pro zastavení trestního řízení, neboť nelze akceptovat stav, kdy jsou před soud stavěny osoby v situaci, kdy lze předpokládat, že dojde ke zproštění obžaloby pro nedostatek důkazů, nebo na nové postupy v rámci trestního řízení vedeného proti právnickým osobám.

Jak jsem uvedl, podoba návrhu se formulovala poměrně dlouho, na řadě primárně nejen koaličních jednání, což ostatně svědčí o tom, že současná podoba trestního práva, jeho aplikace, není současnou politickou orientací vnímána jako optimální.

Debaty nad obsahem návrhu předložením zákona do připomínkového řízení neutichly, ostatně v rámci připomínkového řízení došlo k řadě poměrně výrazných změn. Čekám stejný průběh na půdě Poslanecké sněmovny. Ostatně asi již nyní mohu avizovat, že podle předběžné dohody s podvýborem ústavně-právního výboru pro problematiku domácího sexuálního násilí bude k tomuto tisku s největší pravděpodobností načtena úprava výpisu z Rejstříku trestů vydávaného pro práci s dětmi, která by měla omezit riziko opakovaného spáchání zejména sexuálních trestných činů na dětech.

Kromě této věcné řeči bych rád ještě uvedl, že jsem avizoval, že před prvním čtením projednám tento návrh s opozicí. To se stalo, konkrétně – jednalo se se zástupci hnutí ANO i hnutí SPD. Já bych chtěl poděkovat opozici za jednání velmi konstruktivní. Vznikly z toho určité dohody o způsobu projednávání tohoto návrhu zákona. Aby to bylo úplně jasné, nedostal jsem žádný bílý šek, ale bylo konstatováno, že návrhy, se kterými přicházím, jsou návrhy důležité.

Očekávám ještě některé další návrhy v průběhu schvalování ve Sněmovně ve druhém čtení. Současně chci říct, že jsem souhlasil s návrhem opozice na prodloužení lhůty na 90 dnů pro projednání před výborem. Souhlasil jsem s tím a беру to jako odbornou iniciativu, aby vznikla jakási neformální pracovní skupina mezi opozicí a koalicí, pokud se týče pozměňovacích návrhů, případně jakýchkoliv jiných záležitostí, které by se tohoto týkaly. Myslím si, že když bude dobrá vůle, tak těch 90 dnů neuškodí, aby ten zákon nebyl přijat. Počítali jsme to, mělo by to vyjít.

A já mám dnes ještě jeden bod, ten se týká – já úplně nemám rád tu zkratku, která existuje, ten takzvaný lex Anička – a tady zase musím říci, poděkovat opozici za spolupráci na tomto návrhu, a jen chci říci: ono když se chce a diskutuje, tak věřím tomu, že se dají udělat

v této Sněmovně i dobré věci napříč politickým spektrem, a já velmi doufám, že trestní zákon a trestní řád toho snad se stanou příkladem, přestože v jiných věcech spolu nesouhlasíme nebo se přeme, ale tady to vidím nadějně. Děkuji za pozornost.

Místopředsedkyně PSP Věra Kovářová: Děkuji, pane ministře. Prosím, aby se slova ujala zpravodajka pro prvé čtení, poslankyně Helena Válková. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Helena Válková: Já vám děkuji, paní místopředsedkyně. Milé kolegyně, milí kolegové, jsme teď v takovém bodu, který je velmi důležitý a který – bych řekla zahájení reformy trestní politiky v České republice.

Chci v úvodu jako zpravodajka říci stručně tu chronologii. V době, která předcházela volebnímu období devátému, čili v osmém volebním období, jsem vytvořila první pracovní skupinu jako tenkrát zmocněnkyně vlády pro lidská práva k trestní politice, která připravila návrh, který my už jsme nebyli schopni dovést do konce. Ten návrh velmi konstruktivně byl předán při předávání vlády v prosinci 2021 s tím, že byl rozpracován, a byl to vlastně jediný bych řekla bod, který byl převzat, pokud jde o nejdůležitější koncepční změny, v té původní podobě a rozšířen částečně, a je i obsahem programového prohlášení této vlády. Čili tady došlo k určité výjimce – asi je to tím, že trestní právo by mělo být apolitické, jde o hrdla a statky a tam opravdu spravedlnost má zavázané oči a měří každému stejně.

Takže jsem ráda, že teď jako zpravodajka si dovolím jednu poznámku. Přesto, že došlo k těžko vysvětlitelnému posunu v předložení této reformy až v závěru tohoto volebního období, protože na každou velkou reformu potřebujeme rok, a teď máme prosinec, a vzhledem k tomu, že volební období legislativní bude končit v červnu příštího roku, opravdu je to na hraně času, a koalice si je velmi dobře vědoma toho, že potřebuje i podporu opoziční menšiny. Ale my tímto chceme demonstrovat, minimálně hnutí ANO, že je konstruktivní opozicí a že když se s ní hovoří, tak dovede být velmi vstřícná, věcná a rozhodně nebude dělat žádné přílepy k tomuto zákonu.

Takže jako zpravodajka: chronologie byla asi taková, že se na tom návrhu hodně dlouho pracovalo, tři roky. V první podobě byl předložen v dubnu tohoto roku, ale byl natolik kriticky posouzen různými připomínkovými místy, včetně i určitého neformálního projednání, jak jistě pan ministr Blažek potvrdí, mezi klíčovými poslanci ústavně-právního výboru, že se rozhodl, a asi to bylo velmi rozumné, přepracovat, a předložil ho tedy 19. 11. kdy byl rozeslán všem poslancům jako tisk 861. Návrh byl zaevidován, dostal číslo. Organizační výbor 20. listopadu svým usnesením číslo 328 určil jako zpravodajku tohoto tisku mne a navrhl, aby byl garanční výbor – nikoliv překvapivě – výbor ústavně-právní. Další projednávání bylo možné od 30. listopadu. Takže když si to spočítáte, dneska máte 19. prosince, tak po určitých – ano, opravdu musím potvrdit slova pana ministra – dynamických jednáních jsme nakonec řekli: Dobře, potřebujete ten čas získat v tom smyslu, že tady každý týden bude hrát roli, a s ohledem na to, že je tam řada neuralgických bodů, o kterých bude hovořit jistě nejenom opozice, ale i možná někteří koaliční poslanci, které – pokud chceme tuto veskrze smysluplnou reformu pustit do dalšího projednávání tak, aby měla šanci na to, aby do, já říkám s opatrností, aby do konce května, když jsem to počítala i s návratem, který zřejmě bude, protože Senát, když jde o trestní zákoník, si málokdy nechává ujít tu možnost, že by tam neudělal aspoň nějakou změnu – takže v tomto ohledu potřebujeme opravdu 90 dní, abychom těmi pozměňovacími návrhy i demonstrovali naši vstřícnost, protože víme, že Česká republika nejenom že trpí přeplněností věznic, ale trpí hlavně takovým tím rigidním zastaralým systémem trestání, které už v podstatě v Evropě nemá obdobu, alespoň tedy v té Evropě, kterou se rádi občas řídíme a citujeme ji, včetně čísel v přepočtu osob vězněných na

100 000 obyvatel, kde jsme na chvostě. Předběhly nás už země, které ani tady nebudu raději citovat, protože to si nechám do toho svého vystoupení.

Vrátím se jako zpravodajka k tomu, že jsme tedy prakticky po necelých třech nedělích od té doby, kdy bylo možné zařadit tento tisk, to zařadili. Byla k tomu svolána mimořádná schůze, my s tím souhlasíme, nesouhlasíme. Souhlasíme, proto jsem tady k tomu hovořila, s tou věcnou náplní. Víme, že to je nutné pro Českou republiku, a trochu překračujeme svůj vlastní stín, protože víme, že je tato reforma předložená pozdě. Přesto souhlasíme s tím, aby byla projednána takovým způsobem, aby bylo reálné, že nabude účinnosti k navrhovanému datu 1. ledna 2026.

To je za mě asi jako zpravodajku v současné době všechno. Jenom bych chtěla poděkovat také panu ministrovi, že na mikrofon řekl, že – v podstatě to řekl nepřímě, ale jasně, když souhlasil s těmi 90 dny, s třemi měsíci – že i on si uvědomuje – a s vytvořením té pracovní skupiny – že ještě třeba na to, abychom na tuhle reformu mohli být když ne hrdí, tak aspoň abychom mohli říci, že opravdu šlo o reformu trestní politiky, tak že ještě potřebujeme čas a že potřebuje spolupráci nejenom koaličních poslanců, ale i opozičních. Děkuju za pozornost.

Místopředsedkyně PSP Věra Kovářová: Také děkuji. Jenom si tedy potřebuji – děkuju vám, paní zpravodajko – jenom si potřebuji ujasnit vystoupení s přednostním právem pana předsedy Jakuba Michálka. Ten se hlásí s přednostním právem do rozpravy, je to tak? Ano.

Takže pan ministr s přednostním právem. Prosím, máte slovo.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji. Já musím zareagovat na paní kolegyni Válkovou. Jak to uvést? Řeknu to asi tak: s paní kolegyni Válkovou se umíme i docela slušně přit, ale tady chci objektivně říci, že to, co po ní zůstalo, pokud jde o trestní právo, na Úřadu vlády, to znamená ty základní zásady trestní politiky, na kterých pracovala, převzala jak nová zmocněnkyně pro lidská práva, tak já jako ministr této vlády, neboť šlo o krok správným směrem, a ten materiál byl zpracován kvalitně, my ho vlastně doděláváme. Čili tady potvrzuji – a nemám rád takové to, že nikdy opozice nebo koalice neudělala něco dobře. Tohle bylo uděláno dobře.

Pokud jde o hlasy opozice, v trestním právu jsem o ně stál vždy. Tady je pravda, že nás ještě tlačí čas, ale samozřejmě má velký smysl, a stojím o každý opoziční hlas v této věci, abych se pokud možno dokázal domluvit s opozicí tak, aby tento návrh podpořila, podobně ostatně jako se to stalo při takzvané redefinici znásilnění. Ono to stojí nějaký čas, ty debaty, ale to je čas, který se setsakramentsky vyplatí. A dovolte mi, já už jsem tu nějakých – to ani nespočítám – jedenáct let, a moje přesvědčení, že kdybychom méně času trávili vzájemnými invektivami a více vzájemnými diskusemi, tak to tady vypadalo jinak, a já doufám, že se nám to podaří v trestním právu.

Místopředsedkyně PSP Věra Kovářová: Děkuji, pane ministře. Nyní otevíráм obecnou rozpravu, do které je s přednostním právem přihlášen pan předseda Jakub Michálek. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Vážená paní předsedající, vážený pane ministře, vážené kolegyně, vážení kolegové, milí občané, já bych rád za klub Pirátů vyjádřil podporu tomuto návrhu zákona, protože to je zákon, který jsme iniciovali, když jsme byli ve vládě, a který se opírá o programové prohlášení, jehož části jsme prosadili. Konkrétně v programovém prohlášení je jasný závazek, že vláda se zaměří na problém nadužívání trestní represe u jednání s malou společenskou škodlivostí. Takže to je ten závazek v programovém prohlášení, který byl schválen.

Ale je trochu škoda, že se dostáváme k projednávání konkrétního návrhu zákona až ve třetím roce vládnutí. Samozřejmě v tom programovém prohlášení je řada dalších věcí, které se týkají trestní politiky, vězeňství, a to je závazek zasazovat se o rozšíření alternativních trestů, což tato novela také dělá, prevence a snižování recidivy. Odlehčíme tak věznicím a urychlíme návrat odsouzených do normálního života, což je věc, o které jsem mluvil už v své úvodní řeči k programu jednání. Některé věci nás tam sice ještě dlouhodobě trápí, třeba elektronický monitoring, který úzce souvisí s trestní politikou a který zatím není rozvinutý tak, jak bychom si představovali. Těch náramků u vězňů, respektive u odsouzených, je nějakých pár desítek, což tedy ve srovnání s jinými státy je výrazně méně.

Ale zpátky k tomuto návrhu, který považujeme za důležitý a užitečný. Když jsme měli s ústavně-právním výborem návštěvu věznice v Mírově, tak jsme se bavili samozřejmě i s příslušníky vězeňské správy a ptali jsme se jich, co bychom my jako politici měli dělat pro to, aby naše vězeňství lépe fungovalo, aby byly lepší předpoklady pro to, že když člověka propustí z vězení a stane se naším spoluobčanem a sousedem, tak co bychom měli dělat? No, podle příslušníků bychom se měli zasadit o to, aby věznice nebyly přeplněné, aby dokázaly pracovat individuálně s jednotlivými vězni tak, aby se skutečně podařilo dosáhnout nápravy, toho, že ten člověk je připraven na normální život, že má zajištěny základní předpoklady jako bydlení, práce, oddlužení, společenské vztahy a tak dále. Ale to samozřejmě není možné v situaci, kdy na jedné cele v mírovské věznici sedí i dvacet vězňů a kdy některé věznice jsou přeplněné na výrazně více než 100 procent jejich kapacity.

Takže to je podstatou této novely. Tato novela napravuje historickou chybu, která se tady stala při schvalování trestního zákoníku, že všichni chtěli vypadat tak, že jsou tvrdí na zločince, a vyjadřovali to tím, že tam psali výrazně vyšší trestní sazby v řadě případů, ačkoliv v západních státech máme jasnou evidenci, že množství let trestu odnětí svobody je v řadě případů výrazně nižší, že jsou nižší ty dolní hranice a tak dále. Takže pokud se podaří schválit tuto novelu, tak by to měl být předpoklad toho, že do vězení budeme posílat pouze lidi, kteří tam opravdu patří, a současně na dobu, kterou si zaslouží, ale ne výrazně déle. Já o tom budu mluvit později, ale když se podíváme na některé ty excesivní tresty, že člověk, který třikrát ukradne nějaké housky nebo něco v obchodě, kvůli sčítání trestu za dnešní právní úpravy může dostat až šest let odnětí svobody, a naopak člověk, který se třeba pokusil uplatit zastupitele v pražském zastupitelstvu, dostane jenom peněžitý trest, tak to je trochu disproporční, samozřejmě.

No, když mluvím o modernizaci vězeňství a trestní politiky, samozřejmě vycházíme z klíčového ukazatele, kterým je počet vězňů na 100 000 obyvatel, a my se současně pohybujeme v číslech, která jsou dvakrát horší než třeba Rakousko.

Ono se na jednu stranu říká, že to zvyšuje bezpečnost, že jsou ti kriminálníci zavření, ale to platí samozřejmě u těch nejpřísněji trestaných, kde to nemá smysl se snažit o nějaké alternativy, ale u drobné kriminality by daleko lepší bylo, kdyby se nám podařilo tyto lidi napravit a snížit recidivu prostřednictvím působení psychologů ve věznicích a dalších odborníků tak, aby se jim skutečně mohli věnovat, a tak, aby byl zajištěn i návazný systém, abychom měli více probačních domů, protože se podařilo otevřít probační dům v Písku.

Máme tady takzvanou otevřenou věznici v Jiřicích, připravuje se na základě programového prohlášení další otevřená věznice, ale stále, když se podíváte na ty počty, na

těch 20 000 vězňů, tak to jsou opravdu drobečky – to jsou opravdu drobečky, co máme v otevřených věznicích, lidi, co mají náramky, lidi, kteří jsou v probačních domech. To jsou opravdu velmi malá čísla, a dokud to nezměníme, tak se obávám, že ta čísla recidivy budou poměrně vysoká, kolem 70 procent v celoživotní recidivě tam, kde bychom se měli snažit o snížení.

Samozřejmě, ten zákon obsahuje celou řadu pozitivních věcí, některé z nich už nastínil pan ministr. Máme tam problematiku konopí, kde bychom se jako Pirátská strana zasazovali o odstranění té zcela zbytečné represe. Já si zcela ještě velmi dobře pamatuju, že když jsem vstupoval do politiky, policie vydávala takové tiskové zprávy, jako že se jim podařilo chytit dívku s jointem. To jsou opravdu tedy počiny a doufám, že od té doby jsme se už posunuli, ale stále dostávám dodnes zprávy od lidí – a nejsou to jenom mladí lidé, jsou to i senioři – kteří třeba pěstují konopí kvůli tomu, aby si z toho mohli vyrobit mastičku, a opravdu nevidím žádný důvod, proč by náš stát měl takovéto lidi kriminalizovat, proč by je měl posílat do vězení a ukládat jim v řadě případů dlouhé a dlouhé tresty. Takže ta současná politika je zcela absurdní v oblasti konopí, protože ona umožňuje vypěstovat, respektive kriminalizaci až od pěti rostlin, do té doby je to přestupek, ale současně když člověk ty rostliny sklídí, tak se dostává zase okamžitě do režimu trestného činu. Já tedy nejsem žádný velký příznivec konopí, ale domnívám se, že kriminalizovat a zbytečně trestat tyto lidi, aby pak daňový poplatník musel platit 1 500 korun za den, že takovýto člověk sedí ve vězení místo toho, aby chodil do práce a platil odvody a daně do veřejných rozpočtů, tak to je vyloženě nerozum.

Já jsem se chtěl krátce věnovat, protože ono to tady úplně nezaznělo, té systémové úvaze, jak spolu souvisí jednotlivé fáze procesu, v rámci kterého my identifikujeme osobu, která je podezřelá, až k tomu, že ten člověk si prochází vězeňským systémem, případně potom vstupuje do nějakého procesu integrace – že ta čísla jsou důležitá pro základní představu o tom, kde potom můžou být účinné intervence. Když vycházím z dat, která jsem dostal od neziskové organizace Rubikon ohledně trestní politiky a vězeňství v České republice, jsou to data z roku 2019. To bylo v době, respektive kolem toho roku 2021 jsme začali řešit, jakým způsobem realizovat programové prohlášení, a tehdy byla dostupná data za rok 2019, tak jsme se samozřejmě ptali na to, jak vypadá v podstatě ten průtok systémem, protože pokud nebudeme dobře rozumět průtoku systémem, jestli nebudeme vědět, z jakého procenta se stávají vězni, lidé, kteří byli vyloženě odsouzeni k trestu odnětí svobody, z jakého procenta dochází k takzvaným přeměnám, to znamená, že jsou to lidé, kteří dostali třeba alternativní trest, který nevykonali a tak dále, tak podle toho samozřejmě nebudeme schopni dělat adekvátní opatření. Z dat Rubikon centra vyplývá, že v roce 2019 bylo nějakých 86 000 stíhaných osob, a že tedy z hlediska první fáze kriminality se více než celkem 30 procent populace stalo obětí trestného činu s tím, že ty škody za trestnou činnost dosahují 24 miliard korun. Nicméně systém trestní justice se orientuje na pachatele a jeho potrestání a nereaguje dostatečně na potřeby obětí. Proto i v této novele je otevřená otázka takzvané restorativní justice, která je zařazena právě jako další princip, který má být zohledněn v rámci trestního řízení – takže nemyslíme jenom na to, že je potřeba pachatele potrestat, ale že je žádoucí tam, kde to je možné, vhodné a na základě dobrovolnosti usilovat o to, aby se vztahy mezi obětí a pachatelem nějakým způsobem možná ne úplně napravily, ale aby měli možnost vyříkat si, co se stalo, jaký to mělo dopad, jak to zasáhlo tu oběť, aby to přispělo i k tomu, že po politické stránce ten pachatel se dozví, jaké následky měla jeho trestná činnost, takže to je zase pozitivní změna v tomto návrhu.

V další fázi rozhodování soudu se bavíme o nějakých 55 000 odsouzených osob, z nichž více než polovina jsou recidivisté. Čili to je potřeba tady podtrhnout, polovina z těch osob, které jsou odsouzeni, už si prošla vězeňským systémem, a z těchto 55 000 odsouzených osob dostalo 16 procent nepodmíněný trest odnětí svobody. To znamená, zase na to upozorňuju, že to je relativně malý počet lidí, kteří v tom dnešním systému dostávají nepodmíněný trest odnětí svobody. Naopak 28 procent – jsou to tedy čísla z roku 2019, takže od té doby se některé věci zase posunuly, i řekl bych pozitivním směrem – 28 procent jsou alternativní

tresty, z toho 11 procent obecně prospěšné práce, a tam tedy spolupůsobí Probační a mediační služba, a 14 procent jsou peněžitě tresty. Od té doby se počet peněžitých trestů ještě o něco zvýšil, pokud si to pamatuju správně. Důležité u alternativních trestů je, že 30 procent přibližně z těch alternativních trestů, čili každý třetí pachatel, který dostal alternativní trest, je přeměněn na vězení. Dostane se nám ten člověk zase zpátky do vězeňského systému, takže když to počítáme, tak vlastně z alternativních trestů tam doteče plus minus autobus podobný počet lidí jako z nepodmíněných trestů odnětí svobody.

Poslední kategorie jsou podmíněné tresty odnětí svobody, které tvoří 56 procent z odsouzených osob, z toho přibližně 20 procent pod dohledem Probační a mediační služby. Vidíte, že takhle na ta data, když se díváme na rok 2019, ta Česká republika, české vězeňství, je země podmínek, takzvaných podmínek, většina odsouzených osob dostává podmíněný trest odnětí svobody, který má ale tu nevýhodu, že nemá okamžitý účinek ve sféře působnosti toho pachatele, že ho nepocítí, takže domnívám se, že s podmínkami se to v českém systému přehání. A proto je dobře, že v tom návrhu je tato situace řešena, že je možné tam mu to ukládat, ještě další tresty souběžně.

Ted' samozřejmě je žádoucí po tom, co jsme si vysvětlili podíl podmíněných trestů, se podívat i na to, jak ty podmíněné tresty jsou přeměňovány, a z toho vyplývá, že nějakých 50 procent těch podmínek jsou přeměněny na tresty odnětí svobody. Čili zcela největší zásobárna toho, jak ty lidi protečou do toho, že se dostanou do vězení, tak jsou právě ty přeměněné podmíněné tresty, aspoň tedy v roce 2019.

Od té doby se to trochu ještě vyvinulo, ale v zásadě to takhle sedí a odpovídá to i těm datům z té recidivy s tím, že zajímavé je, že v případě, kdy je vykonáván dohled Probační a mediační službou, počet trestů, počet osob, u kterých dochází k přeměně, je 30 procent, čili je tam relativně dobře vidět úspěšnost toho dohledu, byť samozřejmě aby z toho bylo možné činit nějaké sofistikovanější závěry, by bylo důležité mít kontrolní vzorek, který má stejné složení jako v případě standardních trestů s podmínkou, tak v případě, kdy je vykonáván dohled.

Tím se dostáváme do další fáze výkonu trestu ve vězení, kdy podle čísel z roku 2019 – protože jsem to chtěl zase ukázat jako systém, jak to funguje, jak se to prolíná, abychom měli srovnání – bylo 21 000 vězněných osob, druhý nejvyšší počet v Evropské unii. To je velmi smutná vizitka, že v České republice máme druhý největší počet vězňů – 203 vězňů na 100 000 obyvatel, data z roku 2019. Od té doby bohužel zůstáváme stále ve špičce u počtu vězněných osob.

Když se podíváme tedy na integraci po výstupu z vězení, což je ta řekněme poslední fáze, tak se bavíme o tom, že je 11 500 propuštěných osob za rok, z toho 8 500 po výkonu celého trestu, 3 000 podmíněně propuštěných ročně, z toho 64 procent pod dohledem probační a mediační služby. Ta recidiva, o které už jsem mluvil, to znamená, kdy se ti lidé vrací zpátky, tak je to tak, že 70 procent osob spáchá znovu trestnou činnost a do vězení se vrátí. To je ta absolutní penologická recidiva. Je důležité, že v mezinárodních srovnáních se používají samozřejmě i jiná měřítka recidivy, třeba po dvou nebo třech letech. Každý stát má trochu jinou metodiku, ale ta data jsou v zásadě srovnatelná, tak je jenom potřeba nezaměňovat absolutní penologickou recidivu s recidivou, která je vztažena k určitému časovému období.

Pro nás by samozřejmě bylo žádoucí mít statistiky, které dokážou srovnávat přesně řekněme vymezený typ jednání a recidivu u pachatele, který si prošel různými typy intervencí tak, abychom viděli, jak třeba vězení pachatele opakovaných krádeží v určité době ve srovnatelném vzorku, jak si vedeme v procesu reintegrace tak, abychom dokázali vyhodnotit efekt jak Vězeňské služby, tak Probační a mediační služby.

Na co tu samozřejmě ještě narážíme, je, že tam není jasná odpovědnost za problematiku recidivy – možná poprosím pana ministra, aby vnímal teď – protože tam není jasná odpovědnost za kritérium recidivy, protože Vězeňská správa logicky říká: My jsme

zodpovědní pouze za tu část, která se týká doby, kdy je pachatel u nás ve vězení. Probační a mediační služba zase říká: No, to se mělo řešit těch šest let předtím, když ten člověk byl ve vězení. Obě dvě ty složky jsou přetížené.

Všichni víme, že věznice jsou přeplněné a Probační a mediační služba tam má kolik? To je asi 200 lidí, s kterými musí probační úředník komunikovat a dohlížet na ně během měsíce, takže to bohužel sklouzává k formální práci, že si během pěti minut popovídají v kanceláři. To samozřejmě nemůže mít kýžený efekt. Proto je žádoucí se posouvat spíš směrem k tomu, že budeme mít například více probačních domů a že vymyslíme takový ekonomický model, aby to nemělo takový dopad na státní rozpočet, ale abychom zapojili i soukromé zdroje, abychom využili to, že ti lidé třeba pracují, abychom zvažili záležitosti, jako je dnešní podmíněné propuštění z vězení, abychom to třeba nahradili tím, že ta osoba bude mít nějaké stanovené podmínky pro pobyt v probačním domě. Předpokladem pro to je právě posílení infrastruktury, která dneska z hlediska probačních domů a mírnějších režimů věznic není ještě nastavena dostatečně.

Tohle byla tedy nezisková iniciativa, se kterou jsme spolupracovali. Oni doporučovali tehdy sedm bodů ke změně.

Za prvé, měřit dopad a rozhodovat na základě dat a analýz. To je věc, která se propsala i do programového prohlášení vlády, kde to můžeme najít s tím, že vláda se zavázala, že spustí analytické nástroje. Když jsem se naposledy ptal na Ministerstvu spravedlnosti, tak jsem byl informován, že se s tím počítá v dalších letech v rámci stanovení podmínek zakázek tak, abychom dokázali skutečně zjistit relevantní data na kontrolních vzorcích, jestli určitý typ intervence, ať už je to takzvaná otevřená věznice, nebo ať je to standardní (nesrozumitelné) věznice u srovnatelných vzorků odsouzených pachatelů trestné činnosti, tak jestli má, nebo nemá dopad na zlepšení v oblasti recidivy. Byla tady celá řada studií, třeba vyhodnocení věznic v Jiřicích, která ukázala, že po prvních letech skutečně tam docházelo k významnému poklesu recidivy, a pak možná se ukázalo, že ta data nejsou tak úplně příznivá, jak se očekávalo, ale domnívám se, že ten dopad je tam stále hmatatelný. Současně to vyhodnocení ale – vždycky zdůrazňuji – musí probíhat na kontrolním vzorku, protože jinak vývody z analýz jsou nesměrodatné.

Druhý bod, který byl navrhován z hlediska neziskového sektoru, bylo definovat vizi a ucelenou koncepci trestní politiky. To je věc, kterou je potřeba říct, že se úplně nepovedlo učinit. Máme tady připravovanou koncepci vězeňství, ale v oblasti trestní politiky zatím neexistuje žádný mechanismus, jak koordinovat práci vlády, státních zastupitelství a dalších orgánů, které se samozřejmě u těch institucí, které mají status do určité míry nezávislosti, třeba státních zastupitelství, nebo úplné nezávislosti, jako jsou soudy, a vedle toho potom těch orgánů, které se uplatňují v rámci vězeňství, čili zejména Vězeňské správy, Probační a mediační služby. Takže koncepce trestní politiky. Vznikly tady určité teze, které kvitují, ale nepropsalo se to v podstatě nikdy do uceleného nástroje, který by měl i legislativní oporu tak, aby byl respektován, jako je to v některých jiných státech západní Evropy. To si myslím, že je určité bolestivé místo našeho systému, že nikdo nesjednocuje koncepci trestní politiky. Koncepce se leckdy utváří až třeba skrze judikaturu, až třeba skrze judikaturu trestního kolegia Nejvyššího soudu, což se domnívám, že za trestní politiku by měla nést odpovědnost – čili na co se zaměřit v rámci trestání, jaký to má smysl a tak dále – vláda.

Třetí bod, který byl doporučován, byla racionalizace délky ukládaných trestů. O tom budu mluvit podrobněji později a už jsem to i trochu zmínil. My jsme se o to pokusili v minulém volebním období s paní profesorkou Válkovou, kdy jsme navrhli pozměňovací návrh, který přinesl určité zlepšení možnosti v případě, že soud posuzuje souběh několika trestných činů tak aby když odsuzuje znovu – to je určitý nešvar v české justici, že jsou tam ty podmínky a jak to trvá – tak samozřejmě ne vždycky lze reagovat na to, co už bylo odsouzeno, co bylo spácháno. Je to tam samozřejmě komplikovanější, museli bychom to odlišovat, do toho teď nechci zabíhat. Podstata věci ale je, že když člověk opakuje trestnou

činnost, tak by bylo žádoucí, aby soudy mu mohly uložit trest, který není prostým součtem dílčích trestů, ale aby to mohly nějak racionálně zohlednit tak, jako to mohou udělat třeba u úhrnného nebo souhrnného trestu. Takže to jsme tam nějakým způsobem prosadili a byla to poměrně ještě ne úplně dotažená změna. Nebylo to tak ambiciózní, jak je to předkládáno právě v této novele. Takže to považuji i za velmi pozitivní krok, protože jedna z věcí, které nám plní věznice úplně nejvíce, jsou právě nepřiměřeně dlouhé, posčítané tresty.

To jsou tisíce lidí, kteří v podstatě zbytečně sedí ve vězeních, my za ně platíme 1 500 korun měsíčně, a jestli si myslíme, že takovýto opakovaně... nebo člověk, který spáchal více třeba krádeží, třeba tři krádeže po sobě, tak že když mu uložíme šestiletý trest místo třeba tříletého nebo dvouletého trestu, že dosáhneme nějaké zásadnější nápravy, ačkoliv on vlastně nastupuje do toho vězení až po tom, co spáchal veškerou tu trestnou činnost, že ten efekt toho trestu nastává až po tom, co to mohl nějak zohlednit v tom svém jednání, tak se domnívám, že pro to je evidence velmi, velmi chabá. Proto se diskutuje i v rámci Evropy o tom, aby bylo zase možné sledovat, jaký efekt mají třeba kratší tresty, které ten pachatel pocítí ihned. Zase to naráží na určité problémy v rámci Vězeňské správy, která za dnešní situace vlastně musí realizovat nástupní proces do vězení, který trvá nějakých 15 dnů, a u kratších trestů by úplně nedávalo smysl, kdyby byl nástupní proces, výstupní proces a mezitím by chybělo to jádro, během kterého může nastávat účinná práce s tím vězněm. To znamená, u nejkratších trestů se bavíme prostě o nějakých čtyřech měsících tak, aby to vůbec mělo z hlediska Vězeňské správy smysl, ale přesto se domnívám, že ty krátké tresty jsou užívány méně, než by bylo žádoucí. A věřím, že i tato novela tomu přispěje a že se vyhneme nešvaru ukládání opakovaných podmíněných trestů, kde třeba ten člověk dostává i čtvrtou podmínku v řadě, a samozřejmě z hlediska dopadu na bezpečnost občanů a opakování trestné činnosti tohle žádný efekt nemá.

Dalším bodem, který byl doporučován, je zajistit podmínky pro efektivní ukládání a vykonávání existujících alternativních trestů, což je taky záležitost, které se částečně věnuje předkládaná novela, protože se tam podařilo prosadit návrh, se kterým Piráti přišli už minulé volební období, a to upravit přepočítání dnů alternativního trestu do trestu odnětí svobody, protože ten přepočítání jsme měli nastaven jako jeden z nejprísnejších v Evropě, takže to nedávalo opravdu úplně smysl a akorát nám to potom ve výsledku plnilo vězení. Takže to není věc, kterou bychom chtěli dělat.

A potom jsou tam další dva body, posílení a sjednocení systému přípravy na propuštění vězněných osob a jejich následné integrace do společnosti, o čemž už jsem mluvil. To se domnívám, že tato novela úplně ještě neadresuje. Nicméně to se z velké části bavíme o exekutivní politice vlády, o schopnosti zajistit dostatečné kapacity Probační a mediační služby, probační domy a tak dále, a to souvisí s celou ekonomikou vězeňství a trestní politiky, protože když jsem zpravodajoval poslední tři roky návrh rozpočtu Ministerstva spravedlnosti, tak ten nárůst peněz, které investujeme do této oblasti, byl velmi malý, až teprve v posledním roce došlo k razantnímu navýšení rozsahu investic. Čili toto samozřejmě, pokud musíme to nastavit tak, aby to byznysově dávalo smysl, abychom měli třeba více závodů, ve kterých může stát zaměstnávat vězně, a dokážeme ty státní podniky postavit tak, aby byly hned vedle věznic a aby současně ten vězeň byl povinen pracovat i ve státním podniku, nejenom ve státním zařízení, které je bezprostředně zanořeno do Vězeňské služby, ale i ve státním podniku nebo v nějakém spolupracujícím podniku, protože v rámci státního sektoru nejsme schopni v současné době efektivně u všech věznic zajistit, aby lidé, kteří dokonce chtějí pracovat, mohli pracovat. Samozřejmě někde tam narážíme i na problémy v oblasti toho, že tam není třeba prostorová kapacita, ale domnívám se, že kdybychom umožnili vstup soukromého sektoru ne do vězeňské části, ale do pracovní části, kdybychom to posílili a posílili povinnosti vězňů se tímto způsobem účastnit práce, splácet náklady a vytvářet si dostatečnou rezervu na to, aby potom mohli získat bydlení a další předpoklady zdárného rozvoje ve společnosti, tak to je ještě věc, na které musíme zapracovat.

Samozřejmě jedna z věcí, které by v této věci pomohly, je, kdyby souběžně byl schválen zákon o dostupném bydlení, protože jedna z věcí, o které by se měly starat obce a kraje, je i to, aby pachatelé trestné činnosti po tom, co odejdou z věznice, nezůstali jenom s igelitkou, ale aby dostali – nebo ne dostali, aby ideálně měli už nashromážděny prostředky získané prací, aby si mohli dovolit bydlení a případně aby jim někdo zajistil know-how, protože bohužel po propuštění z vězení často tito lidé nemají informace a nemají know-how, jak si sehnat bydlení, jak se zapojit zpátky do společnosti, a končí to tak, že si najdou nějakou špatnou partu, která se o ně postará. Často je to propojené i s drogovou kriminalitou a potom samozřejmě ti lidé se dostanou do různých podroušení a do měsíce anebo do dvou měsíců už je máme zpátky v tom, že nám páchají zase trestnou činnost.

Sedmý bod se týká odstraňování nejpálčivějších strukturálních překážek, které brání úspěšné integraci trestaných osob. Tam zase se upozorňuje na související zákony, jako je vytvoření fungující záchytné sítě, která zamezí dalšímu sociálnímu propadu osob v nepříznivé sociální situaci včetně osob vycházejících z vězení, a zejména revize dávek v hmotné nouzi tak, aby fungovaly skutečně jako rychlá, efektivní a motivační pomoc. Nové nastavení aktivní politiky zaměstnanosti a důležité zákony, které tady projednáváme nebo které už jsme projednávali – zákon o sociálním podnikání, zákon o sociálním bydlení a řešení systémových bariér pro řešení předluženosti. To znamená, je skutečně potřeba, aby každý vězeň, který si projde naším vězeňským systémem, měl možnost požádat o oddlužení dluhů, které je možné oddlužit. Ne vždycky to jde, samozřejmě, a samozřejmě je nutné, aby pachatel trestné činnosti splácel škodu, kterou způsobil oběti té trestné činnosti, ale v případech, kdy jde třeba o úvěry, různé spotřební úvěry, je žádoucí, aby měl stejné podmínky, jako mají ostatní osoby. V této oblasti jsme učinili důležitý krok, schválili jsme novelu insolvenčního zákona, takže díky tomu se zkrátila doba pro oddlužení.

Z této iniciativy neziskových organizací jsme následně dali dohromady klíčové body, protože jsem apeloval na neziskové organizace, ať nevymýšlí nějaké radikální reformy trestního práva, ale ať se zaměříme skutečně na věci, které je možné v rámci stávající legislativy realizovat, a proto vyšel vlastně seznam konkrétních návrhů, které vypracovaly ty neziskové organizace, například Rubikon Centrum, Asociace organizací v oblasti vězeňství, a ty právě navazovaly na programové prohlášení vlády a některé z nich se promítly do předkládané novely. To byly zejména konkrétní kroky, aby do aktuálně otevřených koncepcí a připravovaných legislativních změn, zejména koncepce vězeňství, trestní řád a celková rekodifikace trestních předpisů, byly promítnuty hodnoty a principy uvedených dokumentů, a to Strategie restorativní justice pro Českou republiku a Teze trestní politiky přijaté Radou vlády pro lidská práva. Tedy navazuji na to, o čem mluvila paní profesorka Válková, což se skutečně podařilo.

Tady je potřeba nicméně říct, že v oblasti koncepce vězeňství dochází k paradoxnímu stavu, že koncepce vězeňství je připravována tak, že bude schválena v posledním roce fungování této vlády. To by bylo hezké, kdyby existovala naprostá shoda na koncepci a kdyby ta koncepce byla konkrétní, ale bohužel se domnívám, že mnohem efektivnější postup by byl, kdyby každá vláda schvalovala koncepcí na začátku svého působení tak, aby se daly promítnout do praxe, a tak, aby se dalo vyhodnotit ještě samozřejmě před volbami ve volebním cyklu, jaký je reálný efekt na fungování vězeňství, jaký byl reálný efekt intervence na recidivu – aspoň u minimálního vzorku osob, které budou v daném roce propuštěny.

A druhá záležitost, která se týká tohoto bodu, je novela trestního řádu, kterou si sice vláda vytkla v programovém prohlášení, že připraví a předloží, a nicméně k tomu na základě nějakých diskusí ve výboru nedošlo, takže v oblasti trestního řádu tady máme relativně minimalistickou novelu, která výrazně nezjednodušuje některé záležitosti, které byly v trestním řádu kritizovány a které jsou už řešeny v návrhu nového trestního řádu, který je připraven na Ministerstvu spravedlnosti, ale v podstatě teď spadl pod stůl. Takže to je k prvnímu bodu.

K druhému bodu. Zaměříme se na problém nadužívání trestní represe u jednání s malou společenskou škodlivostí. Tam konkrétní opatření v legislativě se promítnout podařilo, to znamená omezit kumulaci několika trestů po sobě s tím, že 50 procent vězněných osob vykonává více trestů uložených nezávisle na sobě, racionalizovat délku trestu prostřednictvím změn v trestních sazbách, snížit trestní sazby za opakovaně páchané trestné činy, zejména opakovanou krádež, kde není stanovena nejnížší škoda. Trest vězení tedy může být uložen i za krádež v hodnotě například 100 korun – to asi všichni vidíme, že potom, když někdo ukradne 100 korun, my ho zavřeme do vězení na dva roky a pak každý den vězení platíme 1 500 korun za to, aby mohl být ve vězení, se jeví jako poměrně neefektivní opatření a je potřeba hledat takové metody postihu opakované drobné recidivy, aby to bylo i finančně efektivní pro státní rozpočet.

A samozřejmě tedy v rámci druhého bodu doporučují neziskové organizace, abychom dekriminalizovali vybrané trestné činy, které lze účinně řešit mimo systém trestní represe, jako je například trestný čin zanedbání povinné výživy, což je taky věc, která se promítla – a kterou považují za pozitivní – do návrhu zákona.

Dále ve třetím bodě: zasazovat se o rozšíření alternativních trestů – to doporučení tam bylo zajistit dlouhodobě udržitelné fungování a rozvoj probačních programů pro mládež i dospělé PMS a neziskovými organizacemi – o tom jsem už mluvil, individuální posuzování potřeb a rizik obžalovaných v rámci trestního řízení včetně přikázání programu či omezení za účelem úspěšného zvládnutí trestu, například léčení závislosti, probační program pro zvládnutí agrese a tak dále. To se částečně děje, děje se to na úrovni toho, že jsou zřizovány programy v rámci jednotlivých věznic, ale to, co se nám ještě úplně nedaří, abychom dokázali potom spustit analytický systém, který dokáže vyhodnotit efektivitu takovýchto intervencí. Já jsem slyšel, když jsem třeba byl na návštěvě Spojených států amerických – soukromé – tak jsem slyšel z úřadu guvernéra informace o tom, že se jim podařilo získat jednoho bývalého odsouzeného, který byl propuštěn, a nakonec se z něho stal podnikatel a ten pán dokázal v rámci státu Nevada Spojených států amerických zřídit středisko, kterým si procházejí propuštěnci, a potom, co absolvují program v tomto středisku, který byl designován bývalým vězněm, který se napravil, tak recidiva takovýchto pachatelů je dramaticky a dramaticky nižší. To se domnívám, že takto vyhodnocené intervence – nikoliv bezbřehé rozdávání peněz neziskovým organizacím, ale skutečně vyhodnocování, vyhodnocované programy na základě kontrolních vzorků a relevantních dat – že to je cesta, která může přispět ke snižování recidivy a samozřejmě zvýšení bezpečnosti a snížení míry kriminality.

V rámci čtvrtého bodu: podpoříme rozšíření konceptu otevřených věznic, digitalizaci vybraných činností a tak dále s cílem zvýšit bezpečnost a ušetřit peníze daňových poplatníků za výkon trestu odnětí svobody a s tím spojený pobyt, jak se zavázala vláda ve svém programovém prohlášení. Neziskové organizace doporučovaly změnit zacházení s vězněnými osobami, aplikovat principy evropského hnutí RESCALED, tři principy diferenciací: individuální přístup z hlediska bezpečnosti, ale i potřeb odsouzených – o tom jsem mluvil, jaké to má předpoklady, že musíme nejprve snížit počet vězňů, abychom to mohli plně realizovat, a samozřejmě diferenciací už se částečně uplatňuje. Za druhé, integrace věznic v komunitě – tam narážíme na to, že když se snaží stát zřídit nové věznice, tak aby reflektoval zásadu, že v každém kraji by měla být věznice, aby pachatel z toho kraje byl ve věznici v daném kraji, aby za ním mohli dojíždět příbuzní, aby se nenarušily rodinné vazby, které jsou jedním z klíčových předpokladů nápravy a budoucího života. V této oblasti samozřejmě narážíme na to, že se nedaří získávat úplně tak, jak bychom si přáli, podporu místních, jako to bylo třeba u plánované věznice v Táboře, ačkoliv je obecně známo, že v oblasti věznic je kriminalita nejnížší, protože jak logicky nám sdělili příslušníci z generálního ředitelství, pokud někdo nedejde z věznice, tak právě blízké okolí věznice není ta oblast, ve které by se logicky zdržoval, ten člověk se snaží okamžitě uprchnout – a to ještě, když se podíváme na české věznice, počet úniků je jeden z absolutně nejnížších v rámci celé Evropské unie. V této oblasti se domnívám, že vězeňská správa vykonává velmi dobrou službu za ty

prostředky, které tam investujeme, a v podmínkách, které mají, protože počty uprchlých vězňů jsou skutečně naprosto minimální. Dále uvádí, že by se měly uplatňovat principy RESCALED u rekonstrukce a (ve) výstavbě nových věznic – to je palčivé téma, jaké stavět nové věznice, protože stávající zařízení jsou v některých oblastech nedostatečné, a zaměřit se zejména na nejzranitelnější skupiny vězněných osob, například mladistvé, mladé dospělé, a podporovat rozvoj využívání IT nástrojů při komunikaci vězněných osob s vnějším světem, legislativně ukotvit on-line komunikaci vězněných osob s rodinou jako standardního doplňku fyzických návštěv. To si myslím, že tam se už vykonal velký kus práce, protože i teď, když jsme byli se podívat v Mírově, tak tam byla počítačová učebna pomalu jako ve škole a vězni tam skutečně mají technologie k dispozici, pokud samozřejmě splní požadavky, které jsou na to kladené tak, aby udržovali tento kontakt s rodinou.

Dále tam máme pátý bod: spustíme analytické nástroje, které umožní měřit efektivitu z hlediska recidivy a nákladu – o tom jsem už mluvil, to je bod, který jsem prosadil do programového prohlášení vlády, který je důležitý, abychom vyhodnotili efektivitu utrácení veřejných peněz, a tam neziskové organizace doporučovaly jednorázovou analýzu dostupných dat a zdrojů, na základě toho vygenerovat sadu doporučení ke změně současného systému sběru a analýzy dat.

Tady se obávám, že se to úplně moc neposunulo, protože bez toho řekneme integrovaného prostředí provázaného napříč Vězeňskou službou a Probační a mediační službou, zastřešeného Ministerstvem spravedlnosti, které má zase data o náramcích a tak dále, tak řekneme, to analytické zázemí úplně hotové nebude, ale na Ministerstvu spravedlnosti, což je pozitivní, na tom začali pracovat, protože bylo zřízené analytické pracoviště právě, které má na starosti vyhodnocovat problematiku efektivitu různých vězeňských intervencí a vůbec trestní politiky, takže k určitému posunu v této oblasti došlo.

Dále tady jsou navržená opatření stanovit systém klíčových indikátorů pro měření úspěšnosti a efektivitu v jednotlivých fázích trestního řízení, výkonu trestu a intervencí k integraci a dalších souvisejících intervencí. To se domnívám, že je zcela klíčové, protože my sice víme, že na úrovni Ministerstva spravedlnosti například ukazatel recidivy je velmi důležitý a směrodatný, ale není zcela akceptován právě i třeba tou vězeňskou správou jako indikátor, za který by měli být činěni nějakým způsobem odpovědní. Tím, že tam není jednotné řízení mezi vězeňskou správou a Probační a mediační službou, že jsou to oddělené organizace, pak samozřejmě tam není jasná odpovědnost za to, kdo vlastně má odpovědnost za klíčový výsledek nápravného procesu, za recidivu. To je věc, na kterou bychom se měli zaměřit, a že by tam mělo být zavedeno nějaké jednotnější řízení – nechci říkat nutně sloučení těch organizací pod jednotné řízení, což je taky varianta, ale tak abychom měli konkrétní odpovědné osoby, které mají vliv na celý ten proces od A do Z a sledují jednotlivé fáze trestního řízení a výkonu trestu, abychom dokázali z toho, abychom pak měli odpovědnost za výsledky.

Dále zavést procesy a institucionální zakotvení pro systematické využití získaných poznatků při tvorbě politik a aplikační praxi jednotlivých aktérů, například fungování věznic PMS, rozdělování dotací nevládnímu sektoru, lépe uplatňovat získané poznatky. A už se blíží ke konci této části.

Za šesté podpořit systémovou podporu penitenciární a postpenitenciární mezirezortní spolupráce v oblasti bezpečného propuštění vězněných osob, čili zavést a zajistit podmínky pro implementaci minimálního standardu přípravy na propuštění, podmíněné propuštění i pevný výstup. To je to, o čem jsem mluvil, aby byly zajištěny základní předpoklady oddlužení, práce, bydlení, vztahy, schopnost poradit si v normálním životě po propuštění z výkonu trestu, aby ten člověk se nám co nejdříve vrátil do situace, kdy přispívá do státního rozpočtu, do ekonomiky, a nikoliv že jenom spotřebovává potom náklady v případě recidivy na opakované trestné řízení a věznění.

Posílit odpovědnost Ministerstva spravedlnosti v oblasti plánování, realizace a vyhodnocení kontinuální práce s osobami po VTOS a koordinaci s dalšími sektory, odpovědnost ze tří rezortů převést na jeden rezort. Takže to je ta problematika určitého rezortismu, který se promítá do toho, že gesce Ministerstva spravedlnosti pro celý ten proces není stanovena na jednom místě tak, abychom skutečně mohli vyvozovat tu odpovědnost. Samozřejmě jednotlivé rezorty v tom mají svoje důležité úlohy.

Často se třeba zapomíná na to, že je třeba důležitá působnost v oblasti školství, protože v řadě zahraničních států provedli větší revize kurikula, jejichž cílem bylo stanovit speciální postupy v případě, že se objevují první náznaky toho, že žák nebo dítě určitým způsobem porušuje pravidla ve škole, dochází tam k takovým těm jevům, které jsou velmi spolehlivým prediktorem další řekněme kriminální cesty, ať už jsou to záškoláctví, zneužívání omamných a psychotropních látek a další podobné jevy. Samozřejmě v těch státech zjistili, že když zavedou do kurikul opatření, jako je posílení některé, třeba emoční výchovy a podobných záležitostí, tak že to potom má vliv i na chování a na další chování těchto v uvozovkách problémových žáků v budoucnu a že to má vliv i na to, jak se takoví lidé dostávají potom zase do věznic, v jaké míře nám páchají trestnou činnost, v jaké míře nám plní věznice.

To znamená, když se bavíme o politice proti kriminalitě, tak jenom upozorňuji na to, že to je záležitost, kde by měla být stanovena jasná gesce, třeba Ministerstva spravedlnosti, ale potom je tomu potřeba přizpůsobit celou tu cestu, počínaje opatřeními prevence v rámci škol a výchovy až po všechny další fáze, které má na starosti Ministerstvo vnitra, respektive jako gesční orgán činnosti policie, pak soudy, státní zastupitelství, věznice, PMS, které už jsou tedy v gesci Ministerstva spravedlnosti.

Dále se navrhuje zajistit šíření standardizovaných programů s prokazatelným dopadem a výstupních oddílů a zajistit jejich dostupnost pro minimálně 20 procent vězeňské populace, což je tedy o nějaké změně praxe v oblasti našich věznic, aby se dále šířily ty programy, které jsou osvědčené; zajistit finanční udržitelnost osvědčených programů neziskového sektoru, aktivně se zasadit o dostatek a vhodnost projektových výzev v rámci nového programového období ESF projektu OPZ+ bez požadavku na spoluúčast žadatele a navázat na dobrou praxi využití finančních prostředků z takzvaných švýcarských fondů. To znamená mít prostředí, které je udržitelné z hlediska plánování.

My tady se občas setkáváme s tím, že činnost neziskového sektoru je znevažována, ale toto je přesně oblast, kde si myslím, že je naopak velký prostor pro ocenění činnosti neziskového sektoru, protože práce s odsouzenými, práce s lidmi, kteří třeba mají problémy se závislostmi, kteří opakovaně páchají kriminalitu, kteří jsou někteří i poněkud nebezpeční nebo jsou tam rizika, není práce, kterou v plném rozsahu mohl vykonávat stát, a zapojení z řad neziskového sektoru je zcela vitální, akorát ho musíme provázat s tím, aby byla vyhodnocena účinnost těch intervencí v průběhu celého procesu.

Z dalších změn se zásadním dopadem na osoby ve výkonu trestu tedy bylo doporučováno zajistit funkční propojení zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody s odborným zacházením a přípravou na propuštění. My se třeba setkáváme s tím, že příslušníci naváží osobní kontakty s vězněm, ale vlastně po tom, co ten vězeň je propuštěn, už má zase jiný kontakt – probačního úředníka, a tam, kde došlo k navázání nějakého základního mezilidského kontaktu a důvěry během pobytu ve vězeňském zařízení s vychovatelem nebo jiným příslušníkem, tak vlastně tohleto už se nedá dál používat a ta kontinuita tam není zajištěna.

Zvýšit kvalitu a dostupnost právní pomoci pro oběti i pachatele trestných činů. To se bavíme hlavně o těch rozpočtových prostředcích.

Zvýšit dostupnost a kvalitu zdravotní péče pro vězněné osoby včetně zajištění dostupnosti zdravotnické dokumentace v době výstupu z výkonu trestu odnětí svobody. Tam teď probíhá zásadní změna v gesci rezortu Ministerstva spravedlnosti, že veškerá zdravotní

péče je soustředěna v rámci příspěvkové organizace Ministerstva spravedlnosti tak, aby bylo skutečně zajištěno, že i ti vězni, za které by mělo být placeno zdravotní pojištění, tak potom ty výkony jsou vykázány v rámci standardního procesu a hrazeny ze systému veřejného zdravotního pojištění jako u všech ostatních lidí a je zajištěna současně srovnatelnost výkonu zdravotní péče napříč celou vězeňskou správou, a že některé záležitosti, které jsou vymezeny právě lékařům, tak o nich rozhodují lékaři, a nikoliv třeba – není tam třeba podřízenost vůči řediteli věznice, jako byla v dosavadním organizačním uspořádání, takže i v této oblasti se něco děje.

Pokračovat v odstraňování systémových bariér pro řešení předluženosti, o tom už jsem mluvil podrobněji, a přijmout zákon o sociálním bydlení, zákon o sociálním podnikání a prosadit dlouhodobé financování neziskového sektoru s cílem umožnit efektivní plánování a vyhodnocování projektu udržitelnosti služeb, například financování na tři roky. To je důležitá změna, která by měla jít ruku v ruce s rozvojem systému analytického hodnocení právě těch intervencí v gesci Ministerstva spravedlnosti.

Takže v této části toho projevu jsem chtěl promluvit o genezi toho návrhu. Samozřejmě, ten návrh vznikl delší dobu, ale první návrhy, které jsme připravili, jsou z ledna 2023, a tam jsme navrhovali v dopisu, který jsem poslal panu ministru spravedlnosti a také ministrům financí, zdravotnictví, nejvyššímu státnímu zástupci, předsedům koaličních klubů, národnímu protidrogovému koordinátorovi, Národní ekonomické radě vlády, která také k tomu měla doporučení v rámci doporučení NERVu, pracovní skupině k trestní politice a koordinaci opatření ke snižování recidivy v ČR a Radě vlády pro lidská práva, tak jsme navrhli několik legislativních změn v trestání za účelem snížení počtu vězňů, což je právě vlastně gros novely, kterou teď projednáváme. Proto musím ocenit, že se podařilo v podstatě drtivou část toho, co jsme navrhovali v lednu 2023, přetvořit právě do této novely, že se to podařilo, byť s poměrně velkými průtahy, že jsme dřív skončili ve vládě, než jsme předložili tento návrh, takže ta výsledná podoba neodpovídá tomu, co my bychom odsouhlasili. Některé věci bychom tam viděli jinak, ale i tak jsem rád, že velkou část toho, co jsme měli společně domluveno, se dostalo do výsledného návrhu.

V naší iniciativě k tomuto návrhu jsme předložili sérii doporučení, protože tehdy v roce 2023, to jsme byli tedy už čtvrtá země s nejvyšším počtem vězňů, vězeňských populací v přepočtu na počet obyvatel. Těmi nejúspěšnějšími zeměmi v tomto negativním kritériu, tam patří Rusko a některé další východní státy v Evropě. V rámci toho jsme navrhli pět základních opatření, která by se měla promítnout do novely trestního zákoníku.

Za prvé to bylo zrušení speciálních skutkových podstat za recidivu, protože od roku 1989 se do trestního práva dostalo několik desítek recidivistických skutkových podstat, které ale nejsou opodstatněné, protože závažnost jednání je v podstatě stejná, ať je pachatel recidivista, či ne, a vedou často k nepřiměřeně dlouhým trestům. Příklad: zloděj je v podmínce, a pokud ukradne rohlík, dostává další trest v minimální trestní sazbě šest měsíců, který ale opět může být podmíněný. Přitom mnohem větší smysl by dávalo mu podmínku přeměnit a přidat adekvátně krátkou dobu krádeži rohlíku, čili dostal by podmínku a k tomu 10 dnů navíc. Místo toho dostane dvě podmínky, pak dostane třetí podmínku, pak dostane nepodmíněný trest, všechno se mu to přemění a za ty rohlíky jde potom do vězení na třeba šest let. A to ani nemluví o situaci, kdy jsme tady měli zvláštní stav v důsledku pandemie, kdy se ty tresty ještě prodlužovaly.

Největším problémem v této oblasti je opakovaná krádež čili § 205, opakovaná distribuce drog – § 283 – a právě v těchto oblastech by bylo žádoucí odstranit tu recidivistní klauzuli tak, abychom se dostali v rámci základních skutkových podstat a jejich opakovaného uplatnění na tresty, kde potom se můžou uplatnit mechanismy snížení pod dolní hranici. Jenom tato jedna záležitost, která se promítla – částečně je potřeba říct – do předkládaného

návruhu, tak by byl dopad snížení vězňů o cca tisíc osob. Takže si to vynásobte: 1 500 korun za den, takže to vychází 1,5 milionu za den, kolik bychom mohli ušetřit jenom na této drobné záležitosti, kdy se to historicky přehnalo s trestní represí.

Samostatným problémem je pak stanovení minimální škody u opakované krádeže a je k tomu velmi podrobně zpracována příloha Legal Data Hub od Jakuba Drápala z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kde je pracoviště Legal Data Hub, a ta práce se jmenuje Speciální skutkové podstaty pro recidivisty: nepromyšlené a škodlivé. V rámci tohoto paperu si můžeme přecíst, že trestní zákoník obsahuje speciální vyšší trestní sazby pro recidivisty, které přispívají k jedné z největších vězeňských populací v Evropě, a že ty speciální trestní sazby jsou nevhodné, jelikož principem moderního trestního práva je trestat primárně za trestný čin, nikoliv za to, jaký život pachatel vedl. Byť je namísto recidivisty trestat o něco přísněji, stanovovat speciální trestní sazby pro recidivisty není ani spravedlivé, ani efektivní. I bez těchto sazeb zákon poskytuje dostatek možností k přísnějšímu trestání recidivistů.

Zrušením těchto speciálních trestních sazeb by soudy ročně uložily o 1 850 let nepodmíněných trestů odnětí svobody méně u čtyř nejčastějších skupin trestných činů, zejména krádeží. Stát by snížil vězeňskou populaci přibližně o desetinu a ročně by tím ušetřil zhruba 1 miliardu korun.

Zvláštním případem speciální úpravy pro recidivisty je opakovaná krádež, u které není třeba způsobit žádnou škodu, aby se stala trestným činem, v důsledku čehož jsou stíhána bagatelní jednání. Minimálně několik stovek lidí je ročně odsuzováno za krádeže se škodou do tisíce korun, přičemž se jedná o naprosté maličkosti typu krádeže několika housek. Nastavení minimální hranice u opakované krádeže, například 1 000 korun, by zamezilo přílišnému rozpínání trestní represe a ušetřilo by desítky milionů korun ročně.

Takže tolik nám doporučují vězni, kteří v rámci toho paperu provádí velmi podrobné srovnání včetně grafů, jaké tresty jsou ukládány, za jakých okolností, jak se přeměňují a tak dále. Všechno je tam velmi důkladně zmapováno na těch grafech, když se podíváte do těch studií, takže ta problematika nepromyšlených a škodlivých zvláštních skutkových podstat pro recidivisty je velmi dobře zmapována.

Tolik to byl první okruh těch záležitostí, které jsme navrhovali změnit v rámci té novely.

Druhý okruh se týkal omezení plného sčítání doby více trestů. Tam jsme opět připravovali návrh, který byl částečně schválen v minulém volebním období, ale nebyl dotažen úplně do konce. Současný trestní zákoník je postaven na zásadě aspirační, kdy výsledný trest není prostým matematickým součtem doby trestů za více trestných činů, ale je případně uložen o něco přísnější trest. Při kumulaci se všechny předchozí tresty sčítají a výsledkem jsou výrazně delší tresty při než při souběhu, kdy je sčítání zákonem redukováno. Porušuje to princip proporcionality – tresty jsou příliš dlouhé vzhledem k povaze trestné činnosti.

Příkladem je pachatel, který dostane za tři krádeže nejprve dva podmíněné tresty v době trvání dva a dva roky a pak dostane jeden tříletý trest nepodmíněně, takže se mu ostatní tresty přemění a má celkový trest z odnětí svobody v době sedm let – což už je výrazně nad horní hranici trestného činu krádeže. V takovém případě to znamená, kdyby ty tři krádeže spáchal v jiném časovém okamžiku, dostane třeba tři roky, ale vzhledem k tomu, že to bylo nějak posunuto a že už tam třeba byly ty podmínky, tak se to zvyšuje na dvojnásobek, sedm let, což už v podstatě nemá žádný nápravný efekt, akorát to vede k tomu, že lidé spíš zahořknou a stanou se doživotními – připraví se na doživotní kriminální dráhu. V takovém případě by měl soud rozhodnout tak, že uloží podle aspirační zásady trest o něco vyšší, než přísluší za nejzávažnější ze skutků. Nicméně aby toto zohlednil u předchozích trestů, musí být u nich zavedena možnost jít pod dolní hranici, tedy například změnit trest na dobu šest měsíců plus měsíců plus tři roky – tedy v celkové době trvání čtyř roků trestu odnětí svobody. To znamená, jak jsem uváděl předtím příklad, kdyby to bylo bezprostředně za sebou, tak by to

vycházelo tři roky, tady byl jeden rok navíc, vychází to čtyři roky trestu odnětí svobody. Výsledný trest by byl tedy o tři roky kratší a skýtal by větší naději, že ho pachatel přijme jako spravedlivý a bude usilovat o svou nápravu. Takových pachatelů je opravdu velmi mnoho. Nadužívání trestů nám plní věznice a snižuje ochotu k návratu do normálního života. Řešením je potom umožnění ukládat tresty odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby v případě kumulace.

Návrh řešení byl připraven už před několika lety, my jsme ho posílali tehdy v příloze 3 Návrh změny trestního zákoníku, ve znění sněmovního tisku 624 a tisku 453, kde byly mnou navržené změny uvedeny. Tento návrh, který přispěje ke spravedlivějšímu ukládání trestu, je potom obsažen i v novele, kterou dnes projednáváme v prvním čtení.

Třetí okruh, který jsme navrhovali Ministerstvu spravedlnosti v lednu 2023, byla dekriminalizace placení výživného. Neplacené výživné může efektivněji vymáhat stát díky zavedení zálohovaného výživného Celní správou nebo exekučně. To znamená – samozřejmě je jasné, že výživné se platit musí a stát má zajistit, aby lidé, kteří mají platit výživné, aby pracovali a platili to výživné, a má k tomu Celní správu nebo exekutory. Ale pokud ty lidi uvězníme, sice pro některé to může – hrozba uvězněním může vést k tomu, že raději zaplatí, ale současně uvěznění neplatičů nevede k lepšímu splácení, protože řada z nich to dělá z trucu, a ve vězení tedy nepracuje. Samozřejmě to má obrovské finanční dopady na fungování státu. Není to v základní skutkové podstatě čin s vysokou společenskou závažností, aby se za to museli zavírat lidi do vězení, takže proto chci ocenit, že i do výsledného návrhu se tento náš návrh dostal ve velmi racionální podobě, že budou nadále postihovány případy z hlediska trestní represe, které mají vliv na to, že by bylo dítě vystaveno nouzi, ale že záležitosti běžného neplacení výživného budou postihovány efektivními prostředky správního práva a vymáhání rozhodnutí Celní správou nebo exekučně.

Mám tady opět jeden příklad. Příkladem jsou osobní animozity, kdy má jeden rodič dost prostředků a mohl by platit, ale kvůli osobní animozitě platit své bývalé ženě nechce. Ta se nyní domůže zálohového výživného od státu a stát ho vymáhá po povinném. V takovém případě by bylo daleko lepší ukládat peněžitý trest, nikoliv trest odnětí svobody, kdy pachatel nadále pracoval na svobodě, nezatěžoval systém náklady a odváděl daně. Čili my se potřebujeme dostat do situace, kdy ten člověk bude pracovat. Stát mu pohrozí tím, že dostane peněžitý trest a pak bude vymáhat samozřejmě tyto platby prostředky, které musí fungovat, jako jsou exekutoři nebo Celní správa. Čili proto jsme navrhovali i v rámci toho dopisu z ledna 2023 vymezit skutkovou podstatu pouze na závažnější případy, kdy je opravdu ohrožena výživa dítěte, a ty návrhy připravili zaměstnanci Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, takže i tato věc je obsažena v návrhu dnes projednávané novely.

Čtvrtý návrh, který jsme předkládali, se týká změny převodního mechanismu peněžitého trestu na trest odnětí svobody. Opět je to věc, která je propsána v návrhu novely a která je velmi prospěšná, už jsem ji trochu zmínil. V současné době se jedna denní sazba – cca jedna třetina až jednodenní příjem – rovná dvěma dnům vězení. Toto je naprosto nepřiměřené a v zahraničí je běžný poměr jedna ku jedné či opačný poměr dva ku jedné – čili dvě denní sazby rovná se jeden den uvěznění. Zjednodušeně řečeno to znamená, že ten, kdo nemá peníze, dostane peněžitý trest a neuhradí ho, chodí za nezaplacení jedné denní sazby na dva dny do vězení. Pokud vycházíme z toho – ekonomická úvaha – pokud vycházíme z toho, že denní příjem je například 800 korun, z toho jedna třetina činí 260 korun, člověk se tedy rozhoduje, zda zaplatí 260 korun, které vydělá cca za 3 hodiny, nebo jít do vězení na dva dny. Je zřejmé, že racionálně uvažující člověk, který nechce jít do vězení, dá přednost úhradě peněžitého trestu, a neplatiči nám pak plní vězení, což je nákladné, protože tresty odnětí (svobody) jsou ve výsledku příliš dlouhé. Nechceme přece, aby nám vězení plnili neplatiči, kdy nezaplacení cca 260 korun znamená dvoudenní trest odnětí svobody, jehož náklady z peněz daňových poplatníků jsou cca 2 800 korun – to bylo tehdy, v té době, dnes už je to vyšší, dnes to bude nějakých 3 200 korun. Takže to je absurdita zabudovaná v dnešním

systému, že člověk, který byl odsouzen a nezaplatí 260 korun, tak potom nás ve výsledku stojí za den 3 200 korun. Čili musíme v tomto ohledu postupovat ekonomicky, aby to dávalo nějaký elementární smysl.

Řešení bylo připraveno v minulém volebním období, to je tedy návrh novely peněžitého trestu, upravený přepočet, který jsme poslali opět v příloze, který popisuje, jakým způsobem by se měl měnit ten přepočet – čili samozřejmě podle horní hranice trestní sazby, jestli převyšuje určitou dobu nebo nepřevyšuje, a i tento návrh se v nějaké podobě promítl do předkládaného návrhu zákona.

Nyní se dostávám k poslednímu bodu, který jsme navrhovali v dopise z ledna 2023, a to je snížení míry represe u vybraných trestných činů. Několik trestných činů má zcela nesystematicky vysoké trestní sazby. Příkladem je těžké ublížení na zdraví § 145 odst. 1 či závažnější případy distribuce drog § 283 odst. 3 a 4. Tyto by bylo namísto snížit.

Vedle toho dochází k nevhodné aplikaci ustanovení zákona proti šíření toxikomanie a o výrobě konopí či pěstování konopí pro osobní účely. Já tady připomenu nedávné rozhodnutí Ústavního soudu, ve kterém se zastal Roberta Veverky, který vydával časopis Legalizace a byl za to postižen právě paragrafem o šíření toxikomanie a následně se ho Ústavní soud zastal, že to bylo nepřiměřené.

Takže to, na co jsme upozorňovali už v tom lednu 2023, a částečně je to promítnuto i v předkládané novele, ale domnívám se, že bychom měli usilovat o to, aby ty možnosti zneužití represe v podobě třeba natáčení filmu, kde vystupuje někdo třeba s konopím a podobně, nebo vydávání časopisu, takže jsou to věci, kde by skutečně měla být kvalifikovaná skutková podstata, teprve aby byly nastaveny hranice pro subsidiaritu trestní represe, a nikoliv že postihujeme jenom to, že někdo vydává v podstatě nezávadný časopis nebo že někdo natočí film, který ukazuje svět takový, jaký je, aniž by to bylo nějaké opravdu šíření toxikomanie v reálném slova smyslu, takže v těchto případech by měla být zvážena revize. To platí i pro případy, kdy je nakládáno s psychoaktivní látkou v rámci adiktologické intervence nebo jsou psychedelické substance používány pro terapeutické či léčebné účely.

Ostatně tady v rámci té novely máme otevřený i zákon o návykových látkách a v rámci toho by bylo dobré, abychom se soustředili skutečně na odstranění případů, kdy jsou ty substance používány na základě doporučení lékařů pro terapeutické či léčebné účely, protože studie nám dneska ukazují, že to smysl mít může.

Příkladem chybně nastavených dolních sazeb je kauza s ayahuascou, to je tedy ta droga z Jižní Ameriky, kdy za rituály s vysokým výnosem padly nebo můžou padnout tresty v sazbě 10 až 18 let. Soud v současné době nemůže jít pod dolní hranici, ačkoliv dané jednání je nepochybně méně závažné než například loupeže či znásilnění, kde je dolní hranice sazby výrazně nižší. Proto my jsme v lednu 2023 přišli s návrhem snížit dolní hranici a podložili jsme to velmi konkrétním srovnáním sazeb za typové trestné činy v oblasti nelegálních substancí, ze kterých vyplývá, že všechny státy na západ od nás mají dolní hranice trestních sazeb za tento typ kriminality výrazně nižší, aby mohl soud spravedlivě zohlednit škodlivost konkrétního jednání.

Jak se uvádí v zápise z pracovního setkání k tématu dekriminalizace drogové politiky v České republice, bod 3, příloha 6, Ministerstvo spravedlnosti mělo připravit revizi § 283 a 285 ve smyslu zmírnění trestní represe a zašle zástupcům Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí podklad k dalšímu jednání skupiny. Takže v této oblasti skutečně došlo ke snížení některých těch vychýlených, nepřiměřeně represivních dolních sazeb tak, abychom pro příště nemuseli nějaké v uvozovkách šamany, kteří prodávají rituál s ayahuascou, posílat na trest odnětí svobody 10 až 18 let, ale abychom to srovnali spravedlivě s tím, jaké jsou tresty za závažnější zločiny, jako jsou třeba loupeže nebo znásilnění, kde ty tresty jsou dneska výrazně kratší, a vznikla tam celková nepřiměřenost.

Tak to byl určitý podnět k tomu, jak tato novela vznikla. Ostatně se to opírají i o odborné materiály, které vytvořila Asociace organizací v oblasti vězeňství ve spolupráci s Frank Bold a českými prioritami. Já jsem jim vlastně dal podnět, aby se zabývali záležitostmi, které jsou uskutečnitelné v horizontu jednoho volebního období, takže oni dali dohromady materiál k tomu, jak snížit vězeňskou populaci jednoduchými změnami s velkým dopadem, které jsou uskutečnitelné do dvou let. Tam právě popisují ta rychlá řešení s horizontem do dvou let, která jsem tady už zmínil: zrušení speciálních sazeb za opakované trestné činy, omezení nevhodné kumulace trestů, zase jsou tam velmi podrobně – já to doporučuju, je to skvělý materiál s odborně zpracovanými daty, tabulkami, jak to vypadá s délkou ukládaných trestů a tak dále – a dílčí dekriminalizací trestného činu zanedbání povinné výživy.

Takže i ty právě organizace v oblasti vězeňství si to uvědomují, že toto jsou problémy, které předkládaná novela řeší. Vedle toho samozřejmě ty organizace upozorňují, že žádoucí je i komplexní řešení s časovým horizontem tří a více let. K tomu je potřeba nicméně analýza problémů či jeho identifikace, nutnost dalších expertních debat, a mělo by to začít tím, že politici stanoví určité cíle a zadají zpracování strategie trestní politiky a vytvoření multidisciplinární pracovní skupiny pod Ministerstvem spravedlnosti. Tam se domnívám, že máme ten určitý dluh, o kterém jsem mluvil, když jsem probíral trestní politiku.

Ted' se dostanu trochu podrobněji právě k té předkládané novele, protože základním pojátkem předkládané novely je právě spravedlivější trestání pachatelů, které sníží recidivu, a samozřejmě následně se to promítne do větší bezpečnosti občanů, protože už zaznělo, že máme nejvyšší počet vězňů v civilizované Evropě a ti nás stojí 1 600 korun denně. My jsme šli do vlády s tím, abychom modernizovali Českou republiku, a proto jsme velmi intenzivně prosazovali tento důležitý návrh.

Já bych chtěl zrekapitulovat věci, které jsou v tomto návrhu obsaženy, a případně upozornit na některé výhody nebo úskalí, která jsou k tomu potřebná zmínit. V podstatě základní úvaha, která zatím je, tak je, abychom se přiblížili k Západu ve způsobu, jak nakládáme s našimi vězni a jakou máme trestní politiku. Úplný opak je Rusko, východ, kde mají největší počet vězňů na 100 000 obyvatel. Pro nás je zásadní, aby se ten propuštěnec vracel do společnosti, živil se poctivě a byl užitečný, protože v každém případě z toho člověka se stane spoluobčan nebo soused a samozřejmě, když jdeme po ulici nebo se naše děti pohybují cestou do školy mezi domem a školou, chceme, aby ulice byly bezpečné, ale aby všichni lidé, kteří přišli z výkonu trestu, měli co nejlepší podmínky pro to, aby se už tam nevraceli, byť to je samozřejmě primárně jejich zodpovědnost a jejich rozhodnutí, ale naším úkolem jako společnosti je vést je k tomu, aby se touto cestou už nevydávali.

Čili jakým způsobem můžeme těm odsouzeným pomoci? No, logicky tím, že už během pobytu ve vězení by si měli našetřit ze své práce peníze, aby se nestávalo, že je ten člověk propuštěn z vězení s igelitkou a zastavuje vás třeba na ulici, že nemá ani peníze na to, aby se dostal do místa svého bydliště, kde má zázemí, kde má rodinu a tak dále.

Takže těch dvanáct nejdůležitějších změn, které bych rád okomentoval, jsou spravedlivější tresty u lidí, kteří dneska zbytečně plní vězení, to jsou ty přeměny – a my bychom se měli postupně dostat k systému, kdy podmínka je ukládána maximálně jedna, jak bylo původně zamýšleno, a následuje už vězení, byť tedy třeba v kratší době – a vedle toho tam měníme přepočty, aby člověk, který je odsouzený a nevykonává alternativní trest, aby dostal takový trest odnětí svobody, který není nepřiměřeně dlouhý, protože motivace k tomu zaplatit se výrazně nezvyšuje. Ten efekt tam není tak výrazný. Ty tresty jsou nejdelší v Evropě a zbytečně nám plní vězení u lidí, kteří by už dávno měli být doma, u lidí, kteří by už dávno měli být v práci.

Druhá změna je posílení alternativních trestů, kdy se možnost ukládání peněžitých trestů za jakýkoliv trestný čin rozšiřuje tímto způsobem, i když to tam není výslovně uvedeno, takže

tam, kde nebylo možné dosud uložit peněžitý trest, tak to bude do budoucna možné. Peněžité tresty se celkem osvědčují. I díky práci bývalého a současného nejvyššího státního zástupce jsou i státní zastupitelství vedena právě k tomu, aby více využívala možnosti peněžitých trestů, a roste procento případů, které jsou tímto způsobem vyřešeny, a pokud peněžité tresty jsou vymahatelné, je to samozřejmě logický způsob, který je žádoucí používat a uplatňovat.

Třetí důležitá změna v této oblasti je jednodušší narovnání. Usnadňují se podmínky pro narovnání, pokud s tím souhlasí poškozený i pachatel, který se ke svému činu dozná. To může být velká výhoda, protože není třeba procházet mnohaměsíčním řízením a soudní bitvou, ale pachatel může hned začít pracovat na tom, aby svou chybu napravil.

Následují změny, které jsou v předkládaném návrhu obsaženy, které jsou podle mého názoru užitečné pro to, abychom zajistili lepší ochranu občanů před novými hrozbami. My už jsme dříve schválili na základě spolupráce napříč poslaneckými kluby zákon, který zlepšuje ochranu před sexuálními predátory čili zavádí tu zásadu „ne je ne“ a že v případě ztuhnutí nebo paralýzy to neznamena souhlas, tak, aby skutečně bylo možné postihovat všechny případy znásilnění tak, jak to veřejnost očekává, a je dobře, že se podařilo tuto záležitost dotáhnout do konce, a doufám, že platí to, co tady zaznělo, protože my jsme se už velmi dlouho snažili schválit dětský certifikát – i když Piráti byli v koalici, tak jsme přicházeli s tím, jak má ten dětský certifikát (vypadat?), proti tomu, aby se odsouzení delikventi, kteří se dopouštěli násilí a sexuálního zneužívání dětí, tak aby se nedostali do kontaktu s dětmi. Těch návrhů tam bylo předloženo několik, ale bylo to neustále odsouváno a odsouváno, a bohužel dottedka ten konkrétní návrh, který by efektivně zajistil ochranu v této oblasti, není. Takže pokud se bavíme o zneužívání v sexuální oblasti, tak to je určitě věc, kterou bychom měli dopracovat jako pozměňovací návrh. Současně vyzývám k tomu, abychom schválili a předložili takovou úpravu, která nebude nepřiměřeně zatěžovat vedoucí dětských táborů tak, aby dneska, když se musí zařizovat různé souhlasy od lékaře, tak aby nemuseli obíhat X různých institucí, ale dokázali si to vyřídit jednoduchým způsobem přes internet tak, aby to nebyla žádná zbytečná byrokracie navíc. Protože to je přesně, co ty mládežnické organizace řeší, že v situaci, kdy někdo třeba jako dobrovolník organizuje dětské tábory, tak ještě aby navíc měl další složitou byrokracii se zajišťováním papírů a z drtivé většiny jsou to zcela bezúhonní lidé, tak to samozřejmě musí být v nějaké rozumné proporcii.

Pátá změna, která je velmi žádoucí a která je obsažena v předkládaném návrhu zákona, se týká rozšíření ochrany před falešnými pornografickými videi. Bohužel dneska, jak se rozvíjí technologie, jak se rozvíjí umělá inteligence, se našli lidé, kteří zneužívají tyto novodobé technologické prostředky na výrobu falešných pornovideí, a je potřeba na to reagovat a postihovat i případy výroby a šíření takovýchto videí. Je dobře, že v tom návrhu je obsaženo ustanovení, které zajistí, aby takováto produkce byla trestným činem.

Další bod, který je obsažen v návrhu zákona, je ochrana před lidmi, kteří pracují pro cizí moc. My už jsme se dotkli tohoto tématu při projednávání zákona lex Ukrajina, kde se diskutovala velmi palčivá problematika, že dnes naše tajné služby, ministerstvo zahraničí evidují celou řadu případů, kdy některé osoby vykonávají činnosti, které jsou namířeny proti České republice, ať už jsou to různé způsoby špionáže, ale využívají klíčky a díry v zákoně, že si předávají ty informace mimo území České republiky tak, aby nebyla dána působnost, a v takovýchto situacích musí existovat efektivní způsob, jak postihnout špiony, agenty a různé zrádce, kteří tu dělají za peníze Ruska a dalších nepřátelských mocností škodlivé věci. Takže proto i ten nový paragraf, který je obsažen v návrhu trestního zákoníku, který umožní trestat případy osob pracujících pro cizí moc. Jsou to příklady, kde vykonává i neoprávněné sledování zpravodajskými prostředky někdo ve prospěch cizí moci tak, aby všichni občané měli jistotu, že třeba na ruském velvyslanectví ty satelity, co mají na střeše, nebudou zneužívány k tomu, aby napíchli cizí komunikaci přes BTS a zjišťovali, co si kdo volá. To je samozřejmě nepřijatelné a my musíme trvat na tom, aby byla zajištěna ochrana práva každého občana České republiky na zajištění důvěrné komunikace a telekomunikačního tajemství, a ne

abychom se stávali právě terčem této systematické špionáže. Že ten návrh jsme diskutovali jak se zástupci Ministerstva vnitra, tak s panem ministrem a vychází i z doporučení, které nám třeba, které nám třeba dal britský velvyslanec, když jsme se bavili o tom, jakým způsobem Británie čelí právě tomu, že cizí mocnosti ingerují na jejím území, tak právě doporučoval nefixovat se v trestním právu na dezinformace, což bylo opakovaně zmiňováno jako jeden z možných přístupů, ale abychom se v rámci trestního práva soustředili na trestné způsoby působení cizí moci. Čili ukazuje to ten příklad, že se v některých oblastech snažíme omezit zbytečné postihování, zbytečnou represi, ale naopak tam, kde jsou díry trestního práva dneska zneužívány, tam se snažíme je zacelit a zajistit, že budou existovat efektivní postihy. Myslím si, že je ovšem důležité i říci, že základní problém zpřísněné represe a přeplněných věznic se stal hlavně tady v parlamentu, když byl schvalován poslední velký trestní zákoník pod vlivem populismu a iniciativ poslanců, kdy docházelo k neustálému navýšení hranic sazeb, dolní sazby, horní sazby, pro různé skutkové podstaty, a ve výsledku ale nikdo neuvedl v důvodové zprávě, jaké to bude mít zásadní efekty pro naplnění věznic. Protože to není jenom otázka nějakého subjektivního citění ohledně spravedlnosti, délky trestu, ale bavíme se o tom, že ten poslední trestní zákoník podle analýz, které se zpracovávaly právě na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, naplnil pět nových věznic. Pět nových věznic bylo naplněno kvůli tomu, že zákonodárci schválili příliš přísnou trestní represi historicky. Proto je potřeba se teď zaměřit na to, abychom se vrátili zpátky na západní úroveň a ty případy drobnější kriminality řešili efektivnějšími způsoby. Abychom rozvíjeli systém náramku, abychom neměli 50 náramků, ale 5 000 náramků – stačí se podívat do Polska a do řady dalších zemí, abychom měli funkční alternativní tresty, peněžitě tresty a tak dále.

Důležitá sedmá problematika v rámci tohoto návrhu zákona, o které bych rád podrobněji promluvil, jsou rozumnější pravidla pro konopí. Ta pravidla týkající se konopí konečně začnou respektovat zdravý selský rozum, přestanou být trestné některé nesmyslné případy týkající se konopí. Například když pěstuju několik rostlin konopí, abych vyráběl pro dědu konopnou mastičku, tak se dostávám do situace, kdy mi dneska hrozí dlouhý trest. Předkládaná novela to řeší částečně, ona to řeší ve vztahu k pěstování pro vlastní potřebu, kdy legalizuje množství pěti rostlin. V takovém případě pro vlastní potřebu už nebude pěstování kriminalizováno a do určitého počtu – myslím, že jsou tři rostliny – bude dokonce legální. Ale není tam řešena problematika osob blízkých, protože pokud například někdo má prarodiče, kteří trpí chorobami, u kterých konopí, konopné mastičky dobře zabírají, a pěstuje za tímto účelem několik rostlin, aby z toho tu konopnou mastičku vyrobil, tak se domnívám, že takový člověk, který pěstuje konopí pro osobu blízkou, by neměl být postihován několikaletým trestem odnětí svobody. Tady zase narážíme na obrovskou lobby různých představitelů protidrogové policie, kterým by to částečně samozřejmě zkomplikovalo činnost, protože už by nemohli řešit dívky s jointem, nemohli by řešit konopné mastičkáře, ale museli by něco začít dělat s dovážením kokainu přes krabice s banánem v Lidlu, anebo by museli řešit pervitinové varny, což je samozřejmě mnohem náročnější práce než chytat někoho s konopnou mastičkou, s kytkami na zahradě. Takže tady my se musíme přesunout opravdu k tomu, že policie a státní zastupitelství budou řešit případy, které jsou společensky nebezpečné z hlediska drog, a přestanou perzekuovat lidi, kteří vyrábějí například konopnou mastičku nebo kteří si rekreačně zakouří konopí. To je přece naprosto nehospodárné vynakládání veřejných prostředků, které nás stojí stovky milionů korun na zbytečné represi, které bychom mohli dát naopak do lepší zdravotní péče. Součástí toho je tedy úprava sazeb a podmínek u šíření toxikomanie, o které jsem taky mluvil. Ale zase to zůstává zbytečně represivní, kde pod vlivem policejních šéfů z protidrogového se zbytečně a zbytečně perzekuuje lidi za drobné záležitosti místo toho, aby se policie a státní zastupitelství soustředily na ten skutečně organizovaný zločin, který je nebezpečný a který potom vede k tomu, že jsou ničeny kvůli drogám i lidské životy. Takže soustředit energii a kapacity na závažné případy a uvolnit ruce, protože ostatně i ti policisté, kteří to vyšetřují v jednotlivých případech, jsou často nešťastní

z toho, že musí zasahovat v takovýchto případech, kde jim to zákon ukládá, ale ve skutečnosti společenská nebezpečnost je velmi diskutabilní.

Nicméně i tak tento návrh zákona je po dlouhé době největší pokrok k racionalitě a spravedlnosti trestání v oblasti návykových látek a jsem rád, že se podařilo dosáhnout nějaké shody s Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem vnitra a odbornou skupinou, která působila na Úřadu vlády, aby se ta úprava posunula.

Já jsem tady chtěl ještě zmínit nějaká fakta, abychom měli východisko pro další diskusi, zejména pokud jde o hranice trestních sazeb, které jsem už naznačil. Já tady mám k dispozici dvě srovnání trestních sazeb odnětí svobody u drogové kriminality ohledně konopí a dalších látek. To jedno zpracovala naše kolegyně stážistka, které srovnává trestní sazby odnětí svobody u konopí, a to druhé je z Úřadu vlády od útvaru koordinátora pro koordinaci drogové politiky. Z těchto srovnání celkem jasně vyplývá, že když se podíváme na západní země, v modelových scénářích tresty odnětí svobody za konopí a další podobnou činnost jsou výrazně nižší než sazby, které jsou uvedeny v trestním zákoníku v České republice.

Já jsem tady srovnával tři situace. Ta první je domácí pěstitel, který pěstuje patnáct rostlin konopí, ta druhá situace je prodejce, u kterého bylo zdokumentováno, že třikrát prodal 10 gramů konopí, a ta třetí situace je velká pěstírna s 500 rostlinami, abychom se podívali, jak reálně vypadají ty sazby. A tam se ukazuje, že sazby v našem východním prostoru – nebo Slovensko, Polsko, Česká republika – že ty sazby mají nastaveny výrazně represivněji než západní státy, které jsem tady vypočetl. Takže když se bavíme třeba o tom domácím pěstiteli, v České republice mu hrozí maximálně 6 měsíců odnětí svobody, na Slovensku maximálně 2 roky, v Polsku maximálně 3 roky – tam jsme benevolentnější, tam už jsme si ušli ten kus cesty – a třeba v Portugalsku je to pokuta nebo maximálně 1 rok, v Německu 5 let, v Nizozemsku maximálně 1 měsíc. Já bych řekl třeba to Nizozemsko, kde vlastně mají velmi specifickou doktrínu. Když jsme byli na návštěvě Nizozemska, tak jsme měli tu příležitost bavit se tam s pracovníky rady pro soudnictví, s ombudsmanem, s pracovníky Ministerstva spravedlnosti a bezpečnosti a tam samozřejmě mají nepříliš represivní politiku ve vztahu ke konopí, mají tam ty různé coffee shopy, a tam, aniž by změnili znění zákona, to zajistili tak, že státní zastupitelství takzvaně přimhuřují oko nad tímto druhem kriminality. To je právě ta záležitost, která se dá postihnout v rámci trestní politiky, která nemusí být natvrdo upravena v zákoně, na co se má policie soustředit, na co se mají státní zástupci soustředit, na co naopak ne. A to je to, co nám trochu chybí, aby trestní politika byla předvídána v zákoně, tak jako máme celou řadu dalších dokumentů, které vláda schvaluje a které třeba Poslanecká sněmovna bere na vědomí nebo může projednat, pokud je tady ten zájem. Tak se domnívám, že i ta trestní politika by měla být – protože státní zastupitelství je orgánem moci výkonné, je zařazeno pod vládou, má sice garance určité nezávislosti, ale současně to politické zadání by mělo vycházet z vůle volených představitelů. Takže to je popis případu domácích pěstitelů ve vztahu k Nizozemsku.

Potom v případě prodejců v České republice se pohybujeme 2 až 10 let, v Polsku je to třeba 6 měsíců až 8 let, takže tam vidíme, že to je benevolentnější, že to samozřejmě musí zapadat do toho systému trestního práva tak, aby to bylo srovnatelné třeba s tresty za vraždu, za ublížení na zdraví, za znásilnění, a v Německu se bavíme o 3 měsících až 5 letech. To znamená, třeba v sousedním Německu tresty v této oblasti jsou dvakrát kratší než v České republice. V Nizozemsku se opět bavíme o maximálně jednom měsíci ve vězení. Ostatně Nizozemsko je celkem dobře známé právě tím, že uplatňuje koncepci kratších trestů.

A teď ten slibovaný příklad pěstírny. V případě 500 rostlin v České republice máme 10 až 18 let, to je obrovsky dlouhá sazba, zatímco třeba v sousedním Polsku máme 2 až 12 let, zase výrazně kratší, o třetinu kratší sazby v Polsku než v České republice. Když Polsko pak dělá ty chytré kroky, tak se to potom promítá i do hospodářského růstu, protože nemusí platit lidi, kteří sedí dlouho ve vězení zbytečně, ale ti lidi pracují a přispívají k ekonomice. Ještě výrazně pokročilejší je to v Portugalsku, v Německu, v Nizozemsku, kde tam skutečně i

takovýto druh rozsáhlé trestné činnosti v drogové oblasti má v podstatě stejné trestní sazby nebo podobné trestní sazby, jako jsou za ty základní skutkové podstaty, o kterých jsme se tady bavili – těžké ublížení na zdraví a podobně – ale nedochází tam k tomu excesu, který máme tady my v České republice, kdy člověka, který provozuje pěstírnu, můžeme poslat až na 18 let do vězení, zatímco člověka, který znásilňuje, pošleme na 3 roky do vězení, člověka, který vraždí, pošleme na 10 let do vězení a tak dále, takže to je prostě výrazný exces.

Když se podíváme na tu úpravu v Portugalsku, tam mají 4 až 12 let, v Německu mají minimálně 2 roky a v Nizozemsku mají maximálně 6 let, to znamená, ty tresty jsou třeba v západní Evropě několikrát kratší, pokud se bavíme o horních hranicích trestní sazby.

Mám tady i seznam devatenácti zdrojů, ze kterých jsou čerpány tyto poznatky, ale v rámci kolegiality vás ušetřím a budu pokračovat druhým srovnáním, které je z útvaru vládního koordinátora. Ty grafy, které zachycují srovnání zákonného rozpětí trestní sazby a trestu odnětí svobody v letech, očekávané rozpětí délky trestu trvání trestu odnětí svobody uloženého soudem, medián délky trvání očekávaných trestů odnětí svobody a očekávaný čas strávený výkonem trestu odnětí svobody u trestných činů souvisejících s nabídkou 1, respektive 10 kilogramů konopné pryskyřice, anebo 100 gramů, respektive 1 kilogramu amfetaminu a dalších látek, jsou zpracovány Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost EMCDDA. Z té tabulky, když si vezmu ty pro Čechy asi nejběžnější případy konopí, to vychází v případě konopné pryskyřice v Nizozemí 1 až 3 měsíce, respektive až 6 let, v Rakousku 3 až 18 měsíců až 5 let, v Německu 1 rok, 1 až 15 let, ve Francii 1 až 12 měsíců až 10 let. Takže srovnávám vždycky ty, očekávané doby, mediánové doby ukládaných trestů a ty horní hranice. V České republice naproti tomu vidíme, že očekávaná doba je 2,5 roku za 1 kilogram konopné pryskyřice a trestní rozpětí je 2 až 10 let. To znamená, ve srovnání s těmito vyspělými západními zeměmi Česká republika má více jak dvakrát nebo třikrát represivnější přístup v oblasti konopí a není proto žádný důvod, akorát je to prostě drahý rozmar, který tady podporuje hlavně to vedení protidrogových útvarů policie, ale myslím si, že celá řada těch pracovníků, policistů z terénu, když to vidí, jaké tresty jsou nakonec ukládány za násilnou trestnou činnost, že ti lidé odcházejí se stejným trestem jako někdo, kdo u sebe má konopí, tak si skutečně kladou otázku, jestli tohle je spravedlivý přístup.

Samozřejmě ta problematika je podobná i u pervitinu, který je tedy velký nešvar v rámci České republiky a Česká republika je tím pověstná. To si myslím, že je právě to místo, kam by se měla zaměřovat aktivita policejních složek a kde rozhodně ta aktivita není dostatečná, tak ale i v této oblasti, kdybychom se podívali na srovnání trestních sazeb, tak třeba v Nizozemsku se bavíme o 2 měsících v sazbě... až 2 měsících mediánu v sazbě až 8 let, v Rakousku 8 až 18 měsíců v sazbě až 5 let, v Německu 1,5 až 3 roky v sazbě 1 až 15 let, ve Francii 4 až 12 měsíců v sazbě až 10 let, v České republice jsou to 2 roky a sazba 1 až 5 let. To znamená, ty tresty jsou tady přísnější než v Evropě, a dokonce když se bavíme o těch 100 gramech pervitinu, je to méně přísné než v případě 1 kilogramu konopné pryskyřice.

Domnívám se, že my bychom se měli méně soustředit na to, abychom ukládali dlouhé tresty v této oblasti, ale více se soustředit na to, aby tam byla jasná vymahatelnost a aby tam byla ekonomická efektivita trestání v této oblasti.

Já jsem se chtěl věnovat ještě jednomu problému, který jsem spatřoval při přípravě trestního zákoníku, protože na začátku tam byl zájem, abychom schválili úpravu, která bude umožňovat v podstatě odsouzeným podvodníkům, aby se mohli jednoduše vykoupit, aby v podstatě měli právní nárok na to, se vykoupit z trestního řízení. To je úprava, která tam je promítnuta jenom ve velmi omezené podobě oproti tomu, o čem Ministerstvo spravedlnosti původně uvažovalo. Já bych řekl, že naštěstí že se podařilo vyslyšet naše apely, aby se tento způsob v podstatě privilegování pachatelů trestné činnosti, aby se tam zaváděl ten nárok na tento postup, kdy pachatel zaplatí 10 nebo 15 procent škody, kdy ta škoda samozřejmě nemusela ani vzniknout v případě, že to byl pokus, a v případě, že je prvotrestaný, tak že by

mu rovnou vznikl nárok na to se vykoupit z trestního stíhání a zaplatit jenom nějakou částku, tak to se tam dostalo v podobě odklonu. A já se domnívám, že bychom se měli v další diskusi při projednání na výborech zaměřit i na to, jakým způsobem tedy ty odklony jsou nastaveny a jestli nám tam nehrozí disproporce v systému trestního práva, aby určitý typ pachatelů neměl zbytečně benevolentní zacházení, právě pokud se jedná o hospodářskou kriminalitu, a to z jednoduchého důvodu, že občané České republiky dlouhodobě hodnotí situaci v oblasti korupce a hospodářské kriminality jako jeden z největších problémů České republiky. Z těch šetření, které dělá STEM, to dlouhodobě vyskakovalo právě jako problém, který vidí nějakých – tuším, že to bylo 70 procent české společnosti jako závažný a domnívám se, že bychom se měli soustředit na to, aby i v těchto případech postih byl efektivní, byť souhlasím s tím, že nemusí nutně jít o vězení, protože to je pro státní kasu zbytečně zatěžující.

Rád bych ještě ocenil jednu důležitou věc, která se propsala a do návrhu trestního zákoníku, který projednáváme, a to je problematika zločinu z nenávisti. Jsem rád, že Ministerstvo spravedlnosti zohlednilo podněty, které už tady jsou dlouho, které reagují na různé násilné trestné činy v České republice i na Slovensku, které jsou motivovány různými předsudky vůči skupinám obyvatel, a právě tyto kvalifikované skutkové podstaty najdeme v návrhu napříč různými trestnými činy tak, aby byla zohledněna právě závažnost takového kvalifikovaného jednání.

Nyní ještě stručně pár poznámek k předkládanému návrhu zákona, už podrobněji. V novelizačním bodu 19 se navrhuje vložit § 74c a následující, který se týká zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži. Trest zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži je stanoven takovým způsobem, že spočívá v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje v úplném nebo soudem stanoveném rozsahu uzavírat smlouvy na plnění veřejných zakázek, účastnit se zadávání řízení nebo veřejných soutěží, ať už na svůj, nebo na cizí účet, včetně případů, kdy při těchto činnostech vystupuje jako poddodavatel. Při uzavírání smluv na plnění veřejných zakázek odsouzeným a za jeho účast v zadávacím řízení nebo veřejné soutěži se považuje i situace – to je důležité – kdy je odsouzený členem statutárního orgánu nebo skutečným majitelem právnické osoby, která uzavírá smlouvu na plnění veřejné zakázky nebo se účastní zadávacího řízení nebo veřejné soutěže. Takže trest zákazu plnění veřejných zakázek je koncipován tak, že zasáhne i právnické osoby, které jsou zanořené do toho odsouzeného. Současně je ale potřeba říct, že nezasáhne matky odsouzených entit, byť tam dochází k plnému ovládnutí. Tam se v podstatě dostáváme do situace, kdy matka bude nepostižitelná, protože by se muselo složitě dokazovat, jestli členové statutárního orgánu nebo zaměstnanci matky dali pokyn právě té řízené právnické osobě, aby se dopustila nějakého trestného činu, který třeba souvisí s veřejnými zakázkami, a ten zákaz na ně nedopadne.

Takže my jsme to viděli právě v několika případech, kdy ty velké, třeba stavební společnosti byly odsouzeny za korupci při zadávání stavebních zakázek a vyřešily to velmi jednoduchým způsobem, že prostě společnost – řeknu obecně M1 – která byla odsouzena, začala dělat hlavně soukromý byznys a aktivity, které se týkaly veřejných zakázek nebo veřejných soutěží. Tak se převedly do společnosti M2 a vůbec se v podstatě na tuto konsolidovanou entitu zákaz plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži neuplatnil. To považuji do určité míry za problematické. Otázka je, jak se tomu dá čelit v rámci legislativního textu zákona, jestli by se mělo posuzovat ovládnutí a tak dále i v případě mateřské entity.

S tím souvisí § 74e, kde se zavádí zákaz přijímání dotací a subvencí, který podle § 74e odst. 3 spočívá v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje v úplném nebo soudem stanoveném rozsahu ucházet se o veškeré dotace, subvence, návratné finanční výpomoci, příspěvky nebo jiné veřejné podpory, jakož i takové dotace, subvence, návratné finanční výpomoci, příspěvky nebo jiné veřejné podpory přijímat. Čili tady bych se chtěl zeptat pana ministra spravedlnosti, jakou koncepci přijali při stanovení rozsahu zákazu

přijímání dotací a subvencí ve vztahu právě k vlastnické struktuře společnosti, ve které vystupuje odsouzená entita. Tam vlastně odlišně od § 74c nemáme stanoveno, že by se trest uplatnil i na entity, ve kterých je tato osoba statutárním orgánem nebo skutečným majitelem. Samozřejmě tam přetrvává i problém, že uložený trest nezasáhne tu holdingovou strukturu, takže holdingová struktura může velmi jednoduše převést předmět subvence do podnikání jiné entity a tímto způsobem se trestu vyhnout. Takže se obávám, že takto koncipované tresty, byť byly nepochybně motivovány dobrou vůlí to rozšířit, jsou stále schvalovány jako velmi děravé a v praxi nebudou mít v podstatě žádný efekt na postihované právnické osoby, což považuji za poněkud problematické.

Ještě bych se rád vyjádřil ke koncepci § 285 – jestli máte před sebou projednávaný návrh zákona – kde se navrhuje úprava pěstování rostlin nebo houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jiné nakládání s nimi pro vlastní potřebu. Vychází z toho, že kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje, sklízí nebo zpracovává více než 5 rostlin z rodu konopí, nejde-li o rostlinu konopí obsahující nejvýše 1 procento látek ze skupiny tetrahydrokanabinolu, bude potrestán odnětím svobody až na 6 měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci. Pak tam máme kvalifikovanou podstatu, která počítá s tím, že stejně bude potrestán ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává omamnou látku konopí nebo jinou omamnou nebo psychotropní látku, získanou zpracováním rostliny konopí obsahující více než 1 procento látek ze skupiny tetrahydrokanabinolu. Tam se domnívám, že bude v této definici... teď jsou tam kvalifikace na množství – v celkovém množství větším než 100 gramů ve svém obydlí nebo v celkovém množství větším než 5 gramů mimo své obydlí. Tam se objevuje určitý problém s tím, že u té zpracované entity se bude velmi těžko dokazovat, jestli byla zpracována z rostliny konopí, která měla podíl větší než 1 procento látek ze skupiny tetrahydrokanabinolu, anebo to byla rostlina, která měla menší procento, které je pod touto hranicí. Takže u toho výsledného zpracovaného produktu bude velmi těžké říct, z jaké rostliny pochází. Jestli to náhodou nebylo tak, že někdo pěstoval rostliny, které měly nižší procento látek ze skupiny tetrahydrokanabinolu, a teprve následně to bylo zpracováno do podoby extraktu, který by potom spadl do vymezené hranice.

V souvislosti s tím se navrhuje v části šesté změna zákona o návykových látkách, která v podstatě navazuje přestupkovou problematikou na to, co je vymezeno v trestním zákoníku v § 5 odst. 12, kde se stanoví, že povolení k zacházení se nevyžaduje k přechovávání omamné látky konopí nebo jiné návykové látky získané zpracováním rostliny konopí, obsahující více než 1 procento látek ze skupiny tetrahydrokanabinol, fyzickými osobami staršími 21 let pro vlastní potřebu, v množství nejvýše za a) 50 gramů ve svém domě, bytě nebo jiné prostře sloužící k bydlení nebo příslušenství k nim náležejícímu, nebo 25 gramů mimo své obydlí.

K tomu budeme určitě navrhopvat ještě nějaké další úpravy, protože se domníváme, že by tam neměla být zohledněna jenom vlastní potřeba. Ostatně ono, když někdo bydlí ve společné domácnosti, tak bude velmi těžko posouditelné, jestli je to pro potřebu toho či onoho člena domácnosti, protože obvykle ty rostliny tam obvykle nemají nálepku, kdo je vlastní nebo kdo to tam pěstuje.

Současně je zajímavé i stanovení hranice 21 let, které si zaslouží, domnívám se, samostatný komentář, protože to je vlastně nová hranice zletilosti pro specifický případ, která je v právním řádu velmi neobvyklá. Ona je vlastně stanovena snad u pasivního volebního práva – 21 naproti 18 rokům, které máme třeba u konzumace alkoholu, kouření a tak dále. Tady se domnívám, že to vůbec nemá obraz ve společnosti, protože jakkoliv můžeme vnímat konzumaci konopí lidmi, kterým je třeba 20 let, nebo jeho pěstování, jako nežádoucí aktivitu, ale tak si musíme uvědomit, že to jsou lidi, kteří třeba už od 15 let pracují, platí daně, jsou plnohodnotní občané, můžou uzavírat manželství, můžou chodit do hospody, můžou udělat cokoli, ale tady se pro ně zavádí vlastně speciální skutková podstata, která je bude trestat, protože je tam zavedena nová hranice od 21 let. Takže to se domnívám, že je taková odchylka, ke které dochází od stávající legislativy.

Pak mě zaujala ještě jedna změna, u které bych poprosil o vysvětlení pana ministra, která je obsažena v části třinácté – Změna zákona o auditorech, podle které se doplňuje do § 50 zákona o auditorech ustanovení, které říká, že provádění kontroly, přípravy a zavedení souboru preventivních opatření zajišťujících dodržování právních předpisů a směřujících k předcházení trestné činnosti a nápravných opatření vedoucích k zamezení rizika opětovného spáchání stejné nebo podobné trestné činnosti auditorem podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim se nepovažuje za auditorskou činnost. Takže tam vlastně by bylo žádoucí vysvětlit, jakou povahu bude mít tato činnost poradenství nebo přípravy souboru preventivních opatření třeba proti korupci, které budou v rámci právnických osob, kdo to tam vlastně bude nastavovat, aby to byly osoby, které mají nějakou profesní odpovědnost, mají znalosti, které jsou k tomu potřeba, a ručí do nějaké míry aspoň svým jménem za výsledek toho, že ty mechanismy v rámci prevence korupce a dalších pletich hospodářské soutěže jsou nastaveny rozumně.

Já bych se teď už závěrem vyjádřil k legislativnímu procesu, protože to, co zde bylo navrženo, čili abychom projednávali trestní zákoník s prodlouženou lhůtou 90 dnů, já považuji za legislativní hazard, protože tři měsíce znamená, že pokud by se opravdu všechno skvěle dařilo, což jsem tady ještě ve Sněmovně nezažil, tak bychom se dostali k tomu zákonu nejdříve na konci března. Potom bychom ho tedy diskutovali ve druhém čtení, otázka, jak to zvládnou výbory, jak budou ty různé odborné semináře a tak dále, a potom bychom měli druhé čtení, potom třetí čtení, to vychází cca další měsíc. To už jsme v dubnu. Pak to půjde do Senátu, Senát se k tomu bude 30 dnů vyjadřovat, to už jsme v květnu, a Senát to může vrátit. My jsme se bavili i na poradě předsedů klubů, když jsme byli ještě v koalici, že to tak přibližně vychází, že Poslanecká sněmovna bude ještě tak akceschopná v květnu, a pokud se nám to prodlouží do června, pak už bude velké riziko, že v tom množství těch věcí, v těch předvolebních kampaních, které určitě budou využívány tady v rámci času v Poslanecké sněmovně, že bude velmi těžké prosadit libovolnou legislativu. Čili když už do toho dáváme takovéto obrovské množství úsilí, že to projednáváme tady v rámci Poslanecké sněmovny, že to chceme důkladně projednat, že k tomu chceme mít pracovní skupinu a tak dál, tak bych byl opravdu velmi nerad, aby to spadlo pod stůl, a to navržené prodloužení o 30 dnů na 90 dnů skutečně znamená i ve vztahu k tomu, že to předkládání trvalo tak strašně dlouho, že se to vleкло, že to muselo být předloženo po krajských volbách a tak dále, tak znamená, že ten zákon nemusíme v tomto volebním období vůbec dokončit. A to jsem ani nemluvil o úvahách, že se může tam vyskytnout nějaká problematická věc, kvůli které by nám to vracel pan prezident.

Takže já se domnívám, že by bylo, a to apeluji i z opozičních lavic, že by bylo žádoucí to ještě přehodnotit a naplánovat tak, aby se ten zákon skutečně nezpomaloval, protože to vidíme, jak to vypadá už dneska, kdy projednáváme na mimořádné schůzi X různých návrhů, takže už teď, rok před koncem volebního období, je tady v podstatě přepěchováno a ta situace se bude ještě zhoršovat. Proto apeluji tedy jak na pana ministra, tak na ostatní opoziční kluby, aby to ještě zvážily a našly termín, aby se to dalo projednávat tak, že by to riziko, že se dostaneme do nějaké časové tísně s tímto důležitým zákonem, bylo co nejmenší, protože by to byla velká škoda, kdyby se tato změna nestihla.

A závěrem trochu nečekaně bych rád ocenil i to, jakým způsobem se k tomuto důležitému návrhu zákona postavily další opoziční kluby včetně paní profesorky Válkové, která je zpravodajka – že to není zákon, který by byl torpédován, že to není zákon, který by se stával terčem nějaké plytké politické debaty, že se mu chceme důkladně věnovat a že to není věc, která by byla zneužívána nějakým nevhodným politickým způsobem, protože je to odborná otázka, je tam celá řada odborných otázek. Můžeme se podívat na historické zkušenosti s dosavadní efektivitou trestání. Je to okamžik, který můžeme využít k tomu, abychom vyhodnotili dříve schválenou úpravu trestního zákoníku a učinili taková opatření, aby byla zmenšena míra represe.

Takže já vám v tento okamžik děkuji za pozornost, budu se těšit na další debatu a opravdu bych si přál, abychom mohli maximum těch politických názorů probrat tady na plénu Poslanecké sněmovny a nedocházelo k prodloužení doby projednávání ve výborech a potenciálně zhavarování ukončení projednávání v tomto volebním období. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Také děkuji. Vážené kolegyně, vážení kolegové, vážený pane ministře, vážená paní zpravodajko, my jsme se vystřídalí v řízení schůze, přeji vám všem dobrý den. Nacházíme se v obecné rozpravě a v tuto chvíli vystoupení pana předsedy Michálka vyvolalo tři faktické poznámky, nejdříve pan kolega Hendrych. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Igor Hendrych: Děkuji vám za slovo, vážený pane místopředsedo. Vážené dámy a pánové, vážený pane ministře, chci reagovat na pana Michálka ve dvou věcech, byť mám tady projev, na čtvrtém místě jsem, a budu reagovat šířeji, ale spíše budu mít svůj vlastní nějaký pohled na tuhleto záležitost.

Ale abych nezapomněl, tak jsem chtěl reagovat na to, když hovořil pan poslanec Michálek ohledně zaměstnávání odsouzených, že by se mělo zlepšit, respektive umožnit vstup soukromého kapitálu do věznic. Tomu jsem úplně neporozuměl, protože – nebo soukromých firem, tedy v tom smyslu, aby mohly zaměstnávat odsouzené – protože tahle věc tady funguje už v podstatě dlouhá desetiletí. Vězeňská služba pravidelně spolupracuje v tom smyslu zaměstnávání se soukromými subjekty. Dokonce dneska už je to trochu rozděleno, že zaměstnávání ve vnitřním provozu, v té vnitřní režii, má pod sebou oddělení zaměstnávání vězněných osob, a vztah s těmi soukromými subjekty, ve kterých ti odsouzení rovněž pracují, se realizují přes takzvaná střediska hospodářské činnosti ve Vězeňské službě a není to nic neobvyklého, ve vězeňských objektech stojí už někdy od šedesátých, sedmdesátých let výrobní haly, které se využívají, a těmi soukromými subjekty. Jediný rozdíl je v tom, že ty soukromé subjekty nebo práce u soukromých subjektů musí být proměněna souhlasem odsouzeného. S tím asi nic neuděláme, protože v podstatě již úmluva z roku 1932, ke které se stále jako Česká republika hlásíme, zapovídá v podstatě bez souhlasu konkrétního odsouzeného, aby pro soukromý subjekt pracoval, protože pouze obec, stát a kraj jsou garanty toho, že nebude docházet k nějakému zneužívání nebo nelidskému zacházení při pracovním procesu.

Takže to je tolik reakce a na tu druhou už nemám bohužel čas, nechám si to na projev. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. S další faktickou poznámkou vystoupí paní kolegyně Zuzana Ožanová, připraví se Aleš Dufek, poté Jakub Michálek s faktickými poznámkami.

Jenom, než dám paní poslankyni slovo, tak tady pan ministr Výborný bude hlasovat během dnešního celého dne s náhradní kartou číslo 42.

Prosím, paní poslankyně.

Poslankyně Zuzana Ožanová: Děkuji. Vážený pane místopředsedo, vážené kolegyně, kolegové, já jsem poslouchala projev kolegy Michálka – byl zajímavý, ne se vším souhlasím, ale víte co? Já jsem ráda, že ho mohl přednést, to je to nejpodstatnější. Nicméně kdyby bylo schváleno jím navrhované usnesení na omezení řečnické doby, tak by ho přednést nemohl, takže je dobré si na toto vzpomenout. Je dobré, že mohl říct všechno, bylo to přesně k věci, ale kdyby bylo, kolego Michálku, prostřednictvím předsedajícího, schváleno vaše usnesení ohledně omezení řečnické doby, tak byste nyní v této délce nemohl svůj projev, přestože byl výhradně k věci, přednést. Je dobré myslet na to, co budete dělat v budoucnu, až budete podobná usnesení zase navrhovat. Děkuji za pozornost. (Potlesk z lavic hnutí ANO.)

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. Další s faktickou poznámkou je pan předseda Dufek tady. Prosím.

Poslanec Aleš Dufek: Já bych přece jenom vyzval k nějakému zrychlení projednávání tohoto bodu, protože když budou všechny strany takhle politicky exhibovat, jak se o to zasadily, tak se moc daleko neposuneme. Cení si pana ministra, který novelu trestního zákoníku pojal tak, že komunikoval se všemi. To znamená, já si myslím, že ten návrh je dobrý a nemá cenu, aby tady každý vystupoval na tři hodiny, a to nějakým způsobem takhle odůvodňoval, jak on se o to zasloužil, protože bychom dnes už nic neudělali.

Takže z toho důvodu si dovolím tady podat procedurální návrh, abychom podle § 59 jednacího řádu k tomuto bodu omezili řečnickou dobu na 10 minut, aby v podstatě každý poslanec, který k tomu chce vystoupit, mohl vystoupit pouze dvakrát. Odkazuji na § 59 odst. 1, (§) 59 odst. 2 jednacího řádu.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: To znamená, že tento procedurální návrh navrhuje na jedenkrát 10 minut omezit řečnickou dobu?

Poslanec Aleš Dufek: S tím, že zároveň upozorňuji na druhý odstavec, že samozřejmě ne...

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Ne, tomu rozumím, ale jedenkrát 10 minut?

Poslanec Aleš Dufek: Jedenkrát 10 minut, přesně tak. (Nesouhlas z pléna.)

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Dvakrát. Já jsem vám nerozuměl, právě proto jsem se chtěl ubezpečit.

Zavolal jsem své kolegyně a kolegy z předsálí a budeme bezprostředně hlasovat o tomto procedurálním návrhu, to znamená, zkrácení řečnické doby na jedenkrát 10 minut.

Ale ještě vás nejdříve všechny podle žádosti odhlásím a poprosím vás, abyste se přihlásili svými identifikačními kartami. (Ministr Výborný z prostoru u stolku zapisovatelů: Dvakrát.)

Dvakrát 10 minut, ano. Dvakrát 10 minut, a až se ustálí počet přihlášených, začnu s hlasováním.

Takže omezení řečnické doby na dvakrát 10 minut.

Zahájil jsem hlasování a táži se vás, kdo je pro? Kdo je proti?

Je to hlasování číslo 4, přihlášeno bylo 117 poslanců, pro 65, proti 49. Tento návrh byl přijat.

Tudíž v tuto chvíli máme u tohoto tisku v rozpravě obecné zkrácení řečnické doby na dvakrát 10 minut.

Nicméně pokračujeme dále faktickými poznámkami, kde v tuto chvíli je přihlášen pan předseda klubu Pirátů Jakub Michálek se svými dvěma minutami. Vážený pane poslanče, prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji. Vážený pane místopředsedo, vážené kolegyně, vážení kolegové, já bych začal reakcí na paní váženou kolegyni Ožanovou. V našem návrhu autonomního usnesení bylo obsaženo, že každý řečník s přednostním právem může vystoupit třikrát jednu hodinu v rámci projednávání svého bodu, čili pokud se nepletu, do tří hodin jsem se vešel, a vystoupil jsem tedy v souladu s autonomním usnesením tak, jak jsme ho předložili. To jsou tedy fakta.

A k problematice zaměstnávání v rámci věznic. To se domnívám, že je velmi důležitá diskuse, která by tu měla proběhnout. Já se domnívám, že když se podíváme na současná čísla, a rozhovory s pracovníky Vězeňské služby mi v tom dávají za pravdu, tak že rezerva na zaměstnávání, o kterou bychom se měli snažit, je ještě tak 8 až 10 procent. Samozřejmě že probíhá zaměstnávání na základě souhlasu odsouzeného i v rámci soukromého sektoru, ale to je právě ten problém, protože my nejsme (schopni) v rámci státních institucí, státních podniků, obcí, ministerstev a tak dále vytvořit dostatečně efektivní závody, které by dokázaly ve složitých podmínkách věznice – tam jsou složité prostorové podmínky – zajistit, že i lidi, kteří by pracovat chtěli, by práci mohli dostat. A to skutečně tak je.

Někteří lidé samozřejmě nejsou způsobilí k tomu, aby pracovali, ale i dneska jsou v rámci vězeňského systému ti, kteří by pracovat mohli, ale nepracují, protože pro to nemají dostatečné předpoklady, práce tam pro ně není. A to je věc, na kterou jsem chtěl, aby se Ministerstvo spravedlnosti zaměřilo. Děkuji za vysvětlení.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Také děkuji za dodržení času.

V tuto chvíli s faktickou poznámkou pan kolega Hendrych je přihlášen. Prosím.

Poslanec Igor Hendrych: Jenom krátce. Děkuji panu Michálkovi, vašim prostřednictvím, za vysvětlení, jak to vlastně myslel, nicméně to by chtělo opravdu možná si

k tomu sednout a trochu hlouběji si to vysvětlit, jak to vlastně myslel nebo jak si to představuje v konkrétní rovině.

Já bych ještě dodal k tomu jednu důležitou věc, že zaměstnanost vězňů by mohla být vyšší, kdyby zaměstnavatelé měli větší důvěru v odsouzené. Velice často se naráží na to, že z hlediska problematických osobnostních vlastností, které odsouzení mají, k nim zaměstnavatelé nemají důvěru, a tohle je třeba nějakým způsobem řešit, zlomit a přesvědčit je k tomu, že pracovní síla zase tak problematická třeba není, byť tedy někteří mají opravdu i špatné zkušenosti se zaměstnáváním odsouzených, ale je to velmi individuální, a určitě bych to nechtěl tady paušalizovat. Děkuju.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. V tuto chvíli s faktickou poznámkou pan kolega Jakub Michálek. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju, pane místopředsedo. Vážené kolegyně, vážení kolegové, souhlasím s tím, že toto je problematika, která by si zasloužila širší diskuse. Mrzí mě, že tedy diskusní prostor na to je snížený, protože kdybychom tady za jeden jednací den vyřešili problematiku trestního zákoníku a vyšší zaměstnanosti vězňů, tak by to byl pravděpodobně nejproduktivnější den v historii této Sněmovny. To je velmi důležitá problematika, která by mohla mít přínos i pro státní rozpočet.

Samozřejmě my bychom potřebovali jednak posílit to, aby státní podniky zajišťovaly takový odbyt, takovou práci v místě věznic, protože to jsou střežené objekty a jsou tam složité různé eskorty a podobně, aby státní podniky se do toho zapojily. Dneska tam vlastně probíhá někdy veřejnoprávní, někdy soukromá výroba, tedy se souhlasem vězňů. My jsme se byli podívat třeba v Jiřicích nebo v Měříně – pardon, už také v Jiřicích – a tam skutečně výroba probíhá. Ale pořád si stěžují i příslušníci Vězeňské služby, i vedení Vězeňské služby, že jim třeba nedovolí velmi specifické parametry objektů, aby tam posílili pracovní kapacitu, a že to všechno musí být ve státní režii. To znamená, že to vyžaduje investice ze státního rozpočtu na začátku, kde teď nás velmi tlačí státní rozpočet – a investiční rozpočet je dlouhodobě ve vězeňství poddimenzovaný – a nevidím vlastně důvod, proč bychom museli dávat stále větší investice do této oblasti, když třeba soukromý sektor by to dokázal zvládnout ne tu část vězeňství, ale ty práce, kdyby tam byl zajištěn i nějaký dohled ze strany státu, že nedochází ke zneužívání vězňů. (Předsedající: Čas.) Tak to si myslím, že by byla správná cesta.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Nyní tedy poprosím o vystoupení pana poslance Bartoše, který je další přihlášený do rozpravy. Stahuje? Stahuje svoje přihlášení. Nyní tedy paní poslankyně Válková, která... (Poslanec Bartoš reaguje z místa, že faktickou ne, že půjde až klasicky do rozpravy.)

Ne, ne, to byla standardní obecná rozprava. Tak paní poslankyně posečká, bude další vystupující. Ale to jsme si neporozuměli s panem poslancem.

Poslanec Ivan Bartoš: Omlouvám se za zmatek, já jsem se hlásil s faktickou poznámkou předtím, než bylo hlasování procedurálního zkrácení té doby, a to samozřejmě bych se musel přihlásit znovu. Takže ano, jsem přihlášen do rozpravy. Přeji všem dobré, přesně dobré poledne.

Chtěl bych taktéž vystoupit k té specifické problematice, která se týká otázky konopí a souvisejících trestů. Pamatuji si, a když se podívám hodně do historie České republiky, tak často právě v problematice týkající se racionálního přístupu k návykovým látkám, ale i k otázce konopí byla Česká republika evropským a v některých případech i světovým průkopníkem. Jsem velmi rád, že došlo historicky k významnému posunu v otázkách léčebného konopí a vlastně i v období této vlády se opět dostupnost konopí, možnost předepisovat léčebné konopí posouvá. Zda dostatečně, to si úplně nemyslím. Myslím si, že tam je poměrně velký prostor k tomu, jak poskytovat ono léčebné konopí, ale základ máme a specifičtí pacienti – a znovu zdůrazňuji slovo pacienti – pokud mají léčebné konopí předepsáno, tak se ho nějakým způsobem mohou domoci.

Co ovšem zůstává problematické, jsou dvě oblasti. Je to to konopí a pěstování pro vlastní potřebu, tedy věc, kterou se snažíme řešit nebo se snaží řešit i trestní zákoník, a pak je to samotná otázka legálního trhu. Když se podíváme do zahraničí, a není to jenom model Colorada, ale i na sousední státy, jako je třeba Německo, je vidět, že od represivní politiky se výrazněji ustupuje a dochází k jakési smysluplné regulaci, která se týká nejen možnosti vypěstovat si rostliny doma pro nějakou osobní potřebu nebo pro potřebu osoby blízké, ale zároveň naskakuje i ten legalizační model, který mimo jiné má významný ekonomický dopad potom ve smyslu zisku pro státní pokladnu, tedy výběrem daní, protože legální konopí jako takové je regulované, snižuje se podíl černého trhu na užívání konopí a zároveň pod velmi přísnými pravidly se samozřejmě z tohoto vybírají daně tak jako z jiných věcí, jako je třeba alkohol nebo tabák.

My, když jsme vstupovali před více než třemi roky do vlády, tak jsme se ve vládním prohlášení snažili prosadit smysluplnou regulaci konopí v České republice, a jít tedy až cestou legalizace konopí podle daných pravidel. Řešili bychom tím tedy nejenom to, že velká část občanů konopí dostupné nemá. Poměrně velká část občanů, je to zhruba milion lidí v České republice, jim hrozí kriminalizace právě kvůli tomu, že si konopí pěstují nebo si nějaké věci vyrobené z konopí opatřují, tudíž se setkávají s těmi lidmi, co pěstují, a zároveň i tu otázku samozřejmě daňového příjmu. Když se připravoval konsolidační balíček, připravoval ho ministr Stanjura, samozřejmě přínos z legalizace konopí by nebyl zanedbatelný i pro Českou republiku. Ostatně když se bavíme, kolik miliard třeba chybí na učitele nebo na dostavbu v rámci regionálního školství, modernizace učeben, tak je to právě zhruba takovýto objem financí, který by se skutečně v rozpočtu hodil. Nu což.

Máme zde léčivé konopí, máme zde model legalizace, který připravil odborný tým kolem Jindřicha Vobořila, akorát některým stranám vládní koalice, které spíše pracují s nějakými dogmaty, se tento model nelíbil, a tudíž princip legalizace se prostě zastavil a v tomto směru se nepokračuje. Já jsem proto uvítal, a myslím si, že ten návrh novely trestního zákoníku je připraven s jasným záměrem snížit řekněme drastičnost různých trestů v různých oblastech, ulehčit českému soudnictví, ale i vězeňství tak, jak zde zaznělo od kolegy Michálka, a zároveň se tedy zaměřit na tu část, která mně jako Pirátovi přijde velmi důležitá. To je ta část, která se týká zpracování, vypěstování a užívání konopí pro osobní potřebu nebo osoby blízké, tedy ta část, která není komerční povahy, neměly by se tedy na ní projevovat významně i komerční zájmy, jak to známe třeba z oblasti už pak legalizace konopí, kdy samozřejmě to je zajímavý trh a segment třeba pro firmy, které v tuto chvíli vyrábějí tabákové výrobky. Ale za mě je důležité, aby člověk, který chce, který může, aby si konopí mohl vypěstovat, mohl ho sklídit, neriskoval žádné stíhání, ať už ve formě přestupku, či následné kriminalizace, a zároveň aby toto konopí mohl vypěstovat pro někoho, pokud tento na něj vlastně tuto možnost deleguje.

Proč tohleto říkám? Já se k tomu vrátím ještě záhy. Lidé, kteří žijí na vesnici, asi tento problém by necítily – mají nějakou zahrádku, často se baví o tom, tři konopné kytky na kompostu nebo na hnoji, jak se říká. Samozřejmě lidé, kteří žijí ve městech, také budou mít

jakousi možnost pěstování těch květin, případně v nějakém prostředí domácího pěstování, ale je nemalá skupina lidí, která tuto možnost ve městě nemá nebo tuto možnost neovládá.

Já si myslím, že je potřeba na to se koukat globálně. Já jsem na začátku zmínil ten zhruba jeden milion lidí, a když se podíváte na mezinárodní monitoring, tak se hovoří zhruba o 800 000 lidí, kteří alespoň jednou za rok využívají nebo užívají nějakým způsobem konopí, nejčastěji tedy formou mastí, tinktur. Tedy to nejsou ti klasičtí, jak se možná slangově říká, huliči nebo uživatelé konopí, kteří si zapálí jointa, ale v naprosté většině jsou to lidé, kteří užívají konopí pro nějakou samoléčbu, samopěči, byť to mohou být tedy i lidé, u kterých hovoříme o užití rekreačním. To ovšem toto číslo nezahrnuje. Faktický problém je, že tito lidé si to konopí beztržně v tuto chvíli vypěstovat nemohou. Úpravou tohoto zákona bychom asi měli mířit na to, aby si ho vypěstovat nebo nějakým způsobem opatřit mohli. Proč? Protože těchto 800 000 lidí, z nichž velká část jsou i senioři, v danou chvíli buďto sami porušují stávající zákon, nebo se musí obrátit na někoho, kdo ho porušuje, buďto tedy na nějakou osobu blízkou, ať už to je vnuk, nebo nějaký příbuzný, nebo někdo, kdo to konopí pro ně vypěstuje, tu mast jim vyrobí, anebo tedy v horší míře shánět si toto konopí na černém trhu.

Myslím si tedy, že vypěstovat tři rostliny konopí nebo pět rostlin konopí je adekvátní. Ale pokud se podíváme na návrh zákona, tam stanovené limity, a my jsme toto ještě na vládě mnohokrát rozporovali, jsou naprosto absurdní. Pokud my říkáme: Můžeš si vypěstovat tři rostliny konopí, ale můžeš mít doma 50 g, to je v té nižší klasifikaci, tak je to zhruba, já už jsem to použil jednou, jako kdybyste chovali doma tři slepice, ale ty by mohly snést maximálně jedno vejce, jinak byste dostali pokutu, a v případě většího množství vám hrozí kriminalizace.

Z vlády zaznívá, že přistupuje ke kompromisu či k jakémusi racionálnímu řešení. Já jsem uvedl ten velmi banální příklad s tou slepičkou a vajíčkem, ale mně toto řešení minimálně tak, jak přišlo do Sněmovny, připadá pokrytecké. Ten návrh totiž dál občany staví do situace, kdy mají na výběr mezi úlevou od bolesti – ať už máte nějaké kožní problémy, problémy kloubů, máte nějaké tenze, tak je to skutečně konopná mast, která vám pomáhá ulevit od bolesti – a rizikem kriminalizace.

Pokud by to bylo tak, jak je navrženo v tuto chvíli ve vládním návrhu, skutečně pro těch 800 000 lidí to konopí fakticky zůstává dál stejně nedostupné, a to včetně i seniorů a těch, kteří konopí potřebují pro zdravotní účely, protože legálně si ho koupit nemohou. Léčebné konopí má specifika, komu a kým může být předepsáno. My bychom tedy chtěli, aby ten návrh byl upraven tak, aby si skutečně mohl ten člověk to konopí legálně pěstovat, sklídit a užít.

Jak tedy ale zařídí, aby mu ta kytky nevyrostla moc, čímž by se jasně to legální pěstování šmahem stalo ilegálním, to si úplně nedokážu představit. Já si myslím, že to není úplně řešení, které je vhodné pro rok 2024, a že musí dojít k zásadní změně právě zde v průběhu projednávání návrhu toho zákona a úpravě právě toho sklizeného množství.

Je to vlastně takový ukázkový příklad legislativy, který se tváří jako řešení, a pro člověka, který třeba to konopí nepotřebuje anebo ho ta problematika nezajímá, tak se mu může zdát, že ano – my se tady snažíme ulevit těmto lidem, nekriminalizovat běžné lidi za společensky nebezpečnou, ale z pohledu třeba jejich zdraví prospěšnou věc – ale ve finále to fungovat takto nemůže. Nad 50 gramů automaticky porušujete zákon, tudíž tohle omezení, jak je nastaveno, nemá žádnou logiku a naopak to může dát lidem, kteří se v tom nevyznají, nějaký falešný pocit legality, a pro ty, kteří vědí, o co jde, vlastně je to takový trochu výsměch, pokud to konopí potřebují pro samopěči nebo jako prevenci.

Já vím, že silný tlak na to omezení byl od některých vládních stran, ale zejména od Ministerstva vnitra z logiky věci, a to zde zaznělo od kolegy Michálka, represivní politika je

takovou doménou tohoto rezortu. Já si myslím, že bychom měli stíhat skutečné zločince a nekriminalizovat lidi, kterým potom hrozí skutečně drakonické tresty – a nechci to bagatelizovat – ale prostě za to, že měli konopí na zahrádce.

My proto budeme navrhnout některé úpravy. První z nich, a ta je logická: chceme narovnat nelogický rozdíl mezi tím, kolik rostlin konopí si může člověk vypěstovat, a množstvím usušeného konopí, které může vlastnit. Prostě umožnit samopěstitelům, aby mohli sklídit to, co si zasadí. V tuto chvíli to není vyhovující a chceme toto měnit.

Zároveň bychom chtěli také upravit věci, které se týkají možnosti delegace toho pěstování. Já jsem zmínil – jak se říká, sytý hladovému nevěří – ty případy právě toho, kdy ten člověk nemá možnost, například senioři žijící ve městech, si to konopí někde vypěstovat, nezvládne poměrně složité domácí pěstování, tak aby skutečně bylo zde i řešení pro tyto – ať už jsou to takzvané konopné kluby, na které lze delegovat možnost pěstování konopí, nebo to je osoba blízká, nebo je to nějaká osoba, na kterou tuto věc můžete delegovat. Ta definice osoby blízké je poměrně široká, ale zde zaznělo i od mého kolegy Jakuba Michálka, a myslím si, že to je nejčastější takzvaný use case nebo případ, kdy skutečně mladší lidé, nemusí to být zrovna vnuk a babička, vnučka a babička a dědeček, ale je to, je to syn pro své rodiče, kdy skutečně v tomto směru by zde neměly být limity, nemělo by to být rozhodně vázáno pouze na jednu osobu, toho jednoho pěstitele.

V původním návrhu, který vlastně připravil s naší spoluprací Jindřich Vobořil, tam tyto možnosti byly, řešily se ať už takzvané konopné kluby, tedy možnost delegovat na nějakou entitu, která je regulována, právě možnost vypěstovat určité množství gramů právě pro tuto potřebu. Řešili jsme i tedy otázku, pokud toto by v tom návrhu nebylo, jít ještě dále a umožnit tedy i ten řekněme komerční regulovaný prodej. Ale vracíme se na půdorys novely trestního zákoníku, pracujeme tedy s tím, co zde postihnout jde. To je tedy otázka toho, zda lze, či nelze, a já jsem přesvědčen, že správně by mělo být, že lze, tuto možnost také delegovat podle nějakého schématu.

Co si myslím, že je také podstatné v této věci, je otázka paragrafu šíření toxikomanie. My jsme se nakonec snažili najít nějaké kompromisní řešení, ale pokud sledujete i mediální prostor, a zrovna i myslím, že především nebo kdy byl vysílán pořad České televize Fokus Václava Moravce, kde vystupoval i jeden zástupce Ústavního soudu, tak v minulém týdnu se podařil vlastně důležitý průlom, který pracuje i s tímto šikanózním paragrafem.

Dlouholetý propagátor racionální politiky v oblasti konopí Robert Veverka, čirou náhodou tedy člen Pirátské strany – takže já se často ptám, jak vůbec vznikl ten případ, kdy on, který vydává časopis Legalizace.cz, který roky vycházel v České republice, věnuje se tematice samoléčby, konopí, právní pomoci, a rozhodně se nejedná o nějakého propagátora nezdravého způsobu života – byl na základě oznámení a vybraných článků z magazínu označen za toho, kdo zákon porušuje. Následně neuspěl v několika soudech, byla mu udělena pokuta, magazín samozřejmě v tuto chvíli nevychází, ale u Ústavního soudu tedy Robert Veverka dosáhl na to řešení, kde i Ústavní soud konstatoval, že byly porušeny principy svobody slova, a konečně v této věci – porušení svobody slova – skutečně v této věci je nějaký rozsudek.

Ten paragraf tak, jak je navržen, je poměrně gumový. Jeho výklad je evidentně užíván velmi selektivně. Jestli si pamatujete, a je to již mnoho let, kdy se řešilo, zda píseň – myslím, že kapely Švihadlo, pokud se nemýlím – Konopný list, zda se jedná o propagaci toxikomanie nebo užívání drog, či zda je to umělecké dílo. Jestli v České republice něco chybí – a možná i debata nejen o konopí potvrzuje to, že v České republice něco chybí – tak je to faktická osvěta v této oblasti, informování o problematice konopí, o zdravotních rizicích, o způsobu pěstování, o možnosti třeba používání právě pro samoléčbu, neboť ti lidé potom k tomu přistupují neinformovaně, mohou si způsobit třeba s jinými látkami nějaké potíže, a pokud

někdo aktivně informuje a informuje v podobném periodiku o tom, jakým způsobem funguje například samoléčba, rozhodně se nejedná o propagaci toxikomanie.

V tom návrhu pracujeme s tím, že se toto má třeba hodnotit směrem k nezletilým, tedy k dětem. I přesto by se toto dalo řešit i třeba jiným způsobem, například paragraf ohrožování výchovy dítěte, ale myslím si, že i tato oblast by zasloužila naši pozornost, a jsem rád, že Ústavní soud případ Roberta Veverky a magazínu Legalizace vyhodnotil, jak vyhodnotil, neboť toto rozhodně, ačkoliv to pokrývá tento paragraf, nebyl ten příklad, na co byl tento paragraf míněn.

Já bych možná, a už se mi krátí čas mého vystoupení, ještě jednou upozornil – my jsme navrhli a budeme navrhopvat několik pozměňovacích návrhů, které se týkají této legislativy. Já jsem se nyní soustředil zejména na oblast vlastně narovnání smysluplné regulace, které se Piráti dlouhodobě věnují, a věřím, že Sněmovna nechce schválit zákon, který je z povahy řešení této problematiky pokrytecký, který pracuje s tím: Zasadíš, ale nesklidiš. My jsme toto měli už dříve v momentě, kdy někdo pěstoval to konopí technické, a Česká republika stále častěji má více slunných dní, i když to někdy nevypadá, a překročil tu limitující hranici, tak z člověka, který byl pěstitel technického konopí, se náhle stal velký producent narkotik. A já bych skutečně nechtěl, aby když chceme tedy lidem, a to je meritum toho zákona, říci: Dobře, občane České republiky starší 18 let, samozřejmě by mělo být správně, když si chceš vypěstovat konopí pro vlastní potřebu nebo pro někoho, tak skutečně můžeš, abychom z těchto lidí nedělali kriminálníky. A zejména na tuto část, která se týká skutečně občanských svobod, která se týká skutečně toho nebyznysového, tedy regulovaného trhu, se zaměřit tak, aby byla funkční, stala se nějakým dobrým základem, a já věřím, že bychom se měli tedy postupně posunout i v otázce legalizace, k čemuž ovšem novela trestního zákoníku jako taková není úplně nejlepší nosič, ale pojďme zde dosáhnout maxima možného.

Věřím, že Sněmovna by toto měla podpořit, a doufám, že v debatě právě o této části nebudeme pracovat s nějakými předsudky, dogmaty, ale budeme pracovat s realitou, s daty a s doporučeními, která do této oblasti míří nejen na území České republiky, ale zabývá se jí prakticky celý svět. A Česká republika, která byla vždycky vnímána jako země, která se této problematice věnuje, rozumí jí a nejde tím odezdikezdismem, ale má i příklady pozitivní regulace, která pomáhá společnosti, abychom si toto i v mezinárodním kontextu udrželi.

Já vám děkuji a předám slovo dalšímu vystupujícímu.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: To předám já, a je to pan poslanec Michálek s faktickou poznámkou, který chce reagovat na vaše vystoupení, a následuje pan ministr Blažek. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Budu reagovat na tu část, o které mluvil Ivan Bartoš – ohledně konopí, kriminalizace konopí a tak dále – protože je potřeba si to říct v souvislostech, protože v tomhle zákoně chybí jedna základní věc, a to je regulovaný komerční trh s konopím, který se rozhodli zavést třeba sousední Němci, a v tom zákoně, jak je předložen, to není. A mně se úplně nelíbí, že tady ze strany lidovců dostáváme kázání o tom, že bychom k tomu neměli vystupovat, že měli bychom vystupovat výrazně... že to tady zdržujeme, a přitom to byli právě lidovci, kteří nejvíc zdržovali všechny diskuse, které se týkaly konopí, a byli jediní, kteří v koalici vetovali to, aby se schválila nějaká rozumná úprava, aby bylo konopí za velmi regulovaných podmínek dostupné, aby z toho neměl peníze černý trh. Dnes z toho vydělávají různé tyhle – ten černý byznys, pěstírny na tom vydělávají obrovské peníze, a samozřejmě, kdyby to bylo zregulováno, zdaněno spotřební daní a

dépéháčkem, tak jsme mohli vybrat 2 až 4 miliardy korun do veřejných rozpočtů – do zdravotnictví. Takže to tady bylo bohužel odkládáno, zdržováno a zase nám ujel vlak oproti třeba Němcům, a čeští zemědělci potom, kteří mohli mít nové příležitosti, mít z toho příjmy a třeba to exportovat do Německa, tak samozřejmě teď to bude úplně naopak, naopak tady se to bude konzumovat a my budeme platit do Německa, kam si to budou lidi částečně i třeba jezdit kupovat, takže to je podle mě úplně pomýlená úprava. A jestli chceme, aby nám to ekonomicky fungovalo, tak to máme podle toho řešit. Dneska už jsou takové systémy, které dokážou sledovat každou vyprodukovanou rostlinu a každý vyprodukovaný gram v rámci celého toho systému.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Děkuji za dodržení času. Nyní vystoupí s faktickou poznámkou pan ministr Blažek. Prosím, vaše dvě minuty.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji za slovo. Zareaguju asi citátem z Bohumila Hrabala, který kdysi napsal asi toto: Politika je prostor možného, umění je prostor nemožného. My jsme v Poslanecké sněmovně, nikoliv v ateliéru, to znamená, že v podstatě otázka konopí musí být v mezích toho, na co se zde najde nějaká většina 101 poslanců. To, co udělala vláda, bylo absolutní maximum možného pro to, aby ten návrh vůbec prošel vládou – a tím neříkám, že ten návrh je ideální, jako ostatně žádný návrh není ideální jako lidské dílo. Potíž je v tom – a to je taková moje výzva k Pirátské straně, aby místo tiskových konferencí a plamenných projevů obcházeli ostatní kluby a snažili se je přesvědčit, aby pro to byli. A já vám říkám dopředu sám za sebe jako starý šedivý vlk, že jsem v téhle věci velmi liberální a myslím, že s ODS by nemusel být v některých věcech problém, ale upozorňuji vás dopředu, že z mnoha ostatních stran – zdaleka nejen KDU-ČSL, která tady byla jmenována – je už s tím, jak to je uvedeno teď v tom vládním návrhu, velký problém, a koneckonců se to od jednoho hnutí dozvíme už dnes. Víím, že ani hnutí ANO není v této věci zatím úplně jednotné, mluvili jsme o tom až dnes, a opravdu, snažte se přemlouvat ty ostatní, aby pro to byli. Tady už nepostačují – nejsme ve vládě – při vši účtě, sám k sobě, ministr Blažek, který to nějak oběhne, zařídí. Budete pro to potřebovat – a já říkám, že jsem k tomu z velké části nakloněn – ostatní kluby ve Sněmovně, a pozor, i v Senátu, a myslím, že ta většina pro to v tuto chvíli není v téhle Sněmovně, aby se to množství zvyšovalo. A nemluvím o sobě, já vás vyzývám: Jednejte a méně slov. Děkuji.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan poslanec Bartoš chce reagovat faktickou poznámkou.

Poslanec Ivan Bartoš: Musím zareagovat na pana ministra. My jsme v téhle Sněmovně druhé volební období, tedy sedm let. Návrh na legalizaci, kroky, které k ní budou vést, a racionální přístup ke konopí tady ve Sněmovně se snažíme dojednat ještě z dob, kdy byl Andrej Babiš premiérem České republiky, takže si myslím, že ta problematika není tady ve Sněmovně nikomu neznámá. Myslím si, že – a teď ať si každý sáhne do svědomí, já konopí neužívám žádným způsobem – masti používám, ano, musím se přiznat, mám seboreu, tak se mažu, pomáhá to. Bojím se říct doporučuji, protože víte, jak to měl Robert Veverka – takže si myslím, že pokud chceme dělat dobré zákony, racionální zákony, tak ten poziční boj – a je to poziční boj, protože správné je to samozřejmě povolit a nemyslím si, že to je otázka víry, že to

je otázka nějakého přesvědčení anebo že by se Piráti soustředili pouze na to, aby někde plamenně hovořili na konferencích – myslím si, že z řad našich členů jsme tady v tomto směru i v otázce léčebného konopí z minulých dob odpracovali poměrně velké množství práce.

A já si myslím, že když někdo – a také to nikomu nevyčítám – třeba holduje alkoholu, připadá mu to normální a zároveň plamenně vystupuje proti otázce konopí, proti otázce rekreačního užívání konopí, tak je to pokrytecký přístup – přitom alkohol je výrazně škodlivější lidskému organismu. Měli bychom skutečně dělat dobré zákony, racionální zákony, a pokud je nějaký smysl zákona něco umožnit, tak to umožníme, což kombinace tří rostlin a 50 gramů – fakticky je to plácnutí do vody, protože člověk to prostě nemůže dělat. Rostlina dává podle odborníků až 300 gramů v jedné sklizni, což asi jednoduchým počtem i matematik nepolitik zhodnotí.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan ministr Blažek chce reagovat s faktickou poznámkou? Prosím.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Takhle, Ivane, vaším prostřednictvím, já jsem neřekl, že ta věc je neznámá, netvrdil jsem, že jste to tady nikdy neříkali. Já mluvím o přesvědčování ostatních, ať je to prostě akce. Ano, i za součinnosti Pirátské strany, která v tu dobu už ve vládě nebyla, se podařilo přesvědčit vládní většinu k tomu, aby prošlo to, co prošlo. Já říkám jedinou věc: chcete-li tam nějaké jiné množství, začněte ty ostatní přesvědčovat, že to je správná myšlenka, místo tiskových konferencí a plamenných projevů – a na tom trvám. Ale neříkám, že to je věc neznámá a tak dál. Ale opravdu, na věě – kterou trochu poupravím – klasika: demokracie, diskuse. Když něco chci, musím ty ostatní přesvědčit. Ani váš klub, ani klub ODS nemá ani čtvrtinu poslanců tady, jsou ta čísla menší, potřebujeme ty ostatní, musíme je přesvědčit a to je jediné, k čemu vás vyzývám, abyste v této věci – podle mě, možná, nechci být nespravedlivý – se snažili být aktivnější kromě těch projevů. Nic víc neříkám a třeba se nám teď řeknu to podaří, protože já si dokážu představit, že by se to mohlo změnit, ale nesmí se stát, že na otázce konopí spadne stavba jako celek, a to reálně hrozí, pokud ty návrhy budou nerozumné a vzbouří neklid ve 140 dalších poslancích, a to se může stát. A to je všechno.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan poslanec Michálek, následuje pan poslanec Bartoš s faktickými poznámkami. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji, vážená paní předsedkyně, a děkuji panu ministrovi za doporučení. Tak já začnu okamžitě s přesvědčováním našich kolegů, třeba z SPD, Strany přímé demokracie. Když se podíváme na to, co si občané myslí o přímé demokracii, tak podle průzkumů, který máme k dispozici, velká většina občanů si myslí, že by se zákony týkající se konopí měly změnit, je to nějakých 62 procent podle průzkumu, který mám k dispozici, a současně třeba podpora pro to, aby si mohl nemocný člověk pěstovat konopí pro medicínské účely, je zcela dramatická. Takže domnívám se, že bránit tady z nějakých konzervativních postojů legislativu proti konopí, si myslím, že úplně není žádoucí. Naopak třeba z průzkumů vidíme, že – a my jsme si dělali průzkumy třeba i na jiné poslanecké kluby – takže z průzkumů vidíme, že i třeba konzervativnější strany, jako jsou lidovci, tak že 73 procent

voličů zvažujících lidovce rozhodně souhlasí nebo spíše souhlasí se svobodou pěstování konopí pro vlastní potřebu, 71 (procent) voličů zvažujících volbu lidovců rozhodně souhlasí nebo spíše souhlasí se zřízením regulovaného konopného trhu. Takže když se podíváme takhle na voliče třeba, kteří jsou konzervativně naladěni, tak oni mají zájem, aby se posunula legislativa v oblasti konopí.

Ta situace se tady změnila. Podívejte se, jak se to legalizovalo v Americe, jak se to legalizovalo v Kanadě, jak se legalizovalo v Německu (Předsedající: Čas.) a v dalších státech.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan poslanec Bartoš s faktickou poznámkou.

Poslanec Ivan Bartoš: To bude v tomto kole moje poslední faktická poznámka. Já bych si v první řadě dovolil reagovat na pana ministra Blažka. Je to zkušený politik, ale tohleto, co jste zde řekl, je alibismus. Tak máte vládu, máte stojedničku, máte premiéra, ale když to neprojde ve zvýšení, tak za to můžou Piráti, protože málo přesvědčovali své koaliční partnery. (Poslanec Blažek mimo mikrofon: To jsem neřekl.) Já to vím, ale takto bylo zarámováno. Ale já věřím tomu, kdo se politice věnuje, tak chápe, že vláda je od toho, že má většinu ve Sněmovně, a pro vládní návrhy potom ti poslanci by toto měli zajišťovat, byť samozřejmě každý poslanec vždy hlasuje v souladu se svým vědomím a svědomím a není zde žádná povinnost pro vládou schválené a koaličně domluvené zákony hlasovat. Jak jsme si všimli historicky, ta dohoda je řekněme velmi nefunkční, protože těch 50 gramů je prostě hloupost.

A jenom bych navázal na Jakuba Michálka směrem ke kolegům z SPD v rámci toho přesvědčování a použil bych tedy citaci pana předsedy Tomia Okamury z knihy Umění žít. Doufám, že to za tu minutu stihnu. Je to písmeno L, Legalizace měkkých drog, kdy pan Okamura říká: „Jsem pro racionální pohled na jakékoliv drogy. To, co udělal z drog ničivý fenomén 20. století, byla kriminalizace.“ Poskočím, abych se vešel do časového limitu. Hovoří o tom, že zakázané drogy jsou výhodný kšeft. Je to dobré pro mafii, dealery, ale taky pro politiky, je to superlábivé téma. Bohužel, všichni odborníci vám jako jeden muž potvrdí, že drogový populismus stojí gigantické peníze, spoustu mrtvých a výsledek je nula. Proto jsou pro dekriminizaci drog nejen lékaři, ale také světoví ekonomové, kromě jiných třeba Milton Friedman. A pak pan Okamura říká: „Pro kriminalizaci jsou ti, kdo z problémů žijí; policie, politici a mafie.“ Tak jsem zahájil ono přesvědčování, budeme v něm asi tedy tři měsíce, jak jsem pochopil (Předsedající: Čas.), pokračovat.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Paní poslankyně Maříková chce reagovat. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Karla Maříková: Děkuji za slovo, paní předsedkyně. Pane poslanče Bartoši, prostřednictvím paní předsedkyně, je mi jasné, že chcete obstruovat prostřednictvím faktických poznámek. Nicméně k tomu, co jste tady řekl v téhle části o našem předsedovi, tak jen hlupák nemění názory. Nikdo nemá konstantní názory třeba po dobu třiceti let, prostě se vyvíjí a názor může změnit podle toho, jak se vyvíjí i společnost.

Co se týká té vaší legalizace, byla jsem to dokonce já, kdo navrhoval u vašeho zákona návrh na zamítnutí, a já si za ním stojím, protože vzpomeňme si, jak byl děravý. Vy jste v něm

nenavrhovali, aby se k němu nedostali ti nejzranitelnější a nebyly nakonec drogy zneužity. A uvědomme si, prosím vás, kam se společnost vyvíjí. Dnešní lidé nechtějí pracovat, máme čím dál více závislých na drogách, a my tady v tuto dobu budeme hovořit ještě o legalizaci marihuany? Vždyť my máme marihuanu k dispozici pro lékařské účely. To není žádná pravda, co tady tvrdíte.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan poslanec Michálek s faktickou poznámkou. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju, vážená paní předsedkyně. Já samozřejmě chápu, že SPD má štíplé voliče: část voličů by si přála restriktivnější postoj proti drogám, část voličů naopak by si přála, aby se to uvolnilo, takže SPD tady asi zatím nevystoupila s nějakým názorem, byť tedy zazněla tady slova pana Okamury a údajně tedy změnil názor. Já nevím, jak to je, ale polovina voličů SPD normálně podporuje to, aby si mohli lidé doma vyrobit mastičku nějakou, když jsou třeba nemocní, z konopí, aby si to mohli vypěstovat. Není s tím žádný problém. A vy tím, že vystupujete proti tomuto návrhu zákona, tak tady vlastně to bude mít dopad i na ty lidi, kteří by vás volili a které to zasáhne, kteří zbytečně budou tímto způsobem perzekvováni, vystaví se trestnímu stíhání. Tak já nevím, čemu to pomůže, že naši policajti místo toho, aby rozvraceli pervitinové herny na Ústecku, místo toho budou chytat nějakou holku s jointem nebo budou navštěvovat nějakou zahradu, kde je pět kyték konopí? Vždyť to přece nikomu nepomůže, akorát policajti budou dělat úplně zbytečnou práci a zbytečně budeme vyhazovat peníze daňových poplatníků.

Takže já si myslím, že jestli chceme něco dělat s problémy v oblasti závislostí, tak se zaměříme na to, abychom postihovali skutečně ty organizované skupiny, abychom měli preventivní programy, abychom dokázali řešit situaci, že třeba na Smíchově nebo kolem Hlavního nádraží jsou takové různé skupinky, které jsou skoro až nebezpečné a jsou velmi nepříjemné pro okolní obyvatele. To jsou případy, které máme řešit a kam máme investovat peníze, aby se omezily bezpečnostní a zdravotní hrozby, ale neřešit prostě mastičky a jointy.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Čas. Teď jsem se přihlásila s faktickou poznámkou, takže pan místopředseda mě vystřídá.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Hezký den všem a zapínám už časomíru, takže prosím.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Děkuji za slovo, děkuji také za rychlé vystřídání. Chci reagovat, prostřednictvím vás, pane místopředsedo, na všechny předřečníky a probíhající debatu. Trošku podezírám, že se tady vlastně úplně nejedná o trestní zákoník a to, co v něm je napsáno, ale spíš o to, co máme na pořadu schůze až jako předposlední bod, tedy smlouvu mezi Českou republikou a Vatikánem.

Ale když se dostaneme zpátky k téhle věci a skutečně nebudeme odbíhat od ní, je to přesně, jak říkal pan ministr Blažek: jsou tady témata, která zkrátka jsou napříč politickým spektrem různě vnímaná, a v každém klubu se najde někdo, kdo chce třeba větší míru

benevolence vůči drogám, a někdo, kdo ne. My jako TOP 09 jsme v rámci těch jednání, a to směrem ke kolegům Pirátům – moc dobře si to pamatují určitě – byli ti, kteří jsme zastávali, abychom skutečně šli cestou ještě větší míry legalizace, než jaká se umožňuje doposud. A tady to říkám zcela otevřeně, kdyby bylo čistě na nás, tak změny, které chcete vy, vážení kolegové z Pirátské strany, chceme i my. Na druhou stranu, to se prostě nepodařilo dohodnout, teď to tady nedokonáme na plénu a všichni to moc dobře víme.

To přesvědčování, o kterém tady byla řeč, nemá probíhat tady od mikrofonu, kdy nás tady ještě navíc zasedá a v tuto chvíli je přítomno skutečně jenom pár. A stejně tak, jako jsme například u otázky zrovnoprávnění stejnopohlavních svazků zkrátka to odpracovali tady v kuloárech, tak tady si to prosím taky takto odpracujeme a nezdržujeme právě proto, že nechceme, aby se dostalo na něco jiného. Je to falešné.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a s faktickou se hlásí pan předseda Michálek.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo, vážený pane předsedající. Já jsem reagoval na to, k čemu nás vyzval pan ministr, který nás vyzval k tomu, abychom přesvědčovali SPD, takže jsme uvedli argumenty, které se týkají voličů SPD, abychom si ujasnili stanoviska jednotlivých politických stran k tomuto tématu. To si myslím, že je přece zcela legitimní, abychom probírali toto téma.

A když tady máme zákon, který zkrátka jde polovičatou cestou oproti tomu, co se děje ve světě, a když tam přetrvávají absurdity, tak přemýšlejte se mnou. Já jsem si tady našel článek na iRozhlasu, kde se uvádí, že člověk bude mít legálně tři rostliny, ale z nich může sklídit maximálně 50 gramů konopí. No, tak to je skoro rébus, jak to udělat a jak zajistit, že pokud každá ta rostlina vyprodukuje 300 gramů konopí, to mám dohromady 900 gramů konopí, ale sklídit můžu jenom 50, tak co mám dělat s těma zbylými 850 gramy konopí? A jakým způsobem bude zajištěno v takovémto případě, jestli se bude dělat nějaké certifikované ničení té úrody, nebo jak to prostě udělat tak, aniž by to muselo být – to se bude někde jako veřejně pálit, nebo jak má vlastně takový člověk postupovat?

Jak tady o tom mluvil Ivan Bartoš, ta úvaha, jak je nastavená, nedává smysl, a samozřejmě ostatní předsedové klubu to vědí, protože my jsme měli shodu, když jsme to vyjednávali, že z toho, co se vypěstuje, tak pak musí existovat možnost to nějakým způsobem buď legálně uchovávat, anebo to legálně zničit, nebo se to bude odevzdávat na policii – jak se bude dopravovat na tu policii, jak se pozná, že to je oprávněná doprava (Předsedající: Čas.) a tak dále, to jsou ty věcné problémy.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Vaše další dvě minuty vypršely. Pan poslanec Haas s faktickou poznámkou, následuje paní poslankyně Lesenská. Prosím, máte slovo.

Poslanec Karel Haas: Děkuju mnohokrát za slovo. Vážená paní předsedkyně, já si dovoluji zareagovat opravdu až na poslední vystoupení kolegy Jakuba Michálka, vaším prostřednictvím. Pane kolego, pan ministr Blažek vás nevyzýval k tomu, abyste odsud od pultíku přesvědčoval SPD, nic takového pan ministr Blažek neřekl. Pan ministr Blažek velmi

kulantně vedenými slovy vás vedl k tomu, abyste se stali skutečně dospělou politickou stranou, abyste namísto exhibic tady od pultíku, abyste namísto bujarých tiskových konferencí, abyste místo krásných virálních videí na sociální sítě, a to říkám zase s plnou úctou k vašemu marketingu, se snažili být dospělou politickou stranou, která odpracuje tu těžší část politického řemesla, to znamená tu práci v kuloárech, ty desítky nebo stovky hodin, kdy se jednotlivé politické subjekty, každý z nich reprezentuje nějaký jiný směr, tady ve Sněmovně sejdou a snaží se ty jednotlivé politické body, které leckdy jsou mezi námi věčně střetové – to je zcela v pořádku v demokratickém světě – odpracovat. Pouze k tomu vás pan ministr Blažek věcnými, klidnými a slušnými slovy vyzýval, a to se zjevně úplně nesetkalo u vás s ohlasem, a možná tam došlo k nějakému nepochopení z vaší strany. Čili on vás nevyzval k tomu, abyste tady dál od pultíku exhiboval, a určitě vás nevyzýval k tomu, abyste přesvědčoval SPD tady veřejně. Děkuju mnohokrát.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Nyní chce reagovat s faktickou poznámkou paní poslankyně Lesenská a následuje pan předseda Michálek. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Vladimíra Lesenská: Vážená paní předsedkyně, děkuji za slovo. Velmi děkuji svému ctěnému kolegovi panu Haasovi, vaším prostřednictvím, protože mně vzal půlku mého vystoupení. Pan ministr, vážený pane kolego Michálku, prostřednictvím paní předsedkyně, opravdu SPD nejmenoval. Že jste si nás vzal do vaší papuly, je váš problém. Starejte se o vaše voliče, a ne o naše. Děkuju.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan poslanec Michálek bude reagovat na průběh rozpravy s faktickou poznámkou. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Tak bavme se o tématu. Bavme se, jaká jsou ta stanoviska politických klubů, politických stran, třeba k tomu konopí, vždyť od toho tady jsme. To je věcné jednání Sněmovny, kterému se máme věnovat, a ne tomu, jak se navzájem přesvědčujeme, a tak dále. Samozřejmě že součástí naší politické práce je, abychom tady přiměli i ty strany, které se bojí vystoupit k tomu konopí a bojí se říct svůj názor, jestli budou pro postihování vlastních voličů a vlastních příznivců a nějakou drakonickou represivní politiku, tak aby to tady vysvětlili, a myslím si, že to je fér, aby měli tu příležitost. Samozřejmě, když jsme byli v koalici, tak jsme na jednání předsedů stran, předsedů poslaneckých klubů mnohokrát a mnohokrát seděli a bojovali za to, aby se tento renonc napravil. Karel Haas to nemůže vidět, protože tam nebyl přítomen mezi předsedy klubu a předsedy stran, ale skutečně k tomu bylo mnoho a mnoho jednání, kdy jsme velmi vytrvale se snažili vysvětlit, jaké jsou důležité prvky této novely. A proto taky to, co šlo do připomínkového řízení, je trošku jiné než to, co bylo nakonec schváleno vládou, ve které my jsme neseděli, protože my jsme měli dohodu mezi předsedy poslaneckých klubů, která byla ambicióznější právě třeba v té problematice toho, aby dávalo smysl, jak to má vypadat s tou sklizní, protože ta úprava je postavená nekoncepčně, nedává smysl a nikdo tady vlastně nevystoupil a neobhájil – jak můžu donutit, jak říkal Ivan Bartoš, ty tři slepice, aby snesly jenom jedno vajíčko za den? Jak můžu donutit tedy ty tři kytky, aby z toho bylo možné sklídit jenom 50 gramů? Takže to se bude muset, každý den se bude muset přeměřovat to konopí,

jestli náhodou ty kytky nevyrostly víc, a když by dorostly hmoty 50 gramů, tak se budou – a ještě ta sušina, že jo, je od toho oddělená, zkrátka to není úplně jednoduché. (Předsedající: Čas.)

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Paní poslankyně Válková, v obecné rozpravě přihlášená, se dostává ke slovu. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Helena Válková: Děkuju, paní předsedkyně. Už jsem ani nevěřila, že se dostanu k tomu slovu, a musela jsem se ovládat, abych se taky nepřihlásila k faktické poznámce. Z původního mého plánu, měla jsem to na hodinu a půl, jsem to zredukovala potom na půl hodiny po dohodě, tak teď to bude tedy dvakrát 10 minut, ale uvidíme, jak to vyjde. V každém případě nepřekročím čas, a to mě když tak paní předsedkyně včas upozorní, za což předem děkuji.

Už tady opakovaně zazněly některé věci, a obzvlášť od pana poslance Michálka, vaším prostřednictvím, paní předsedkyně, tady byl proveden zevrubný rozbor navrhované změny, koncepční novely, reformy, já se neobávám teď už říct trestní politiky v podobě novely trestního zákoníku, trestního řádu a souvisejících právních předpisů – nebudu opakovat, mám málo času. Čili já se zaměřím v tom svém vystoupení jenom na ty podstatné body, které řeknu bodově, a potom na z mého pohledu ty neuralgické body. Tady dokonce navážu v některém směru nebo v určitém směru a smyslu slova na to, co tady před chvílí zaznělo z té strany právě od pana poslance Michálka, vaším prostřednictvím, a budu jeho přesvědčovat o tom, že je tedy ohrožená, a to jsem zvědavá na tu reakci, jestli bude stejná, zase pro změnu neurčitou skutkovou podstatou – gumovou skutkovou podstatou, chcete-li, aby to bylo srozumitelnější – kterou včera jsme schválili jako přílepek k zákonu lex Ukrajina II – činnost ve prospěch cizí moci, když to takhle vyjádřím, § 318a, tak o tom, že to nás ohrožuje mnohem více.

Tedy ty věci, které on tam v svém projevu vytkl a zdůraznil, že naši občané by měli mít právo na to, aby věděli, co je trestné, aby si mohli zkontrolovat v rámci drogových deliktů, jestli už se dopouští přestupku nebo trestného činu, zda vůbec tedy dekriminalizovat současnou drogovou trestněprávní úpravu a proč je hloupost to neudělat teď, a že to, co se navrhuje velmi málo. Tak já zase naopak budu apelovat na něj, protože v tom svém úvodním projevu se o tom zmínil, aby si vzal do hledáčku i z toho pohledu pirátského to, co jsme včera schválili, a to, co stále máme možnost změnit v rámci – a doufám, že to změníme, svými konkrétními pozměňovacími návrhy – ohledně skutkové podstaty činnosti ve prospěch cizí moci.

A teď se vrátím tedy k tomu svému projevu. Čili o čem je trestní zákoník v té nové podobě? O čem by mohl být, přesněji řečeno? Jde za prvé o daleko racionálnější využívání prostředků trestního práva, čili se tam promítá zásada subsidiarity trestní represe ultima ratio. Dovolte mně pro srozumitelnost to říkat nikoliv ryze čistě právníckými pojmy. Umožňuje se, aby se nahradil dosud univerzální trest odnětí svobody podobně univerzálním, byť s výjimkami, peněžitým trestem. Tam, kde to půjde, ho bude možné uložit samostatně až na dvě výjimky – je to hlava třetí, jsou to sexuální trestné činy – trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, přesněji řečeno – a zvlášť závažné zločiny, čili jsou to ty, které jsou horní hranicí aspoň 10 let ohroženy. Takže tam nepůjde uložit jenom peněžitý trest. To byla ta původní varianta, kterou jsme na jaře všichni posuzovali jako příliš odvážný skok do neznáma, který by opravdu nemusel dopadnout dobře, takže toto lze vítat.

Druhým bodem, který si myslím, že stojí tady za zmínku a který možná by unikl pozornosti, je zakotvení nové základní zásady trestního řízení, která zdůrazňuje, že již

v přípravném řízení má být dbáno na to, aby byly využívány restorativní postupy. Tady osobně se domnívám, že bychom měli daleko více než dosud vtáhnout do toho trestního procesu oběť, respektive poškozeného trestným činem. Ta přesná textace zní – je to novela paragrafu 2, což jsou zásady, principy trestního procesu – kde v odstavci 16 se říká: „Orgány činné v trestním řízení dbají v průběhu celého řízení na to, aby byly ve vhodných případech vytvářeny podmínky pro dobrovolnou a aktivní účast poškozeného a obviněného při řešení následků trestného činu a napravení vztahů zasažených trestným činem.“ Čili tohle si myslím, že je taková velmi důležitá změna, a možná by zapadla. Čili je to princip, který bychom měli promítnout do všech stadií trestního řízení.

Další důležitá změna – a tady si myslím, že by měli zajásat všichni státní zástupci, protože získávají obrovskou pravomoc, kterou věřím, že nebudou zneužívat – kdy se rozšiřují důvody umožňující zastavit trestní stíhání v situaci, kdy po obstarání všech dostupných důkazů výsledky vyšetřování v dostatečné míře neodůvodňují úspěch ve věci, neodůvodňují postavení obviněného před trestní soud, a je to takové: nelze očekávat, že by se potom v průběhu toho vlastního projednání v hlavním líčení podařilo prokázat vinu toho obviněného ze spáchání skutku, a v takovém případě budou mít mnohem větší – nemůžu jít do detailu teď, ale upozorním na to samozřejmě ještě opakovaně v rámci druhého čtení, že tento princip bychom měli určitě potvrdit, podpořit, a myslím si, že je to velmi správně. Je tady i možnost odložit, zastavit trestní stíhání právnické osoby, která je takzvanou prázdnou schránkou, to je právnickou osobou bez majetku, jež fakticky nevyvíjí žádnou činnost, nebo je tady možnost podmíněně upustit od trestního stíhání takové právnické osoby, když jednou z podmínek pro tento postup je náhrada škody. Čili to jsou věci, kdy si myslím, že tady státní zástupci nám mohou pomoci řekněme k tomu, abychom neměli zbytečně dlouhé, často i advokáty velmi umně protahované trestní procesy, kdy za deset let se konstatuje, že se nepodařilo prokázat vinu, a my platíme miliony jako odškodnění těm, kteří potom odcházejí se zprošťujícím rozsudkem. Takže to je důležitá změna. I kvůli těmto změnám jsme se rozhodli to podpořit.

Pak jsou tady změny, které určitě vítáme, a jednou z těchto změn je nová skutková podstata zneužití identity k výrobě pornografie a její šíření, paragraf 191a, kde dochází také k rozšíření postihu za jednání spáchaná z nenávistných pohnutek, to je na základě příslušnosti k sociální skupině, věku, pohlaví, sexuální orientaci, zdravotnímu postižení anebo pro jeho skutečnou nebo domnělou příslušnost k jiné skupině osob, což dochází tedy v řadě skutkových podstat. Někdy jsem si kladla až otázku, jestli je to nutné to tam u všech takto prezentovat. Já to vítám, ale u těch, kde je to vhodné. Tam, kde se mi zdálo, že je to už velmi násilné a až nadužívání tohoto postihu v kvalifikovaných skutkových podstatách, ještě to bude vyžadovat důkladnější revize, abychom neudělali jenom Ctrl+C, Ctrl+V. Ono je to nejjednodušší, ale potom v té aplikační praxi to může vést opět k nespravedlivě přísnému postihu u některých trestných činů. To si myslím, že by bylo zbytečné, ale podívejme se na to v té pracovní skupině.

Pak je tady ten neurologický (neuralgický?) bod, ke kterému jsem se chtěla také vyjádřit, ale nebudu se k němu vyjadřovat, že tady máme dvě strany, jedna, která to bude dokonce navrhopvat, jak jsem slyšela, pro mě překvapivě SPD. Pro ni je to tak důležité, že i tyto pozitivní prospěšné změny je ochotná obětovat na oltář toho zřejmě – ale nebudu za ně mluvit, a omlouvám se, jestli jsem to špatně pochopila – že by prošla liberalizace drogových trestných činů, a druhá strana pirátská, která nás přesvědčuje tady a přesvědčovat bude i v budoucnu a v minulosti to také činila, to potvrzují, že jsme zaostalým státem oproti jiným evropským státům a že už bychom s tím měli něco udělat, a proto tedy zvedají teď svůj hlas. Obě strany podle mého názoru mají legitimní požadavky a ve Sněmovně, protože reprezentujeme české občany, se ukáže při hlasování, která z těch stran měla pravdu.

A myslím si, dívám se na čas, jsem zhruba v polovině, že relativně málo pozornosti se věnovalo i možnostem, které například navrhovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Já jsem to tam nenašla. Je to trestný čin, který bych nazvala jako zaměstnávání nebo

neoprávněné zaměstnávání, nový trestný čin neoprávněného zaměstnávání. To se může jmenovat i jinak a byla by to zvláštní skutková podstata, která by vlastně postihovala to, co podle názoru Ministerstva práce a sociálních věcí má vysokou míru společenské škodlivosti a co představuje nelegální zaměstnávání obecně, protože víme, že jde o sofistikovanou organizovanou činnost, že ohrožuje fungování pracovního trhu, zasahuje do všech sociálních, ekonomických, právních zájmů zaměstnanců, musím zdůraznit. Takže je to jedna z možností, které – a já ji dávám jako příklad – je třeba zvážit a využít, anebo ve své většině najít argumenty, proč ji nevyužít. Myslím si, že opravdu je to vysoce společensky škodlivé.

Tak a teď přejdu k tomu, co bohužel se domnívám, že nějak vypadlo nebo bylo opomenuto. Rozhodně si nemyslím, že recidivní krádež, jak je v paragrafu 205 nyní nově navrhována, nám odstraní problém s přeplněnými věznicemi těmi, kteří jsou za takové drobnější až bagatelní trestné činy postihováni. Naopak se vracíme k té úpravě před tím, než byl přijat v roce 2009 s účinností od 1. ledna 2010 trestní zákoník, a myslím, že tady do toho budeme ještě muset určitě zasáhnout – takže malé zklamání, jestli mi dovolíte tento výraz.

Pak také u toho zanedbání, u trestného činu zanedbání povinné výživy, kde se navrhuje, že pro futuro bude ten postih omezen jen na případy, kdy se nebude plnit vyživovací povinnost takovým způsobem, s takovými dopady, že vyživovaná osoba bude vystavena nebezpečí nouze, tak to znamená fakticky jednak tím, že dochází ke snížení ještě navíc té horní hranice 3 let na 1 rok, že se za to nebude moct uložit nepodmíněný trest. Dobře, nicméně samozřejmě jde o dekriminlizaci. Fakticky se to bude těžko prokazovat, kdo byl vystaven nebezpečí nouze. A také o tom nebudu mluvit nejenom kvůli nedostatku času, ale i kvůli tomu, že Táňa Malá, vaším prostřednictvím, paní předsedkyně, moje kolegyně poslankyně, bude o tom jistě hovořit více.

A pak se zastavím u neoprávněné činnosti pro cizí moc neboli činnost pro cizí moc, jednou je to nazýváno v lex Ukrajina neoprávněná činnost, tady je činnost pro cizí moc, paragraf 318a. No, já jsem zvedla hlas už včera dosti silně, a bylo to stejně k ničemu. Já si myslím, že to skončí určitě u Ústavního soudu. Nebo takto: myslím si, že je tady vysoká pravděpodobnost, že to skončí u Ústavního soudu, pokud bychom to neopravili. Je to skutečně vážná skutková podstata a nejsou tam definovány ty pojmy natolik konkrétně, že se vůbec nedivím, že i třeba Lukáš Trojan, známý renomovaný advokát, nebo Český helsinský výbor nebo další lidé, kteří se v této oblasti základních lidských práv a svobod pohybují, říkají: My nezpochybňujeme potřebu vyjít vstříc a zamezit tomu, aby tady působili zahraniční agenti a získávali naše třeba i spoluobčany ke spolupráci. Ale takhle, prosím, ne, takhle nám ohrožujete dokonce i svobodu projevu.

Nemám čas se tím zabývat do hloubky, ale určitě si vezmu dostatek času, abych k tomu hovořila na ústavně-právním výboru a v rámci druhého čtení, že tady opravdu tím, co jsme udělali včera, jsme překročili takový ten Rubikon toho, co je v demokratickém právním státě ještě možné v oblasti trestního práva. Takže to, opravdu prosím, vezměme všichni v úvahu a věnujme tomu dostatečnou pozornost. A já věřím tomu, řeknu trochu provokativně, že pan ministr spravedlnosti jednou nám rád poděkuje za to, že jsme to opravili, a že tedy nebyl popotahován tím, že bude muset vypovídat před Ústavním soudem, jak to tedy myslel a proč si myslel, že tím naše právo na svobodu třeba v projevu slova neohrozí. Takže to bychom měli tu kritickou připomínku.

A potom mně tam velmi, velmi chybí – ale já tady už mám i připravený pozměňovací návrh a čekám na první čtení, takže vidíte, že jsem i subjektivně zainteresovaná, aby dneska první čtení dobře dopadlo, protože už do toho bylo vloženo hodně práce – a je to prosím pozměňovací návrh, který předložím a bude se týkat § 88 trestního zákoníku, kde tedy půjde o zásadní systémovou změnu, protože jsme tak nějak zapomněli na to, že ty věznice jsou také prázdnější v zahraničí proto, že sice ukládají třeba v Německu přísné tresty, ale nikdy téměř je

nevykonají do konce. Oni po půlce nebo po třetině nebo po čtvrtině propouští. U nás je to nechci říct pravým opakem, ale to podmíněné propuštění je velmi nejednotné. Existuje vězeňská turistika, máme na to výzkumy, statistiky – všichni se snaží dostat, a já to teď neřeknu, ty dvě věznice, protože by se tam všichni snažili dostat ještě více, kde je až 58 procentní, nebo blíží se to k 60 procentům, pravděpodobnost, že za stejnou trestnou činnost bude ten dotyčný po půlce propuštěný, a jinde 15 až 20 procent? Tak to tedy nesvědčí zrovna o spravedlivosti a právním státě, takže ta moje zásadní systémová změna bude spočívat v tom, že navrhu zavést fikci prokázání polepšení, které bude postavené na objektivních kritériích založených na plnění programu zacházení, která bude následně doplněna i diskreční pravomocí soudu při posuzování předpokladů vedení řádného života. Ale mění se ta priorita z toho, jestli se podařilo napravit těmi výchovnými programy, když už jsme ho draze zavřeli za peníze daňových poplatníků, toho odsouzeného k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, nebo se ho nepodařilo, pak ho tam necháme. A v případě, že se ho podařilo, tak nebudeme znovu hloubkově a řekla bych detailisticky a samozřejmě pohodlně pro soudce, protože ti udělají potom to Ctrl+C, Ctrl+V, protože pochopitelně nejjednodušší je ze spisu vzít trestní minulost, to znamená pitvání se v tom, co udělal před pěti, deseti, dvaceti lety, takže ta priorita bude na něčem jiném. Předpokládám, že by to i zvýšilo motivaci odsouzených k aktivní nápravě, snížení zátěže soudů a dlouhodobé snížení vězeňské populace. To také vypadlo, byť o tom byla diskuse, a v tomhle směru jsem trošku kritičtější. Ale pak jsem si řekla, že čekat zase znovu na další novou právní úpravu znamená minimálně tři až čtyři roky. Proto už ten pozměňovací návrh ve spolupráci právě s Českým helsinským výborem jsme připravili. Myslím té věcné, to legislativní jsem zařídila já, ale to věcné je tak půl napůl, takže potud, a protože už mám asi poslední, paní předsedkyně, mám už jenom čtyřicet... (Předsedající: Je to tak.) Je to tak? Takže jdu k závěru.

Doporučuji v prvním čtení přijmout tento návrh s tím, že opravdu také si myslím, že když se budeme hodně snažit, tak těch 90 dní nám vychází, pane Michálku, pane poslanče, vaším prostřednictvím, paní předsedkyně, že v květnu bychom to mohli mít i s navrácením ze Senátu. Myslím si, že nám to vrátí koncem května schválené. Musíme ale pracovat a k tomu potřebujeme potřebný čas, čili těch 90 dní. Těch doplnění, oprav, případně vypuštění – já nemyslím teď tu činnost ve prospěch cizího státu, tu jsem slíbila, že opravíme, tak ji opravíme (Předsedající: Čas.) – ale jsou tam jiné. Já vím, děkuji za upozornění a konec.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Děkuji za dodržení času. S faktickými poznámkami chtějí reagovat nejdříve pan poslanec Michálek, pak následuje pan ministr Blažek. Máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Já myslím, že to je velká škoda, že jsme neměli možnost si poslechnout ten zajímavý projev paní poslankyně Válkové. Jako tradičně jsme tady vždycky v těchto záležitostech dostali velmi podrobnou informaci, a že tedy je to omezení dvakrát 10 minut, ale tak doufám, že v rámci poslaneckého klubu ANO využijí možnosti pověřit pověřeného řečníka, protože každý klub může pověřit řečníka, který je pověřen přednesení stanoviska poslaneckého klubu, a v takovém případě potom ten limit se neuplatní a určitě bude možné potom ještě důkladněji diskutovat ta témata, na která se ještě nedostalo.

Budu reagovat na několik věcí, které paní zpravodajka zmínila, například ta záležitost činnosti ve prospěch cizí moci. Vlastně možná překvapím, ale já se domnívám, že z hlediska právní jistoty by bylo žádoucí dané ustanovení schválit ještě jednou v rámci tohoto návrhu zákona, případně s určitými modifikacemi, ale možná klidně i v té původní podobě, aby byla

jistota, že legislativní proces v průběhu předchozího návrhu byl řádný a že nedojde k tomu, že Ústavní soud nám tuto část shodí kvůli takzvanému přílepku.

Potom paní poslankyně mluvila i o restorativní justici, kterou jsem taky zmiňoval v rámci svého projevu, která je doplňována mezi základní zásady, a to je jedna z věcí, které jsme slyšeli od neziskových organizací jak předtím v radě pro oblasti trestní politiky, tak nyní v tomto volebním období, kde si přáli, aby to tam bylo výslovně zmíněno, protože se právě v této oblasti velmi angažují. A pokud jde o problematiku časového limitu, k té se možná vyjádřím v příští faktické poznámce.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Nyní s faktickou poznámkou bude reagovat pan ministr Blažek.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji za slovo. Já jenom kolegiálně tady k poslancům za hnutí ANO, kteří se na mě tak škodolibě usmívali, když paní kolegyně Válková říká ty návrhy – vy nevíte to, co vím já. My jsme měli jednání před prvním čtením, já o těch návrzích vím už delší dobu a ten záměr jsme vlastně odsouhlasili, čili to není jako něco navíc, naopak to probíhá přesně, jak to má probíhat. To znamená, mluvili jsme o tom a mluvit ještě budeme. Děkuji.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan poslanec Michálek s faktickou. Vaše dvě minuty.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju, paní předsedkyně. Ještě navážu na ty úvahy paní poslankyně Válkové ohledně toho, jak bude schvalován v harmonogramu tento zákon s tím, že se očekává, že na konci května by mohl přijít ze Senátu. Chci ještě upozornit na to, že vratky ze Senátu taky mají svoji proceduru, že není možné využívat na jejich projednání třeba ty mimořádné schůze – to znamená, vratka musí být zařazena na program řádné schůze Poslanecké sněmovny a to samozřejmě vyvolává další komplikace, protože jsme už teď v červnu, a zazněly tady i ze strany důležitých představitelů klubů rizika, že právě v červnu Poslanecká sněmovna už téměř jednat nebude nebo budeme řešit pouze velmi napěchovanou předvolební bramboračku. To znamená, pokud se dostaneme v červnu teprve k tomuto návrhu, ten návrh bude muset být zařazen na program řádné schůze, bude muset být tedy ve třetím čtení projednán pouze ve středu nebo v pátek. A jak nám ukazovalo ostatně schvalování zákonů v tomto týdnu, třeba ta středa proběhla, schválení zákona proběhlo jenom díky tomu, že byl zařazen pevný čas hlasování, a nedostali jsme se na důležité zákony, které byly připraveny ve třetím čtení, nedostali jsme se na projednání zákona o elektronických komunikacích, nedostali jsme se na dětské skupiny, na které čekají rodiče s dětmi. Takže představa, že potom v červnu, čili v podstatě poslední měsíc před prázdninami, budeme tady horko těžko schvalovat trestní zákoník, je poměrně nerealistická.

Proto jsem vás ostatně vyzval k tomu, abyste ještě zvážili záměr prodloužit dobu pro projednání zákona mezi prvním a druhým čtením. Děkuji.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Nyní se tedy vracíme do rozpravy. Paní poslankyně Malá a následuje pan poslanec Hendrych. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Tat'ána Malá: Děkuji za slovo, paní předsedkyně. Vážené kolegyně, kolegové, pane ministře, dovoluji mi, abych i já se vyjádřila k návrhu novely trestního zákoníku. Jsem přesvědčena o tom – a už to začalo – že nás čeká intenzivní debata, ale věřím, že dojdeme nějakým způsobem formou rozumné diskuse ke zlepšení předkládaného návrhu.

Na začátek bych velmi ráda uvedla, že respektuji a vnímám snahu Ministerstva spravedlnosti upravit novelu trestního zákoníku směrem k přísnějšímu postihování a potírání násilné trestné činnosti oproti ekonomickým trestným činům a také se více zaměřit na alternativní tresty a peněžitě tresty. Jsem připravena a věřím, že už, jak bylo zmíněno, konečně dotáhneme do konce jednu z priorit, kterou jsme si stanovili jako podvýbor pro problematiku domácího a sexuálního násilí, a to je dětský certifikát. Hodnotím a moc děkuji za to, že jste to tady na začátku svého projevu, pane ministře, zmínil. Stejně bych chtěla poděkovat všem napříč politickým spektrem, že jsme na tomto tématu skutečně pracovali a to téma jsme debatovali. Věřím, že ho v této novele dotáhneme do konce. Věřím skutečně v konstruktivní debatu.

Nicméně ačkoliv rozumím potřebě Ministerstva spravedlnosti řešit problém s přeplněností věznic – řešil to tady jak kolega Michálek, tak paní profesorka Válková, i vy, pane ministře – tak ačkoliv naprosto souhlasím s tím, že vězení má zbavovat osobní svobody, nikoliv lidské důstojnosti, nejsem si úplně jistá, jestli jsme se ve 100 procentech návrhu novely trestního zákoníku vydali úplně správným směrem, kupříkladu u § 196, kterému se tady budu věnovat a který se týká právě úpravy skutkové podstaty trestného činu zanedbání povinné výživy. O tom jsem už, pane ministře, shodou okolností s vámi hovořila i v průběhu přípravy novely trestního zákoníku po tom, co jste ho předkládali na vládu, a říkala jsem, že s dekriminizací výživného v žádném případě nebudu souhlasit. Tomu se budu věnovat tedy i v tomto projevu.

Co se týká nového znění § 196, ten má znít tak, že kdo neplní, byť i z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného po delší dobu než čtyři měsíce a vydá tak oprávněnou osobu nebezpečí nouze, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok. Ten návrh usiluje o zásadní změnu tak, že vlastně trestní odpovědnost za neplacení výživného by se vztahovala pouze na případy, kdy je oprávněná osoba – tedy zpravidla to bývá nezletilé dítě nebo nezaopatřené dítě – vystavena stavu nouze. S tím návrhem rozhodně nemohu souhlasit, protože podle mého názoru přináší skutečně řadu rizik nespravedlnosti, které není namístě ignorovat.

Na začátek je určitě také potřeba uvést, že podle důvodové zprávy čistě za neplacení výživného je vězněno zhruba kolem 700 osob, což určitě není číslo, které by nám pomohlo vyprázdnit zaplněné věznice. Nicméně morální hazard, ke kterému může přispět, je podle mě obrovský. Zásadní a základní problém podle mého názoru je ten, že znění § 196 trestního zákoníku odráží jakýsi základní morální princip, a to je vlastně povinnost rodiče zajistit svému dítěti odpovídající výživu. Pakliže neplatí, nezajistí výživu, může být trestně stíhán. Trestní odpovědnost je podle mého stanovena nejenom proto, aby byly chráněny děti, ale také proto, aby byla respektována povinnost rodičů přispívat na jejich potřeby. Dekriminalizace neplacení výživného, pokud není prokázán stav nouze, tento princip oslabuje a ten krok by podle mého názoru znamenal, že odpovědnost za výživu dětí bude relativní a bude závislá na konkrétních podmínkách, a ne na zásadní povinnosti, kterou musí rodič vždycky plnit.

Navrhovaná změna by jednoznačně vytvořila nespravedlivou situaci zejména vůči pečujícím rodičům. Ti, kteří se snaží zajistit dítěti odpovídající péči a chránit jej před nouzí, by

paradoxně ztratili možnost účinné právní obrany. Pokud rodič dítěte přestane platit výživné, ale pečující rodič vynaloží veškeré své prostředky na to, aby se dítě do stavu nouze nedostalo, tak by případné trestní oznámení bylo odkládáno. To považuji za nespravedlivé a absolutně demotivující. Tím pádem místo ochrany odpovědných rodičů by novela paradoxně trestala ty, kteří se snaží. Ti rodiče by vlastně nesli nejenom ekonomickou, ale i psychologickou zátěž způsobenou nezodpovědností druhého rodiče.

Pak další problém, který vyplývá z té změny, by byly praktické problémy kolem definice nouze. Jak by byla definována, co by byly její základní znaky, jak dlouho by ta nouze musela trvat nebo co to je hrozící nouze a tak dále? To si myslím, že v tomto směru bychom museli vést určitě ještě dlouho debatu. Psychologické dopady na dítě v okamžiku, kdy rodič neplatí výživné, tady asi nemusím ani rozebírat. Zpráva, kterou bychom vyslali společnosti, by podle mého názoru nebyla úplně pozitivní, kdybychom přijali tezi, že skutečně neplacení výživného není jakýsi základní morální princip a povinnost, kterou lze vymáhat i trestním právem.

Jsem přesvědčena o tom, že než budeme dekriminalizovat neplacení výživného, tak bychom měli nejprve přistoupit k tomu, aby stát uměl efektivně vymáhat výživné, aby náročnost vymáhání výživného nebyla na těch oprávněných, aby byla administrativně jednodušší. Ano, máme tady zálohové výživné, ale samozřejmě není jednoduché se zálohového výživného nějakým způsobem dobrat. Můj názor je, že by se měly častěji odebrat za neplacení výživného řidičské průkazy a měli bychom nastavit i další sankce. V zahraničí se například používá zákaz vycestování do zahraničí a tak dále. Myslím si, že bychom debatu určitě ještě měli otevřít.

To je z těch zásadních věcí – protože mi běží hezky čas, koukám – asi to nejdůležitější. Budu velmi ráda, pokud tu debatu otevřeme na ústavně-právním výboru, pokud, pane ministře, budete nakloněn tomu, tuhle věc diskutovat.

Nebudu tady už debatovat o problematice legalizace konopí, to téma už tady zvedli Piráti. Hovořili o tom i další předřečníci a debata určitě bude intenzivní. Sama se přiznám, že v tom úplně stoprocentně jasno ještě nemám a názor se bude vyvíjet v průběhu, předpokládám, velmi intenzivních diskusí, které nás v následujících měsících budou čekat.

Ještě jednou jenom shrnu. Chtěla bych poprosit, abychom opravdu otevřeli debatu k tomu § 196. Myslím si, že závěrem by mělo zaznít snad jen to, že zodpovědní rodiče nesmí být trestáni za to, že o své děti pečují a nedopustí, aby byly ohroženy nouzí, a měli by mít podle mého názoru stejné nástroje k vymáhání výživného jako ti ostatní. Děkuji za pozornost.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Děkuji za dodržení času. Přibyla nám tady faktická poznámka, a to pana předsedy Michálka. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Já jsem chtěl reagovat na tu problematiku výživného, protože to je záležitost, u které se samozřejmě všichni shodneme, že je důležitá a že bychom měli zajistit, aby výživné bylo vymahatelné. Zazněly tady i některé nástroje, které by k tomu měly sloužit, vedle standardních exekucí, třeba potenciálně nějaké další oprávnění znemožnit cestování do zahraničí. Já si myslím, že ta debata je velmi žádoucí, protože je pravda, že někde může dekriminalizace neplacení výživného v určité části vysílat negativní zprávu. Ale přesto si myslím, že výrazně převažuje zájem společnosti na tom, aby ti lidé nebyli zavíráni do vězení, aby pracovali a platili, a že bychom měli nastavit ten exekuční systém takovým způsobem, aby když někdo má majetek, aby se k tomu majetku exekutoři

dostali, protože to je to, co způsobuje v praxi ty problémy, že i lidé, kteří majetek mají a v podstatě ho nějakým způsobem skrývají nebo odklánějí, tak ti exekutoři se k tomu majetku leckdy nedostanou. Takže to je asi širší otázka na Ministerstvo spravedlnosti, aby se věnovali této problematice.

A druhá záležitost, na kterou jsem chtěl reagovat, se týká toho dětského certifikátu, protože ten patrně, jak jsem to pochopil, bude předkládán jako pozměňovací návrh. Tak jsem se chtěl zeptat paní kolegyně Malé, jestli už mají teze tohoto pozměňovacího návrhu, protože to bylo opakovaně diskutováno i v rámci koalice, i v rámci opozice, jestli by nás mohla krátce seznámit jako předsedkyně podvýboru s tím, jakým směrem se ten dětský certifikát bude ubírat. Děkuji.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Děkuji za dodržení času, ale prosím o oslovení prostřednictvím, a paní poslankyně Malá bude reagovat. Následuje pan ministr Blažek, faktické poznámky. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Tat'ána Malá: Co se týká dětského certifikátu, určitě odpoví pan ministr. Ty teze jsou známy, budeme tam ještě diskutovat o některých parametrech, ale já ho nechám.

Já jsem chtěla reagovat na jinou věc, a to je zanedbání povinné výživy a neplacení výživného. Já myslím, že je potřeba, aby tady zaznělo, a to jsem neřekla, že velmi často jediným instrumentem a nástrojem – a to hovořím z praxe – pro oprávněné, tedy často matky samoživitelky, je skutečně to, že ten povinný rodič je si vědom toho, že v okamžiku, kdy nebude platit výživné, ta žena půjde a podá na něj trestní oznámení. Je to skutečně... i proto je tak málo vězněných osob a odsouzených za neplacení výživného, protože prostě bohužel je to tak, ale je to jediný efektivní bič v současné době na řadu neplatičů. Souhlasím s tím, že vězení v tomto případě je velmi přísný trest a není to efektivní, na druhou stranu, dokud nebudeme umět výživné efektivně vymáhat, nemyslím si, že by postih, respektive hrozba trestu odnětí svobody za neplacení výživného měla být vyňata a že bychom měli na toto rezignovat.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan ministr Blažek, následuje pan předseda Michálek.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji, jenom stručná reakce. Ty teze byly představeny na tiskové konferenci za účasti i vaší kolegyně Kláry Kocmanové někdy snad v září, já už nevím, kdy to bylo – teze, na kterých jsme se shodli, a už je to napsané, ten pozměňovací návrh. Já to rozešlu všem zástupcům těch stran, které byly, ještě do konce týdne. Už to mám v mailu asi týden, já jsem si to ještě nestihl přečíst, což je dáno tím, že neustále zasedáme v Poslanecké sněmovně, což je v pořádku, ale já to rozešlu určitě. Děkuji.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan místopředseda, předseda Michálek, pardon. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Vážená, paní předsedkyně, určitě děkuju za to, že dostaneme ty konkrétní teze, protože – nebo konkrétní návrh zákona – protože my jsme ty teze několikrát viděli, několikrát byly představeny, několikrát se o nich diskutovalo, ale nikdy jsem z toho neměl pocit, že to bude úplně takhle konečné, a samozřejmě se chceme podívat na to, jestli se to a jak se to promítá do toho legislativního textu, a chceme se zaměřit na to, jakou to bude mít administrativní náročnost i pro vedoucí oddílů a táborů, aby to skutečně nevytvářelo nějakou zbytečnou zátěž.

A k tomu neplacení výživného. Chci říct ještě – a omlouvám se za to, že jsem neoslovoval váženou paní kolegyni prostřednictvím předsedající – tak podle mě je ještě důležité vzít v potaz to, že nám tady opravdu chybí systém efektivního domácího vězení, protože to je instrument, který by se dal používat. A my tady máme celkem asi, pokud se nepletu, pan ministr mě když tak opraví, tak těch náramků je padesát! Takže deset let nám to tady nějak funguje, museli jsme vyhodit tu izraelskou firmu, která to nedodávala, která skončila s těmi dodávkami, a místo toho máme tedy nového dodavatele, který už by měl být solidnější, ale pořád jsme na úrovni padesát náramků za celou Českou republiku. A pak, když se podíváte do Francie, do Polska, tak tam těch náramků tam mají tisíce, tisíce náramků pro ty vězně.

A pak, pokud bude hrozba na pachatele neplacení výživného, že třeba si nebude moct dojít do hospody, ale bude opravdu muset chodit mezi prací a domovem a bude monitorován, tak to mně přijde ještě vlastně radikálnější a efektivnější krok, než když budeme zabavovat rybářské lístky a já nevím jaké další vstupenky nebo možnosti cestovat do zahraničí, když bude fungovat domácí vězení.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Nyní v obecné rozpravě vystoupí pan poslanec Hendrych a zdráhám se říci, že pak bude následovat paní poslankyně Lesenská, ale je další přihlášenou. Prosím, máte slovo.

Poslanec Igor Hendrych: Děkuji za slovo. Vážená paní předsedkyně, vážený pane ministře, dámy a pánové, já bych to možná dneska vzal, ten svůj projev, jako trošku nechci říct oklikou, ale s důležitým kontextem k tomu, co tady probíráme.

Já bych chtěl podotknout, že jsem velice rád, že se tady touhle normou zabýváme, protože v podstatě existují jakési tři zásadní faktory, které nám říkají, proč vlastně máme v České republice enormní počet vězňů. Proč máme vysokou recidivu, velmi vysokou recidivu, to už tady říkali někteří mí předřečníci. Proč máme v podstatě permanentně naplněné kapacitní stavy věznic, které jsou někdy na nějaké hraně v současné době, a nezřídka se dostávají i za tu hranu, a jeden z těch faktorů, proč vlastně těch vězňů máme tolik a proč ty problémy tady máme, tak o tom zrovna jednáme. Pokud je trestní zákon příliš restriktivní, z logiky věci přibývá těch, kteří vlastně v tom vězení nakonec v tom nepodmíněném trestu odnětí svobody pobývají. To je fakt.

Ovšem tak trošku zapomínáme, a myslím si, že bychom se tomu měli věnovat, následně tedy i na ty další faktory, které tuhle věc způsobují, a ten druhý faktor je, jestli opravdu víme, co vlastně se v tom vězení samotném děje, do jaké míry je výkon trestu efektivní, jestli opravdu efektivně fungují programy zacházení, jestli má Vězeňská služba dostatečný počet odborného personálu na to, aby mohla zajišťovat svoji funkci, která vychází ze zákona.

Já si troufnu říct, že o tuhle oblast se dlouhodobě zajímám, a vychází to v podstatě z toho, že jsem i ve Vězeňské službě svého času dlouho pracoval. Jsem pamětník a troufnu si

říct taky, vím, jak to probíhalo někde začátkem devadesátých let, kontinuálně až do dnešních dní, a musím říct, že Vězeňská služba v tomhle udělala velký kus práce, co se týká programů zacházení, a ty programy zacházení jsou strašně důležité proto, protože ti lidé, skutečně musíme se pokusit v tom vězení využít čas k tomu, abychom změnili jejich chování, jejich žebříček hodnot tak, aby v podstatě v zájmu společnosti již po výkonu trestu tu trestnou činnost nepáchali a vedli život běžného občana. To je, si myslím, velmi důležitý úkol a to tady zatím nepadlo.

A já si troufnu říct, že Vězeňská služba se snaží, ty programy dneska jsou stanovovány na míru odsouzeným, jsou dle mého názoru určovány jednotlivým odsouzeným velmi profesionálně. Existuje na to dokonce již delší dobu, troufnu si říct, že už nějakých dvacet let, dokonce i počítačový program SARPO, prediktivní nástroj na hodnocení rizik a kriminogenních potřeb ve Vězeňské službě, který pomáhá odborným zaměstnancům v tom, jak zacházet s konkrétními odsouzenými.

Nicméně sama Vězeňská služba přiznává, že velkým problémem je nedostatečný počet zaměstnanců, odborných zaměstnanců, což jsou v první linii vychovatelé, ale pak jsou to sociální pracovníci, speciální pedagogové a psychologové, že je jich nedostatek, a takovým jakoby nenápadným způsobem se v podstatě tabulkové počty navíc ještě škrtají v (jednotlivých) letech, jo, takže jednak jich je málo z podstaty a jednak ještě nenápadně dochází k tomu, že ubývají, když se škrtají místa ve státní správě obecně.

A k tomu přibyl ještě další problém, a to je ten, že v současné době vzhledem k tomu, že odborní zaměstnanci jsou v nejnižší nebo v nejméně honorované tabulce odměňování pro zaměstnance veřejné správy, v tabulce číslo 1, tak v podstatě o tu práci přestává být dlouhodobě zájem. Třeba byli jsme teďka nedávno s mojí ctěnou paní kolegyní, poslankyní Helenou Válkovou, jsme byli ve věznici Pankrác a tam jsme zjistili, že skutečně třeba sehnat psychologa pro ně dneska z volného trhu práce je obrovský problém. A nejenom tedy psychologa, oni tam mají podstav u příslušníků ve služebním poměru, tuším minus 200 z 500, a kdyby k nim nejezdily posily z jiných věznic České republiky, v podstatě by ta věznice asi ani nemohla fungovat – ale to odbíhám a to je trochu jiná problematika.

V zásadě jde o to, že skutečně musíme se zamyslet nad tím, jestli neposílit právě tuhleto složku, jo? Ti lidé tam jsou tabulkově přiřazeni nebo dání a systemizováni takhle, abych to řekl lépe, ale je jich málo a měli bychom na Ministerstvu spravedlnosti zamyslet (se) nad tím – a já si troufnu říct, že klidně by se jejich počet mohl i zdvojnásobit, možná i ztrojnásobit tak, aby se mohla práce s odsouzenými dělat opravdu individuálně, a tím pádem efektivně.

A potom tedy ještě třetí faktor, o kterém chci hovořit, který velice souvisí tady s naší snahou ulevit věznicím v rámci novelizace trestního zákoníku, a to je, co se děje po výkonu trestu samotném, co se děje po něm, a tady si troufnu říct, že situace je možná tristní, protože jestliže Vězeňská služba udělala za 35 let znatelný pokrok v zacházení s odsouzenými, tak tady je situace v podstatě pořád stejná a jednotliví aktéři institucionální podpory sociální inkluze lidí po výkonu trestu spolu spolupracují velmi problematicky a nekonceptně.

Já jsem se dozvěděl teď, není to tak dávno, je to možná nějakých čtrnáct dnů, měsíc necelý, že na Ministerstvu práce a sociálních věcí aktuálně má vzniknout nějaký projekt, který se přesně tady tomu, o čem teďka hovořím, má věnovat. Má směřovat k tomu, aby se analyzovaly příčiny nefunkčnosti postpenitenciární sociální péče, řekněme, dneska se říká také právě sociální inkluze lidí po výkonu trestu, o tom, že jednotliví aktéři institucionální podpory spolu nespolupracují nebo spolupracují problematicky, a měl by vzniknout nějaký projekt, ze kterého by měly tedy vzniknout nějaké konkrétní výstupy, konkrétně v podobě nějakých konkrétních doporučení a snad i snahy o to, mezirezortně tu problematiku sjednotit, protože ona se týká jak Ministerstva spravedlnosti, které má v gesci Vězeňskou službu České republiky a Probační a mediační službu, tak se to týká právě Ministerstva práce a sociálních věcí, pod které v uvozovkách spadají v rámci přenesené působnosti sociální kurátoři, které

jsme nedávno pozměňovacím návrhem v podstatě definovali v zákoně o sociálních službách, a já třeba sám za sebe bych vítal, aby při další novelizaci zákon o sociálních službách bychom jim uložili v podstatě povinnost, aby museli před koncem výkonu trestu pravidelně navštěvovat, povinně navštěvovat v podstatě všechny odsouzené a aby se navázala právě kontinuita programů zacházení se sociální pomocí, se sociální inkluzí po výkonu trestu odnětí svobody. Ta povinnost tu není, dělají to někteří dobrovolně, podle mých informací je to tak možná ve třetině případů, v dalších dvou třetinách případů v rámci celé České republiky k tomu nedochází a pak velice často dochází k tomu, že odsouzený, když vyjde ven, v podstatě kontinuita v přechodu do běžného občanského života se ztrácí, tak právě v prvních třech dnech, týdnech – o tom píše penologická literatura už několik desítek let – sklouzne na scestí a stane se v podstatě opět to, že spáchá trestný čin a nakonec skončí ve vězení.

Těch problémů ale v rámci postpenitenciární péče je daleko víc, troufnu si říct, možná... (Otáčí se k předsedajícímu.)

Paní předsedkyně, já se omlouvám, mám první desetiminutovku, nebo druhou – první, že? Pane předsedo tedy, pardon. Mám první desetiminutovku zatím, nebo druhou? (Předsedající: Ano, první desetiminutovku.) Ano, tak můžu zvolnit trošku, dobře, děkuju. A omlouvám se za to oslovení, nevšiml jsem se, že jste se vystříдали.

Těch problémů je více. Můžu říct třeba to, že se nezdá, že když přijde člověk po výkonu trestu požádat o dávky pomoci v hmotné nouzi, pokud nemá prostředky, což nezdá, a žádá a přijde na Úřad práce požádat o příspěvek na živobytí, případně mimořádnou okamžitou pomoc – to je ta takzvaná tisícovka, která ale může být několikanásobně vyšší, anebo doplatek na bydlení – tak mu velice často – a to jsou moje vlastní zjištění, když jsem se tady tohle problematikou opravdu zabýval detailně – tak často trvá celý měsíc na to, než je mu ta dávka vyplacena; 30 dnů, protože úřady práce jsou správním orgánem, správním úřadem, a v podstatě mají nějakou lhůtu, a pokud jsou zrovna v konkrétním místě úřady práce na nepojistných dávkách takzvaných zatíženy enormně, tak vyřizují v podstatě univerzální dávky až v mezních termínech, které jim zákon říká. Jenomže v případě lidí po výkonu trestu s různými riziky, které si s sebou nesou, kriminogenního chování a tak dále, je to velice citlivá věc, k opětovnému sklouznutí k trestné činnosti je každý den v podstatě problém. A jestliže mají první dávku dostat až po 30 dnech, tak velice často právě to je ten faktor a to je ten důvod, proč vlastně znovu sklouznou na šikmé ploše v uvozovkách, jak se říká, a znovu se dostanou do vězení.

Ale nechám si některá fakta, která se tady toho týkají, ještě na druhé nebo na třetí čtení, je na to ještě relativně dost času, ale chtěl jsem říct, že skutečně je třeba udělat tenhle krok, ale potom se zabývat i kroky dalšími, a to je, co se děje ve vězení a co se děje po vězení.

A tady ještě jedna poznámka. Já jsem tady interpeloval pana ministra spravedlnosti ve věci podfinancování Probační a mediační služby, dokonce jsem tady dával – a ne poprvé, dokonce už v roce 2023 – svůj pozměňovací návrh, který měl v podstatě řešit problém související s Probační a mediační službou, že jich je pořád stejný, konstantní počet, něco přes 500, tuším, nějakých 538, a neustále jim přibývají nové a nové případy. Statistiky jsou takové, že zhruba na jednoho zaměstnance Probační a mediační služby je 95 až 100 případů ročně, což samo Ministerstvo spravedlnosti – byl jsem na několika jednáních – ústy náměstků přiznává, že je to počet opravdu enormní a že tohle opravdu není dobře. Když jsem podával pozměňovací návrh, aby se počet úředníků a asistentů Probační a mediační služby zvýšil, tak nebyl vyslyšen, a mě by zajímalo, jak vůbec Ministerstvo spravedlnosti právě v kontextu tady téhle novely trestního zákoníku uvažuje, protože na jedné straně chceme snížit počet odsouzených, chceme více alternativních trestů, a zároveň prostě vůbec nevíme, kdo vlastně bude na alternativní tresty dohlížet. A pokud chcete, aby to fungovalo tak, jak dosud, a navyšovat stávajícím úředníkům Probační a mediační služby ještě další případy, tak se obávám, že tahle služba bude velice brzy kolabovat.

V téhle problematice je řada bílých míst – jak jsem říkal, něco si nechám na druhé nebo na třetí čtení – ale na jednu věc bych chtěl upozornit. Alternativní tresty, konkrétně obecně prospěšné práce, se tady používají už hodně dlouho a pamatuji si, že když byla tady amnestie v roce 2013, tak kromě lidí, kromě zhruba 6 500 lidí, kteří byli amnestováni z nepodmíněného výkonu trestu, mimo jiné bylo amnestováno nějakých 12 000 zhruba lidí, kteří měli uloženy obecně prospěšné práce – na ně se ta amnestie taky vztahovala. A podle informací, které mám rád – a rád bych si je právě zpřesnil v dohledné době, protože si myslím, že to je dost důležité v kontextu toho, co tady projednáváme – odešlo v podstatě několik tisíc lidí, a já to teďka momentálně nevím přesně, byli v podstatě na hraně toho, že měli nastoupit do vězení, protože neplnili podmínky obecně prospěšných prací.

Probační a mediační služba, která měla nad výkonem alternativního trestu dohled, v podstatě již zpracovávala pro příslušný soud dokument, že by mělo dojít k přeměně alternativního trestu z důvodu jeho neplnění na nepodmíněný výkon trestu odnětí svobody. Několik tisíc lidí... Nechci teďka tady střílet od pasu, kolik to je přesně, nechám si to ověřit přímo na Probační a mediační službě pro příště, ale pamatuji si, že už tehdy mě to šokovalo, a my v podstatě dodneška vůbec nevíme, proč to tak je. My nevíme, proč takový enormní počet lidí v podstatě tu šanci, kterou dostanou prostřednictvím alternativního trestu, nevyužívají, nevyužijí. Padlo tady, že v dnešní době je to věc, která se týká zhruba tří tisíc – já si myslím, že o něco vyššího počtu – lidí, kteří v podstatě tu šanci nevyužijí. Ale i s tímhle faktem bychom měli pracovat a měla by se tahle oblast skutečně nějakým způsobem probádat.

Já si myslím, že skutečně máme informace z Probační a mediační služby, nějaké dílčí, něco z neziskových organizací, něco od akademiků, ale v podstatě pořád to má povahu nějakých kvalitativních studií, které se nedají zobecňovat, protože těch respondentů, kteří nám k tomu něco řeknou, je strašně málo. Chtělo by to opravdu nějakou buď ideálně vyčerpávající studii, ale vím, že to je asi složité, ale nějakou reprezentativní, kvantitativní studii, která by nám na spoustu otázek v téhle oblasti dala odpověď, abychom podle toho mohli v podstatě nastavit nějaký systém efektivní pomoci tak, aby to fungovalo nejenom na začátku, kdy vlastně těch lidí do vězení budeme posílat méně, ale i pro ty, kteří nakonec vězením projdou, aby začali žít běžný život běžného občana bez toho, že by páchali další trestnou činností.

To je pro mě pro dnešek všechno. Děkuji vám za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Také děkuji. V tuto chvíli vaše vystoupení vyvolalo jednu faktickou poznámku pana předsedy Jakuba Michálka. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo, vážený pane místopředsedo. Navážu na předřečníka pana poslance Hendrycha. My jsme v programovém prohlášení měli větičku, která se týká právě těch analytických nástrojů, která by měla pomoci právě poskytnout řekněme vědeckou základnu, na základě které bude možné činit nějaké sofistikovanější úvahy.

Jak to funguje dneska? Já jsem se o tom bavil s kolegou Drápalem, který zpracovává velmi dobré studie v oblasti trestní politiky, a často to probíhá tak, že výzkumníci, kteří vyhodnocují efektivitu různých intervencí, si musejí vyžádat podklady z ministerstva nebo z jiných podob nebo ze soudů, a samozřejmě tam se musejí anonymizovat rozsudky, takže to zabere velký čas a vznikne s tím velký korpus dat, se kterým oni potom pracují, analyzují ho a z toho můžou dělat nějaké závěry. Ale současně tam chybí řekněme komplexní a propojený informační systém v průběhu jak u soudu, tak možná ještě dříve, aby bylo možné identifikovat nějaké sociálně patologické případy, ale v tom průběhu celým tím životním

cyklem páchání kriminality až po nápravu přes Probační a mediační službu. Tyto systémy se teprve nyní připravují.

Samozřejmě můžu potvrdit to, co tady zaznělo. I moje zkušenost je taková, že je řada případů... Nám třeba se stalo, že nám ukradl nějaký pachatel kola. Měli jsme zájem zjistit, co se potom dělo s těmi koly, a zjistili jsme, ten hoch tedy byl nějaký kleptomán, který rád vykrádal auta, a nakonec skončil v Pražských službách, tam pracoval jeden měsíc a pak si řekl, že to je málo peněz, a vrátil se zpátky na kriminální dráhu. Takže takovýmto způsobem to v řadě případů bohužel vzniká – že jsou nízké platy.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Tak čas, děkuji. V tuto chvíli máme dalšího přihlášeného do obecné rozpravy, a to je paní poslankyně Vladimíra Lesenská. Vašich prvních 10 minut, prosím.

Poslankyně Vladimíra Lesenská: Děkuji. Vážený pane předsedající, vážený pane ministře, kolegyně a kolegové, projednáváme návrh zákona předloženého vládou, panem ministrem spravedlnosti. Mělo by se jednat o zásadní reformu našeho trestního systému, která má reagovat nejen na problémy přeplněných věznic a pomoci našemu soudnictví. Musím však konstatovat, že některé navrhované změny považujeme nejen za problematické, ale v některých případech dokonce za vysoce nebezpečné pro naši společnost a pro bezpečnost našich občanů.

Zákon na straně jedné se snaží o snižování trestní represe a ukládání peněžních a alternativních trestů. Určitě to je krok správným směrem. Větší využití peněžitého trestu a méně četné ukládání nepodmíněných trestů odnětí svobody nebo jejich ukládání v nižší výměře bude mít zcela určitě pozitivní vliv, neboť u osob, u kterých k účelu trestu může dojít při jejich setrvání na svobodě, nebude docházet k vytržení z jejich sociálního prostředí. Lehce diskutabilním se může jevit způsob provedení, dohled nad výkonem alternativních trestů tak, aby nedocházelo k jejich zneužití a obcházení. Tyto postupy budou klást vyšší nároky na soudce, kdy budou muset zdůvodnit uložení konkrétního trestu na straně jedné, na straně druhé nutnost dohledu Mediační a probační službou nebo nějakým jiným subjektem. Tady chci právě tak nějak připomenout, že Mediační a probační služba a jejich početní stav a finanční zajištění úplně požadavku dohledu nad alternativními tresty neodpovídá.

Recidivní krádeže a hospodářská kriminalita: konstatování, že snaha omezovat kriminalitu či recidivu pachatelů nemůže být realizována pouze cestou trestní represe, je správné, neboť trestná činnost je podmíněna řadou sociálních, ekonomických a jiných faktorů. Dokonce i kriminologické výzkumy poukazují na to, že aplikace výrazně represivních přístupů a sankcí založených na odstrašení může mít dokonce kontraproduktivní účinky. To koneckonců konstatuje důvodová zpráva.

Navrhuje se snížení míry trestního postihu za opakovanou krádež, kdy dojde jak ke snížení dolní, tak horní hranice trestní sazby. Tady si dovolím spíš konstatování než otázky. Jak se dotkne postižených snížení trestů trestného činu zanedbání povinné výživy? Skutečně bude pachatel ochotnější svůj dluh splatit? S navrhovaným omezením postihu recidivního jednání pak souvisí i obdobné omezení u dalších majetkových trestných činů, zpronevěry, podvodů, provozování nepoctivých her a sázek.

Nesouhlasíme se snížením trestního postihu u samozásobitelů konopí a podobných měkkých drog a se snížením postihu za nedovolenou výrobu a jiné nakládání s drogami pro jiného. Navrhovatel konstatuje, že vzhledem ke změně společenského nazírání na škodlivost užívání marihuany k rekreačním účelům dospělými osobami se zároveň navrhuje i posunout

samotnou hranici mezi trestným činem a přestupkem a část takového samopěstování zcela legalizovat. Je to snad salámová metoda, jak dosáhnout úplné legalizace těchto takzvaně měkkých drog? A schválně užívám pojem měkkých drog, protože v návrhu se nemluví jenom o konopí.

Argumentace o takzvaných měkkých drogách je pro nás nepřijatelná. Budu tedy prezentovat naprosto opačný názor, než který tady představili Piráti, jejich útoky vůči nám mě v tom jenom utvrzují, a budu tady tento diskutabilní záměr prezentovat názorem klubu, kdy klub jako takový změnil tento týden názor a chce navrhnout a budeme navrhopvat, tedy tím pádem já teď momentálně budu navrhopvat zamítnutí zákona v prvním čtení.

Další část, kterou vidíme jako problematickou, je nová skutková podstata trestného činu, kterou je činnost pro cizí moc. Protože v návrhu jsou použity pojmy bez konkrétní definice, je pro nás naprosto zásadní a klíčové, aby tyto skutkové podstaty byly jednoznačné, jasně a srozumitelně definovány. Bez jasných a srozumitelných definic hrozí, že tyto nové trestné činy se můžou stát nástrojem pro šikanu a zneužívání.

Bude na základě navrženého zákona stíhána současná vláda za činnost pro cizí moc? Co mě k tomuto dotazu vede? Je ekonomická destrukce našeho hospodářství a ekonomiky díky zavádění striktních a mnohdy naprosto nesmyslných podmínek Green Dealu opravdu činností pro náš stát a naše občany? Či zájmy svými postupy naše vláda chrání? Nebo bych mohla být potíhována já, kdybych tyto dotazy položila někde jinde než tady ve Sněmovně?

Tato část navrhovaného zákona byla navíc schválena ve třetím čtení jako přílepek u zákona lex Ukrajina VII. Jaký tedy bude legislativní postup? Nicméně potvrzuji, že jednání s panem ministrem byla vstřícná a konstruktivní jak z pozice ministerstva a jeho, tak naší, a předpokládám, že další průběh projednávání tohoto návrhu se ponese ve stejném duchu i přes náš současný zamítavý postoj.

Vítáme zakotvení nové skutkové podstaty trestného činu, konkrétně zneužití identity k výrobě pornografie a její šíření. V ústavněprávní rovině se problematika nekonsenzuální deepfake pornografie dotýká práva na soukromí, na informační sebeurčení a důstojnost jednotlivce. Je třeba si uvědomit dopady, které může mít především zveřejnění takového falešného pornografického materiálu primárně na takto zneužitou osobu jako takovou, ale i na její postavení v rodině, ve společnosti nebo v zaměstnání.

Kladně vnímám i rozšíření okruhu předsudečných pohnutek a zakotvení této pohnutky jako kvalifikační okolnosti u některých trestných činů, kde je dnes takováto pohnutka pouze okolností obecně přitěžující. Dojde tedy ke zvýšení trestněprávní ochrany marginalizovaných skupin.

Velmi kladně hodnotíme posílení restorativních prvků v rámci trestního řízení. Restorativní justice se orientuje na nápravu způsobené újmy, zohlednění potřeb osob dotčených trestným činem, přijetí opravdové odpovědnosti pachatelem a ozdravení společenských vztahů zasažených trestným činem. Cílem trestního procesu tak není jen potrestání pachatele trestného činu, ale i působení na něj, aby přijal odpovědnost za svůj trestný čin, aby pokud možno nahradil způsobenou škodu nebo újmu, vydal bezdůvodné obohacení či jinak odčinil škodlivé následky spáchaného činu a aby došlo k nápravě narušených mezilidských vztahů. Orientací jak na pachatele, tak na oběť napomáhá jak reintegraci pachatelů, tak i k zotavení oběti. Dovolila jsem si citovat důvodovou zprávu a dávám jí zcela za pravdu.

Na závěr bych tedy chtěla připomenout, že v rámci svého vystoupení jsem navrhla zamítnutí zákona v prvním čtení, a nebýt vystoupení pana Michálka, možná bychom si to jako klub i rozmysleli. Je škoda, že návrh zákona byl do Sněmovny podán takzvaně na poslední chvíli. Čas na diskusi mohl být delší, aby mohly být vyjasněny a upraveny všechny

diskutabilní části. Nicméně předpokládám, že o to intenzivněji budou probíhat následná jednání i s naší podporou. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Také děkuji, paní poslankyně. Takže návrh na zamítnutí, ten budeme hlasovat po ukončení obecné rozpravy. Máme zaznamenáno.

V tuto chvíli tady naskočily dvě faktické poznámky. Nejdřív poprosím pana předsedu pirátského klubu Jakuba Michálka o jeho dvě minuty, poté pan ministr Pavel Blažek. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Já budu reagovat na vystoupení paní kolegyně Lesenské ohledně toho, že by někdo mohl být obviněn z činnosti pro cizí moc. V tom návrhu, jak je to obsaženo v § 318, jsou skutečně uvedeny určité předpoklady toho v té skutkové podstatě, a to úmysl ohrozit nebo poškodit ústavní zřízení, svrchovanost, územní celistvost, obranu nebo bezpečnost České republiky, takže domnívám se, že v případech, které tady zazněly, zjevně by se na to ustanovení § 318 o činnosti pro cizí moc vůbec neuplatnilo.

A samozřejmě každý poslanecký klub má možnost pověřit svého řečníka s přednostním právem tak, aby vystoupil k projednávanému bodu, a nevztahují se na něj potom časové limity, takže i SPD, pokud by se k tomu chtělo – protože tady bylo kritizováno, že je málo času – se k tomu vyjádřit, samozřejmě může pověřit řečníka, který vystoupí s přednostním právem, a ten vystupuje bez limitu.

Vzhledem k tomu, že jsem tedy zjišťoval a vidím to, že paní zpravodajka a další kolegyně, pan ministr tady musí být přítomni po celou dobu a neměli žádnou možnost přestávky na oběd, která je standardní součástí projednávání návrhů zákonů, ale teď to z nějakého důvodu bylo svoláno bez přestávky na oběd, a myslím si, že je dobré, abychom se občerstvili, abychom mohli v té debatě pokračovat, protože tady budou ještě další vystoupení kolegů, tak bych požádal o přestávku na poradu našeho poslaneckého klubu v délce 45 minut. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji a v tuto chvíli vyhláшу přestávku do 14.40 hodin na poradu... (Reakce poslance Michálka.) Ne, vy jste říkal 45 minut, ale je 13.55, takže do 14.40. Vyhláшу přestávku právě na jednání a poradu pirátského poslaneckého klubu. Přerušuji tímto jednání do 14.40.

(Jednání přerušeno v 13.56 hodin.)

(Jednání pokračovalo v 14.40 hodin.)

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Je 14.40. Vážené kolegyně, vážení kolegové, vážený pane ministře, vážená paní zpravodajko, dobrý den.

Pokračujeme v projednávání sněmovního tisku 861, což je trestní řád, a v tuto chvíli pokračujeme v obecné rozpravě, která je otevřená, a pokračujeme po přestávce faktickými poznámkami. Jako první má faktickou poznámku pan ministr Blažek, po něm paní poslankyně Helena Válková a poté pan poslanec Radek Vondráček. Prosím, pane ministře, vaše dvě minuty.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Dobré odpoledne. Děkuji za slovo. Chci pouze reagovat na paní kolegyni Lesenskou, ale spíše to bude reakce na postoj klubu SPD k tomuto zákonu. Ono se může stát, že nějaká skupina lidí neschválí to, co vyjednali vyjednavací, to se stává, to se nám stalo. Ten problém je akorát v tom, že z celé řeči paní kolegyně vyplynulo, že klub vlastně nemá nějaké zásadní připomínky proti směřování tohoto zákona, až na jednu zásadní věc, a to je otázka konopí. A pro mě vznikala – a současně klub říká, že by se rád zúčastnil dalších jednání o tomto zákonu. Já tedy mám takovou výzvu ke klubu SPD, pokud by to mělo být tak, že zůstane setrvalý názor, bude-li tam něco s konopím, že vlastně klub bude proti, tak takováhle společná jednání vlastně ztrácejí smysl, to se vlastně nedá jinak říci. Takže obracím se na klub, jestli by to stanovisko třeba ještě nepřehodnotil, protože kvůli jednomu aspektu navrhovat rovnou zamítnutí zákona je právo klubu, ale mě to jakýmsi selským rozumem nedává úplně smysl, byť chápu, že klub SPD chce, aby se vědělo, že s touto otázkou zásadně nesouhlasí. Ale je to věc, která je možná mediálně zajímavá, ale z věcí, které se navrhuje, není nejpodstatnější v těch návrzích, a s těmi ostatními jste v zásadě souhlasili jak na tom jednání, tak i v dnešním vašem vystoupení.

Takže on je ještě čas. Já to nevidím pro budoucnost vyjednávání jako nejrozumnější setrvat na tom návrhu na zamítnutí, že pak je otázka, jestli ta další komunikace – ne že bych ji nechtěl – ale jestli má smysl pro obě strany tím trávit čas? Tak zní ta otázka. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji za dodržení času. Poprosím paní zpravodajku Helenu Válkovou, která je v tuto chvíli přihlášena s faktickou poznámkou taktéž. Vážená paní poslankyně, vaše dvě minuty.

Poslankyně Helena Válková: Děkuji, vážený pane místopředsedo, za udělení dvou minut a já bych jenom chtěla se zhostit toho úkolu, který by mohl být pozapomenut, a to navrhnout, aby se prodloužila lhůta k projednání ve výborech, čili lhůta mezi prvním a druhým čtením, o dalších 30 dní, čili dohromady by to bylo 90 dní. Hovořil o tom souhlasně – nebo vstřícně – i pan ministr Blažek. To je první procesní návrh, a můžu tedy v té faktické poznámce pokračovat asi zřejmě.

Já bych ráda reagovala jenom na vystoupení pana poslance Michálka, kde se nás snažil přesvědčit – a mimochodem, já malinko odbočím, to je něco podobného, já ho asi nepřesvědčím o tom, že je napsaná špatně ta činnost pro cizí moc, jako zase vás, milá paní poslankyně Lesenská, vaším prostřednictvím, pane místopředsedo, nepřesvědčí o tom, že by mělo dojít k deliberalizaci drogových deliktů nebo trestných činů, takže já tady v tomhle jsem i jako bývalá ministryně spravedlnosti zvyklá dělat kompromisy, a pokud jde o podstatu zákona, tak se snažit, aby prošel. Ale já chci v § 318a říci, že tam je problematické zejména to ustanovení „odnětím svobody na jeden rok až pět let bude potrestán ten, kdo na území České republiky pro cizí moc sleduje jiného zpravodajskými prostředky“. A já už mám jenom 25 vteřin, takže poprosím, aby mně Piráti, respektive poslanci za Pirátskou stranu, řekli, kde najdu zpravodajské prostředky definované, a budu spokojenější.

Pokud jde o cizí moc, tak tam se také dovolím zastavit, protože pokud jde o cizí moc, tak v tomto kontextu toho písmenka b – a už mi došel čas. Tak nemůžu pokračovat... (Předsedající: Přesně tak. Už vám došel čas.) Tak jenom stačí zpravodajské prostředky.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: S další faktickou poznámkou, klidně.

Pan poslanec Jakub Michálek a poté pan poslanec Radim Fiala jsou přihlášení s dalšími faktickými poznámkami. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo, vážený pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, chci souhlasit s tím, co říkal pan ministr, že by bylo dobré, aby u jednacího stolu byli kolegové ze všech poslaneckých klubů, tak by bylo dobré zvážit ten návrh na zamítnutí, abychom mohli věcně řešit výhrady, které tam jsou.

Já nejsem expert na legislativu zpravodajských služeb, byť tedy jsem v jedné z těch komisí, které to kontrolují, a tak si to doplním. Můžeme se podívat na to, jestli to je, nebo není definováno, a to jsou přesně věci, které jsou připraveny pro druhé čtení a dají se v druhém čtení návrhu zákona projednávat.

Ale teď jsem se díval na kalendář a mně skutečně přijde, že by bylo žádoucí, abychom neprodlužovali tu lhůtu mezi prvním a druhým čtením na 90 dnů, protože pokud by se – tímto způsobem se můžeme skutečně dostat až do toho května nebo června. Bude nám hrozit, že ten zákon zhavaruje kvůli nějakým předvolebním tahanicím, a vzhledem k tomu, že jsem nicméně zaznamenal a respektuji potřebu vytvořit důkladný časový prostor, tak si dovoluji vznést protinávrh k návrhu paní poslankyně Válkové: prodloužit to projednávání mezi prvním a druhým čtením a dávám návrh, aby se to prodloužilo o 15 dnů, čili ne 90 dnů, ale 75 dnů. Pak by to podle kalendáře vycházelo tak, že bychom stihli projednat druhé čtení ještě před prázdninami s poměrně velkou rezervou i v případě, že by to Senát vrátil.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji, mám zaznamenáno, a v tuto chvíli s faktickou poznámkou pan poslanec Radim Fiala. Prosím.

Poslanec Radim Fiala: Děkuji za slovo. Já se sem jdu hrdě přihlásit k tomu, že jsme tady v příkrém rozporu s Piráty ve věci konopí, ve věci marihuany. Já mám pocit, že to je taková nesmiřitelná věc, kdy hnutí SPD s Piráty nikdy v této věci nebude souhlasit. My jsme proti jakémukoliv pokusu salámové metody o legalizaci drog, protože marihuana podle mého názoru otvírá bránu do světa drog hlavně mladým lidem.

A já vám řeknu jeden příklad od mého kamaráda, který dlouho let – a koneckonců pan ministr ho zná – byl ředitelem Gymnázia Jiřího Wolker, a ten říká: Divili byste se, na gymnázium nám přicházejí mladé talentované děti, mají samé jedničky, a potom, co začnou kouřit marihuanu, mají problém odmaturovat. A to je pohled praktika, člověka, který to vidí na vlastní oči, a to, jak to s těmi mladými lidmi dopadá potom, když odejdou z gymnázia, to samozřejmě už nevíme, ale myslím, že to nebude nic pěkného. Takže my jako konzervativní hnutí nikdy tady s tou legalizací konopí, ani marihuany, ani jiných měkkých drog nemůžeme a nebudeme souhlasit.

A já tady musím říct, že je to naše jediná výtku vůči tomu trestnímu zákoníku. Moc rádi s panem ministrem spolupracujeme, ten zákoník jde správnou cestou a my rádi budeme participovat na dalších věcech, které se trestního zákoníku budou týkat, pane ministře.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji. My v tuto chvíli máme dva návrhy ohledně prodloužení lhůt a ty budeme hlasovat až po ukončení obecné rozpravy, úplně stejně jako další návrhy.

S faktickou poznámkou je dále tady přihlášen pan předseda Marek Benda. Prosím, vážený pane předsedo.

Poslanec Marek Benda: Dobré odpoledne. Vážený pane místopředsedo, vážené dámy, vážení pánové, tak se nám to tak nějak trochu zaseklo. Když mi neškodí jedna opozice, škodí mi lepší opozice. (Pobavení v sále.) Já jsem ochoten to respektovat, ale protože mám dobrou vůli, abychom věci, které jsme dnes navrhli, dodělali, navrhuji jménem všech koaličních klubů, abychom dnes jednali a meritorně hlasovali o zákonech i mezinárodních smlouvách i po 19. a 21. hodině. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji a je to procedurální návrh, o kterém dávám hlasovat. Všechny vás v tuto chvíli odhlašuji, zároveň přivolám kolegy z předsálí. Až se počet ustálí, zahájíme hlasování.

Hlasujeme, že budeme po 19. hodině i po 21. hodině jednat jako Poslanecká sněmovna.

V tuto chvíli jsem zahájil hlasování a táži se, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 5, přihlášeno bylo 118 poslankyň a poslanců, pro 71, proti 32. Tento návrh byl přijat.

Konstatuji tedy, že Poslanecká sněmovna bude během dnešního dne jednat i po 19. i po 21. hodině.

V tuto chvíli se nicméně vracíme zpátky do obecné rozpravy, kde s faktickou poznámkou je přihlášen pan předseda Jakub Michálek a o něm pan poslanec Ivan Bartoš. Tak, vážený pane předsedo, vaše dvě minuty. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Vážený pane předsedající, vážené kolegyně, vážení kolegové, rád bych reagoval na pana předsedu klubu SPD Radima Fialu, který tady mluvil o problematice konopí a v některém případě i zneužívání konopí ze strany mládeže.

Já myslím, že je potřeba připomenout, že z hlediska konopí je velmi důležité, jaký stupeň vývoje mozku ten konzument má, protože pokud konopí kouří děti, tak to není správně a má to dopad na jejich hlavu, na jejich mozek, na vývoj mozku. Některé studie na to ukazují, některé ukazují zase, že to není tak vážné, některé ukazují, že tam vliv není, ale já bych to bral opatrněji, ty vlivy tam být můžou. Ale to, o čem se teď bavíme, to připomínám, je novela zákoníku, která se týká pěstování od 21 let, čili jestli je tady příklad z oblasti gymnázií, tak je to příklad, který je zcela nepřipadný, protože na gymnáziích studují daleko mladší občané České republiky, ti nabývají zletilosti v 18 letech a ta právní úprava na ně vůbec nedopadne. Takže to jenom proto, abychom si zrekapitulovali, o čem se bavíme. (Hluk v jednacím sále přetrvává.)

My se domníváme v Pirátské straně, že děti by neměly konzumovat žádný typ drog, naopak že by stát měl přijmout ještě přísnější opatření, než má dnes, k tomu, aby existovala

reklama na různé návykové látky, počínaje alkoholem až přes ty zaplněné ulice různými propagacemi konopí. Ale v tomto případě se bavíme o 21 letech.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji za dodržení času. Jinak vás požádám, vážené kolegyně, vážení kolegové, o klid v sále, abychom mohli doprojednat tedy tento tisk.

S faktickou poznámkou v tuto chvíli je přihlášen pan poslanec Ivan Bartoš a poté se vracíme zpátky do obecné rozpravy, kde je přihlášena jeho kolegyně, paní poslankyně Klára Kocmanová. Vaše dvě minuty, pane poslanče.

Poslanec Ivan Bartoš: Děkuji za slovo. Já bych prostřednictvím pana předsedajícího chtěl reagovat na pana poslance Radima Fialu, a to asi ve dvou až třech důležitých oblastech. Vezmu to rychle.

Já už jsem tady citoval vyjádření pana předsedy SPD Tomia Okamury ještě z doby, kdy tedy předsedal straně Úsvit, předpokládám z knihy Umění vládnout. Dozvěděl jsem se, že tedy od té doby změnil názor, ale myslím si, že tam ty fenomény řekněme represivní politiky vůči konopí a jiným látkám popsal dost přesně, tedy že podporují nelegální trh, že se na tom nakapsovávají politici, mafiáni a další. Proč to říkám? Je to velmi důležité s ohledem na to, co vy jste zde zmínil, a reagoval na to i Jakub Michálek. Pirátská strana ve svých návrzích vždy pracuje s plnoletostí či s jinou věkovou hranicí jako tím zlomovým bodem. Tak jako některé věci můžeme v České republice dělat od patnácti, alkohol se může konzumovat od osmnácti let, i když nejlepší by bylo, kdyby lidé nezačali alkohol konzumovat vůbec, tak takto se pracuje i s tou hranicí. Prokazatelný efekt racionální regulace konopí naopak vede k potlačení černého trhu, k omezení dostupnosti a možnosti prodeje výrobků tohoto typu nezletilým, takže naopak smysluplná regulace vede k potlačení černého trhu.

A možná poslední věc. Mně strašně vadí, když se vždycky bavíme o těch vstupních drogách. Vstupní drogy jsou samozřejmě podle jejich dostupnosti a nejčastějšími vstupními drogami je alkohol, nikotin a kofein. Marihuana, která je často zmiňovaná, je zmiňovaná proto, že to je první látka, o které se přemýšlí jako o droze, přitom o alkoholu takto nesmýšlíme, a není tedy vstupní drogou. Mě uráží ty příběhy, kdy ten člověk začal chlastat, pak začal být závislý na drogách, pak si něco udělal, skončil ve vězení, ale důvodem toho byla marihuana. To je podle mě nepravdivé. (Předsedající: Čas, pane poslanče.) Podívejte se na statistiky. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji a máme tady další faktickou poznámku. Můj ctěný kolega Patrik Nacher bude mít teď dvě minuty na faktickou poznámku. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Patrik Nacher: Děkuji, pane místopředsedo. No, chtěl bych se právě vyjádřit k tomu konopí. Já jsem naopak na rozdíl od kolegů z SPD rád, že to tam je, a to z toho důvodu, že my tady už roky voláme po tom, aby se začalo dekriminlizovat samopěstování konopí pro léčebné účely. Vy víte, že jsem tady k tomu opakovaně vystupoval i v minulém volebním období. Prostě není možné, dámy a pánové, kolegové z SPD, není možné, aby někdo doma pěstoval tři, čtyři rostlinky a dostal víc než za znásilnění, a to je prostě tady realita. Takže já jsem rád, že to tam je.

A právě to druhé a třetí čtení, zejména druhé, pokud jde o pozměňovací návrhy, je od toho, aby se to zpřesnilo. Na základě porady se zpravodajkou, ctěnou Helenou Válkovou, jsme tady rozebírali ten § 285: „Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje, sklízí nebo zpracovává více než pět rostlin z rodu konopí, nejde-li o rostlinu konopí obsahující nejvýše 1 procento látek ze skupiny tetrahydrokanabinolu, bude potrestán odnětím svobody“ a tak dále a tak dále. To jsou všechno věci, které právě pojďme v tom druhém čtení projednat, upřesnit. Já bych byl v tomto benevolentnější.

Otázka je, jak se to bude měřit, kdo to bude měřit, to si přesně říká o to zpřesnění. Ale určitě to tam být musí, protože prostě není možné kriminalizovat lidi, často i seniory, kteří si to doma pěstují třeba kvůli roztroušené skleróze nebo z jiných důvodů, aby jim hrozilo odnětí svobody. To prostě pojďme tohleto opustit a pojďme se o tom bavit, o těch limitech, v druhém čtení, prosím pěkně. Doufám, že vám chodí ty maily taky od těch lidí, a pojďme odlišit samopěstitele od uživatelů tvrdých drog. Děkuju.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuju. Nyní s faktickou poznámkou pan kolega Jakub Michálek. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Já jsem chtěl poděkovat, prostřednictvím pana předsedajícího, svému kolegovi Patriku Nacherovi za rozumnou řeč. To tady pojmenoval podle mě zcela přesně, že se máme soustředit na tvrdou kriminalitu s drogami, s varnami, s pervitinem, a neřešit ty dívky s jointem a kytky na zahradě.

A proto ale je dobré, aby tady zaznělo, když tady byl pan předseda klubu SPD Fiala, který tady řekl, že má úplně opačnou politiku než Piráti, tak bych rád od něj slyšel, jak to tedy je, jestli SPD chce postihovat dospělé lidi za to, že si vypěstují na svém záhonku kytku konopí, a jestli takovýchle lidí by měly řešit české přestupkové úřady, případně česká policie, protože my máme ty poznatky jiné z terénu, že dokonce i lidi, kteří volí SPD, ve velké části případů jsou pro to, aby se změnila regulace konopí a aby se senioři a další nepostihovali za to, že budou mít mastičky.

Ona tady kolegyně Maříková předtím mluvila – prostřednictvím – mluvila o dostupnosti léčebného konopí. Ale když se podíváte na ta čísla a srovnáte to s tím, kolik lidí využívá to konopí v praxi, ty mastičky, a kolik je to na základě lékařského předpisu, a to, že to dodává jenom jedna firma, která na to má speciální monopol, tak samozřejmě tam je obrovská disproporce a léčebné konopí a možnost vypěstovat si konopí za účelem léčení tady v České republice není. A to je přesně věc, která by se měla řešit v rámci diskuse, v rámci druhého čtení, abychom ji tam dopracovali. Takže případně budu mluvit později ještě.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji, a protože není žádná další faktická, můžeme přejít k řádně přihlášené paní poslankyni do obecné rozpravy a tou je paní Klára Kocmanová. Máte slovo. Jenom podotýkám, jedeme 10 minut.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo, pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, možná některé z vás překvapím, nebudu teď vystupovat primárně ke konopí, ale jako předsedkyně komise pro kontrolu použití odposlechů se budu věnovat zejména tedy použití nebo problematice těch odposlechů.

Zarámuju na začátek, že ten, kdo byl odposloucháván, má právo se to zpětně dozvědět, protože se jedná o obrovský zásah do soukromí, a proto má právo žádat o přezkum zákonnosti takového odposlechu. A proto mají policisté, státní zástupci či předsedové senátů soudů prvního stupně ze zákona informační povinnost odposlouchávaného o tom zpravit. Jenomže my v praxi mnohdy vidíme a nevíme, jestli k informování opravdu došlo. Jednak je to dáno tou mnohostí subjektů, to znamená policie, státní zástupci, soud, a také není vždy možné zpětně ověřit, zda byla tato informační povinnost splněna, a také se orgány činné v trestním řízení opětovně neinformovaly, zda již nepominuly důvody pro to, aby tu informační povinnost mohly splnit. Odposlouchávaný má tedy právo na ten přezkum zákonnosti odposlechu, ale pokud se nedozví, že byl odposloucháván, tak té možnosti přezkumu nemůže využít, a to je taková Hlava XXII.

Takže jako předsedkyně stálé komise pro kontrolu použití odposlechů jsem se opakovaně s tímto problémem neplnění té informační povinnosti setkávala a na stálé komisi jsme tuto otázku v uplynulých letech opakovaně řešili, a já chci poděkovat všem svým kolegům a kolegyni z komise, že jsme se jednoznačně shodli na tom, že je potřeba v tomhle trestní řád upřesnit, aby k plnění informační povinnosti skutečně docházelo.

O to víc si vážím toho, že se tenhle problém informování o odposleších bezvýsledně snažilo vyřešit již několik mých předchůdců, to znamená předsedů této komise, a na půdě Poslanecké sněmovny k tomu proběhlo i několik seminářů. Proto jsem již na začátku volebního období žádala pana ministra, abychom se ve spolupráci tomuhle problému věnovali, a moc děkuju za to, že jsme opakovaně tuhle otázku na jednání stálé komise se zástupci ministerstva mohli řešit. Následně jsem, tuším na jaře minulého roku, vyzvala Ministerstvo spravedlnosti k sepsání konkrétního řešení. Jsem moc ráda, že to všechno vedlo k úpravě zákona, o kterém se tady dneska bavíme, protože součástí úpravy trestního zákoníku je také úprava trestního řádu, kde je právě tato otázka měněna.

Věřím tomu, že (jelikož) v rámci této novely upravujeme tuhle povinnost, tak tím dojde k posílení práv a svobod lidí, kteří odposlouchávání byli. Ta náprava jednoduše spočívá ve zpřesnění, kdo, v jaké fázi a dokdy musí tuhle informaci dotčené osobě poskytnout. Když to shrnu, pro každý jeden z těch orgánů, který jsem jmenovala předtím, to znamená policie, soud nebo státní zástupci, se upřesňuje konkrétní moment, kdy to plní, a zároveň končí jakási dvojkolejnost, která tam byla předtím, ke které mohlo docházet u plnění informační povinnosti u obžalovaných, kteří se o tom zároveň dozvěděli z trestního spisu.

Zároveň jsem hodně ráda, že v tom návrhu je také nově povinnost průběžně zkoumat právě to, jestli nepominul důvod pro neposlání té informace, a pokud ano, pak je třeba o odposlechu informovat neprodleně, neuplyne-li mezitím tedy lhůta 10 let.

Potud velké poděkování a chvála panu ministrovi a ministerstvu za zapracování mých podnětů a podnětů celé stálé komise.

Ted' mám ještě ale některé otázky k tomuto tématu, které bych ráda přednesla, a není mi jasné, proč jsou řešeny zrovna tímto způsobem.

Za prvé, kromě zpřesnění těch lhůt se žádným způsobem nezměnil termín podání informace, to znamená, je stále stejný – po pravomocném ukončení celé věci. My jsme za komisi mezi našimi návrhy ministerstvu navrhovali, aby ta informační povinnost byla splněna ihned po podání obžaloby, respektive na konci přípravného řízení, protože – dám modelový příklad – pokud jste například ve skupině odposlouchávaných, ale nejste sám přímo obžalovaný, o odposlechu byste se pravděpodobně dozvěděl od svého známého obžalovaného, který přístup do spisu má, vás by ale žádný orgán o tom neinformoval. To znamená, vy o tom budete vědět, že se to dělo, nemáte ale oficiální informaci od orgánů činných v trestním řízení, a to znamená, že potom nemáte možnost soudního přezkumu, a takové soudní řízení se může táhnout klidně až deset let, dokud nebude pravomocně

ukončeno, a tím pádem není možné tu informační povinnost splnit. Takže moje první otázka zní, jestli by tohle ještě nemělo být upraveno.

A druhá otázka, ta se týká zpětné kontroly, protože stálá komise může kontrolovat, zda byla informační povinnost splněna zejména u policie. Problém ale je, když to u policie nekončí, případ jde dál, a u těch dalších orgánů, tedy u soudů, státních zástupců, už ta zpětná kontrola neprobíhá nebo neprobíhá úplně ideálně, takže jakým způsobem bude zajištěno, aby šlo zpětně kontrolovat, zda byla informační povinnost splněna i u těchto orgánů. Ten problém by šel v podstatě velmi snadno vyřešit nějakou evidencí, i když chápu, že takové řešení je nákladné a hodně, hodně citlivé z hlediska ochrany těchto údajů, ale Je pravda, že zatím jsem ani ze strany ministerstva neslyšela žádný jiný návrh řešení, takže bych byla ráda, abychom se k tomu v průběhu projednávání ještě dostali.

Když to shrnu, jsem velmi ráda, že se díky iniciativě stálé komise daří změna, že je to posun k lepšímu, který má za cíl chránit práva lidí, ale přesto si myslím, že tam jsou některé nedostatky, které bychom ještě mohli řešit, a my se tím určitě budeme zabývat i na jednání stálé komise pro odposlechy. Je pravděpodobné, že do druhého čtení přinesu nějaké pozměňovací návrhy k tomuto tématu.

A zbyl mi ještě čas, tak se ještě zmíním o otázce konopí, která tady byla už tak diskutována. Mám potřebu říct, že my jsme dlouhá léta, nebo respektive lidé v České republice, dlouhá léta čelili represivnímu přístupu v otázce pěstování konopí a místo řešení to vytváří opravdu jenom další problémy, vytváří to trestání lidí, kteří nikomu neubližují, kteří si opravdu sami pěstují konopí pro sebe, třeba i ze zdravotních důvodů. Já jsem nikdy nerozuměla tomu, proč by měl být trestán někdo jenom proto, že si pěstuje pár rostlin konopí, proč by měl být trestán někdo, například seniorka, která chce ze zdravotních důvodů používat nějakou konopnou mastičku. Ty zákazy zejména v tom pěstování – doposud se i ukazuje, že jsou nejenom neúčinné, ale ještě vytvářejí prostor pro černý trh. Kriminalizují nevinné lidi a zbytečně zatěžují stát na dalších nákladech.

A já možná ještě v reakci na to, co tady padalo v těch faktických poznámkách předtím – myslím, že to zmiňovala kolegyně Maříková, prostřednictvím pana předsedajícího – že máme stále více lidí na návykových látkách. Ano, máme. Tyto látky jsou už dnes zakázané, a je to zejména tím, že málo investujeme do prevence. My i v rámci novely rozpočtu jsme navrhovali jednak za Piráty, jednak tu byla i koaliční iniciativa, posílit právě programy prevence a redukce řekněme návykového chování. Bohužel tam ty prostředky stále nejsou. Budu velmi sledovat po Novém roce, protože vím, že ministr Stanjura slíbil, že tam ty prostředky dodá, ale je to prostě otázka spíše investice do prevence a do práce s těmi lidmi, kteří se do situací, kdy jsou závislí na nějakých návykových látkách, dostanou – je potřeba s nimi pracovat. To, že nějakou látku budeme udržovat mimo zákon, nebo respektive bude zakázaná, znamená, že se prostě bude prodávat dál na černém trhu, a my to vidíme u konopí neustále. Lidi, kteří si pěstují, potom prodávají vlastně i na černém trhu a vystavují represi nejenom sebe, ale i lidi, kteří by to chtěli používat právě třeba na nějakou tu konopnou mastičku nebo konopný olejíček, který používá dnes už spousta lidí.

Takže tolik za mě, budu ráda, když pan ministr zareaguje na otázky k odposlechům, které jsem měla. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Mám zde faktickou poznámku pana ministra.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji za slovo. Chci paní kolegyni poděkovat. Na odposlechy mám vždy slechy, ono se to i rýmuje. Ty podněty jsou zajímavé. Já teď nechci odpovídat, nechci debatu zdržovat, ale určitě jsem připraven k tomu vést debatu, neboť jedna z nejodpornějších věcí, která se může dít při zneužívání moci, je to, že někdo odposlouchává a někdo odposloucháván být má, a pak už je to horší, když ty odposlechy unikají do nějakých sdělovacích prostředků a podobně, což je moje dávné podezření, a myslím, že důvodné u některých složek, že to vlastně dělají i organizovaně. To znamená, dochází nám k tomu, že si orgány činné v trestním řízení nejsou jisty tím, že dokáží, že je někdo vinen nějakou trestnou činností, tak, aby si řekly: My ho potrestáme jinak, tak to předávají stále stejným spřáteleným médiím a děje se to vlastně celých třicet let, nejenom odposlechy, ale bohužel někdy i různé listiny z těch spisů, které veřejné být nemají.

Vzpomněl jsem si teď ve své hlavě na nedávné rozhodnutí Krajského soudu v Brně, konkrétně paní soudkyně Řepkové, která dnes již je ústavní soudkyní, kdy kdo jiný než VSZ Olomouc – ta soudkyně řekla, že nesmyslně, draze odposlouchával měsíce milenky různých obviněných a podobně, a to je právě z těch důvodů, které jsem říkal. To znamená, odposlechy je potřeba sledovat, hlídat a já zadávám na ministerstvu jednu věc, a ta je taky cenná. V kolika případech soudy zamítly návrh na povolení odposlechnů? Já mám totiž někdy obavu, že to je mašinerie. A jestli ti soudci mají něco čist, co mají ty služby, je to přesně toto, a neříkám, že to je všude, ale v některých krajích mám obavu, že to je takové – přinese to prostě státní zástupce či policie, rovnou se to oštempluje a jede se, nikdo to moc nesleduje a to je samozřejmě katastrofa. Tady je to ovšem, pokud to tak bude, že ta čísla budou málem totožná, tak je to selhání soudů. Já jsem přesvědčený o tom, že soudy jsou o to, aby X těch návrhů zamítaly už z principu, ne že oštemplují všechno. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Pan předseda Michálek s faktickou.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Vážený pane předsedající, vážené kolegyně, vážení kolegové, chci ujistit pana ministra, že nás určitě nezdržuje, že je naopak velmi důležité, abychom se věnovali problematice odposlechu, a je skvělé, že máme možnost diskutovat o trestním zákoníku takhle do hloubky a vést erudovanou debatu. Taky jsem chtěl poděkovat kolegům v komisi pro odposlechy, že zpracovali v čele s Klárou Kocmanovou tuto úpravu, na které se pracovalo už delší dobu. Já si pamatuju, že v minulém volebním období s předsedou komise, a to tím takzvaným velkým uchem Tomášem Vymazalem, jsme apelovali právě na státní zástupce, aby přišli s návrhem, kdy a v jakém okamžiku má být evidována ta skutečnost, že dané řízení skončilo, a tedy že nastal okamžik, kdy mají být poskytnuty informace osobě, která byla tímto způsobem odposlouchávána, aby mohla uplatnit svoje právo a obrátit se na Nejvyšší soud s žádostí o přezkum toho odposlechu. Ale zaujalo mě to, co tady zaznělo ze strany pana ministra, že některé osoby v rámci orgánů činných v trestním řízení – já jsem přesvědčen, že velká většina našich orgánů činných v trestním řízení postupuje korektně a v tom velmi komplikovaném systému, který jsme jim vytvořili, se maximálně snaží o to, aby naplňovaly svoji práci – zajímalo by mě tedy, v jakých případech se zjistilo, že někteří lidé ze státních zastupitelství nebo z policie předávali tyto inkriminované materiály s cílem dehonestovat nějaké osoby, aniž by probíhalo trestní řízení, protože to je poměrně vážná záležitost, a já souhlasím s tou pozicí, kterou bychom měli držet, že ty úniky by neměly být tímto způsobem zneužívány.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Díky. Poprosím v tuto chvíli, protože už žádnou faktickou nevidím, pana poslance Milana Wenzla. Pouštím 10 minut. Máte slovo.

Poslanec Milan Wenzl: Děkuji, pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, vážený pane ministře, poslouchám celou dobu a nestačím se divit, protože zde slyším, že obhájce odsouzených je většinou tady pan předseda Pirátů, pan Michálek.

Co to je spravedlivější trest? Co to znamená? Nerozumím tomu. Trestný čin má být spravedlivější? Trestný čin má být posuzován vždy jako trestný čin, o tom má rozhodovat soud, a ne poslanci (Otáčí se na ministra Blažka.), že, pane ministře? (Ministr Blažek přikyvuje.) To, že když vězeň vyjde z vězení jenom s igelitkou a nemá kde bydlet, tak mu třeba obec musí poskytnout bydlení, aby se začlenil do společnosti? To je součást dostupného bydlení? Ale kdo myslí na ty oběti, na kterých byly spáchány trestné činy, které se vůbec kvůli zdravotním důvodům a trvalým následkům nemůžou vrátit do zaměstnání, nemají na zaplacení nájmu a musí se vystěhovat, protože nemají finanční prostředky ani na živobytí, protože odsouzený jim neplatil a ani platit nebude? Na ty se nemyslí. Chybí mi zde v této novele vymahatelnost (odškodnění?) Pro oběti trestného činu, které nařídil soud.

Já mám vlastní zkušenost se spravedlivějším trestem, činem za pokus o vraždu na mou dceru. Děvče, které vyrůstalo ve slušné rodině, studovalo jako premiantka třídy na česko-americkém gymnáziu, se stalo součástí trestného činu. Ona byla obětí, kdy její spolužáci, dva, přímo spolužáci ze třídy, kdy v poledne (spolu?) obědvali a večer už ji vraždili. Musím vám to říct, abyste věděli vlastně, o co jde. Ten chlapec – budu mu říkat chlapec, student, který se zapletl s mojí dcerou – řekl svojí přítelkyni, že se s ní zapletl, a ona mu řekla, že ji musí zabít, že ji musí odstranit. Nebudete tomu věřit, ale tři měsíce se připravovali na vraždu. Tři měsíce! Na internetu si hledali, jak a kam bodnout nožem, co si obléct, jak se (nesrozumitelné), aby je psi nenašli, tak si kupovali u Vietnamců větší oblečení, větší boty. Byli domluveni na tom, že když ten student ji bude zabíjet, jeho přítelkyně bude na jiné Praze vybírat jeho platební kartou hotovost, aby nebylo možné zjistit, že on, který vlastně ten čin prováděl, tam byl. Takže ona mu v podstatě dělala alibi.

A dcera, která tančila od tří let – výborná tanečnice, tančila v divadle – večer vystoupila po tréninku z autobusu, šla domů a tam ji čekal její spolužák. Chtěl si s ní pohovořit o tom, co se přihodilo mezi ním a tou jeho přítelkyní. Ona nechtěla si s ním povídat a řekla, že jde domů, že už je devět hodin večer a že potřebuje odejít, že už má hlad. Jak se otočila, on vytáhl svůj bajonet, který měl v batohu, a říznul ji do krku. Štěstí bylo, že ona dokázala tou hlavou otočit, tak jí neproříznul hrdlo. Vzápětí ji zezadu začal bodat, upadla na zem a zasadil jí 63 bodnořezných ran. Zní to hrozně. Zní to hrozně, protože tohleto se dělo sto metrů od našeho domu. Naštěstí z paneláku vykoukl jeden pán, který slyšel křik, myslel si, že někdo na silnici mlátí psa, a křičel na něho z balkonu: Ty hajzle jeden, pust' toho psa! Tady ten dotyčný se polekal a začal utíkat. V té chvíli viděli, že to není pes, ale že to je člověk na zemi. Naštěstí jeho manželka pracovala ve zdravotnictví, tak okamžitě přiběhli s osuškami, obalili ji a volali okamžitě záchranku. Záchranka ji odvezla do nemocnice, hned ji uvedli do umělého spánku a my jsme nevěděli, co se děje.

Manželka mě pořád pobízela, ať se jdu podívat, že dcera ještě nepřišla domů, jestli se někde nezasekla nebo se něco nestalo. Tak jsem tvrdil, já říkám: Asi je s děvčaty někde a povídají si. Ale po půlhodině mně to nedalo, tak jsem taky vyšel. Vyjel jsem z garáže autem a chtěl jsem se podívat na trénink. Po silnici ke mně šli dva policajti a mávali na mě rukou, abych zastavil. Tak jsem zastavil a ptali se mě, jestli jsem neslyšel náhodou nějaký křik anebo neviděl někoho, kdo utíká. Já říkám, že nikoho jsem neviděl, že vyjízdim z domu a jdu hledat svoji dceru, a oni mně říkají: A jak se jmenuje? Tak já jsem řekl její jméno a policajti už měli její občanský průkaz v ruce. A říkají mi: Vystupte, potřebujeme s vámi mluvit. Když jsem

vystoupil, tak už jsem viděl v povzdálí blikat policejní světla, rozsvíceno, protože to bylo sto metrů od našeho domu, tak jsem to viděl, a požádali mě, jestli bych nešel identifikovat její oblečení, které zůstalo ležet na zemi. Když jsem tam přišel, viděl jsem velkou kaluž krve. Měla tam své věci rozházené, svůj batůžek, svoje boty, a na dotaz policie, kdy jsem se ptal, jestli žije, tak mi bylo řečeno, že nevědí.

Odvezli ji do nemocnice a my jsme nevěděli, co je s ní. Mezitím policie, musím říct, že opravdu odvedla kus dobré práce. Zjišťovala, kdo to mohl být. Nejdřív samozřejmě že přišli k nám a vyptávali se, jestli dcera s někým nechodila, jestli neměla nějaké nepřátele nebo něco, a my jsme řekli, že ne, že v žádném případě. A syn si vzpomněl, že dcera mluvila o nějakém klukovi, s kterým chodí do třídy, a že ho má někde na Facebooku mezi přáteli. Tak policie si našla podle toho Facebooku jeho jméno a zjišťovali, kde je. Přijeli do jeho bydliště a ptali se rodičů, jestli je doma. Rodiče tvrdili, že doma není, že je u své přítelkyně. Zjistili, kde to je, tak jeli za ní.

Mezitím tenhle student běžel na nádraží a z nádraží telefonoval té své přítelkyni, že moji dceru už zabil, že už je dokonáno. Sedl na vlak a jel za ní, jel k ní domů. Když přijel k ní domů, na zahradě sundal své oblečení, sundal boty a podpálili to. Už měli připravený i benzin, na všechno byli připraveni. Tak jsem říkal: tři měsíce se připravovali na tuhle tu vraždu. Přišli domů, jeho přítelkyně mu omyla bajonet, schovala ho do skříně mezi ponožky, začali večeret a bavili se o tom, jak to probíhalo. Všechno to, co říkám, je přímo z protokolu, z jeho výpovědi, nic si nevymýšlím. Policie přijela a ptala se její maminky, jestli je dcera doma, že ano – a i ten přítel že tam je a že nikam neodešel, že tam byl celou dobu. Ale mezitím policie zjistila, že jeho telefon, zjistili to přes operátora, že v té době on se tady v tom místě pohyboval. Tak se pro něho vrátili, a samozřejmě on se hned sesypal a přiznal, tak ho odvezli.

Velice špatně se mi o tom povídá, ale když slyším, že by měly být spravedlivější tresty, tak opravdu jsem to musel tady říct. Pokus o vraždu je vždy považován za téměř stejně závažný jako samotná vražda, protože pachatel jednal s úmyslem usmrtit oběť, ale jeho čin nebyl dokonán. Sazby za pokus o vraždu jsou tedy od 10 do 18 let odnětí svobody, pokud nedošlo k přitěžujícím okolnostem, například mimořádná brutalita. Tak může být trestní sazba opět zvýšená až na 20 let a výjimečný trest. A já si myslím, že 63 bodnořezných ran, to opravdu je brutální čin. Ti spolužáci, vrazi, kteří plánovali tuhle vraždu, byli odsouzeni, ten spolužák dostal čtyři roky a spolužačka tři roky, protože byli všichni ještě neplnoletí, za tři měsíce jim mělo být osmnáct, tak byli souzeni jako mladiství. Byli propuštěni za dobré chování na půlku. Měli zaplatit oběti trestného činu větší částku bolestného. Neplatili, a byli přitom v podmínce propuštění. Neměli by jít zpátky do vězení, pokud nesplnili podmínky soudu? Měli. Exekutor u dotyčných nic nezabavil, protože nic nemají, protože byli studenti. Tatínek, když synáčka propustili z vězení, tak ho zaměstnal ve své firmě nelegálně. Exekutor mu taky nemá co vzít. A teď si představte, že ten chlapec si udělá řidičský průkaz, jezdí autem od tatínka, chodí se bavit do společnosti a moje dcera, která má trvalé následky, má problém se začlenit do společnosti. Tak jaké spravedlivější tresty, pane předsedo?

Myslím si, že zde opravdu chybí v tomhle návrhu zákona, v novele to, že by měli opravdu své dluhy, když tomu říkám dluhy, platit, a pokud nezaplatí, tak by neměli být propuštěni. Nevím, jak je to možné, anebo když tak by neměli být propuštěni na tu půlku, ale propustit někoho za slušné chování, vraha za slušné chování... Děkuji za pozornost. (Potlesk poslanců hnutí ANO.)

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Výjimečně jsem nechal přes limit 10 minut. A poprosím dalšího řádně přihlášeného, a to je pan předseda Michálek.

Pardon... (Poslankyně Válková reaguje mimo mikrofon.) Dokonce ono to bylo dvakrát 10 minut, já jsem vycházel z těch prvních deseti minut, takže jsem nevěděl, že pojedete dvakrát, ale nechali jsme to tak jako tak, takže poprosím pana předsedu.

Takže vycházím... Není to faktická, je to řádně přihlášený vlastně pan předseda do rozpravy, tak prosím, máte slovo. Pouštím 10 minut.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo, vážený pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, samozřejmě je velmi náročné mluvit po tom, co jsme zde vyslechli tento děsivý příběh, při kterém běhá mráz po zádech, a chtěl jsem poděkovat panu poslanci Wenzlovi za odvalu, že to s námi tady sdílel, protože přece jenom ty peripetie, které jsou kolem každého z těchto případů, a jak to dopadá na oběti i na jejich příbuzné, jsou často neuvěřitelné. A já si myslím, že jsme ve shodě v tom, že spravedlivější tresty znamenají více postihovat násilnou kriminalitu a více postihovat věci, jako jsou vraždy a znásilnění, já jsem to zmiňoval i v tom svém úvodním projevu, a méně postihovat věci, které mají menší společenskou závažnost. To je přesně to, o čem jsem mluvil, když jsem srovnával současné trestní sazby u vražd, u těžkého ublížení na zdraví, u znásilnění a srovnával jsem to s trestními sazbami, které jsou za pěstování vysokého počtu rostlin konopí, které jsou výrazně, ale výrazně přísnější, což považuji přesně za nespravedlivé.

V tom případě, o kterém jste mluvil vy, tam došlo k tomu, že se navíc ještě uplatnila pravidla, která vyplývají ze zákona upravujícího mladistvé, ale o tom by určitě promluvila daleko erudovaněji paní profesorka Válková. Pokud se nepletu, ona se o to velmi zasadila, o tento zákon, a možná že snad i za jejího působení byl schválen, to si přesně nepamatuju, ale vím, že se mu velmi podrobně věnovala.

A když to zkombinujeme s těmi pravidly pro podmíněné propuštění, které vedou k tomu, že spousta těchto osob se dostává na svobodu předčasně, a ještě navíc s tím, že nám úplně přesně nefunguje vymahatelnost exekucí tak, jak bychom si představovali, protože tady máme spoustu lidí, kteří jsou v exekucích, a všichni víme, že nějaký majetek mají, něčím disponují, ale současně to skrývají, vyhýbají se tomu, využívají rodinné příslušníky, přepisují účty, jsou součástí nelegálního zaměstnávání a tak dále, tak to je kombinace, která je vskutku velmi nežádoucí.

Za nás za Piráty říkám, že my jsme se snažili o spravedlivé trestání tak, aby právě doba trvání trestu byla úměrná závažnosti toho trestného činu, aby přísněji byly trestány věci, ve kterých jde o život, ve kterých jde o rozsáhlý majetek, a méně byly trestány kratší dobou záležitosti, které jsou neheci říct ideologické, ale kde ta společenská škodlivost není tak vysoká, jako bylo právě příklad pěstování konopí, o kterém jsem mluvil, nebo série drobných krádeží v obchodě, která zkrátka je zcela nesrovnatelná s trestními případy, jako tady zazněly. My jako zákonodárci máme v gesci nastavovat výměru trestní sazby, dolní sazbu, horní sazbu. To je ta věc, kterou můžeme změnit, a k té jsem se vyjadřoval, nikoliv k tomu, jak to aplikují jednotliví soudci. Naopak Pirátská strana se dlouhodobě zastává obětí, ať už jde třeba o to, když jsme vystupovali proti amnestii Václava Klause, která kdysi způsobila přerušení celé řady trestních řízení, ve kterých šlo o velmi vysoké stovky milionů korun, kde ty oběti přišly často o veškerý majetek. Samozřejmě člověk, který prochází touto situací, tak to má obrovský dopad do jeho rodinného života, nebo jako je příklad vatikánské smlouvy, kterou budeme projednávat dnes, která – taky se domníváme, že bude mít negativní dopad právě na vyšetřování zneužívání v rámci církevních organizací, na to, aby se tyto trestné činy ututlávaly, místo toho, aby se objektivně vyšetřovaly. Takže pokud najdeme v rámci druhého čtení shodu na tom, jak posílit práva obětí, jak se zaměřit na záležitosti, jako je kombinace mladistvých, podmíněného propuštění a tak dále, v případě násilné kriminality, tak já bych to určitě uvítal a považoval bych to za žádoucí.

Já jsem tedy měl původně připraven projev na jiné téma, takže zde jsem reagoval na to, co zaznělo, protože bych byl nerad, abychom si to nějakým špatným způsobem uložili, co znamená spravedlivější trestání – že to naopak směřuje k tomu, aby byly přísněji trestány trestné činy, které jsou závažné, a současně samozřejmě s tím jde ruku v ruce, aby se kapacity policie uvolnily právě na ty závažnější trestné činy, aby nemusely řešit drobnosti, aby nemusely takzvaně vykazovat počet čárek, ve kterých je jedno, jestli je něco závažná kriminalita, nebo jestli je to společensky nepřilíš závažná trestná činnost, a tam samozřejmě musí být priorita kladená na to, aby policie a státní zastupitelství kladli na první místo právě tu nejzávažnější trestní činnost, a je dobře, že v takových případech zvládá policie rychle reagovat a měla by k tomu mít veškeré podmínky.

Takže já teď na to navážu tím, o čem jsem chtěl mluvit, a to je, jaké další prvky bychom ještě rádi uplatnili právě v následujícím legislativním procesu, protože nás čeká druhé čtení návrhu zákona, do kterého bude zasedat pracovní skupina napříč poslaneckými kluby. V rámci toho já bych rád otevřel několik témat, která považuji za palčivá a ke kterým nebyla dosud věnována dostatečná pozornost.

Za prvé, je to problematika zprůchodnění prohlídek advokátních prostor. Já jsem si vyžádal informace z Vrchního státního zastupitelství, kde jsou systémové zádrhele, kde dochází ke zpožděním a průtahům v rámci závažných kauz, zejména hospodářské trestné činnosti, které vyšetřuje Vrchní státní zastupitelství, protože Vrchní státní zastupitelství vyšetřuje až od určité hranice. To jsou trestní kauzy, které jsou se škodou stovek milionů korun, a tam opakovaně docházelo k tomu, že Česká republika má nastaven jeden z nejrigidnějších procesů prohlídek advokátních prostor. Ono to má samozřejmě dobrý důvod, protože advokáti, kteří dostávají důvěrné informace, na které se vztahuje mlčenlivost, by neměli být terčem nějaké policejní šikany, protože zastupují obviněné. Tam je právo na zastupování a od obviněných by neměly plynout informace k orgánům činným v trestním řízení, protože ti mají právo nevyprávět.

Mluvím ale o případě, kdy advokátní kanceláře – je to, musím říct, maličký počet advokátních kanceláří, drtivá většina advokátů jsou slušní a poctiví – ale skutečně trestná činnost některých advokátních kanceláří, respektive trestná činnost, do které jsou zapojeny tím, že to administrují, představuje několik případů se škodou za stovky milionů korun. Ony v podstatě zneužívají ochranu, kterou stát dává kvůli ochraně mlčenlivosti advokátů k tomu, aby se za ní schovávaly jiné věci, které se zastupováním obviněného nemají nic společného, ale přímo vyřizují administrativu, která se týká trestné činnosti.

Čili domnívám se, že při plném respektu k právu na spravedlivý proces a mlčenlivosti obhájce potřebujeme funkční prohlídky v advokátních kancelářích v rámci trestního řízení, protože dneska to prakticky funguje tak, že Česká advokátní komora pošle svého zástupce na místo, ten to ale nemůže sledovat dostatečně podrobně.

Já bych poprosil tedy o druhé vystoupení, abych to řekl vcelku, o nastavení času.

Čili tedy Česká advokátní komora tam pošle svého zástupce a ten zkrátka s tím nemůže být na místě seznámen do takové míry, aby byl schopen rozhodnout, která listina se týká výkonu advokacie a která se netýká výkonu advokacie. Proto to jde na soud a na soudu se to tedy zabalí do pytle. Pak u toho musí být přítomen znalec a v případě, že soud sezná, že ty listiny je možné použít v trestním řízení, tak je to zase záležitost, ve které se lze odvolat k dalšímu soudu, takže tam se v podstatě řetězí tři různé soudy: jeden soud, který nařizuje prohlídku, druhý soud, který posuzuje ty listiny, a třetí soud, který provádí přezkum. To je úprava, která je poměrně rigidní, zdoluhavá a která nemá obdoby jinde ve zbytku Evropy. Drtivá část států to má nastaveno racionálněji. Čili v této věci je potřeba – a Ministerstvo spravedlnosti se o to zasadilo – nalezení nějaké dohody, třeba podle fungujících zahraničních případů, mezi Advokátní komorou a státními zástupci.

Za druhé, jeden konkrétní příklad, který jsem dostal zase od orgánů činných v trestním řízení. Je to problematika hromadných prohlídek, kde zůstává iracionální plánování domovních prohlídek, když policie dělá více domovních prohlídek současně po zahájení trestního stíhání ve věci, kde je větší počet pachatelů. Takže pokud je například v určité věci čtyřicet pachatelů a každý z nich má advokáta, tak v dnešním provedení je nezbytné posílat při provedení domovních prohlídek předem pozvánku všem advokátům a obviněným. Tady zase je žádoucí, aby to při takhle složitém zátahu současně zůstávalo racionální a současně zůstala zachována řekněme kontrola toho, že nedochází k nějakému zneužití na místě moci ze strany policie nebo orgánů činných v trestním řízení. Takže by bylo dobré nastavit efektivnější systém, protože ti policisté, kteří takto bojují s organizovaným zločinem, jinak nemůžou efektivně provádět zátahy, které musí být zase synchronizovány tak, aby jeden nemohl upozornit dalšího pachatele. Současná úprava v této věci je nedostatečná.

Takže to je další věc, ve které bych poprosil o nějakou součinnost v rámci pracovní skupiny, paní zpravodajku i pana ministra, na kterou bychom se mohli zaměřit, abychom některé věci, které třeba byly promyšleny v rámci trestního řádu – a ministerstvo jejich problematiku už má zpracovanou – zahrnuli do výsledného návrhu zákona, který teď projednáváme v Poslanecké sněmovně, protože širší novela trestního řádu se pravděpodobně nestihne.

Další opatření, které bych rád navrhl v rámci druhého čtení, je možnost nahlížení do spisů Finanční správy, které podléhají zveřejnění, aby orgány činné v trestním řízení – policie, státní zástupci a soudy – měly možnost se seznamovat při vyšetřování s materiály Finanční správy, u kterých byla povinnost je zveřejnit podle účetních předpisů, protože každý podnikatel má povinnost, pokud má právnickou osobu a splňuje předpoklady stanovené zákonem, umístit účetní závěrku, případně účetní závěrku ověřenou auditorem, na systém Justice do obchodního rejstříku.

Dokonce když pachatel dělá organizovanou hospodářskou kriminalitu, třeba podvody, a poruší tuto povinnost založit účetní výkazy do sbírky listin na soudě, ale pošle je v rámci daňového řízení Finančnímu úřadu, tak orgány činné v trestním řízení se v polovině případů nedostanou k informacím, které leží na Finanční správě, ačkoliv jde o údaje, které by měly viset na internetu. Musíme se tudíž spoléhat na to, že soud bude opakovaně vyzývat k tomu, aby znovu dodal ty podklady na soud, zatímco – a na to čekají potom orgány činné v trestním řízení místo toho, aby si standardně zašly na Finanční správu a ty údaje, které můžou dokazovat to, že z hlediska nějakých finančních stavů už bylo určité trestní jednání podvodem – tak ty tímto způsobem nedostanou.

Takže to je určitě důležitá věc, která by se měla promítnout do toho návrhu. Na to mě upozornili státní zástupci, že jim to skutečně komplikuje vyšetřování hospodářské kriminality. Jak už jsem říkal, hospodářská kriminalita je vnímána občany jako jeden z největších problémů v České republice.

Čtvrtý návrh, kterému bych se rád věnoval v rámci pozměňovacích návrhů a diskuse v pracovní skupině, je problematika osoby blízké v případě pěstování konopí, protože tak, jak je dnes nastaven návrh zákona, jak nám tady leží, se týká pouze pěstování pro vlastní potřebu. Ale v situaci, kdy někdo bude trestně stíhán za to, že docházelo k pěstování třeba v jeho domácnosti, je velmi těžké rozlišit, nebo by se to muselo prokazovat, jestli to bylo pro vlastní potřebu, aby se na něj uplatnila privilegovaná skutková podstata, která se týká tedy pouze pachatelů, kteří to pěstují pro vlastní potřebu, aby nespadol do přísnějších sazeb, které jsou pro obecné pěstování. Myslím si, že v těchto případech nedává úplně smysl, abychom se nějak zabývali v rámci dokazování tím, jestli to bylo pro vlastní potřebu, nebo pro potřebu jiných osob v domácnosti nebo osob blízkých. V takové situaci se domnívám, že bychom k tomu měli přistupovat víceméně stejně. To jsou návrhy, které bych uplatnil.

Naopak z dalších návrhů, které jsem navrhoval, jsem rád, že se do toho zákona dostalo trestání špiónů, což byl dlouhodobý problém. Na ministerstvu například v zahraničí, nebo naše tajné služby měly poznatky, že některé osoby se dopouští jednání, které je velmi těžko postižitelné podle stávajícího trestního zákoníku, to i s ohledem na to, že třeba není možné přesně zajistit určitou podobu důkazů v případě předávání hotovosti mimo území České republiky, protože na to tam buď nemá kompetenci zasahovat Policie České republiky, pokud k tomu jednání dochází v zahraničí. Tajné služby zase nemají důkazy, které by byly uplatnitelné.

Ostatně kdybychom se bavili o těch tajných službách a použitelnosti jejich důkazů, tak je to asi záležitost na samostatnou debatu, protože tam je taky prostor pro to, abychom nastavili sofistikovanější způsob přezkumu, jak dochází k použití informací tajných služeb v jednání před soudem jakožto důkazů, abychom měli nějakou možnost současně ty důkazy využít, současně je využít ve spravedlivém procesu, kde jsou rovné zbraně, ale současně aby nedocházelo třeba kvůli nezkušenosti soudců, kteří nemají zaseté nakládání s utajovanými informacemi, k tomu, že ty informace třeba uniknou nebo budou prozrazeny v rámci rozsudku, který bude vyhlášován veřejně, informace o způsobech, jak se využívá zpravodajská technika tak, aby byla činnost těch služeb paralyzována. Takže to je určitě záležitost, která si zaslouží další diskusi.

A další dvě věci – a tím už se blíží k závěru, protože se mi blíží časový limit – to jsou věci, které už zase ministerstvo zahrnuje do svého návrhu. To je ochrana před předsudečným násilím, v rámci které tam vidíme několik ustanovení, kam to bylo zakomponováno. O dětském certifikátu už jsme tady diskusi vedli, takže si dovoluji nevyužít celý čas, který tady mám v rámci časového limitu, a skončit předčasně.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a máme zde dvě faktické poznámky. Nejprve paní poslankyně Helena Válková, poté pan předseda Dufek.

Poslankyně Helena Válková: Děkuji, pane místopředsedo. Já jsem chtěla jenom poznamenat ještě ve vztahu k problematice poškozených obětí trestných činů. V následujícím tisku, který budeme teď projednávat, je to návrh novely zákona o soudech a soudcích, tahle problematika právě je obsažená a mělo by se postavení obětí a poškozených zlepšit. Myslím si, že tady bude i prostor v rámci projednávaného sněmovního tisku 861 se tím hlouběji zabývat. Jsem jednoznačně pro a určitě budeme nějaké pozměňovací návrhy moci v tomto ohledu uplatnit. To je poznámka číslo 1.

Poznámka číslo 2 k těm mladistvým. Oni tak z 85 procent se dopouští bagatelní trestné činnosti. Pak je tam latentní trestná činnost v té virtuální realitě, která se někdy podaří, někdy nepodaří odhalit, a pak je tam taková ta závažná násilná trestná činnost, kde má k dispozici ten soudce 5 až 10 let u zvlášť závažných zločinů. A jak můj milý pan kolega poslanec Wenzl tady, vaším prostřednictvím, pane místopředsedo, zmínil, nebyla využita. To je už individuální posouzení konkrétního soudce, to není chyba zákona, ten tu přísnější možnost umožňuje. To, že ji ten soudce nevyužil, je už jiná věc, a o tom se také budeme bavit v následujícím tisku, který kromě jiného zavádí i takový trošičku kontroverzní, z mého hlediska nicméně velmi vítaný institut povinného školení soudců, protože si myslíme, že i soudci by se měli školit, když jsou specializovaní například v oblasti násilné trestné činnosti, sexuální trestné činnosti.

A chtěla jsem ještě i do mikrofону panu poslanci Wenzlovi, vaším prostřednictvím, pane místopředsedo, poděkovat za to, že nás na tuto problematiku ještě jednou důrazně upozornil. Děkuje.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já děkuji. S faktickou poznámkou pan předseda Michálek.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo, vážený pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, jsem rád, že paní poslankyně Válková vystoupila k problematice mladistvých, protože vždycky, když připravujeme úpravu, která stanoví dopad na délku trestu, a odvíjí se od procentuální doby, o kterou má být zkrácena, například že někdo má být předčasně propuštěn z výkonu trestu nebo případně že u mladistvých se ukládají kratší tresty, tak bychom měli myslet na to, že může dojít ke kombinaci těchto dvou efektů a že když se podíváme na ten výsledek, na tu výslednou dobu, kterou někdo stráví ve vězení za velmi závažnou kriminalitu, ať už jsou to vraždy, nebo znásilnění, které tady byly citovány, tak efekt souhrnu pak může být skutečně takový, že se dostáváme na dobu dvou nebo tří let, kdy to ve výsledku, zejména pokud jde o případy, kdy stáří pachatele se blíží 18 letům, pak už se to jeví jako disproportionální. Proto já jsem upozornil na to, že by bylo žádoucí se i v rámci jednání pracovní skupiny zaměřit na souběh těchto dvou institutů, protože i v některých případech v důsledku podmíněného propuštění dochází k tomu, že ty celkové tresty jsou potom disproportionálně krátké, když to srovnáme s jinými případy, které třeba jsou výsledkem sčítání trestů. Takže věřím, že se k tomu budeme věnovat v další diskusi v pracovní skupině, kterou svolá pan ministr spravedlnosti.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a poprosím do obecné rozpravy, aby vystoupil řádně přihlášený pan předseda Vondráček.

Poslanec Radek Vondráček: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Předpokládám, že nebude zapotřebí, abych vystoupil dvakrát v rozsahu 10 minut, ale kdyby náhodou kousíček zbýval, prosím, berte na vědomí, že se hlásím když tak i na tu druhou část.

V úvodu: dnes máme 19. prosince, máme před sebou Vánoce. Předpokládá se, že velká debata proběhne na semináři, který uspořádá pod záštitou ústavně-právního výboru paní poslankyně Helena Válková, a to máte 25 dní pryč z té lhůty. Já si myslím, že namísto je opravdu to prodloužení o 30 na 90 dnů, protože hned v úvodu fakticky ztrácíte téměř měsíc. Z tohoto důvodu se přimlouvám za ten návrh 90 dnů, nikoliv 75, jak tady navrhla Pirátská strana, už jen z toho prostého důvodu, že nás čekají vánoční svátky, a jsem přesvědčený, že se v mezidobí nic nestane.

Za druhé chci vystoupit v tom smyslu, že hnutí ANO po vnitřní debatě bude spolupracovat na novele trestního zákoníku, protože považujeme jeho přijetí za velký, i když ne úplný krok směrem k moderní trestní politice státu, a to České republiky, a krok do 21. století. Máme připomínky, máme náměty, ale budeme spolupracovat, budeme se účastnit té pracovní skupiny, a předpokládám, že ve výsledku se zpět do toho návrhu vrátí některé věci, které se tak trochu ztratily cestou během projednávání s jednotlivými skupinami v rámci justice, v rámci projednávání na rezortu a zřejmě také v rámci projednání v rámci koalice.

To je z mé strany všechno obecného. Já potom jenom chci vystoupit k jedné jediné věci, a totiž, že mi pořád nedá spát ten trestný čin neoprávněné činnosti pro cizí moc. Asi bych toho nechal, ale opět tu vystoupil pan předseda Michálek a opět tady nějaké věci říkal, na které

musím reagovat. Podívejte se, ten nový trestný čin neoprávněné činnosti pro cizí moc, který si vládní koalice prosadila formou přílepku k lex Ukrajina VII, skutečně podle mnoha nezávislých expertů, odborníků omezuje nebo může omezit svobodu slova a může se samozřejmě týkat i projevů na sociálních sítích. Vyplývá to z důvodové zprávy k projednání vládní novely trestního zákona, který shodnou úpravu obsahuje a který nyní projednáváme. Výhrady proti novému trestnému činu přitom vyslovil i Nejvyšší soud.

Pozice hnutí ANO je v tuto chvíli taková, že my nesouhlasíme se zavedením skutkové podstaty do právního řádu České republiky, a doufáme v nějakou debatu v rámci tohoto návrhu. Nicméně byla by škoda, aby díky tady této části padly pod stůl hodiny a hodiny vyjednávání a dobré vůle všech zúčastněných odborníků, a zřejmě tedy kromě toho pozměňovacího návrhu, který já určitě podám, aby se skutková podstata škrtla okamžitě, jakmile nabyde účinnosti tento návrh. Tak zřejmě bude součástí debaty i nějaká úprava textu a nějaké kompromisní řešení, aby se odstranily aspoň nejmarkantnější nedostatky té právní úpravy, na které tady už taky upozorňovalo několik mých předřečníků, zejména paní poslankyně Válková. Já prostě nesouhlasím s technikou přílepkové mánie, nesouhlasím s tím, že to tak nepočkalo, že jsme to museli přijmout v rámci lex Ukrajina VII, naprosto byl obejit vlastně ústavně-právní výbor a my jsme se v podstatě až shodou okolností vůbec dozvídali, že nějaký takový návrh je na bezpečnostním výboru podáván.

Znovu zopakují, že v rámci připomínkového řízení se proti takovému pojetí a formulaci nového trestného činu vymezil i Nejvyšší soud, který uvádí, že zařazení nového trestného činu neoprávněné činnosti pro cizí moc patrně diktuje současná společensko-politická situace. To je otázka, jestli opravdu má trestní zákoník reagovat dynamicky na okamžité společensko-politické situace. Toto ustanovení se nám ovšem jeví jako velmi problematické a s ohledem na jeho obsahové vymezení užívající poměrně abstraktních a neurčitých pojmů, pod nimiž si každý může představovat něco jiného, uvádí Nejvyšší soud. Ponechání omezení trestnosti obecně vymezeného činu na aplikační praxi je podle Nejvyššího soudu v rozporu se zásadou „žádný trest bez zákona“. Jinak řečeno, může docházet ke zneužívání tohoto ustanovení, respektive k jeho širokému výkladu, minimálně ve fázi přípravného řízení orgány činnými v trestním řízení, než se ustálí rozhodovací praxe soudů, a to může trvat roky.

To je problematické z hned několika důvodů. Předně, v důvodové zprávě k ministerskému návrhu se uvádí, že tento nový trestný čin omezuje i základní Ústavou a Listinou zaručená práva, jakými jsou svoboda slova a svoboda projevu. (Hluk v sále.) „Návrh může představovat dílčí omezení svobody projevu zaručené čl. 17 Listiny, a to pokud jde o vyzrazení cizí moci informací způsobilých ohrozit nebo poškodit ústavní zřízení, svrchovanost, územní celistvost, obranu a bezpečnost České republiky, anebo obranu a bezpečnost mezinárodní organizace, k ochraně (jejichž?) zájmů se Česká republika zavázala,“ uvádí se v důvodové zprávě k návrhu.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Poprosil bych, jestli bychom se mohli ztišit v sále. Ještě jednou prosím všechny. Děkuji.

Poslanec Radek Vondráček: Předkladatelé také upozorňují, že nový trestný čin, u něhož bude trestná již příprava, by neměl být namířen jen na klasickou zpravodajskou činnost, ale má postihovat i šíření dezinformací. „Navrhovaná skutková podstata se však neomezuje pouze na zpravodajskou činnost ve prospěch cizí moci, ale zahrnuje i jiné formy spolupráce konané ve výše uvedeném úmyslu, jako jsou různá přípravná jednání, například budování agenturní sítě pro cizí moc, mapování rozhodovacích procesů ve veřejné správě, na

kteřa mohou navazovat například aktivity směřující k ovlivňování rozhodovací činnosti orgánů veřejné moci nebo k ovlivňování veřejnosti prostřednictvím sdělení majících charakter poplašných zpráv, násilná trestná činnost a tak dále,“ uvádí se v důvodové zprávě. Jinými slovy se zde může postihovat i sběr veřejně dostupných informací a šíření dezinformací.

Upozorňuji na to, že zvolený prezident Spojených států Donald Trump jasně ve svém projevu uvedl, že udělá všechno, aby zakázal boj s dezinformacemi, aby odstavil od zdrojů univerzity a neziskové organizace, které se nějakým způsobem podílely na boji proti dezinformacím a byly zneužívány v politickém boji v rámci prezidentských voleb, a nejen v rámci prezidentských voleb. Boj proti dezinformacím podle nového amerického prezidenta bude zakázán a bude postihován, a my tady jdeme opačným směrem, my naopak dáváme tajným službám nové nástroje, aby mohly působit v rámci nějakých postupů, u kterých nevíme, jak budou vypadat, nevíme, jak to uchopí státní zastupitelství. V každém případě varování Nejvyššího soudu před abstraktností a neurčitostí vymezení nového trestného činu a ponechání jeho vymezení na aplikační praxi je o to závažnější, že pro jeho odhalování mohou orgány činné v trestním řízení například požádat soud o nasazení operativních prostředků včetně odposlechů.

Já už nebudu dále argumentovat Nejvyšším soudem, ale já si myslím, že stojí za to si přečíst tady text, který dnes vyšel v Mladé frontě DNES a jehož autorem je pan docent Koudelka, který upozorňuje na to, že již máme širokou skupinu politických trestných činů – vlastizrada, rozvracení republiky, sabotáž a další – ale to zřejmě dnes nestačí. Budete-li příště sbírat třeba veřejné výroky premiéra Fialy a informace o skutečnosti, že nebude zvyšovat daně, ale zvýšil je, že je dobrý hospodář, ale přitom je odpovědný za velkou inflaci a rozpočtové schodky, že budou německé platy, avšak dnes vláda nedá ani peníze na slušné platy pro školní kuchařky, i když kupuje nejdražší stíhačky, a tyto informace probere s cizincem, nebo je nedejbože pošlete do zahraničí, tyto veřejně dostupné informace, aby i tam mohli zhodnotit důvěryhodnost českého premiéra, už vás můžou za něco takového zavřít, protože ze zahraničí, ze zahraniční tiskové agentury se vyklube na cizí vládu napojená organizace, a tedy co? – cizí moc.

Trestná je i samotná příprava, jak už jsem uváděl. Již sběr zpráv bude trestný, dojdou-li tajní k závěru, že zesměšnění premiéra Fialy je útok na ústavní funkci, tedy ústavní zřízení. Trestná bude i činnost našich občanů v jiných státech, které nic takového netrestají – ale až se vrátíte, tak si vás u nás naše orgány činné v trestním řízení podají.

Protože tajné služby dobře vědí, že jde o zatažení trestního práva do politiky, proto schovaly tuto změnu do zákona o úpravě práv ukrajinských utečenců lex Ukrajina. Jeho smyslem nebyla kriminalizace politiky, a tak ho neprojednával ústavně-právní výbor Poslanecké sněmovny. Tajné služby chtěly tento výbor obejít – a jak píše pan docent, vědí, že jde o návrh odpovídající gottwaldovskému pojetí trestního práva. Je to stejné, jako kdyby BIS chtěla prosadit změnu rozpočtu v zákoně o zoologických zahradách, protože jej nebude projednávat rozpočtový výbor.

Návrh byl včera ve Sněmovně přijat výlučně hlasy vládní koalice. Ministerstvo spravedlnosti netají, že jde o nápad tajných služeb. Rozšiřování trestní represe za politické jednání je proti demokracii a svobodě, zvláště rozšiřuje-li státní zastupitelství represí již dnes. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a s faktickou poznámkou se přihlásil pan předseda Michálek.

Poslanec Jakub Michálek: Vážený pane předsedající, vážené kolegyně, vážení kolegové, já jsem překvapen, že jako argument se tady uvádí, že pan prezident Trump v Americe začne v lednu bojovat proti těm, kteří se snaží bojovat proti dezinformacím. Tak já nevím – mně přijde, že slovo dezinformace je celkem jasné, je to jasná technika, která je zneužívána v mezinárodní hybridní válce.

My jsme terčem řady různých dezinformací, včetně z Ruska, a ten trestný čin se týká těch osob, které v úmyslu ohrozit nebo poškodit ústavní zřízení a tak dále vykonávají na území České republiky činnost pro cizí moc. To prostě se týká těch různých agentů, kteří ale mají za cíl poškodit ústavní zřízení, nikoliv že řeknou osobně něco o premiérovi nebo o členech vlády. To je přece úplně něco jiného.

A pokud se bavíme o tom, že byl schválen ten návrh jako přílepek v nějakém minulém zákoně, který už byl projednán, tak s tímto zákonem to nemá nic společného, a opravdu si myslím, že to ustanovení § 318a si můžeme vysvětlit a že v něm není nic, co by vadilo v rámci ústavního pořádku.

Já jsem chtěl závěrem poděkovat kolegům z hnutí ANO, že se postavili k návrhu novely trestního zákoníku konstruktivně. Vážím si toho a věřím, že spolupráce napříč spektrem v této oblasti bude pokračovat i do budoucna, třeba na koncepci vězeňství, která se teď připravuje a částečně se promítne i do působení příští vlády. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a vzhledem k tomu, že zde není žádná další faktická poznámka, ani nikoho nevidím, kdo by se hlásil do rozpravy, končím obecnou rozpravu.

Pane ministře, máte zájem o závěrečné slovo?

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji za slovo, za podrobnou rozpravu. Já bych jenom rád zopakoval, že podržím dnes své slovo, které jsem dal při jednání s opozicí, to znamená, budu souhlasit jako zástupce navrhovatele s prodloužením lhůty na 90 dní, to bych tady rád zopakoval.

Potvrzuji, že nějakým způsobem – ještě si musím rozmyslet úplně přesně, jak já to udělám – vytvoříme s opozicí a s koalicí samozřejmě nějakou pracovní skupinu pro pokud možno nalezení shody nad pozměňovacími návrhy, a v zásadě bych chtěl poděkovat i opozici, nakonec zejména, je mi to líto, hnutí ANO, které dnes nebude bránit tomu, aby ten zákon postoupil do druhého čtení. Hnutí SPD to udělalo tak na polovinu, ale třeba se domluvíme v průběhu nějakým způsobem více, ale on to pan kolega Radim Fiala, právě ten postoj vlastně vysvětlil způsobem, který je pochopitelný, byť se mně líbí méně než postoj, který mělo hnutí SPD třebas před týdnem.

Takže já vám děkuji za pozornost a snad ty další body už budou kratší, ale jak tak pozorují Pirátskou stranu, tak tomu nevěřím moc, ale uvidíme.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a táži se paní zpravodajky, jestli má zájem vystoupit? Ano.

Poslankyně Helena Válková: Děkuji. Tak já ani nemůžu nevystoupit, když vystoupil pan ministr, ale také už nebudu mít dlouhý projev. Oceňuji tedy tu vstřícnost na jedné straně, na druhé straně to neznamena ještě, že projde reforma trestní politiky formou novely trestního zákoníku a trestního řádu v té podobě, v jaké je teď předložena. To jsme si tady řekli.

Budeme mít pracovní skupinu. Ty zájmy jsou protichůdné někdy, viz liberalizace drogové trestné činnosti na straně jedné, činnost pro cizí moc na straně druhé, neplnění vyživovací povinnosti na straně třetí. Těch věcí bude určitě více, a pokud budeme konstruktivní, tak se dohodneme. Když konstruktivní nebudeme, tak je to škoda a ta reforma může spadnout pod stůl, a to bychom tedy nechtěli, když už jsme tomu věnovali tolik času jak před tímto jednáním, tak dneska.

Takže já také chci poděkovat jako zpravodajka za ten klidný věcný průběh a myslím si, že jsme udělali důstojný začátek zahájení reformy trestní politiky. 14. ledna mezi druhou hodinou a 17.30 bude ve Sněmovní 1 v čísle dveří 205 veliký seminář, kterého se zúčastní představitelé těch orgánů, kteří budou potom tu reformu aplikovat v praxi. Opravdu přijede reprezentativní zastoupení Nejvyššího státního zastupitelství, Nejvyššího soudu, vrchních státních zastupitelství, představitelů některých krajských soudů, samozřejmě že představitelé ČAKu, České advokátní komory, významné advokátní kanceláře, jejich trestní zástupci, a jsem ráda, že tam bude i – teď jsem chtěla říct sám, ale je to tak – ministr spravedlnosti Pavel Blažek. Já to budu moderovat. Určitě budu spravedlivá ke všem, kteří budou vystupovat.

Takže v závěru máme ještě, a říkáme to zcela objektivně a nestranně, možnost slyšet také ty, kteří potom výsledky naší práce budou aplikovat. 14. ledna ve 14 hodin, dobře se to pamatuje, v čísle dveří 205, Sněmovní 1. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Mezitím jsem přivolał všechny poslankyně a poslance do jednacího sálu.

Takže jenom shrnu to, že v tuto chvíli budeme hlasovat nejprve návrh na zamítnutí. Je to návrh paní poslankyně Lesenské. Poté se budeme zabývat případně návrhy na přikázání výborům k projednání a poté zde ještě máme hlasování stran prodloužení. – Takže ještě prosím momentik, pan vicepremiér si vymění kartu. Mezitím vidím zájem o odhlášení. Poprosím, abyste se přihlásili. Takže pan vicepremiér bude hlasovat s kartou 45, pan vicepremiér Rakušan.

Zahajuji hlasování o zamítnutí předloženého návrhu. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 6, přihlášeno 137, pro bylo 14, proti 122. Zamítnuto.

Můžeme se tedy zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání a nejprve rozhodneme o přikázání garančnímu výboru. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání ústavně-právnímu výboru jakožto výboru garančnímu. Má někdo jiný návrh přikázat to jakožto jinému výboru garančnímu? Nemá, v tom případě...

Pardon, pan kolega Navrátil. Ano, prosím.

Poslanec Jiří Navrátil: Pane místopředsedo, velice se omlouvám, že ještě dneska zdržuji při tomto jediném tisku, který jsme zatím stihli projednat, ale na sjetině mám jako jediný z KDU-ČSL pro zamítnutí, hlasoval jsem proti. Nezpochybňuji hlasování, pouze pro stenozáznam. Děkuji moc.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Ano, děkuji. Takže jenom opakuji, že v tuhle chvíli budeme hlasovat příkazání garančnímu výboru jakožto ústavně-právnímu výboru.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 7, přihlášeno bylo 137, pro bylo 137, nikdo proti. Přijato.

Konstatuji tedy, že tento návrh byl příkázán k projednání výboru – jakožto garančnímu výboru – ústavně-právnímu.

Organizační výbor nenavrhl příkázat tento návrh žádnému dalšímu výboru. Má někdo návrh na příkázání dalšímu výboru? Nemá.

V tom případě můžeme hlasovat návrhy na prodloužení lhůty. Máme zde dva, paní poslankyně Válková o 30 dnů na 90 a pan předseda Michálek o 15 dnů.

Čili já zahajuji hlasování o 15 dnů a poté půjdeme, protože to byl jako protinávrh, na hlasování paní poslankyně Válkové.

Takže zahajuji hlasování o prodloužení o 15 dnů. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 8, 137 přihlášeno, pro byli 3, proti 51. Tento návrh byl zamítnut.

A nyní tedy můžeme hlasovat ještě prodloužení o 30 dnů.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 9, 137 přihlášených, (pro) 132, proti 4. Přijato.

Konstatuji tedy, že jsme prodloužili na 90 dnů, a já děkuji všem za spolupráci.

Můžeme přistoupit k bodu

2.

Návrh poslanců Pavla Blažka, Marie Jílkové, Kláry Kocmanové, Tat'ány Malé, Barbory Urbanové a Michala Zuny na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 747/ – první čtení

Stanovisko vlády vám bylo doručeno jakožto sněmovní tisk 747/1 a prosím, aby návrh uvedl pan ministr Blažek.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji za slovo. Půjdu rovnou k věci, že tady sedíme už dnes dlouho – to znamená, vyjmenuju opatření, kterých se týká návrh tohoto zákona.

Čili tento návrh opatřuje – pardon, obsahuje opatření směřující ke zvýšení kvality činnosti soudní soustavy, a to zpřesnění existující zákonné povinnosti soudců a soudkyň dbát o svou odbornou úroveň, zkvalitnění a zefektivnění posuzování zkoumané osoby v rámci řízení o svéprávnosti – to znamená využití soudních pracovníků. Opatření směřující ke zvýšení rozsahu a kvality pomoci a podpory poskytované obětem trestných činů přináší valorizaci částek peněžité pomoci obětem, jejichž limity budou nově navázány na průměrnou mzdu, čímž se zajistí, že budou sledovat vývoj ekonomické situace a že jejich reálná hodnota nebude časem klesat. V případě schválení návrhu přitom dojde i k jejich nominálnímu zvýšení oproti dnešnímu stavu.

Dále je to rozšíření okruhu oprávněných adresátů, kteří mají nárok na peněžitou pomoc u pozůstalého druhu či družky, dále je to zvýšení podílu peněžních prostředků poskytovaných Probační a mediační službě z 5 procent částky zbylé po uspokojení nároku oprávněných osob na 10 procent. Tyto peníze mohou být využity například na financování odborného poradenství pro oběti, aby bylo dostupné ve všech soudních okresech, vývoj, pilotní ověření a implementace nových restorativních programů pro pomoc obětem nebo vybavení místností speciálně určených pro práci s oběťmi trestných činů a tak dál. Dále je to stanovení podílu peněžních prostředků poskytovaných Ministerstvu spravedlnosti na poskytování dotací akreditovaným subjektům poskytující pomoc obětem trestných činů, to znamená 5 procent částky zbylé po uspokojení nároků oprávněných osob.

Závěrem mi dovolu, abych poděkoval kolegyni Jílkové, Kocmanové, Malé, Urbanové a kolegovi Zunovi za spolupráci při tvorbě tohoto návrhu zákona. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji, pane ministře, a prosím, aby se slova ujal zpravodaj pro prvé čtení, pan poslanec Michael Kohajda.

Poslanec Michael Kohajda: Děkuji, pane předsedající. Vážené dámy, vážení pánové, já si myslím, že úvod pana ministra byl zcela dostačující. Z hlediska technikálií jen doplním, že tento návrh byl tedy rozeslán pod číslem 747/0 nám s tím, že návrh byl zaslán vládě k jejímu vyjádření. Vláda zaslala stanovisko, které nám bylo doručeno jako tisk 747/1 a je souhlasné.

Současně bych upozornil, že Parlamentní institut vypracoval své stanovisko ke kompatibilitě tisku s právem Evropské unie, které máme pod číslem EU 0747.

Co tady nezaznělo z úst pana ministra: návrh novelizuje zákon o soudech, soudcích, o obětech trestné činnosti, o zvláštních řízení soudních a o použití peněžních prostředků z majetkových trestných sankcí uložených v trestním řízení.

Jediná věc, která tam je podle mého lehce problematická, ale řešitelná, je, že původní návrh účinnosti je na 1. ledna 2025, což evidentně už nestihneme. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a tímto otevírám obecnou rozpravu, do které se přihlásila paní poslankyně Malá jako první.

Poslankyně Tat'ána Malá: (Poznámka poslance Bendy mimo mikrofon). Ty vyhrožuješ!

(Předsedající: Tady máme vzkaz.)

Demokratický vzkaz. (S úsměvem.) Děkuji za slovo, pane předsedající. Já slíbím panu kolegovi Bendovi, že budu stručná.

Já tu stojím dneska už podruhé a chtěla bych okomentovat tento návrh zákona, který se věnuje nesmírně důležité a citlivé oblasti – to je sexuální násilí – a podpoře oběti trestných činů. To nemusím asi zdůrazňovat, že téma sexuálního násilí se dotýká základní důstojnosti a bezpečí nás všech, a proto by mělo být prioritou naší práce. Já tento návrh zákona vnímám jako krok správným směrem, a proto jsem se i k němu připojila. Chtěla bych poděkovat ministru spravedlnosti i všem zde již zmíněným kolegům, kteří se pod tento návrh podepsali. Jsem přesvědčena o tom, že nám záleží na tom, aby oběti trestných činů měly šanci začít znovu, a to s větší podporou a bez pocitu, že na ně systém zapomněl. Navýšení finanční pomoci, její lepší dostupnost a také rozšíření okruhu osob, které ji mohou čerpat – to jsou přesně ty změny, které byly potřeba a který ten návrh přináší.

Ráda bych se zastavila krátce ještě u další klíčové části tohoto návrhu, a to je vzdělávání soudců. Jejich správné rozhodování rozhodně není jenom o znalosti zákonů, ale také o schopnosti rozumět obětem a vést jednání citlivě a lidsky. V tom podle mého názoru může hrát zásadní roli Justiční akademie, která má pomoci soudcům rozvíjet dovednosti právě v oblastech, jako je komunikace s oběťmi sexuálního násilí nebo pochopení psychologické situace. Já si myslím, že představa, že to vzdělávání bude plánováno individuálně, mi dává velký smysl. Já si myslím, že každý soudce řeší jiné případy, má jiné potřeby a tento přístup může podle mého názoru přinést velmi dobré výsledky a potřebnou změnu.

Jsem připravená k debatě o tomto návrhu zákona. Víím, že naše ctěná kolegyně, paní profesorka Válková, k tomu bude mít výhrady, určitě budeme na toto téma ještě diskutovat v rámci ústavně-právního výboru. Jsem na to připravená.

Já bych ještě chtěla říct, že – a to úplně ve stručnosti – že skutečně tato podpora – nebo podpora tohoto zákona – je pro mě opravdu důležitá. Máme povinnost chránit ty, kteří se ocitli v nejtěžších chvílích svého života. Prakticky se tím zabýváme po celou dobu tohoto volebního období v podvýboru pro problematiku domácího a sexuálního násilí. Věřím, že to je další správný krok.

A nebudu tady zdržovat, aby mě pan kolega Benda neuškrtil. Děkuji za pozornost. (Smích v řadách ODS.)

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já to hlídám. Poprosím s faktickou poznámkou pana poslance Michálka.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo, vážený pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, nechci vůbec zpochybňovat ideu toho zákona, která mi přijde dobrá, ale překvapil mě legislativní proces, že je předkládán návrh zákona skupinou poslanců, ve kterém prvním předkladatelem je pan ministr, tak jestli v rámci toho proběhlo – proběhly standardní procesy, protože vláda se zavázala v programovém prohlášení, že bude předkládat návrhy zákonů jako vládní návrhy zákonů, u kterých proběhne hodnocení dopadů regulace, a tady zazněla jenom velmi stručná úvodní zpráva. Myslím si, že problematika vzdělávání soudců je velmi důležitá a zasloužila by si i nějaký koncepčnější úvod, který jsme tady neslyšeli. My se tady bavíme o tom, že bude schvalován v rámci jednotlivých soudů návrh individuálního plánu vzdělávání a že pravidla a postup při vypracování a předkládání individuálního plánu vzdělávání – jeho formu, obsah i náležitosti – stanoví metodika Justiční

akademie. To si myslím, že je zcela zásadní záležitost, která by měla být zdůvodněna, jestli to, co soudci – jak se soudci mají vzdělávat a jak případně budou postihováni za to, že neplní tuto povinnost vzdělávání formou kárných opatření, na základě ne ani předpisu, ale určitého dokumentu, který vydává Justiční akademie, tak to si myslím, že by si opravdu zasloužilo podrobnější úvod.

A chtěl jsem požádat o to, aby to mohlo být vysvětleno, aby se nám pak nestalo, že se proti tomu budou soudci bouřit s tím, že to má být provedeno podzákonným předpisem nebo že to má podléhat nějakému schvalování. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taký děkuji. Tím byly všechny faktické poznámky splněny.

V tuto chvíli se vracíme do obecné rozpravy a je tady přihlášená paní poslankyně Klára Kocmanová, které v tuto chvíli dávám slovo. Prosím.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Vážené kolegyně, vážení kolegové, vážený pane ministře, já se taky přidám ke slovům díky ke svým kolegyním a kolegům spolupředkladatelům, protože jsem ráda, že tento zákon konečně po dlouhých měsících otevíráme. Je to zákon, jak už tady bylo řečeno, který primárně upravuje – ale nejenom – povinné vzdělávání soudců a já musím říct, že to je citlivé téma, které sahá do oblasti, která vlastně tvoří základ důvěry občanů v náš právní systém, to znamená nezávislost a odbornost justice.

Nejprve bych chtěla zdůraznit, proč jsem tento návrh vlastně podepsala, proč ho pokládám za dobrý a co pokládám za zcela klíčové. Vyšší důraz na průběžné vzdělávání soudců, často nazývané celoživotní vzdělávání, je velmi dobře míněný krok. Nikdo z nás nepochybuje, že časy se mění, právní předpisy se vyvíjejí a s nimi i společenská realita, která je před soudy každý den přítomná. Soudci čelí složitým případům, které vyžadují nejenom znalost práva, ale i znalost aktuálních společenských trendů, technologií nebo znalost psychologie a my jsme v minulosti byli svědky případů, kdy nedostatečná orientace v konkrétních tématech vedla k nesprávným nebo nepochopeným rozhodnutím soudců. Zmíňme například problémy v oblasti kyberkriminality, které si vyžádaly dlouhé výklady jenom kvůli neznalosti technické podstaty věci, anebo případy, kdy rozhodování o dětech a jejich výchovném prostředí postrádalo hlubší vhled na aspekty psychologického a sociálního vývoje.

V návaznosti na jeden takový případ ostatně vznikla i tato právní úprava. Příběh dívky po měsíce opakovaně znásilňované nevlastním otcem, který od soudu odešel pouze s podmínkou, asi netřeba znovu podrobně představovat. Problém není pouze v příliš nízkém trestu, který tenkrát byl udělen, ale také v tom, že v závěrečné řeči soudce na základě znaleckého posudku zaznělo, že situace na dívce nezanechala zásadní negativní dopad, přestože se několikrát pokusila o sebevraždu. A my musíme udělat maximum pro to, aby se podobné příklady neopakovaly. Případ té dívky pobouřil celé Česko. Tenkrát lidé i na mnoha místech demonstrovali. Já sama jsem na jedné takové akci vystupovala a bylo cítit, že je pro ně podstatné téma sexualizovaného násilí a že žádají změnu.

Domácí a sexualizované násilí je přitom v české praxi dlouhodobě podceňované. Mám velkou radost z toho, že se daří posouvat legislativu s tou širokou nadstranickou podporou, se kterou jsme tady schválili například nápravu definice znásilnění, která zavádí princip „ne znamená ne“ a rozšiřuje právní definici toho, co lze označit za znásilnění. Stejně tak je připravena úprava k definici domácího násilí, na jejíž třetí čtení doufám dojdeme už zítra.

I v této oblasti výrazně pomůže vzdělávání soudců, zejména třeba i rozšířené na aktuální poznatky viktimologie.

Já bych na tomto místě ráda ještě shrnula fakta, která se k tomuto tématu přímo vážou. Násilí v blízkých vztazích včetně domácího násilí zůstává vážným problémem české společnosti. Jde o jednu z nejrozšířenějších forem násilí, která má hluboké negativní dopady na oběti i na celou společnost, a podle odhadů budou letošní počty nahlášených případů rekordní. Podle průzkumu Eurobarometr jsme v Česku dokonce rekordmani v toleranci násilí a v dávání viny obětem. Téměř každý čtvrtý Čech souhlasí s tím, že si oběti vymýšlí anebo ten čin zveličují, a třetina má za to, že žena pod vlivem alkoholu si za násilný čin mohla sama.

Není pochyb o tom, že sexualizované násilí má jednoznačné psychické dopady na oběti. Nesmíme ale zapomínat ani na to, že má třeba i ekonomické dopady, a to na celou společnost. Odhady z předešlých let hovoří o částce přes 14 miliard ročně, a to jen ve spojení s domácím násilím. Zejména jde o výpadky z ekonomické neaktivity obětí a samozřejmě zdravotní výdaje.

Podle českých i mezinárodních studií zažije nějakou formu domácího násilí během života zhruba každá třetí žena a každý čtrnáctý muž, děti jsou svědky nebo oběťmi domácího a partnerského násilí ve více než polovině těchto případů. Přibližně každá desátá žena v Česku má zkušenost se znásilněním, přičemž většina těchto obětí nikdy nevyhledá pomoc ani neohlásí čin na policii. K těm nízkým počtům nahlášených případů může přispívat právě i vědomí toho, že i u soudu je možné se potkat s nedostatečně citlivým přístupem, se stereotypy, a naopak se mohou setkat i s nějakými předsudky, které jsou v rozporu s viktimologickými poznatky a nejsou v souladu ani s rozhodnutím třeba mezinárodních soudů.

Zkušenosti obětí s relativizací traumat u soudů shrnuje například i analýza organizace proFem z roku 2023. Podle téhle analýzy u soudu dochází k situacím, kdy soud pachatele omlouvá například slovy, že šlo o takové normální chlápky, kterým to jenom trochu ujelo. Není se čemu divit, že když oběti podobné komentáře a bagatelizaci předpokládají, tak se potom bojí svěřit. A jedním ze závěrů analýzy je také to, že – a tady budu citovat: „Texty řady rozsudků potvrzují převládající omezenou míru reflexe a systémového povědomí o genderové podmíněnosti domácího a sexuálního násilí. O bagatelizaci ze strany soudní praxe šlo například při posuzování způsobu provedení znásilnění, také jako: vždyť se ani tak moc nestalo.“ Není tedy překvapením, že i organizace proFem, která má za roky fungování mnoho praxe přímo z terénu, na závěr své analýzy jako jedno z doporučení praktických kroků uvádí právě třeba systematické vzdělávání v tématu, například buď po vzoru specializovaných senátů a samosoudců v rámci soudnictví ve věcech mládeže, nebo ve smyslu vyhlášky Ministerstva spravedlnosti.

Naše výchozí pozice v České republice tedy není úplně nejpozitivnější bude ještě chvíli trvat, než se ty rozjeté změny promítnou do celospolečenské situace. Podle materiálu vládního Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách je právě nedostatek odborně vzdělaných soudců v této oblasti příčinou mnoha nespravedlivých rozsudků. Soudci si často (nejsou?) plně vědomi dynamiky domácího násilí, traumatizace obětí nebo potřeby rychlé dostupnosti specializované pomoci a v tomto směru se zmiňuje i akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí, který se odkazuje na nevyhnutelnost vzdělávání soudců v oblasti prevence násilí a práce s oběťmi a označuje to za jednu z priorit, aby systémová řešení fungovala.

Můžou nám být inspirací třeba i zahraniční zkušenosti. Například ve Španělsku je vzdělávání soudců systematicky zaměřeno právě na problematiku násilí na ženách, a to prostřednictvím školení, která zahrnují i praktické příklady z práce s oběťmi a psychologické aspekty traumatizace. Ve Velké Británii se vzdělávání soudců zase zaměřuje na interdisciplinární přístup, kde jsou zahrnuty pohledy specialistů z oblasti sociální práce,

zdravotnických i vědeckých poznatků. Tenhle model právě dokazuje, že vzdělávání soudců může nabídnout nejenom lepší znalosti, ale i lepší porozumění konkrétním případům.

Nyní však přicházíme k tomu zásadnímu problému. Nejde o to, že by se všichni soudci nevzdělávali. Ve skutečnosti existuje celá řada soudců, kteří si svou odbornost průběžně doplňují a sledují nejnovější vývoj ve své oblasti. Problém ale nastává tehdy, kdy se určitá část soudců nevěnuje dostatečně vzdělávání v agendě, kterou spravuje, a přesto rozhoduje o případech s dalekosáhlými důsledky. Tahle situace je alarmující a já přiznávám, že ani tento zákon není úplně neoptimálním řešením toho problému, protože plošné povinné vzdělávání všech soudců bez ohledu na jejich specializaci a reálné potřeby může vést pouze k nějakému formálnímu plnění požadavků, aniž by se situace skutečně zlepšila. Takže bychom i nadále měli hledat cesty, jak motivovat právě tuhle část soudců k lepšímu vzdělávání a jak nastavit systém, který bude reagovat na konkrétní slabá místa.

Samotná povinnost absolvovat vzdělávací plány není úplně automatickou zárukou lepší odbornosti. Soudci už dnes mají přístup k mnoha vzdělávacím programům organizovaným Justiční akademií. Případné zhoršení kvality rozsudků je často způsobeno nikoliv tedy nedostatkem vzdělávacích možností, ale třeba nedostatkem času a kapacit se těmto vzdělávacím aktivitám plně věnovat.

Dále vzdělávání soudců by mělo být hlavně motivující a dobrovolné, nikoliv povinné a administrativně zatěžující. Klíčem má být kvalita, nikoliv kvantita. Takže pokud budou vzdělávací plány formalistické, hrozí, že se stanou pouhou byrokratickou povinností, která vlastně nepřinese žádný reálný efekt.

Myslím, že všichni chceme kvalitní soudnictví a chceme zvyšovat důvěru občanů v náš právní systém, takže tenhle krok opravdu vnímám jako krok správným směrem, ale do budoucna místo povinných vzdělávacích plánů bychom měli podporovat efektivní, dobrovolné a na míru šité vzdělávací programy, které budou odpovídat reálným potřebám justice. Místo zvyšování počtu pravidel bychom měli zlepšit podmínky, ve kterých soudci svou náročnou práci vykonávají, a tuhle úpravu zákona vítám, podepsala jsem ji, jsem za ni velmi ráda a jsem ráda i za to, že jsme našli shodu, takhle pokračovat ve zlepšování přístupu k obětem. Ale domnívám se, že je možné jít ještě dál, více to zlepšit a být v tom efektivnější.

Kromě důrazu na vzdělávání soudců ten návrh přináší také opatření směřující k navýšení finanční podpory poskytované obětem trestných činů. To je ostatně jedním z cílů také vládního akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí.

Je ale potřeba si také říct, že tam, kde stát nestačí na pomoc obětem, tak tam podporu a pomoc často zajišťují třeba neziskové organizace, a ty jsou dlouhodobě podfinancované. Nicméně i tohoto kroku v návrhu si velmi cením, a jak valorizace částek a rozšíření okruhu oprávněných adresátů pomoci, tak prostředky pro Probační a mediační službu a pro další subjekty, které obětem pomáhají, jde určitě o dobrý základ pro budoucí rozšíření, které, doufám, brzy přijde.

A na závěr mi jenom dovoluji říct, že oběti sexualizovaného násilí čelí traumatům a dalším dalekosáhlým dopadům na každodenní život, a proto je třeba pomoci, jak jenom můžeme. Proto jsem ráda, že přinášíme tento další návrh zákona a konečně se na něj dostalo. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. V tuto chvíli jsme v obecné rozpravě a další, kdo je přihlášen do ní, je můj ctěný kolega Michal Zuna, který v tuto chvíli, už vidím, přichází. A prosím, máte slovo.

Poslanec Michal Zuna: Já vám děkuji, pane předsedající. Já se také snad stručně vyjádřím k předkládanému návrhu novely o soudech, pardon, o soudech a soudcích.

Jsem rád jakožto spolupředkladatel za spolupráci i s kolegy a kolegyněmi na tomto návrhu, a jsem hlavně rád, že je to další zákon, který navazuje na celou řadu legislativních opatření, která jsme tady společně přijali, právě na lepší přístup ke spravedlnosti pro oběti násilných trestných činů právě v oblasti domácího a sexualizovaného násilí, ať už se jedná o redefinici skutkové podstaty znásilnění včetně zavedení institutu bezbrannosti, či o projednávanou definici domácího násilí.

A jelikož to není poslední návrh ve stadiu přípravy, je i takzvaný dětský certifikát, což vlastně budou celkem čtyři novely, čtyři legislativní opatření, která výrazným způsobem pomáhají obětem násilných trestných činů a zároveň i pomáhají zajistit přístup ke spravedlnosti.

A já vždycky říkám, že problematika domácího sexualizovaného násilí je uvedena ve třech rovinách. Jedna je ta společenská, kdy bohužel v této oblasti dochází velmi často k bagatelizování těchto trestných činů. Další je v oblasti legislativní a tady právě si myslím, že máme splněno, nebo alespoň průběžně plníme to, co společnosti dlužíme právě tím, že tedy aktuálně otevíráme již jedno z těch čtyř legislativních opatření. A tím posledním je problematika v soudní rovině, kde se právě setkáváme s tím, že v rámci soudní aplikační praxe dochází k rozsudkům, nad kterými velmi často zůstává rozum stát. My víme, že například polovina rozsudků v případech násilných trestných činů a například znásilnění, ta jedna polovina je buďto zcela osvobozující rozsudek, anebo podmíněný trest. V této souvislosti my tuto novelu pracovně nazýváme lex Anička, což je právě jeden z konkrétních příkladů těch kazuistik, který si zasloužil reakci při vzniku tohoto zákona. On je to velmi dobře mediálně známý případ, kdy u dívky docházelo v podstatě pětkrát týdně ke znásilnění od jejího otčima, a i přesto soud vlastně udělil rozsudek v podobě podmíněného trestu, a to i na základě toho, že soud vyhodnotil újmu této dívky jako mírnou. To vedlo i k pokusu o sebevraždu této dívky a je to jedna z těch ukázek, kdy právě soudní aplikační praxe je jedním z problémů v přístupu ke spravedlnosti pro oběti domácího či sexualizovaného násilí.

Takže já jsem naopak rád, že jedním z těch dvou hlavních bodů je vzdělávání soudců. Já je považuji určitě za nutnost a právě opatření směřující ke zvýšení kvality soudní sestavy, a to prostřednictvím individuálních plánů vzdělávání, které jsou v souladu s metodikou Justiční akademie, která v této oblasti vzdělávání odvádí skvělou práci, je určitě namístě a právě vypracování individuálního plánu na tři roky dopředu je krok správným směrem.

Jsem rád i za tu druhou kategorii, která tady už také byla zmíněna, tedy opatření ke zvýšení rozsahu a kvality pomoci obětem trestných činů.

Já bych si tedy na závěr pouze dovolil požádat o podporu tohoto tisku napříč politickým spektrem. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. V tuto chvíli je do obecné rozpravy přihlášena paní poslankyně Helena Válková jako poslední v obecné rozpravě. Tak prosím, paní poslankyně, máte slovo.

Poslankyně Helena Válková: Děkuju, pane místopředsedo, milé kolegyně, milí kolegové, já bych poprosila o utišení... (Hluk v sále.)

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Já vás ještě poprosím... Ano. (Poslankyně Válková: Děkuji vám.) Ještě chvíli. Já vás ještě poprosím, abychom se ztišili hlavně v levé části pléna. (Ministr Blažek hovoří s dvěma poslanci.)

A poprosím pana ministra, aby pokud... Pana ministra poprosím... Já poprosím pana ministra... Pana ministra Blažka poprosím... (S důrazem:) Pana ministra Blažka poprosím... Pana ministra Blažka poprosím, aby byl klid, a pokud chcete, tak můžete samozřejmě do předsálí, pokud vás vystřídají kolegové, přenést své diskuse.

A vy, paní poslankyně, můžete pokračovat. Prosím.

Poslankyně Helena Válková: Děkuju. Já si myslím, že to je – a děkuju, pane místopředsedo – protože to je určeno právě pro všechny poslance, kteří tento poslanecký návrh podepsali a které chci upozornit na několik myslím si důležitých věcí.

Pokud jde o opatření, které směřuje ke zvýšení rozsahu kvality pomoci obětem trestných činů, poškozeným, tam nemám vůbec sebemenší problém s tím, naopak to vítám. Děkuji za tuto iniciativu, připojuji se k paní poslankyni Kláře Kocmanové, vaším prostřednictvím, pane místopředsedo, že to je věc, o kterou dlouhodobě usilujeme, je to takové vyvrcholení toho úsilí a je to dobře. Hlavně jde o valorizaci té finanční podpory, rozšíření okruhu oprávněných osob, které mohou získat nějaké finanční prostředky. Takže to je ta část, kterou nejenže nezpochybňuju, ale vítám.

A pak je ta druhá část, kterou tady pan poslanec Zuna, vaším prostřednictvím, pane místopředsedo, tak hezky popsal na tom případě Anička, a já s ním také souhlasím, pokud jde o to věcné, to znamená, že by se měli soudci vzdělávat.

O to formální, jakým způsobem to zakotvit, tuto povinnost, tak o tom tady budu chvíli mluvit, opravdu ne dlouho, a chci vás upozornit hned v úvodu na to, že s tímto problémem povinného školení a vzdělávání soudců se potýkají i v jiných evropských zemích. Já si často čtu rozhodnutí německého spolkového Ústavního soudu, která jsou někdy překvapivá a skoro vždycky inspirující. Oni opravdu někdy hodně tvrdě napraví tu judikaturu i nejvyšších soudů, a že jich tam mají poměrně hodně. Takže jeden z těch nálezu nebo rozhodnutí spolkového Ústavního soudu, který se mi tedy vůbec nelíbil – ale všichni ho samozřejmě respektují a dodržují, ale slyšela jsem mezi právníky, kolegy německými, že byli překvapeni a nebyli z toho nadšeni, hlavně tedy ti nesoudci – to byl rozsudek, který konstatoval, že není možné povinně zavázat soudce ke školení právě proto, že by se ohrozila jejich nezávislost tím, že by se stanovilo určité penzum, jak se mají školit, kde a co musí navštěvovat. Bylo to také v důsledku jedné velmi smutné, já bych řekla skoro tragické události, kdy jedna nekompetentní soudkyně, která byla pověřená agendou nezletilých, včetně agendy těch, kteří byli v ohrožení z důvodu podezření na sexuální zneužívání, vrátila sedmiletého chlapce do rodiny, kde ho dále asi rok nebo dva zneužíval otčím. Přitom tam bylo spousta indicií včetně nějakých znaleckých vyjádření, a ona to udělala. A vzhledem k tomu, že tam byly také samozřejmě následky, když se potom na to přišlo, že to bylo v důsledku tohoto velmi, velmi špatného rozhodnutí, byl pokus zákonodárce německého zavést tuto povinnost do německého právního systému. Spolkový Ústavní soud to shodil s tím zdůvodněním, že není možné tímto způsobem rigorózně soudce německé donutit k vzdělávání, na rozdíl třeba od Velké Británie, kde si myslím, že ten mechanismus funguje úplně jinak, a zřejmě to jde, ale tady si tím jistá nejsem, ale že je možné využít takzvané měkké nástroje, to znamená stop profesní kariéře – žádný postup k vyšším stupňům, nižší ohodnocení, které může soudce mít v rámci svých výkonů, prostě neustálá kontrola. Ale nemělo by to končit tím kárným opatřením.

Můžu být trošku nepřesná v tom, co vám říkám, nechci jít do detailu německé judikatury, kterou natolik dobře neznám, nicméně mě to opravdu tenkrát asi před těmi dvěma lety velmi překvapilo a teď, když jsem si četla ten náš návrh, tak jsem si říkala, to je jak opsané z toho zákona, z toho návrhu, který byl v Německu. Určitě tomu tak není.

Navíc ještě tam je jedna asi formální chyba, protože jak víme, povinnosti bez ohledu na to, jestli jde o soudce, nebo nesoudce, právní povinnosti nemůžeme ukládat někomu prováděcím právním předpisem, což určitě metodika Justiční akademie je, kterou se to ukládá, museli bychom to udělat zákonem, čili by to muselo být v rámci tohoto zákona, novelou toho zákona. To už bychom měli v rámci pozměňovacích návrhů doplnit a zpřesnit, aby alespoň tohle sedělo.

Ale chci jenom upoutat vaši pozornost na toto slabé místo, jak to tedy udělat, aby bylo možné naplnit bohubibý záměr donutit ty, kteří nejezdí na Justiční akademii v Kroměříži, a přitom rozhodují třeba v oblasti sexuální trestné činnosti, aniž by byli vzděláváni, aby se vzdělávali, ale přitom zajistit nezávislost soudnictví a nepřekročit ústavní mantinely, které třeba v Německu – u nás to tak nemusí samozřejmě být, máme jiný právní systém, ale velmi podobný v řadě ohledů – tak abychom nedopadli jako v Německu, aby nám zase Ústavní soud něco nezrušil. Takže o tomhle musíme přemýšlet. Trošku mě mrzí, že o tom nepřemýšleli na Ministerstvu spravedlnosti.

Takže já teď na mikrofon říkám: je třeba to předělat, v nejhorším případě vypustit, pokud si nebudeme jisti, vést diskusi se soudci, ať se nám to líbí, nebo ne. Bohužel, nemají tu soudcovskou radu, takže se bude muset jednat s těmi – nebo doporučuji jednat s těmi justičními špičkami, Nejvyšší soud, možná i Ústavní soud, rozhodně vrchní soudy. Ony nebudou nadchnuty, to asi předvídáme správně všichni, nicméně pokud to napíšeme nebo necháme a odsouhlasíme tak, jak je to předložené, tak se vsadím, že některý z nich se obrátí na Ústavní soud, a budu velmi příjemně překvapena, pokud to Ústavní soud nezruší. V této podobě je to podle mého názoru neústavní a současně velmi riskantní pokus o to, jak donutit v České republice soudce, kteří nejsou dostatečně vzděláni, se vzdělávat. Účel je v pořádku, ale neplatí zásada „účel světi prostředky“, ty prostředky musí být trošku právně, ústavně konformnější, než jsou v daném případě.

Omlouvám se, že vám nenabídnu teď konkrétní způsob, jak to udělat, ale doufám, že na něj přijdeme. V případě, že nepřijdeme, navrhu svým pozměňovacím návrhem vypuštění těchto ustanovení právě z důvodu podezření na jejich neústavnost.

Jinak ten návrh vítám. Jak říkám, aby nedošlo ke špatné interpretaci i pro média: Válková vítá opatření ke zvýšení rozsahu a kvality pomoci poškozeným obětem trestných činů, ale obává se, že v případě donucení soudců k povinnému vzdělávání můžeme narazit na určité mantinely, které by mohly být prohlášeny později Ústavním soudem za neústavní. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji a s faktickou poznámkou a poté do rozpravy se hlásí předseda Pirátů, pan poslanec Michálek. Takže nejdříve faktická poznámka – máte dvě minuty. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo, vážený pane místopředsedo. Vážené kolegyně, vážení kolegové, já zde musím naprosto souhlasit se svojí kolegyní Helenou Válkovou, protože přece jenom jsme právníci a víme, jaké parametry má právní řád České republiky, a víme, protože se účastníme už mnoho let diskusí o radě pro soudnictví a principu dělby moci a seznámili jsme se i s tím judikátem, který je citován v důvodové zprávě, že

takovýmto způsobem to tedy patrně možné provést není. Já o tom budu ještě mluvit ve svém projevu podrobněji, ale opravdu toto jsou přesně věci, které měly zaznít v úvodním slově pana ministra spravedlnosti, který se z toho vyvlékl, předložil to jako poslanecký návrh a záležitosti, které mají ústavní charakter a které vedou k tomu, že zase to může shodit Ústavní soud – vzdělávání soudců – protože jsme to neudělali pořádně, tak se dostáváme do situace, že to tady vůbec vysvětleno není. Má to několik aspektů, které by si skutečně zasloužily podrobnější diskusi. Že už dneska máme úpravu v zákoně o soudech a soudcích, která stanoví kompetence rady, stanoví kompetence ředitele Justiční akademie a my teď v podstatě řediteli Justiční akademie dáváme kompetenci prostřednictvím metodiky, asi patrně po projednání s radou, protože z toho zákona to není vůbec jasné a ani z těch novelizačních bodů nevyplyvá, že by se nějakým způsobem to propisovalo do kompetencí v rámci Justiční akademie, tak bude určovat obsah právě individuálních plánů vzdělávání, nějaká ta základní pravidla, postupy a tak dále, výkonná moc. A to je přesně, co Ústavní soud ve svém nálezu kritizoval.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji za dodržení času. V tuto chvíli s faktickou poznámkou paní poslankyně Helena Válková a vaše dvě minuty, prosím.

Poslankyně Helena Válková: Děkuju. Mně to stačí úplně, možná bleskově. Já jsem zapomněla ještě na jednu věc, že se chci zeptat pana ministra, jak reaguje na to projednání na radě Justiční akademie, kde jsem si vyžádala informaci, 7. června 2024 se tomuto tématu věnovala a ten návrh Justiční akademie odmítla.

Já vím, že je řízená Ministerstvem spravedlnosti a ministrem spravedlnosti, takže samozřejmě to může odmítnout a já jako ministr spravedlnosti nebo ministryně spravedlnosti rozhodnu, ale ona to odmítla docela zdůvodněně. Nemá na to kapacity, nemá na to finance, nemá na to prostě lidi, a to nemluvím o tom předcházejícím, o čem jsem mluvila, o té možné neústavnosti.

Čili, pane ministře, prosím vás, jak jste reagoval na to projednání se zamítavým stanoviskem i samotné rady Justiční akademie 7. června 2024? Pokud si teď nevzpomínáte, tak to naprosto chápu, protože těch věcí je strašně moc, a bude mi stačit, když tu informaci dostanu třeba i neformálně, ale je důležité, aby to i ostatní věděli, že ti, kteří by to měli provádět, to nechtějí dělat. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. S další faktickou poznámkou je přihlášen pan předseda Michálek. Prosím, pane předsedo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Navážu na svoji předřečnici, paní profesorku Válkovou. Mě úplně tak nefascinuje, že nějaký orgán nechce dělat nějakou novou práci, kterou mu svěříme, protože přece jenom za tu dobu, co tady jsem, jsem nezažil úřady, které by oslavovaly, že jim přidělíme novou práci navíc, to mně přijde, že je spíš klasické. Ale já bych si kladl otázku, proč to nechtějí dělat? No, nechtějí to dělat, protože jsou tam vážné právní otázky, jestli instituce řízená mocí výkonnou může stanovit na základě nějaké interní metodiky požadavky, jejichž porušení je následně kárným proviněním, které je sankcionovatelné ze strany kárného soudu, až by to mohlo dosáhnout k odvolání toho soudce, a to je podle mě zcela legitimní diskuse, která se tady nevede. V podstatě důvodová zpráva

končí tam, kde začínají problémy v této otázce. Pan ministr tady vlastně vůbec přítomen teďka není a nereagoval na to, takže to je podle mě zcela legitimní se o tom bavit. Samozřejmě si tím vlastně, tímto postupem projednávání, i odpovídáme na otázku, proč to nebylo předloženo jako vládní návrh zákona, protože vládní návrhy zákona procházejí legislativní radou vlády a ta by možná poradila předkladatelům, že tento hezký účel, který chtějí realizovat a na kterém se shodneme, je potřeba udělat taky tak, aby byl v souladu s judikaturou Ústavního soudu, aby nám to Ústavní soud neshodil a abychom nedosáhli akorát z toho, že připravíme úpravu, která následně v praxi bude muset být přepracována. Vždyť to přece chceme udělat pořádně, tak by bylo žádoucí, abychom to tady probrali, aby bylo i nějaké východisko pro následující projednávání na výborech.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Vážený pane předsedo, můžete zůstat u pultíku, poněvadž už se nikdo nehlásí s faktickou poznámkou a vy jste přihlášen do obecné rozpravy. Takže prosím, v tuto chvíli máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju. Já jsem se chtěl v tomto svém projevu, byť s tím návrhem zákona obsahově souhlasím, jsem se chtěl věnovat právě navrhovanému ustanovení paragrafu 82a, které stanoví, že pravidla a postup při vypracování a předkládání individuálního plánu vzdělávání, jeho formu, obsah a náležitosti stanoví metodika Justiční akademie. Já bych si předně dovolil nesouhlasit s jednou věcí, která tady zazněla od paní profesorky Válkové, a možná to bylo nedopatření, ale já se nedomnívám, že metodika Justiční akademie vykazuje znaky právního předpisu, že to je samostatný, v podstatě takový zvláštní, možná interní akt. Budeme se bavit o tom, jakou to má povahu, protože z toho, jakou povahu má ten akt, který vydává Justiční akademie, z toho se potom samozřejmě odvíjí způsob přezkumu toho interního aktu, který nemůže být samostatně napaden návrhem na zrušení právního předpisu, protože my máme v ústavě přesně stanoveno, kdo vydává právní předpisy, kdo vydává zákony – to jsme tedy my jako parlament, je tam legislativní proces a u vyhlášek jsou to ústřední správní orgány. A pokud se nepletu, Justiční akademie není ústřední správní orgán. Tady v tomto případě by to mělo formu metodiky, nikoliv vyhlášky, a pak se samozřejmě otvírá celá ta otázka, jak na základě tohoto aktu něco přezkoumávat.

My tady narážíme v podstatě na to, že Česká republika zatím dlouhodobě nenašla cestu k tomu, jak ustanovit určitou instituci, která by reprezentovala názor soudnictví a zajišťovala by pro daňové poplatníky kvalitu v rámci justice tak, aby současně nedocházelo k zásahům ze strany exekutivy. Narážíme tedy na to, že jsme dosud nepřijali nějakou podobu rady pro soudnictví a já říkám otevřeně, že nejsem zastáncem rady pro soudnictví v silném formátu, jak funguje například v Itálii, já jsem zastáncem rady pro soudnictví řekněme v té slabší podobě, v té, kdy není vybavena kárnými pravomocemi, ale kdy se právě stará o záležitosti, jako je vzdělávání soudců a jako je třeba identifikace systémových problémů v rámci justice, které přesahují působnost jednoho soudu, protože my se tady setkáváme s tím, že si třeba soudy pinkají nějaké případy kvůli tomu, že se neshodnou na nějaké interpretaci a tak dále, no ale to už... A pak to prostě tím, jak to probíhá celou soudní soustavou, tak už to nikdo systémově nevyhodnocuje, takže my sice zjistíme, že došlo k průtahům u jednoho soudu, ale už nikdo systémově nemonitoruje, že třeba těch soudů to projednávalo X a že teprve jsou v souvislosti tohoto projednávání několika soudy došlo k průtahům a k nepřiměřené délce řízení. Takže to je ta problematika, která souvisí s absencí rady pro soudnictví, která by dokázala zastat tyto nezávislé prvky a která je jenom velmi částečně kompenzována v § 130 zákona o soudech a soudcích, který stanoví organizační předpoklady fungování Justiční akademie.

Já se k tomu potom dostanu detailněji, ale teď bych rád upozornil na to, jakým způsobem se k tomu vyjadřuje důvodová zpráva, a to je taky důvod, proč to tady uvádím. V důvodové zprávě se uvádí, že navrhovaná úprava je podle předkladatelů v souladu s ústavním pořádkem České republiky a že Ústavní soud se v minulosti zabýval otázkou rozšíření povinnosti vzdělávání soudců při posuzování nové právní úpravy v zákoně o soudech a soudcích. Ústavní soud ve svém nálezu, plénium Ústavního soudu 7/02 ze dne 18. 6. 2002, výslovně uvedl následující: „Navíc je třeba brát v úvahu, že zákon v návaznosti na v něm deklarovanou odpovědnost soudců za svou odbornou úroveň při výkonu funkce, § 82 odst. 1, výslovně mezi povinnosti soudců jim zároveň ukládané zařadil také povinnost se soustavně vzdělávat a prohlubovat své odborné znalosti pro řádný výkon funkce, § 82 odst. 2, jakož i povinnost tuto vykonávat v souladu se zájmem na řádném výkonu soudnictví. Přitom zaviněné porušení povinnosti soudce je kárným proviněním podle § 87, za něž nese soudce i kárnou odpovědnost, § 86, jenž může vést až k jeho odvolání, § 88 odst. 1 písm. d). Lze tak konstatovat, že dosažení stavu, aby ze soudcovského sboru byly vyloučeny osoby, které povinnost dbát na svoji odbornou úroveň ignorují, disponuje zákon prostředkem, a to prostředkem, jenž je jako výjimka ze zásady neodvolatelnosti Ústavou výslovně předpokládán.“

Znovu se pak k povinnosti vzdělávání vyjadřuje následovně: „Je nesporné, že kontinuální odborné vzdělávání soudců se u tohoto povolání předpokládá.“ Uvedený postulát plyne i ze zmiňovaných mezinárodních dokumentů. Jak již dříve v jiné souvislosti bylo uvedeno, je stanoven jako povinnost i tímto zákonem v ustanovení § 82 odst. 2 a zákon zároveň stanoví, že soudce nese za svou odbornou úroveň odpovědnost.

Tato odpovědnost, a to je potřeba zdůraznit, však plyne především ze samotné podstaty soudcovské nezávislosti, s níž je nezbytně třeba spojovat a z níž vyplývá závazek každého jednotlivého soudce nejen ke spravedlivému a nestrannému rozhodování, ale i k rozhodování předvídatelnému, budovanému na dokonale znalosti právních předpisů a soudní judikatury, neboť to, co je pro atribut nezávislosti soudnictví typické a také v zájmu fungování demokratického systému nezbytné, je právě přirozené spojování tohoto atributu se soudcovskou odpovědností vyplývající také z čl. 90 a 95 ústavy a detailně pak vyjádřenou například v čl. 6 odst. 1 Úmluvy, ukládajícím soudu povinnost odpovídající právu každého na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem. Odpovědnost a ručení za tento závazek však musí nést soudní moc sama.

To je to, na co jsem chtěl upozornit, pana ministra spravedlnosti, že Ústavní soud tady uvádí, že odpovědnost a ručení za tento závazek musí nést soudní moc sama, a tím se dostáváme k té kauze, že Ústavní soud svým nálezem zrušil předchozí pokus právě stanovit podmínky pro vzdělávání soudců a soudu v Justiční akademii, což já považuji za nezbytný a velmi důležitý krok, ale musíme ho udělat pořádně, musíme ho udělat tak, aby to vyhovělo požadavkům Ústavního soudu, aby to neskončilo jako platy, jako zpřísnění střetu zájmů a jako další návrhy, které z tohoto pohledu Ústavním soudem byly zrušeny.

Ústavní soud v této oblasti říká, že v rámci hodnocení soudu a soudců, která mohla vést k odvolávání, a také samostatné fungování Justiční akademie bylo dle jiných pravidel, zejména co se týče složení Rady Justiční akademie a pravomoci Ministerstva spravedlnosti vůči Justiční akademii, a Ústavní soud vyjádřil obavu přílišného zásahu moci výkonné do moci soudní a ohrožení nezávislosti, takže k tomu byly výtky, že je tato úprava těžko slučitelná s principem dělby moci a nezávislým výkonem soudnictví, aby se soudci a soudkyně povinně vzdělávali v instituci, jejíž založení a obsah výuky má přímo či nepřímo – to podtrhuju pro pana ministra – přímo či nepřímo v rukou moc výkonná. Domníváme se však, že po více jak dvaceti letech – to píšou předkladatelé – od nálezu Ústavního soudu se právní úprava změnila v tom směru, že navrhovaná změna v povinnosti absolvovat vzdělávací kurzy na Justiční akademii nemůže ohrozit nezávislost jednotlivce ani justice jako celku. A

ted' to tam zdůvodňují, že v tom návrhu nebo v té úpravě, která dneska platí, je to jinak, než to bylo dříve, protože v původním zákoně č. 6/2002 byl v čele Justiční akademie ředitel, kterého jmenoval a odvolával ministr spravedlnosti, bez dalšího. Rada Justiční akademie byla jmenována ministrem spravedlnosti opět jako jeho výlučná pravomoc, kdy bylo pouze stanoveno, že ministry jmenuje členy z řad soudců, státních zástupců, advokátů, notářů, učitelů právnických fakult a jiných odborníků. A tím tedy dokládají předkladatelé, že Justiční akademie se v průběhu let stala více nezávislou na moci výkonné. Nicméně současná úprava v § 130 zákona o soudech a soudcích opět hovoří o tom, jakým způsobem jsou vytvářeny orgány Justiční akademie, a to rada a ředitel. Rada je sestavena tak, že na jejím obsazení se podílí tuším že 2 hlasy, vždycky vrcholné soudy dohromady a státní zastupitelství, to je dohromady 6 hlasů, a potom předsedu, místopředsedu a další funkcionáře, kterých je tuším sedm, osm nebo nějaké takovéhle číslo, zkrátka většinu jmenuje ministr spravedlnosti. To znamená, Justiční akademie, jak je dneska konstruovaná, je orgán, jehož vedení je z většiny obsazováno ministrem spravedlnosti, čili přesně naplněno to, co uvádí předkladatelé jako důvody toho, proč to shodil Ústavní soud, že na chod akademie má přímý nebo nepřímý vliv Ministerstvo spravedlnosti.

Samozřejmě tedy ten argument platí úplně stejně, jako když o tom rozhodoval dříve Ústavní soud, který řekl, že právě to přezkoumávání má být v gesci moci soudní. Tady se dostáváme do toho, že pravidla a obsah vzdělávání soudců bude stanovovat metodikou Justiční akademie, která je většinově kontrolována tímto způsobem, mocí výkonnou, jak jsem mluvil o tom, většinu členů Rady Justiční akademie jmenuje ministr spravedlnosti. Je potřeba říct, že to je ze soudců, ale to bylo i z těch profesí, to bylo vlastně i předtím. Ted' je tam navíc podmínka, že musí být většina soudci.

Ale je tedy otázka, a mělo by to zaznít a být zdůvodněno, protože se můžeme vystavit tomu, že to nějaký soudce napadne a bude se to přezkoumávat, jakým způsobem tedy bude zajištěna nezávislost Justiční akademie a jak to bude ve vztahu k řediteli, protože ředitel je vedle rady druhým orgánem a ten je jmenován ministrem spravedlnosti po projednání s Radou Justiční akademie. To znamená, že ani souhlas Justiční akademie se nevyžaduje k tomu, aby byl jmenován ředitel Justiční akademie, a my bychom si potřebovali ještě vyjasnit, jestli tedy metodiku Justiční akademie bude vydávat ředitel, který stojí v čele Justiční akademie a který má zbytkovou působnost, anebo jestli to bude rada, které zákon v § 130 svěřuje řízení vzdělávání soudců. To je poměrně zásadní otázka, která by měla být v rámci projednávání vyjasněna.

Můžu dále pokračovat, že se v tom projevuje právě absence rady pro soudnictví, kde by v nějakém reprezentativním zastoupení justice měli možnost většinově ti soudci řekněme se starat o kvalitu soudnictví pro daňové poplatníky a samozřejmě vymezit obsahově to, co se rozumí těmi pravidly a postupem při vypracování a předkládání individuálního plánu vzdělávání, jeho obsahu a náležitostí, protože tam pochopitelně můžou být obsaženy otázky, které se týkají práva, práva s nějakou specializací nebo obecně těch kodexů, které jsou platné, podle kterých se postupuje, procesního práva – záležitostí, o kterých tady byla řeč, sexuálního násilí, kyberkriminality, hospodářské kriminality, kde se velmi vyvíjí právní úprava, judikatura utajovaných informací a dalších souvisejících záležitostí, ale jsou to i otázky etiky, kde byl vydán etický kodex.

Takže je tam materiál, který je potřeba taky reflektovat, i problematiky práce s počítačem, protože chceme, aby naši soudci fungovali efektivně a poradili si s moderní technikou. Já jsem bohužel navštívil i některé soudy, kde soudci zatím počítač nepoužívají, používají pouze tedy diktafon a dávají to asistentům k přepsání. Tak doufám, že i v této oblasti bude pokračovat pokrok mílovými kroky.

Samozřejmě další problematika, která se týká procesního vedení řízení čili například jednání s oběťmi trestné činnosti, jednání s dětmi a tam, kde je to specifické. My bychom si tady měli skutečně popsat podrobně, jakým způsobem se bude dále postupovat, pokud

schválíme tuto právní úpravu – že na jednu stranu tedy, jak říká Ústavní soud, je možné soudce sankcionovat jako kárné provinění za to, když nepracuje na svém vzdělávání, a současně zákon by nově stanovil, že musí respektovat metodiku Justiční akademie. Jestli tedy za nerespektování metodiky Justiční akademie při zpracování individuálního plánu vzdělávání, jestli to bude taky pochybení, které bude postižitelné jako kárné opatření, nebo jaký jiný druh sankcí bude vůči těmto soudcům uplatněn? Domnívám se, že tato základní otázka, pokud chceme mít zákon, který bude vyhovovat i požadavkům Ústavního soudu, by v rámci projednání zde v Poslanecké sněmovně měla být ze strany Ministerstva spravedlnosti objasněna. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Také děkuji. V tuto chvíli s faktickou poznámkou se hlásí paní poslankyně Helena Válková. Prosím, paní poslankyně, vaše dvě minuty.

Poslankyně Helena Válková: Ano, proto jsem se nepřihlásila taky k tomu normálnímu neomezenému projevu, jenom ke dvěma minutám, ale musím, milé kolegyně, milí kolegové, za prvé – možná jsem to neřekla dostatečně zřetelně. Největší problém je v tom, že metodika samozřejmě, pane poslanče Michálku, vaším prostřednictvím, pane místopředsedo, nemá povahu právního předpisu – to já také kritizuji. Metodika nemá povahu právního předpisu, a dokonce ty povinnosti někdy nazývané primární povinnosti nelze ukládat nikomu ani na základě prováděcího předpisu, ale zákona.

Problém spočívá v tom, že se tou metodikou, která je jenom zmiňovaná ve vyhlášce – já jsem si tady napsala číslo 516/2021, o odborné justiční zkoušce, výběru a odborné přípravě justičních kandidátů a tak dále – je zmiňovaná, není nikde stanovená. Tam ta odpověď na to, jak to řešit, se nabízí prostě dopracovat tenhle návrh o to, že přímo v tom zákoně, v novele zákona o soudech a soudcích, bude stanovena povinnost – ale jak? – povinnost se vzdělávat, a budou tam práva zakotvena způsobem, který nebude ústavně nekonformní, takže jinými slovy ústavně konformní.

Takže to je to, co je úkol pro druhé čtení, a myslím si, že pokud nebude dobře splněný, tato část by měla odpadnout, tu bychom neměli na ústavně-právním výboru vůbec odsouhlasit. Takže můj návrh je dopracovat to, anebo tuto část neodsouhlasit. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Také děkuji. S faktickou poznámkou dále pan předseda Jakub Michálek. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo, vážený pane místopředsedo. Já na to ještě navážu. Primární povinnost samozřejmě stanoví zákon tím, že stanoví soudcům povinnost se vzdělávat. Potom je konkretizace sekundární povinnosti, ale my se bavíme o tom, že tak, jak je to napsáno, to má být metodika. Ono v některých případech, když jsme třeba schvalovali úpravu u státních zástupců, tak tam je stanoveno, pokud se dobře pamatuji, u státních zastupitelství, že pravidla pro to, jak probíhá výběr právě do pozic šéfů státních zastupitelství, stanoví svojí instrukcí nejvyšší státní zástupce. Tam to ale nenavazuje na primární povinnost stanovenou zákonem, tam se zkrátka upravuje nějaký proces, leda bychom mohli nějak extenzivně přemýšlet o tom, že to je právo na přístup k veřejné funkci.

V tomto případě ale právě dochází ke konkretizaci povinností konkrétních osob, soudců, kteří musí podstoupit určitý způsob vzdělávání. Proto by bylo žádoucí postavit najisto, jakou povahu má, nebo respektive stanovit to buď právním předpisem, čili nějakou vyhláškou, anebo ještě v lepším případě tak, aby na to nemohla mít vliv právě nějakým autonomním aktem, na kterém bude participovat justice, v takové podobě, aby nemohla být vznesena námitka, že moc výkonná uplatňuje přímo nebo nepřímou rozhodující vliv v procesu, jak budou stanoveny obsahové náležitosti, pravidla a postup vypracování a předkládání individuálního plánu vzdělávání, protože se můžeme téměř jistě spolehnout na to, že ze strany některých soudců toto zpochybněno bude, a pokud to tam necháme v této podobě, tak to může být problematické. Proto jsme to chtěli vysvětlit ze strany pana ministra spravedlnosti.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji za dodržení času. V tuto chvíli to byla poslední faktická poznámka i poslední přihlášený do obecné rozpravy. Pokud se už nikdo nehlásí – a nevidím, že by se někdo hlásil z pléna Poslanecké sněmovny – ukončuji tímto obecnou rozpravu.

Případně poprosím o závěrečná slova pana ministra. (Ministr: Nemám.)

Ano, nejsou, proto přivolám kolegy z předsálí. Poněvadž nebyl dán žádný návrh na vrácení nebo zamítnutí předloženého návrhu, budeme se nyní zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání. Nejprve rozhodneme o přikázání garančnímu výboru.

Předsedkyně Poslanecké sněmovny svým rozhodnutím navrhla přikázat předložený návrh k projednání ústavně-právnímu výboru jako výboru garančnímu. Navrhuje někdo přikázání jinému výboru než garančnímu? V tuto chvíli nevidím nikoho z pléna.

Zahájil jsem hlasování. Táži se vás, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 10, přihlášeno bylo 134 poslanců a poslankyň, pro 112.

Tímto konstatuji, že tento návrh byl přikázán k projednání ústavně-právnímu výboru jako garančnímu výboru.

Předsedkyně Poslanecké sněmovny nenavrhl přikázat tento návrh dalšímu výboru. Má někdo prosím z pléna zájem na přikázání dalšímu výboru? Nevidím tak, tím pádem konstatuji, že ukončuji projednávání tohoto sněmovního tisku v prvním čtení. (O slovo se hlásí poslanec Michálek.)

Ano? Pan předseda Michálek se hlásí s přednostním právem, prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Já jsem očekával, že pan ministr v rámci projednávání toho tisku, když slyšel výhrady ze dvou poslaneckých klubů z opozice, vyjasní, jak je to s tou problematikou schválení a souladu s ústavou daného ustanovení. Nejenom že jsme to tady neslyšeli v průběhu diskuse – a je to poměrně vážná věc – ale neslyšeli jsme to ani v závěrečném slovu. Tak musím vyjádřit určité politování toho, že byť tady pan ministr je přítomen, tak se té diskuse, která není od Aše k Tatrám, ale týká se věcně projednávaných materiálů, vlastně vůbec neúčastní. Nejsou to námitky, které by byly ledabylé, ale které se opírají o konkrétní znění předloženého návrhu zákona a toho, že připravený návrh zákona neprošel standardním legislativním procesem, kde předpokládám, že v rámci projednání Legislativní rady vlády by byly odchyceny nedostatky, které vyplývají z volby chybné právní formy pramene práva nebo metodiky nebo jak tomu budeme říkat.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: S přednostním právem pan ministr Blažek. Nicméně jenom upozorňuji, že tento bod, ke kterému se v tuto chvíli vyjadřujete, jsme již uzavřeli, a máme před sebou další bod k projednávání. Mohli jste se takto vyjadřovat v závěrečném slově anebo faktickými poznámkami anebo přihlášením s přednostním právem. V tuto chvíli vám dám ještě nějaký krátký čas na to, abyste odpověděl panu poslanci Michálkovi, prosím.

Ministr spravedlnosti ČR Pavel Blažek: Děkuji za slovo. To není ministerský návrh a těžko jsou proti tomu kluby, když zástupci jak klubu ANO, tak klubu Pirátů to spolupodepsali, takže je potřeba si to vyjasnit také mezi kolegy ve vlastních klubech. Já se rád vyjádřím ke druhému čtení jako pan poslanec, nikoliv jako pan ministr, protože tady jsem spolupředkladatelem. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji.

V tuto chvíli tedy otevírám další bod, kterým je

3.

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony /sněmovní tisk 807/ – první čtení

Z pověření vlády předložený návrh uvede pan místopředseda vlády a ministr vnitra Vít Rakušan. Poprosím vás, abyste se ujal slova, prosím.

Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Dobrý podvečer, vážené kolegyně, vážení kolegové, dovoluji mi představit návrh novely zákona o policii a dalších souvisejících zákonů. Hlavním důvodem je potřeba transponovat nové závazky z evropského práva v oblasti přeshraniční policejní spolupráce při prevenci a potírání trestné činnosti. Na základě konsenzu příslušných bezpečnostních sborů byl kodifikován již v praxi existující model výměny informací, ve kterém je policejní prezidium centrálním komunikačním pracovištěm České republiky. Kvůli specifickým své oblasti si Celní správa pro řešení svých případů uchovává plnou samostatnost. Generální inspekce bezpečnostních sborů a různé útvary policie budou moci informace získávat přímo od svých partnerů v Unii nebo využívat koordinační role policejního prezidia. Naopak v případě Vězeňské služby a Vojenské policie postačí zapojení do běžné přeshraniční spolupráce skrze policejní prezidium, samozřejmě s výjimkou vojenských zahraničních operací.

Návrh také v reakci na nové předpisy a rozsudky přijaté v Evropské unii upřesňuje výměnu informací v boji proti terorismu a posiluje ochranu osobních údajů cestujících v letecké dopravě.

Návrh zákona také velmi důležitým způsobem reaguje na nařízení o umělé inteligenci. To zavádí evropský systém regulace systému umělé inteligence a v jeho rámci obsahuje velmi přísnou regulaci biometrické identifikace v reálném čase, pokud ji provádí policejní sbory.

Tato regulace začne platit již v únoru příštího roku, nemohli jsme proto čekat na ostatní adaptační předpisy. Aby Česká republika mohla povolenou výjimku využít při hledání pachatelů a obětí, musí vlastním zákonem stanovit podmínky pro povolování takové identifikace, samozřejmě soudem.

Jsem si vědom toho, že návrh vzbudil debatu o nepřiměřeném sledování, o možném zneužití. V rámci připomínkového řízení, a to je důležité, byl proto návrh výslovně a jednoznačně omezen pouze na kamerové systémy na mezinárodních letištích. Takový systém již řadu let hladce funguje v praxi na letišti Václava Havla podle současných předpisů, nedochází tedy k žádnému posunu na nějaká jiná prostranství a podobně. Ještě jednou opakuji, i nadále se bude jednat pouze o mezinárodní letiště.

Kvůli nařízení o umělé inteligenci musíme ovšem naše předpisy doplnit, aby využívání na mezinárodních letištích bylo možné i podle stávajících právních norem. Omezení biometrických kamerových systémů na tento specifický prostor letiště, ve kterém veřejnost legitimně očekává zvýšená bezpečnostní opatření, nám umožňuje navrhnout delší dobu fungování systému. Pokud s tím soud bude souhlasit, do systému se mají zařazovat předem definované kategorie osob. Ještě jednou: předem definované, tedy žádný náhodný výběr – například hledané oběti ohrožené na životě, podezřelí, na které byl vydán příkaz k zatčení. Pokud půjde o méně jednoznačný případ, bude jej soud posuzovat vždy individuálně.

Chráníme operativní potřeby orgánů činných v trestním řízení, stejně jako je tomu již nyní. Bude se podoba všech osob, které budou zachyceny, a to je opět důležité, izolovaným systémem na letišti uchovávat 90 dnů v oddělené databázi mimo běžné databáze, s kterými jinak bezpečnostní složky pracují. Tato doba odpovídá dosavadním zkušenostem daným operativními potřebami, zejména v rámci odhalování organizovaného zločinu, obchodu s lidmi, při zpětném mapování pohybu teroristů v Evropské unii. Současně ale návrh stanoví další záruku proti zneužití. Používání fotografie s touto databází bude možné jenom na základě souhlasu soudce v trestním řízení o závažném trestném činu.

Rád bych zdůraznil, že omezení na letiště je výrazem snahy o prosté zachování již fungujících policejních nástrojů. Nezavádíme nic nového. Jsou to již funkční policejní nástroje a my pouze v téhle chvíli přicházíme s tím, aby po evropské regulaci bylo nadále možno tento systém v České republice ku prospěchu bezpečí občanů, odhalování závažných trestných činů, potenciálních teroristických skutků a hledání obětí trestných činů, aby bylo možné ten systém i nadále používat. Byť tedy samozřejmě samo nařízení o umělé inteligenci dovoluje daleko širší spektrum způsobů, jak využívat biometrickou identifikaci v reálném čase, my jsme k tomu nepřistoupili. Držíme se pouze mezinárodních letišť. Kontrolu nad používáním tohoto systému bude vykonávat Úřad pro ochranu osobních údajů.

K této části návrhu se doplňují dílčí změny, které se jeví z hlediska zkušeností s praktickým fungováním úřadu vnitrostátně i v rámci evropské spolupráce jako potřebné. Zejména jde o snížení věkové hranice pro místopředsedy úřadu a o změnu právní formy některých kritérií pro akreditace a kodexy chování. Děkuji vám za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji panu ministru za úvodní slovo. Nyní poprosím, aby se ujal slova pan zpravodaj pro prvé čtení Martin Major. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Martin Major: Vážený pane místopředsedo, dámy a pánové, pan ministr velmi podrobně předložený návrh zákona představil a já bych de facto jinými slovy říkal to samé, tak se omezím pouze na to, že tento návrh zákona vám byl rozeslán jako tisk 807. Organizační výbor doporučil, aby garančním výborem byl navržen výbor pro bezpečnost, a zpravodajem určil mne. Děkuji vám.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. V tuto chvíli otevírám obecnou rozpravu, do které se přihlásili pan poslanec Hubert Lang, ale taktéž s faktickou poznámkou Radek Koten. Prosím, pane poslanče, vaše dvě minuty.

Poslanec Radek Koten: Dámy a pánové, vážený pane ministře, já jsem si ten tisk četl a překvapila mě tam jedna věc. Tam je poměrně přesně popsáno, kde ty kamerové systémy s biometrikou jsou, a samozřejmě na dalších letištích to tam explicitně vypsáno není, takže mně to trošičku připadlo, že to těm lidem, kteří se chtějí vyhnout biometrickému načtení svého obličeje, takže tím pádem si to mohou nějak veřejně načíst tady z toho tisku, a tím pádem se tomu účelově vyhnout. Takže to jsem se chtěl zeptat na to, proč to tam je takto uvedeno explicitně, pouze to jedno letiště, a není tam třeba formulace na mezinárodních letištích, což bych samozřejmě bral, protože to by byla všechna letiště tady v České republice. Děkuju za odpověď.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Já taktéž děkuju a v tuto chvíli s faktickou poznámkou pan ministr. Prosím, pane ministře.

Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan: Děkuju. Velmi rychlá a opravdu faktická odpověď na dotaz pana poslance Kotena. Skutečnost je taková, že my v téhle chvíli jsme ten systém podle stávající legislativy a současných pravidel používali na mezinárodním Letišti Václava Havla, a právě tato legislativní změna nám ho umožní používat i na dalších mezinárodních letištích v rámci České republiky.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji za dodržení času. V tuto chvíli už do obecné rozpravy je přihlášen pan poslanec Hubert Lang. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Hubert Lang: Děkuju, pane místopředsedo. Dobrý podvečer, kolegyně, kolegové, dobrý den, pane ministře, pane zpravodaji. Ve své podstatě ve vaší úvodní zprávě mnoho věcí zaznělo, jsme v prvním čtení, správně tady zaznělo, že se jedná o transkripci vlastně evropské směrnice do našeho práva. Já jsem tady v zastoupení pana kolegy Maška, který dneska je omluven řádně a je zpravodajem tohoto tisku pro náš klub. My jsme se o tom na klubu bavili. To, co tady zaznělo, například k těm letištím, potom u toho bych se jenom krátce zmínil.

Takže ve své podstatě, jak jste i, pane ministře, správně řekl, cílem předloženého návrhu je především implementace práva Evropské unie. Návrh zákona transplantuje požadavky směrnice 2023/977 EU ze dne 10. května 2023. Víc k tomu asi není třeba dodávat.

Garančním výborem bude výbor pro bezpečnost, to znamená, tam asi bude více prostoru, abychom se na některé věci doptávali. Jenom za náš klub tedy směrnice je o policejní výměně informací, kdy za Generální inspekci bezpečnostních sborů, Vojenskou policii, Vězeňskou službu a policii takovou bude gestorem určitý kontrolní bod, který bude na policejním prezidiu České republiky.

Dále jste správně zmínil, že se bude také jednat o určitou úpravu a zpřehlednění směrnice o jmenném seznamu a evidenci cestujících, kdy se získají lepší a přehlednější informace a zpracovávání dat o všech letech překračujících vnější hranici Evropské unie, ale i výběr letů probíhající uvnitř EU, což je vlastně novinka, která tam je. Dochází tam dále k výměně informací o teroristických trestných činech, protože byla zřízena Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě, tak určité věci se dotýkají i tohoto nového rozděleného specializovaného útvaru, aby měl určité kompetence.

O aktech umělé inteligence jste tady hovořil. To, co tady říkal kolega Koteš, prostřednictvím pana předsedajícího – samozřejmě víme, že ty kamerové systémy na rozpoznávání obličejů jsme měli na našem největším mezinárodním letišti s největším provozem, kde to mělo nějakou svoji logiku, a je možné samozřejmě tyto systémy průběžně nasazovat i na dalších našich mezinárodních letištích, kterých máme ještě pět. Jenom bych je vyjmenoval: Karlovy Vary, Pardubice, Ostrava, Brno, České Budějovice a Praha-Ruzyně, kde ten systém máme.

To znamená, jestliže budou finanční prostředky a povede se nám vlastně pro ten okruh osob, na kterých bude zájem, aby nevstupovaly na naše území, nebo podle požadavků našich partnerů zahraničních, samozřejmě ten systém dokáže detekovat takto podezřelé osoby, takže je to jediné dobře a zvyšuje to vnitřní bezpečnost, nebo i v rámci mezinárodní spolupráce. Další oprávnění policie při pátrání po osobách se zde upřesňuje, a jak už jste tady říkal, dochází vlastně i k nějakým zlepšením z hlediska genetiky, případně určování totožnosti neznámých mrtvol.

Samozřejmě všechno má zákonné opodstatnění, což je strašně důležité, § 68 zákona o policii o tom hovoří.

Dochází k dalším změnám právní úpravy Úřadu pro ochranu osobních údajů, o tom zde bylo také hovořeno, že může být snížen věk pro místopředsedu úřadu ze 40 na 35 let. Potom se tam v závěru hovoří o právní úpravě Úřadu pro ochranu osobních údajů, jsou tam nějaké částky od 5 (000) do 300 000 korun. Jsou tam dále připomínky k novele zákona o policii, jsou tam určité novely při pátrání po osobách a věcech, a potom ve své podstatě už se jenom rozkomentovávají nově rozšířené paragrafy, kde se věci rozšiřují.

Já se domnívám, že není žádný – na tom nebude asi pravděpodobně spor, možná že na bezpečnostním výboru se dostaneme k některým věcem, na které se budeme doptávat, tam to asi patří více než tady na první čtení tím, že je to transkripce. Máme tady celou řadu dalších tisků, které potřebujeme dneska projednat, a viděli jsme dneska tu lepší, konstruktivní opozici v podání pana Michálka, který se tady prýsil, že bude tedy chtít, abychom hovořili dvakrát, já nevím, 10, 15 minut, a dneska tady měl one man show. Nevím, co si šnupl, protože to bylo výborné, co tady těch X hodin povídal. Takže jestli si takhle představujete tu novou, lepší opozici, tak takhle my si to úplně nepředstavujeme.

Takže já k uvedenému tisku za kolegu Maška: zatím máme souhlasné stanovisko. Těším se na další projednávání v rámci gesčního výboru, kterým bude stanoven výbor pro bezpečnost. Uvidíme, co se na tom výboru objeví, a potom bychom případně připravili některé pozměňovací návrhy v rámci druhého čtení. Děkuji, za mě je to všechno.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. Nyní s faktickou poznámkou vystoupí pan poslanec Ivan Bartoš, který se přihlásil. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Ivan Bartoš: Děkuji za slovo. Já bych chtěl prostřednictvím pana předsedajícího reagovat na svého kolegu. Já jsem tady dneska seděl kromě několika krátkých hygienických přestávek a poslouchal jsem Jakuba Michálka, a když to srovnám s tím, co tady zažíváme, když v nekonečných hodinách naprosto mimo meritum projednávaných tisků hovoří pan předseda inženýr Andrej Babiš nebo opozice ANO, SPD, tak musím říct, že Jakub Michálek v každém případě erudovaně mluvil k dané problematice. Já se nedivím, že vystupoval poměrně dlouze k prvnímu projednávanému tisku, protože novele trestního zákoníku se dlouhodobě věnuje, ještě v minulém volebním období.

Chápu, že když se pak v titulcích objeví, že někdo tady exhibuje, že to je poutavé, ale nemůžu říci, že to, co jsem zde vyslechl – a i třeba porovnání s kolegy, kteří vystupovali, byť třeba ve zkráceném čase – ale i Jakub Michálek zde hovořil o tom, pokud někdo třeba reprezentuje stanovisko klubu, což zde byl návrh, po paní profesorku Válkovou, tak není limitován časem, který byl, který koalice navrhla ve zkrácení.

Takže já bych poprosil nesrovnávat nesrovnatelné. Myslím si, že všechna vystoupení zde, která byla od Jakuba Michálka, ale i od dalších diskutujících v různé délce, byla k věci a skutečně jsme se zabývali projednávanými tisky v jejich šíři – ten první byl nejkomplexnější z návrhů, který tady máme, logicky věci (z logiky věci?) ta debata zabrala nejdéle času. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji za dodržení času. S další faktickou poznámkou se hlásí pan Jakub Michálek, předseda pirátského klubu, a vaše dvě minuty, vážený pane poslanče.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Já vůbec nevím, proč tady vystupujete s těmito osobními útoky, které tedy jenom maří čas Poslanecké sněmovny, místo toho, abychom projednávali projednávanou materii. Já jsem tady vystupoval v předchozích bodech k zákonům, které jsou v gesci spravedlnosti, které se věnuji, já jsem inicioval návrh zákona a chtěl jsem se k němu vyjádřit, a pak jsem vystupoval k problematice, která se týká pomezí mezi soudní mocí a exekutivou. Takže prosím, nechte si osobní útoky, kterými tady akorát maříme čas, stranou a bavme se o problematice, kterou tady projednáváme, ať je to zákon o policii – a my žádné takovéto problémy nemáme, tak to, prosím vás, s námi tímto způsobem nespojujte, je to i nedůstojné tady na půdě Poslanecké sněmovny, vůbec to sem nepatří. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji za dodržení času. V tuto chvíli nemáme už nikoho s faktickou poznámkou a nemáme nikoho taktéž ani přihlášeného do obecné rozpravy. Táži se, zdali má někdo zájem? (Poslanec Bartoš se hlásí o slovo.) Ještě má zájem pan poslanec Bartoš – do obecné rozpravy, předpokládám? Ano, prosím, máte slovo, pane poslanče.

Poslanec Ivan Bartoš: Děkuji za slovo. Nebudu nijak extrémně dlouhý. Já bych chtěl v rámci tohoto tisku možná upozornit na několik důležitých věcí.

Když se na úrovni Evropské unie za našeho předsednictví vyjednával akt o umělé inteligenci, tak na počátku se stanovila nějaká pravidla, že budeme umělou inteligenci hodnotit podle její nebezpečnosti, popřípadě podle její možnosti zneužití finálního produktu – asi tak, jako když hodnotíme nebezpečné prostředí pro nakládání se zápalkami. Zápalky samy o sobě nejsou nikterak nebezpečné, ale neměli bychom s nimi operovat někde, kde třeba je možný únik plynu, nebo bychom si s nimi neměli chodit hrát do stohu.

V rámci této definice akt o umělé inteligenci stanovil skutečně ta nejnebezpečnější využití a jedno z nejnebezpečnějších využití bylo právě využití biometrie v reálném čase, využití biometrie ve veřejném prostoru. Z počátku vyjednávání aktu o umělé inteligenci byla většina států za, že biometrie a využití umělé inteligence právě ve veřejném prostoru by mělo být zakázáno v podstatě na celém území Evropské unie, nicméně potom zejména – a vlivy jednotlivých ministerstev vnitra jednotlivých zemí byly poměrně silné – se nakonec udělala výjimka skrze to, že vlastně vnitřní bezpečnost si řeší ve své legislativě a svým nastavením každý stát podle svého uvážení, což do jisté míry dává smysl, ostatně proto i tady teď probíráme tento návrh ministra vnitra Víta Rakušana.

A já bych jenom chtěl k tomuto říci: buďme velmi obezřetní. Původní návrh byl poměrně široký, my jsme ho projednávali ještě jako vládní strana, kde následně tedy došlo k omezení, které se týká pouze provozu letišť mezinárodních. Byť je v návrhu explicitně vyjmenováno pouze Letiště Václava Havla, samozřejmě tento kamerový systém může být – nebo i tato technologie může být používána – i tedy na jiných mezinárodních letištích, jak tady zaznělo.

Já jsem měl i otázky o definici, a to si myslím, že bychom se ještě o tom měli bavit – dává smysl v případě, že nějaká osoba je hledaná, je na ni třeba vydán nějaký zatykač, mezinárodní zatykač, je to osoba, která se vyhýbá nástupu do vězení, tak samozřejmě tady je to pochopitelné. Ta část, která hovoří o třeba potenciální hrozbě, tam bych ještě v dalším projednávání tohoto návrhu skutečně chtěl zcela jasně vymezit, jaké osoby do této kategorie mohou spadat, jakým procesem se do systému dostávají, protože to nejsou osoby třeba v danou chvíli hledané, to nejsou osoby stíhané, a my bychom vždycky v takovýchto případech – byť samozřejmě pokud je otázkou rychlost, může to být obtížné – tak aby k tomuto bylo dáno svolení, soudní například, tedy k tomu, zařadit je do databáze, proti které jsou tyto osoby, respektive biometrie těchto osob, pomocí umělé inteligence vyhledávány.

Ještě poměrně velká debata byla o účelnosti a o správnosti, délce uchovávání těchto záznamů. Opět si myslím, že původní návrhy byly řekněme poměrně velkorysé k tomu, po jak dlouhou dobu mohou být tyto záznamy uchovávány. My jsme navrhovali i výraznější zkrácení, opět, uchování těchto kamerových záznamů, následně práce s nimi zpětně – určitě se budeme bavit o tom, jak vlastně časový harmonogram od momentu, kdy se tyto záznamy využívají a provádí se biometrie nebo biometrické šetření, jak je s těmito záznamy nakládáno.

A možná jedna věc, kterou je důležité říci. Chápu to, že tento návrh předkládá Ministerstvo vnitra, ale implementace aktu o umělé inteligenci, tedy její zakomponování do českého právního řádu – a je závazná implementace tohoto aktu, který se nám podařilo vyjednat ještě za našeho předsednictví – má z mého pohledu ve všech jiných oblastech výrazné zpoždění.

Já jsem jako jednu z posledních věcí, kterou jsme měli možnost probírat ještě na vládě, přinesl harmonogram a nutné kroky, které by vláda měla učinit, ať už je to k byznysu, k zřízení kontrolního orgánu, dozoru nad trhem a dalších. To usnesení nebylo schváleno

s výhradou toho, že tento akt byl schválen teprve nedávno a není kam pospíchat. Nicméně chtěl bych upozornit i zde přítomné ministry, že zde teď probíráme jednu část týkající se velmi specifické oblasti Ministerstva vnitra, ale například určení dozorového orgánu je otázka, která má být vyřešena do příštího roku, a vláda v tomto směru nezačala ještě žádné kroky. Ta kompetence na straně státu není, dozorový orgán určen není, a byť máme jakousi AI strategii jako Česká republika, nejsou v ní akční plány, a zejména v oblasti implementace aktu o umělé inteligenci, která má významný dopad na veřejné instituce, která má významný dopad na český byznys, firmy nejenom působící v oblasti IT, ale i třeba taková zařízení, jako jsou lyžařské vleky, kde doposud používají rozpoznávání obličejů, aby lidé nefixlovali s celodenními permanentkami, toto všechno budeme muset a toto bude do budoucna zakázáno, to není povolené užití, toto všechno bude muset Česká republika vyřešit.

Já tedy využívám tento moment, kdy projednáváme věc, kde už cítíme první věc, kterou musíme řešit v souvislosti s umělou inteligencí, aby vláda neotálela, a i třeba na žádosti Svazu průmyslu a dopravy, kteří řeší tu byznysovou část, skutečně už zahájila i ty další implementační kroky. Čas jde rychle, první povinnosti na nás začnou padat v příštím roce a v případě neplnění nejenom, že České republice může ujet vlak v oblasti umělé inteligence, ale můžeme se vystavit i nějakým významným penalizacím tím, že neplníme povinnosti, na kterých jsme se nejen podíleli, ale které jsme úspěšně v rámci sedmadvacítky vyjednali, když jsme předsedali Evropské unii. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji a nikdo se už do obecné rozpravy nehlásí, tím pádem končím obecnou rozpravu a požádám případně o závěrečná slova. Není zájem. V tom případě nyní se budeme zabývat návrhem na přikázání výborům k projednávání.

Nejprve rozhodneme o přikázání garančnímu výboru. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání výboru pro bezpečnost jako garančnímu výboru. Navrhuje někdo přikázání jinému výboru jako garančnímu? Vidím, že ne, tudíž přistoupíme k hlasování.

Zahájil jsem hlasování a táži se, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 11, přihlášeno bylo 136 poslanců, pro 109, proti žádný. Tento návrh byl přijat.

Konstatuji, že tento návrh byl přikázán k projednání garančnímu výboru, kterým je výbor pro bezpečnost.

Organizační výbor nenavrhl přikázat tento návrh dalšímu výboru. Má někdo návrh přikázání dalšímu výboru nebo výborům? Vidím, že nikoliv, tím pádem končím projednávání tohoto bodu.

A zahajuji projednávání dalšího bodu, kterým je

**Návrh poslanců Ivana Adamce, Martina Kupky, Ondřeje Lochmana,
Antonína Tesaříka, Jiřího Slavíka a Jakuba Michálka na vydání zákona,
kterým se mění zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury,
ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 376/ – první čtení podle § 90 odst. 2**

Upozorňuji, že je navrženo, abychom tedy s návrhem zákona vyslovili souhlas již v prvním čtení. Stanovisko vlády jsme obdrželi jako sněmovní tisk 376/1. Prosím, aby předložený návrh uvedl za navrhovatele pan poslanec Ivan Adamec. Prosím.

Poslanec Ivan Adamec: Děkuji. Vážený pane místopředsedo, dámy a pánové, já se pokusím být stručný. Tento návrh zákona tady ve Sněmovně už leží řadu měsíců a v době, kdy vznikl, jsme vlastně řešili dodatečné příjmy fondu tak, abychom byli schopni pokrýt všechny stávající rozjeté investice i další investice, protože tady byla představa, kterou podle mě asi bychom mohli sdílet všichni, že je potřeba do deseti let vybudovat páteří dopravní síť jak komunikací, tak železnic, případně vysokorychlostních tratí, a že je potřeba najít další zdroje do rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury. Nicméně doba se posunula. Některé věci jsme zjistili, že úplně tak nejdou, jako vydávat dluhopisy a podobné věci. Když se podíváte na předkladatele, zjistíte, že někdo už tady ve Sněmovně vůbec není, a bude to ode mě znít velmi neobvykle – já bych prosil, abyste nehlasovali podle § 90, aby tento návrh zákona prošel v normálních třech čteních, protože máme představu, jak tam pozměňovací návrhy doplnit ty nové problematické záležitosti, které je potřeba vyřešit v dopravě co nejdříve. Je to nezvyklé, aby předkladatel takto hovořil, ale já to říkám, jak to je.

Takže já bych velmi stručně řekl, o co jde. Jedná se o vytvoření dostatečných příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury na rozšíření účelu fondu, tedy výčtu opatření, na jejichž financování lze prostředky fondu vynaložit. Na potřebu vytvoření dodatečných příjmů reaguje návrh doplněním stávajících možností fondu přijímat úvěry a možnost přijímat zápůjčky a návrh dále zakotvuje ručení státu za dluhy vzniklé v souvislosti s fondem přijatými úvěry a zápůjčkami, od čehož si slibujeme získání výhodnějších smluvních podmínek a nižší výdaje fondu spojené se splácením těchto finančních nástrojů.

Vedle toho je potřeba vyřešit provádění výstavby dopravní infrastruktury na základě koncesionářských smluv, a to v rámci PPP projektů, a nově tady bude možné financovat úhrady týkající se nejenom zajišťování výstavby, modernizace, opravy, údržby nebo správy pozemních komunikací, ale i drážní infrastruktury a infrastruktury pro vodní dopravu ve vlastnictví státu, a to i na základě jiných než koncesionářských smluv.

O dluhopisech jsem mluvil, že ty dluhopisy je potřeba z toho vyndat, dluhopisy bude vydávat někdo jiný. A co se týká dalšího osudu v dalších čteních tohoto návrhu zákona, je potřeba dodat pozměňovací návrhy, kde bude doplněna podrobnější právní úprava financování výstavby dopravní infrastruktury prostřednictvím takzvaných PPP projektů, a to včetně otázky řešení daně z přidané hodnoty.

Dále by se mělo prostřednictvím pozměňovacího návrhu umožnit z prostředků Státního fondu dopravní infrastruktury financovat i dobíjecí stanice a čerpací stanice na alternativní paliva a opatření k zajištění interoperability na železnici, tedy technické a provozní propojení železničního systému v Evropské unii.

Pozměňovací návrh by měl řešit i některé další dílčí požadavky z aplikační praxe. Zároveň je potřeba posunout účinnost navrženého zákona od 1. července příštího roku, to znamená roku 2025.

Dámy a pánové, to' velmi ve zkratce úvodní zpráva a já bych si dovolil vás požádat o to, abychom neschválili podle § 90 a propustili návrh zákona do prvního čtení. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: My se nacházíme v prvním čtení v tuto chvíli a já poprosím pana poslance Libora Turka, aby se ujal slova jako zpravodaj právě pro prvé čtení. Prosím.

Poslanec Libor Turek: Děkuji za slovo, vážený pane předsedající. Kolegyně, kolegové, já bych tedy jenom doplnil, že Státní fond dopravní infrastruktury byl zřízen v roce 2000 jako trvalý a stabilní zdroj financování dopravní infrastruktury v České republice a od svého vzniku zajistil financování již v celkovém objemu přes 1,5 bilionu korun.

O co v návrhu zákona jde, to si myslím, že popsal dostatečně zástupce předkladatelů návrhu zákona. Já bych jenom zmínil, že právě kvůli tomu, že potřeby jednotlivých příjemců finančních prostředků na dopravní infrastrukturu výrazně převyšují výdajové rámce stanovené pro fond zcela samostatně, což je uvedeno v důvodové zprávě, probíhá analýza financování, například výstavby vysokorychlostních tratí, které je při dosavadním přístupu stěží realizovatelné, a relevantní je i model zapojení soukromého sektoru v rámci takzvaných projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru. A logicky je tedy nutné legislativní změnou otevřít řekněme nový vějíř finančních instrumentů na straně příjmů fondu, který by reagoval na tyto nové strategické výzvy.

Vláda se na své schůzi dne 1. března 2023 návrh zákona projednala a zaujala k tomuto návrhu neutrální stanovisko. Jsou tam některé výhrady, které směřují právě například k již uvedené panem zástupcem předkladatelů možnosti emitovat vlastní dluhopisy, a některé jiné výhrady a z tohoto důvodu bych se přikláněl k tomu, aby byl návrh zákona projednáván standardní cestou, a ne podle § 90 jednacího řádu.

Také upozorňuji na to, že bude potřeba potom případně v dalším čtení provést legislativně technickou úpravu v čl. 2, která se týká účinnosti, protože původní účinnost už by se nestihla. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji. Já jsem zaznamenal tyto návrhy od pana předkladatele i od pana zpravodaje. V tuto chvíli je ale potřeba podpisu 50 poslanců, abychom zrušili právě návrh na projednávání v prvním čtení, anebo veto dvou klubů.

Ale v tuto chvíli otevírám obecnou rozpravu, do které se přihlásil jako první pan poslanec Martin Kolovratník. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Martin Kolovratník: Dobrý večer, děkuji za slovo. Já v úvodu vystoupím za hnutí ANO, náš opoziční postoj. Přiznám, že jsem měl připravený úderný opoziční projev, kritiku obsahu zákona a i vysvětlení, proč nebudeme souhlasit právě s tou devadesátkou, a přiznám a korektně také povím, že si vážím toho a oceňuji, že pan ministr Kupka nás včera oslovil, vysvětlil záměr i plánované změny, které teď opakoval pan předkladatel a pan zpravodaj, takže i tohle myslím, že tady mohou... a rád povím vzkaz voličům, občanům, že se tady ve Sněmovně nejenom hádáme, ale také dokážeme se věcně domluvit.

Co si přeci jen neodpustím a nemohu to neříct, je to, že tenhle zákon... Ono to je vidět podle čísla toho tisku – 376 – že tady ve Sněmovně máme skoro dva roky, je tady od ledna 2023 a zase ho tady máme dnes, ve čtvrtek, formou mimořádné schůze v momentě, kdy měly... nebo v den, kdy měly běžet interpelace, tak to vládní koalice na poslední chvíli takhle dohání. To prostě... To se nezlobte, ale musím tohle povědět, že zase je to ukázka stylu práce, stylu plánování, ale OK, nechme to stranou a pojďme k tomu obsahu.

To, co za chvíli přednese ctěná předsedkyně našeho klubu – důvod, proč opozice bude vetovat tu devadesátku. Teď se tedy po tom včerejším... té včerejší domluvě dostáváme do souladu. Opravdu je skutečnost, že my bychom nesouhlasili právě s těmi dluhopisy. To je věc, která je pro nás špatně a nepřijatelná, a vidíte, že se v tom dokonce shodujeme se stanoviskem vlády, které... Tam je zmíněno, že ty dluhopisy, pokud je stát vydává, tak logicky na jednom místě z Ministerstva financí, co se týká slevy do objemu, co se týká vůbec jednotnosti práce s těmi dluhopisy, a že opravdu nedává smysl, aby s nimi pracovaly i fondy. Upřímně povím, že i za nás ta velká nedůvěra je způsobena také tím, co se právě v SFDI děje v loňském a letošním roce, to je ta takzvaná přepůjčka. Nikdy bychom s tímhle souhlasit nemohli, ale je teď tady dohoda, že i tohle si na hospodářském výboru odpracujeme. Věřím tedy slibu koaličních kolegů, že formou pozměňovacích návrhů tuhle věc vyndají z obsahu toho návrhu a že tam nebude. Proto avizuji, že jsme připraveni podpořit i zkrácení lhůt, aby to proběhlo v nějakém rozumném čase, a tak jak jsem v tom... v těch podkladech od pana ministra viděl, tak věci, které jsou nebo budou navrženy, podpoříme, ať je to zpřesnění nebo precizace práce s DPH ve vztahu k běžícím nebo do budoucna běžícím PPP projektům, ať je to možnost pro SFDI nově financovat třeba infrastrukturu pro elektromobilitu a podobně. To jsou věci, na kterých samozřejmě máme politickou shodu.

Povím... nebo zeptám se na jednu věc. Nechci vás, pane předsedo hospodářského výboru, zkoušet, takže buď to teď budete vědět a povíte, pokud ne, můžeme si to pak vzít na hospodářský výbor. Mě zaujala jediná věc: vy v tom zákonu... v tom návrhu popisujete a zavádíte ty takzvané zápůjčky, že si SFDI může zapůjčovat, chcete to uvést... popsat v legislativě, ale já tady vidím nějakou nejasnost v tom, že SFDI už to vlastně udělalo. Teď si nechci hrát na slovíčka – zápůjčka a přepůjčka – ale víme, že od... že Ministerstvo financí si tedy půjčilo od EIB, ty peníze převedlo na fond právě formou takzvané přepůjčky v loňském roce a v letošním. To, proč se to stalo, jak se to stalo, sem teď tahat nebudu, to byla debata, kterou jsme si odehráli u státního rozpočtu. Ale teď opravdu věcně, normálně, bez ironie se ptám, jestli to vlastně tedy potřebujeme, dávat tam to slovo zápůjčka, když už se to dvakrát stalo a zjistili jsme, že tu novelu vlastně dělat nemusíme, že už se to děje. Jestli to je tedy... jsou to nějaké formální důvody nebo nějaké jiné, které neznám. Ocením tohle vysvětlení, ale jinak k tomu nic nemáme a avizuji, že tady bude i na hospodářském výboru shoda. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji za pozornost a v tuto chvíli vidím, že se nikdo už do obecné rozpravy... (Poslankyně Schillerová se hlásí.) Tady, paní předsedkyně klubu Alena Schillerová, prosím.

Poslankyně Alena Schillerová: Děkuji... děkuji za slovo, pane místopředsedo. Navazuji na svého ctěného kolegu Martina Kolovratníka a dovoluji, abych vetovala návrh tohoto zákona jménem dvou klubů – klubu hnutí ANO a klubu hnutí SPD – a stručně toto veto odůvodnila.

Poslanecký sněmovní tisk 376 tady leží od 31. ledna 2023, takže máme to skoro – počítám dobře – (Poznámka z pléna.) už budeme pomalu točit druhý rok. Přesně tak. A vy ho

nyň tlaíte tedy v mimořádné schůzi, v devadesátce. Dnes měly být interpelace, ještě jsem to dnes nepřipomněla, protože mám vánoční... už trošku vánoční náladu, byt' jsme připraveni tady být klidně do rána, ale připomínám to, že jsme měli ted' tady mít interpelace. Přišla paní předsedkyně, tak to určitě slyší, prostřednictvím pana místopředsedy. Takže další ukázka toho, jak pracujete. My nemůžeme s tímto postupem souhlasit.

Navíc v tom tisku je primárně řešeno i to, že by SFDI mělo vydávat vlastní dluhopisy. S tím také nesouhlasíme. Tak, jak navazuji ted' na svého ctěného kolegu Martina Kolovratníka, snad prý by Ministerstvo dopravy mělo ustoupit od tohoto návrhu, vyndat to formou pozměňovacího návrhu plus přidat nějaká drobná vylepšení, ale hlavně vítáme to, že pan ministr tedy skutečně tak, jak řekl tady Martin Kolovratník, přišel o této věci mluvit. O to spíš musíme vetovat tento tisk a musíme napravit všechny tyto věci, se kterými nesouhlasíme, a naopak přijmout ty, se kterými souhlasíme, v rámci klasického legislativního procesu. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktěž děkuji. V tom případě jsem zaznamenal veto dvou klubů, a tím pádem budeme pokračovat v klasickém projednávání tady tohoto tisku.

S přednostním právem se hlásí pan předkladatel Ivan Adamec, prosím.

Poslanec Ivan Adamec: Ano, děkuji, vážený pane místopředsedo. Já bych chtěl poděkovat paní předsedkyni za podání veta. Já jsem to říkal ve své úvodní řeči, že si to také přeji, protože – je to nestandardní od předkladatele, od zástupce předkladatelů – nicméně musím říct, i jak vznikaly problémy ohledně těch dluhopisů, a také jsem říkal, že je tam už nemůžeme dávat, protože ty dluhopisy budou patřit někam jinam.

Je to celé o tom, že hledáme další zdroje mimo státní rozpočtu do SFDI. To všichni víme, všichni chceme investovat do dopravní infrastruktury, ale ty zdroje nám chybí. Hledali jsme možnosti, bavili jsme se o možnosti krátkých revolvingových půjček z různých důchodových fondů, ze zdravotních pojišťoven a podobné věci, ale ono se všechno ukazuje, že kromě PPP projektů se to všechno zapisuje do dluhu České republiky, což je velký problém, a nelze to takhle řešit touto formou, proto i ty dluhopisy tam vznikly, které v tuto chvíli samozřejmě budou někam jinam.

Co se týká plánování návrhu, kdy to máme projednat, tak samozřejmě dneska je čtvrtek, interpelace... Já jsem se taky myslel, že to bude ráno, když je to čtvrtý bod. Plánujte si něco ve Sněmovně! Tak jako když zasedá Sněmovna, tak člověk nikdy neví, co se stane, co bude za hodinu, za půl hodiny, za minutu! Takže je to tak, berme to, všichni to víme. Mimochodem – když říkáte, že je to styl naší práce – heďte se, já tedy na to zareaguju s naprostou nadsázkou a humorem. Já jsem tady od roku 2013 a já si nepamatuju, že by to bylo někdy jinak. Bohužel. Taky si to (dovedu) představit, že by to mohlo být jinak, ale tak si sáhneme všichni do svědomí, nevyčítejme si to, je taková situace dneska tady. Holt někteří tu mluví hodně, dlouho, mají na to právo podle jednacího řádu, jsou zvolenými členy Poslanecké sněmovny. Já jim to nevyčítám, že nás zdržují. Na druhé straně práce kvapná, málo platná, jak se říká, a špatně placená, což je samozřejmě známo obecně, a hledá se samozřejmě cesta, jak z toho ven v tuto chvíli.

Co se týká těch zápůjček, podle mě je potřeba tam tu formulaci přesně napsat – pro kolegu Kolovratníka, prostřednictvím pana místopředsedy – protože sám říkal, že to byly přepůjčky, a tady je vlastně umožnění fondu platit ty zápůjčky z peněžních zdrojů fondu. To je přesná definice toho, na co se můžou použít finance, na výdaje Státního fondu dopravní

infrastruktury. To je to, co jste zmiňoval. Je to potřeba v tom návrhu zákona upravit tak, aby to bylo v souladu s právním řádem České republiky. Tot' vše.

Dámy a pánové, já se ještě omlouvám, my jsme teď u do prvního čtení. Já bych vás chtěl požádat, abychom to propustili do druhého čtení. Myslím si, že tam si doladíme formou pozměňovacích návrhů ta témata, o kterých jsem tady hovořil, a věřím tomu, že tento návrh zákona bude akceptován i opozicí, protože je to do budoucna velmi dobrá věc a ta doprava nás bude trápit vždycky, ať tu bude sedět Petr nebo Pavel. Děkuji vám za pozornost. (Pobavení v sále.)

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji a v tuto chvíli je přihlášen s přednostním právem pan předseda Michálek do obecné rozpravy. Prosím, pane předsedo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Vážený pane místopředsedo, vážené kolegyně, vážení kolegové, já bych rád podpořil tento návrh zákona, ostatně jsem jeho spolupředkladatel.

Oceňuji i upřímnost za ten předchozí přednes, jak se ta situace má. Já si myslím obecně, že rozšíření působnosti Státního fondu dopravní infrastruktury i na problematiku například dobíjecích stanic je záslužná věc, ostatně i samosprávy včetně hlavního města Prahy se snaží rozšiřovat tu síť, protože síť pro nabíjení elektromobilů je základní předpoklad toho, abychom zvýšili atraktivitu tohoto novějšího způsobu mobility.

Pokud jde o ty PPP projekty, tak to je věc, která je taky využitelná, nicméně nestavěl bych ji úplně na tom, jestli se to započítává, nebo nezapočítává do deficitu veřejných financí. Spíš bych vycházel z toho, jaké jsou řekněme lepší schopnosti privátního sektoru zajistit určitý typ výstavby nebo projektu, a současně ale to musí být vždycky doprovázeno hlubokou expertizou na straně státního sektoru, abychom dokázali zajistit kvalitu těch dodávek, protože zažili jsme spoustu příkladů na celém světě, kdy i PPP projekty, které vypadaly slibně, skončily tím, že pak ten dodavatel si najde nějakou skulinku, na kterou se nepomyslelo v kontraktu, a tím se samozřejmě výrazně změní hodnota kontraktu v rámci celkové hodnoty projektu, která se počítá i s diskontováním do budoucna, takže jenom tady bych na toto apeloval. (Hluk v sále.)

Chci se zeptat na jednu věc, jak to tedy bylo s těmi dluhopisy, protože jsem zaznamenal spoustu různých útržkovitých zpráv. Chápu, že to tady v návrhu je navrženo, a jak jste říkal, bude to vypuštěno. Já jsem zaznamenal zprávy z veřejných zdrojů, že tedy dluhopisy nebudou vydávány, tak jestli to je skutečně tak, že žádné dluhopisy vydány nebyly. Ten původní důvod, proč i my jsme souhlasili s tím, že budou moci být vydávány dluhopisy, je, že nás pan ministr financí ujistil, že ty dluhopisy budou vydávány pouze za předpokladu, že úroky na dluhopisy budou výhodnější nebo stejně výhodné v SFDI, jako kdyby je vydávalo Ministerstvo financí za Českou republiku.

No a pokud jde o vaši myšlenku vyzkoušet ty důchodové fondy, já se domnívám, že to je věc, o které bychom měli vést debatu s Ministerstvem financí, protože jsme o tom jednali už asi před půlrokem s ministrem financí, že důchodové fondy v dnešní podobě jsou nastaveny tak, že umožňují využití těch prostředků pouze na velmi konzervativní investice typu státní dluhopisy a tak dále, a je potom otázka, jestli neumožnit v nějaké podobě právě využití toho, aby banky tedy nakupovaly vedle státních dluhopisů, aby investovaly do projektů, které vydávají právě státní fondy, ať už je to třeba Státní fond podpory investic, kde by z toho mohla být placena výstavba bytů – nájemních bytů – kde by se to potom zpátky vrátilo do financování Státního fondu, nebo v tomto případě výstavby dálnic. Myslím si, že

by to bylo... že to je určitá cesta, jak využít tyto prostředky v důchodových fondech, a měli bychom vést o tom diskusi, protože pak to bude ve výsledku poskytovat i výhodnější zhodnocení střadatelům a bude to postaveno na projektech, kde bude komerční účast, spíše než že by to celé dělal stát, takže si myslím, že to vlastně i docela zapadá do té myšlenky PPP. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. V tuto chvíli vidím, že se už nikdo nehlásí... Ano, pan předkladatel Ivan Adamec ještě, prosím.

Poslanec Ivan Adamec: Děkuji za slovo, vážený pane místopředsedo. Já bych tady navrhl... nebo požádal bych Sněmovnu o zkrácení lhůty pro projednání uvedeného zákona v garančním výboru a případně i v dalších výborech na 30 dnů. To znamená zkrátit lhůtu z 60 na 30. Děkuju za pozornost.

Jinak k těm dluhopisům, dluhopisy budou spadat pod Ministerstvo financí a Národní rozvojovou banku, proto Státní fond dluhopisy vydávat nebude a nebyla na tom shoda řekl bych průřezově Sněmovnou. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. Už se nikdo nehlásí, tím pádem končím obecnou rozpravu.

Případně požádám předkladatele o závěrečná slova? Pravděpodobně není zájem o závěrečná slova.

Nyní se tedy budeme zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání.

Já vás všechny odhlásím, zaznamenal jsem žádost o odhlášení. Zavolám kolegy a kolegyně z předsálí a budeme rozhodovat, až se počet přihlášených ustálí, o přikázání garančnímu výboru.

Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání hospodářskému výboru jako výboru garančnímu. Navrhuje prosím někdo přikázání jinému výboru jako garančnímu? V tuto chvíli nikoho nevidím.

Proto přistoupíme k hlasování, které jsem zahájil. Táži se vás, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 12, přihlášeno 116 poslanců, pro 116, (proti nikdo). Tento návrh byl přijat.

Konstatuji, že tento návrh byl přikázán k projednání hospodářskému výboru jako garančnímu výboru.

Organizační výbor nenavrhl přikázat tento návrh dalšímu výboru. Má někdo prosím návrh na přikázání dalšímu výboru nebo výborům k projednání? Vidím, že nikoliv.

V tuto chvíli tedy končím projednávání tohoto tisku. (Připomínky z pléna.) Ano, promiňte, ještě ke zkrácení lhůty, to je pravda, takže беру zpět ukončení tohoto projednávání tisku.

Pan Adamec skutečně navrhl zkrácení lhůty na 30 dnů.

Takže v tuto chvíli jsem zahájil hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 13, přihlášeno 118 poslankyň a poslanců, pro 118, (proti nikdo). Tento návrh byl přijat.

V tuto chvíli ukončuji projednávání tohoto tisku.

Otevírám další bod, kterým je

5.

Návrh poslanců a poslankyň Jana Berkiho, Matěje Ondřeje Havla, Niny Novákové, Olgy Richterové, Renáty Zajíčkové, Zdeňka Kettnera a Vladimíra Balaše na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 756/ – první čtení

Taktéž podle § 90. Upozorňuji tedy ještě jednou, že je navrženo, abychom s návrhem zákona vyslovili souhlas již v prvním čtení.

Stanovisko vlády jsme obdrželi jako sněmovní tisk 756/1.

Prosím, aby za navrhovatele předložený návrh uvedl pan poslanec Jan Berki. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Jan Berki: Děkuju, pane místopředsedo. Milé kolegyně, milí kolegové, novela, kterou jsme vám s kolegy a kolegyněmi si dovolili navrhnout, je relativně stručná. Obsahuje v podstatě dvě změny. Jednak deklaruje, že cílem je směřovat k dětským domovům, které se co nejvíce blíží rodinnému nebo komunitnímu uspořádání, čemuž má napomoci úprava, že nebude již nadále povinnost mít dětský domov se dvěma skupinami ve stejné budově nebo stejném areálu, což umožní zřizovatelům, pokud k tomu mají vhodné podmínky, aby ty skupiny měli v různých bytech na různých místech.

Jsem si velmi vědom toho, že tahle oblast by si zasloužila úpravu větší, byť nutno podotknout, že úplně hledat shodu tady na opatřeních není jednoduché. I děkuji – a pan zpravodaj to podle mě bude zmiňovat – o těch oblastech se mluví. Já jsem o tom rád. Taky jsem rád, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy si nechalo ve svém legislativním plánu práci: pracovat alespoň na malé novele, na zlepšení, sbírání těch podnětů, které je potřeba upravit. Předpokládám, že pan zpravodaj je bude zmiňovat.

Doufám, že se nám podaří skutečně připravit ještě do konce volebního období alespoň právě seznam těch podnětů tak, aby příští Poslanecká sněmovna mohla takový návrh dostat a posunout právě tu oblast dál.

Zároveň chci využít i to, že chci poděkovat všem, kdo v této oblasti pracují, protože to rozhodně není jednoduchá věc, a zároveň občas také neoprávněně schytávají z různých stran kritiku, která ne vždycky je opodstatněná a občas plyne z toho, že úplně někteří nevědí, co se vlastně v té oblasti děje. Tak chci všem zaměstnancům, kteří se právě podílejí na práci v dětských domovech, poděkovat.

Ještě mi dovolu, bych stručně okomentoval... nebo se vyjádřil ke stanovisku vlády, která upozorňuje na to, že v tuto chvíli skutečně upravujeme pouze dětské domovy, nikoli dětské domovy se školou. Ten důvod je čistě praktický, protože u těch dětských domovů je takové ustanovení, nebo změna takového ustanovení jednodušeji proveditelná. Dále říká, že dostáváme do § 12 toho zákona řekněme deklaratorní usnesení, což je pravda, protože vnímáme, že tento krok je pouze jedním z kroků právě na cestě té transformace. Co se týká financí, tak tam přiznávám, že samozřejmě i ta praxe – to je právě proto, proč tu povinnost zřizovatelům nedáváme, ale umožňujeme – je, že mohou zvážit, jestli zajištění právě toho pedagogického personálu, které rozhodně bude zvýšené, co se týká finančních nákladů, tak bude v tom daném konkrétním případě vyváжено například tím, že dojde ke snížení nákladů na provoz a údržbu takového zařízení.

Jako poslední zmiňuji právě to, co již pan místopředseda říkal, dovolili jsme si navrhnout schválit tuto novelu již v prvním čtení podle § 90 odst. 2.

Jednak děkuji kolegům, kteří se podíleli na předložení tohoto návrhu, a také děkuji i kolegům z ANO, že byli vstřícní, a doufám, že stále platí, že toto vetovat nebudou. Děkuju za pozornost.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Taktéž děkuji. Nyní prosím, aby se slova ujal zpravodaj pro prvé čtení, pan poslanec Jan Richter. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Jan Richter: Děkuji, pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, před námi stojí, jak již zmiňoval zde předřečník, novela zákona, která si klade za cíl přiblížit péči poskytovanou v dětských domovech běžnému rodinnému životu a komunitě. Předkládá pan poslanec Jan Berki a další: STAN, TOP 09, KDU-ČSL, Piráti, ODS a SPD.

Cílem návrhu je umožnit přibližování náhradní výchovné péče o ohrožené děti zajišťované dětskými domovy rodinnému životu a komunitě. Novela zejména ruší ustanovení o minimálním počtu dvou rodinných skupin v jedné budově, kvůli kterému se podle předkladatelů dostávají někteří zřizovatelé zajišťující péči o děti v samostatných skupinách, bytech a domech na hranu nynějšího zákona. Naopak by přibyla pasáž, podle níž se má péče v dětských domovech podobat v nejvyšší možné míře běžnému rodinnému životu a důraz se má klást na začlenění dětí do běžné společnosti. Pokud to podmínky umožňují, péče by se měla poskytovat v samostatných rodinných skupinách, bytech, bytových domech nebo rodinných domech v běžné zástavbě, jak uvádí novela. Zkušenosti z takových dětských domovů podle zdůvodnění ukazují, že se děti zklidní, mají více soukromí a bližší vztah s vychovateli a jsou samostatnější a zodpovědnější. Péče v bytech a v rodinných domech také poskytuje více možností k přípravě na samostatný život, stojí v důvodové zprávě. V takových komunitách žije podle loňských údajů 12 procent dětí v dětských domovech. Drtivá většina však vyrůstá v původních budovách zařízení se třemi až pěti skupinami, což představuje dvacet až třicet dětí.

Vláda k tomuto návrhu zákona zaujala souhlasné stanovisko. Návrh zákona odpovídá záměrům a trendům transformace pobytové péče o ohrožené děti. Vláda nicméně považuje za vhodné pro úplnost zmínit – a zmínil to zde i pan poslanec Berki, prostřednictvím pana předsedajícího – některé aspekty navrhované právní úpravy.

Za prvé, návrh zákona pomíjí právní úpravu dětského domova se školou, aniž by z odůvodnění byl zřejmý důvod tohoto přístupu, návrh zákona by tak mohl nedůvodně vytvořit nesoulad v pojetí poskytované péče v dětském domově a dětském domově se školou.

Za druhé, navrhované doplnění § 12 v zákoně č. 109/2002 Sb., na základě kterého má péče poskytovaná dětským domovem probíhat v běžných bytech nebo rodinných domech v běžné zástavbě, pokud je to možné, nemá normativní charakter, přičemž podle užívaných pravidel v přípravě právních předpisů by měl právní předpis obsahovat pouze ustanovení normativní povahy.

Za třetí, vláda poukazuje na některé nejasnosti, pokud jde o zhodnocení finančních dopadů návrhu zákona na státní a ostatní veřejné rozpočty. Lze sice přisvědčit k tvrzení předkladatelů, že dojde k úspoře nákladů za obslužný personál v dětských domovech, je však otázkou, zda tato úspora pokryje zvýšené výdaje na pedagogické pracovníky, pokud by měl být jejich počet navýšen. Předkladatelé v rámci zhodnocení finančních dopadů návrhu zákona na státní a ostatní veřejné rozpočty také pominuli dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet za soukromé a církevní dětské domovy.

Já sám se k tomuto návrhu vyjádřím v obecné rozpravě.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji, vážený pane zpravodaji. V tuto chvíli otevírám obecnou rozpravu, do které se jako první přihlásila paní poslankyně Klára Kocmanová. Prosím, máte slovo, paní poslankyně.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Vážené kolegyně, vážení kolegové, my za Piráty tento návrh zákona podporujeme. Ostatně kolegyně Olga Richterová je jeho spolupředkladatelkou, dnes je tedy ze zdravotních důvodů omluvena, proto ji při vystoupení zastoupím.

Pravda je taková, že naše země má obří problém s tisícovkami dětí odebíraných z rodin. Jejich počet stále stoupá a jejich vyhlídky se úplně nezlepšují. Jde o lidské ztráty a zároveň jde i o ekonomické ztráty. Takové nedokončené vzdělání a nenaplněný potenciál mladého člověka znamená ztrátu zhruba 13 milionů korun pro veřejné rozpočty. My tedy cíl návrhu podporujeme. Podporujeme to, aby děti v dětských domovech mohly žít v menších domácnostech, v normálních bytech, které jsou součástí instituce pouze organizačně. Ale reálný života běh je jako v běžné jiné rodině.

Typicky se tam střídá skupinka celkem pěti vychovatelů a vychovatelek, kteří s dětmi jsou mnohem víc napojeni, než když ve větším domově mají za zády ostatní vychovatele a ředitele. Leckde to takhle funguje už roky, například v Plzni nebo v Pardubickém kraji, ale bohužel to zatím není plošná praxe napříč republikou. Přitom právě tohle dětem chybí, to znamená, co nejnórmálnější život poté, co jim třeba bylo hodně ublíženo.

Právě o praxi z Pardubického kraje se zmiňuje i důvodová zpráva zákona, kde jsou pozitivní dopady přesunu péče do bytů na děti zevaluovány. Budu citovat, protože si myslím, že je důležité, abychom si to všichni poslechli: „Z evaluace přesunu dětských domovů do bytů v bytových a rodinných domech v běžné zástavbě vyplynulo, že péče probíhající v bytech či domech v komunitě v dětských domovech v Pardubickém kraji je pozitivně hodnocena dětmi, které vyrůstají v deinstitutionalizovaných dětských domovech, i pracovníky zařízení. Z šetření mezi dvaceti osmi pedagogickými pracovníky ze tří dětských domovů (Odkášlala si.) – pardon – působících v devíti skupinách se čtyřiceti jedna dětmi vyplynulo, že mezi klíčové změny, k nimž došlo po přestěhování do bytů, patří vyšší míra zklidnění dětí, více soukromí, větší samostatnost, zodpovědnost, důvěra, bližší vztah s vychovatelem, větší stabilita, více možností k přípravě na samostatný život, třeba i možnost vyzkoušet si všechny domácí práce.

Klíčové změny, k nimž došlo po přestěhování z pohledu dětí, shrnuje evaluace následovně: je to lepší příprava na život, učíme se více samostatnosti a máme víc příležitostí k učení, máme více soukromí a pracovníci nás respektují, můžeme se na všem lépe dohodnout, je nás tu méně a máme tu víc prostoru pro každého, máme větší individuální podporu od pracovníků, máme hezčí vlastní pokoje, je tu víc klidu, jsou tu stálí vychovatelé a mají na nás více času, můžeme si vybrat, co budeme dělat, co budeme jíst.“

„Mezi přínosy ze zkušeností z transformovaných zařízení z Pardubického kraje patří podle vyjádření ředitelů zařízení například následující: snížení předsudků a stigmatizace dětí ze zařízení, nedochází k porovnávání mezi dětmi napříč skupinami a všem negativním jevům s tím spojeným, včetně rozvoje rizikového chování, ve větším kolektivu je větší riziko, že se děti naučí nevhodné chování, například kouření, menší prostor pro šikanu mezi dětmi, lepší přijetí dětí se zdravotním postižením a rozvoj dětí s postižením, lepší podmínky pro udržování kontaktu s rodinou, pokud jsou děti spolu na jednom místě, nenavazují tolik vztahy se společnostmi, v bytě se děti zklidní, větší soutěživost ve větší skupině dětí v původní budově, i mezi vychovateli a lepší podmínky pro udržování kontaktu s rodinou.

Podle pracovnice školského odboru Krajského úřadu Pardubického kraje zase máme tyto informace: Péče o děti v oddělených domácnostech vede k jejich postupnému osamostatňování, děti se vzájemně respektují a nově zažívají běžné sousedské vztahy. V přirozeném prostředí je dětem průběžně poskytována individuální péče a přirozenou cestou tak dochází k rozvoji kompetencí potřebných pro jejich samostatný život. Podpora vztahů a udržení jejich kontinuity, podpora zapojování dětí do aktivit skupiny a snižování jejich separace od ostatních dětí a lidí v blízkosti bydliště, dochází k přirozenému naplňování strategických materiálů. Obavy zaměstnanců zařízení ze změny spojené s řadou organizačních opatření a obavou ze ztráty zaměstnání se nepotvrdily. Pracovníkům byla v rámci rodinných skupin nabídnuta jiná činnost, například asistent pedagoga. Silnou stránkou procesu bylo vzdělávání a stáž komunitních domácností v České republice i v zahraničí. V současné době hodnotí zaměstnanci změnu pozitivně, vyhovuje jim stabilita i určitá míra samostatnosti i zodpovědnosti.“

Já si myslím, že na základě této evaluace jasně vidíme, že to je dobrá praxe, že to je posun správným směrem a bude dobře, když se to zavede i v jiných zařízeních ústavní péče.

Ještě se krátce zastavím u toho, jak tristní stav současných tisícovek dětí odebíraných z rodin popisuje i zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu: „V porovnání let 2015 a 2023 klesl počet dětí v ústavní péči jen o 1093. Počet dětí u pěstounů se zvýšil na 12 973. Přemisťovat ohrožené děti z ústavní do pěstounské péče se daří jen pozvolna,“ shrnuje tato zpráva. Takže když to shrnu, proč je důležitá včasná pomoc dětem, které bez takové péče nejspíš nenaplní svůj potenciál? Víme, že na každém dítěti záleží, porodnost klesá, to znamená, rodí se čím dál méně, takže potenciál každého jednoho z těchto dětí může být přínosem.

Pro lepší vyhlídky dětí i budoucí prospěch celé společnosti může stačit podpora v hodnotě 50 000 korun ročně. Při nedostatečném vzdělání jsou pak ztráty pro veřejné rozpočty, zhruba 13 milionů korun za život. Odebrat dítě do dětského domova jsou naopak náklady i přes 50 000 korun měsíčně a tento počet v podílu na populaci stoupá. Jednoduše, čím později se oheň hasí, tím je to potom pro stát dražší. Když odložíme argumenty lidskostí, tak každá koruna investovaná do rozvoje dětí se v průměru vrátí čtyřnásobně a u těch s tím nejtěžším startem až devětkrát. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Dobrý podvečer, dámy a pánové, vystřídal jsem se v řízení schůze a já vás zdravím.

Budeme pokračovat v obecné rozpravě. S přednostním právem se hlásí do rozpravy pan předseda Michálek, ale je tu jedna faktická poznámka. Je to faktická poznámka pana místopředsedy Juchelky, takže pan předseda ještě chvíli počká a pan Juchelka má dvě minuty. Prosím, pane místopředsedo.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Já budu jenom reagovat v rychlosti na ten návrh i na všechny předřečníky. Ono to zní samozřejmě skvěle, jenom chci uvést některé věci na pravou míru. Přes těch 12 000 pěstounů máme v drtivé většině příbuzenských. Nejsou to pěstouni, kteří jsou na přechodnou dobu nebo dlouhodobí, naopak máme velký deficit u dlouhodobých pěstounů, kteří jsou klíčoví pro všechny ty, kteří se starají o tyto ohrožené děti.

Proti tomu zákonu de facto nic nemám, nicméně pozor na to, protože ono to zní všechno skvěle, nicméně to bude potřebovat velké finanční náklady. Řeknu proč. Když budete mít samozřejmě v tom bytě omezené počty dětí – a je to skvělé, spousta dětských domovů už se transformovala takto, x jsem jich navštívil – tak budete potřebovat více praček, ledniček, více obslužného personálu a náklady budou samozřejmě rapidně stoupat, tak se ptám, jak ty náklady budou samozřejmě hrazeny? Budete potřebovat více aut, protože každá rodinná buňka bude potřebovat taktéž – jako to má každá normální rodina – vozit děti do školy, ze školy, do kroužků a tak dále. Takže na to se chci skutečně zeptat, protože samozřejmě že ta praxe směřuje k tomu, co tady navrhuje v tomto zákonu, nicméně bude pokulhávat samozřejmě finančně a organizačně. To vám řekne každý ředitel dětského domova. I přesto, že si tady můžeme uzákonit cokoliv, tak nikdy nepřebijeme tím zákonem tu praxi. Vidíme to například u těch kojeneckých ústavů, dětských domovů do tří let, kdy ty pěstouny skutečně nemáme, ale už tam od 1. 1. nebudeme moci ty odebrané děti dávat. Uvidíme, jak to v praxi dopadne, nicméně budou pravděpodobně končit v nemocnicích nebo se budou prodlužovat jejich pobyty v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Pak se znovu přihlásím. (Předsedající: Čas, pane poslanče.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuju. Vaše faktická poznámka vyvolala další faktické poznámky, takže nyní vystoupí v pořadí paní poslankyně Nováková, připraví se paní poslankyně Knechtová. Prosím, vaše dvě minuty, máte slovo.

Poslankyně Nina Nováková: Děkuji za slovo, pane předsedající. Dámy a pánové, já se domnívám, že ti z vás, kteří tady mluví o tom, že to přinese větší finanční náklady, by si měli na druhou stranu položit to, že tato investice se mnohokrát, mnohonásobně společností vyplatí, protože budou vyrůstat děti, jejichž život se bude výrazně blížit běžnému životu všech ostatních dětí, a nenastane fáze, která je kritická pro mnoho dětí, kdy opouští takový ten řád dětského domova a najednou se mají osamostatnit a ty děti to neumějí. Ty děti, které budou vyrůstat běžně v běžné komunitě, mají větší šanci se to normálně naučit a lépe se zařadit.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji za dodržení času a nyní vystoupí paní poslankyně Knechtová, připraví se s faktickou poznámkou pan poslanec Michálek.

Poslankyně Lenka Knechtová: Vážený pane předsedající, děkuji za slovo. Já bych chtěla zareagovat na své předřečníky, protože jsem z města, ve kterém máme dětský domov o kapacitě třicet dětí, a mám k tomu dva postřehy.

Dříve bylo z počtu třiceti dětí osmadvacet fyzicky, řeknu, duševně zdatných. Dnes je jich tam osmadvacet, které potřebují další nějakou následnou péči, takže ta rovnováha o tom se nám trošku v tom terénu proměňuje. To je první věc.

Druhá věc je, že ten problém nastává v okamžiku, kdy těm dětem je těch devatenáct, dvacet, dvacet jedna a víc let, protože tu investici, o které se tady bavíme, vůbec nezúčtujeme. Kam ty děti potom odcházejí? Ptám se, jak vytvoří to, co naše vlastní děti mají mnohdy problém zvládnout ve třiceti? My tady těmhle dětem neposkytujeme potom další podporu a nějakou další vizi toho běžného života. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji za dodržení času a nyní vystoupí pan poslanec Michálek s faktickou poznámkou. Prosím, pane poslanče.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Já navážu na paní poslankyni Novákovou, se kterou musím souhlasit, a myslím si, že to je daleko... ty zájmy dítěte a jeho budoucího rozvoje jsou daleko významnější než argument s tím, že bude potřeba možná o něco víc praček, možná o něco víc aut, protože když se podíváme i na ty pěstounské rodiny, tak ony samozřejmě už mají pračku ve své domácnosti, nebudou muset kupovat nějakou pračku navíc, jenom budou prostě holt asi prát častěji, o něco častěji, než byli zvyklí. Stejně tak v případě aut. Možná tam, pokud je ten vyšší počet, tak bude potřeba nějaké auto navíc místo autobusu, který třeba se používá v domovech.

Ekonom James Heckman dostal Nobelovu cenu za výzkum, ve kterém se ukazuje, že každá koruna investovaná do rozvoje dětí se vrátí v průměru čtyřnásobně, u těch s nejtěžším startem dokonce i devětkrát. Existuje k tomu Heckmanova rovnice, která ukazuje, že čím dříve pomůžeme různě znevýhodněným dětem, tím vyšší je návratnost takové investice. U předškolních dětí se každá koruna dokonce devětkrát vrátí. Následně potom ještě ukázal vyšší návratnost, že vysoká kvalita těchto programů pro děti se znevýhodněním dokáže dosáhnout až o 13 procent vyšší návratnosti na té investici, což je výrazně více než nějakých 7 až 10 procent, která předtím byla uváděna pro ty předškolní programy u dětí mezi třemi a čtyřmi lety, takže takto vysokou návratnost nemá téměř nic jiného v rámci státní správy a v rámci možnosti naší České republiky.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji za dodržení času. Přihlásila se k faktické poznámce paní poslankyně Kocmanová. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo. Já zareaguji na mou předřečnici, na ten dotaz, kam s těmi dětmi, když vyrostou. Já jsem tady citovala... nebo respektive zmiňovala, že i tento návrh zákona je inspirován dobrou praxí Pardubického kraje, a myslím, že napříč celou republikou jsou takové projekty dobré praxe i právě v té otázce, kam ty děti jdou, když vyrostou.

Já jsem se například sama byla podívat na jeden brněnský projekt Symbios, kam chodí... nebo kde bydlí spolu se studenty vysokých škol právě ty děti, které vychází třeba z dětských

domovů. To znamená, na té startovací čáře mají nějaké znevýhodnění, nemají rodinné zázemí, vstupují tam se sociálním handicapem, ale tím, že bydlí v nějakém spolubydlení, třeba právě s těmi studenty z běžných rodin, tak se od nich učí nějaké sociální dovednosti. Učí se od nich, jak nastartovat na začátku toho svého mladého života třeba kariéru nebo naopak začít chodit do školy. Měla jsem i zprávy, že to funguje dobře oboustranně, že i ti studenti vysokých škol se zase učí spoustu věcí potom od těch dětí z toho znevýhodněného prostředí, třeba si i víc potom váží toho svého rodinného zázemí, takže si myslím, že i v tomhle se můžeme inspirovat napříč celou republikou a že těch projektů dobré praxe bude určitě víc.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Vystoupí paní poslankyně Hanzlíková s faktickou poznámkou. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Jana Hanzlíková: Děkuji za slovo, pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, já tady musím vystoupit, protože jsem z Pardubického kraje. Jsem ráda, že tady kolegyně, paní poslankyně Kocmanová, o Pardubickém kraji tak hodně hovořila, ale musím říct, že ono to přece jenom trvalo poměrně dlouhou dobu, protože Pardubický kraj se vlastně o transformaci dětských domovů usiloval od roku 2014. Opravdu tedy v tuto dobu už ty děti bydlí buďto v bytech, anebo v rodinných domech a to jim pomáhá skutečně k tomu, že je pro ně potom lepší a jednodušší ten vstup do samostatného života.

Jenom chci říct ještě jednu dobrou praxi, kterou tam v těch dětských domovech máme, a to je to, že tam funguje sociální práce, která předtím než dítě nebo mladý dospělý opustí dětský domov, tak mu pomáhá s tím si v podstatě připravit ty podmínky vstupu do samostatného života. Díky.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji za dodržení času. To byla zatím poslední faktická poznámka. Ptám se, zda se někdo další hlásí do obecné rozpravy? Byl tam přihlášen pan předseda Michálek s přednostním právem, tak jestli mě bude vnímat. (V pravé straně sálu se diskutuje o pořadí řečníků.) Pan zpravodaj se hlásil dřív než pan předseda Michálek.

Poslanec Jan Richter: Děkuji za slovo, pane předsedající. Vážené kolegyně a kolegyně, já se ve své zprávě vyjádřím krátce i za sebe k tomuto návrhu, k té novele zákona. Tento záměr je bezesporu ušlechtilý a odpovídá moderním trendům v oblasti náhradní péče, ale avšak, jak to už bývá, ďábel se nám tady skrývá a tkví v detailu. Po pečlivém prostudování tohoto návrhu jsem došel k závěru, že jeho nedostatky mohou sžít (?) potenciální přínosy.

Novela především řeší formální požadavky, jako je zrušení povinnosti minimálního počtu skupin v jedné budově, a stanovuje obecný cíl přiblížit péči rodinného prostředí. Ale je to dostatečné? Zkušenosti ukazují, že dětské domovy se nepotýkají s problémem počtu skupin v budově, ale spíše s komplikovanými procesy v oblasti soudních rozhodnutí, nedostatečnými zdroji na podporu psychologů a specialistů, zvýšenou agresivitou dětí, nedostatečnou ochranou pedagogických pracovníků nebo nepřiměřeným administrativním zatížením. Tento návrh tyto zásadní problémy neřeší a nevyužívá potenciál ke skutečné transformaci.

Navíc je nutné si uvědomit, že stávající zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, je ve své podobě starý již dvacet dva let a potřebuje hlubší změnu. Tento

právní rámec v mnoha ohledech zůstává neaktuální a nereflexuje moderní požadavky na péči. (Hluk v sále.) Já bych poprosil...

Místopředseda PSP Jan Skopec: Rozumím, pane poslanče.

Poprosím kolegy a kolegyně, ten hlouček tam u dveří taky aby se rozpustil.

Poslanec Jan Richter: Ono to... Ono to možná tak nevypadá, ale já si myslím, že tady ta oblast v rámci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je dost důležitá a naší společností trošku opomíjená oblast, protože nám ty problémy tam narůstají. My se o tom tady bavíme, někde to řešíme, ale pořád v cíli nejsme, takže by bylo dobré, kdyby to kolegové slyšeli všichni.

Bez komplexní revize tohoto zákona budou jednotlivé novely, jako je tato, pouze dočasnými a neúplnými řešeními.

Další zásadní slabinou je povrchní zhodnocení finančních dopadů. Ačkoliv předkladatelé tvrdí, že dojde k úsporám nákladů za obsluhující personál, nebere se dostatečně v potaz potřeba navýšení počtu pedagogů, kteří budou s dětmi v rodinných skupinách pracovat. Stejně tak nejsou zahrnuty dopady na soukromá a církevní zařízení, která budou touto novelou ovlivněna. Tento přístup působí nezodpovědně a zanechává v rozpočtech zašedlá místa nejistoty. (Hluk v sále.) Vláda...

Místopředseda PSP Jan Skopec: Ano, pane poslanče...

Ještě jednou poprosím kolegyně, kolegy – tentokrát musím přiznat, že z pravé části politického spektra Sněmovny – aby se utišili, ten hlouček tam kolem lavic aby se rozpustil a mohl pan zpravodaj pokračovat. Děkuju.

Poslanec Jan Richter: Děkuji. Vláda upozornila na fakt, že doplnění § 12 není normativní povahy. Má-li zákon něco stanovovat, musí to být jednoznačné a vymahatelné. Pokud ponecháme právní ustanovení v obecné rovině, hrozí riziko nejasných interpretací a nedostatečná aplikace v praxi.

Dále novela opomíjí specifikaci dětských domovů se školou. Tyto instituce plní zcela jiné účely a jejich zahrnutí do obdobné transformace by mělo být pečlivě zváženo. Současně hrozí vznik nesouladu mezi různými typy zařízení.

Tento návrh zákona je, řekněme, krokem správným směrem, ale je příliš malý a opatrný. Namísto kosmetických změn bychom měli opravdu přistoupit ke komplexní reformě zákona č. 109/2002 Sb., která by zahrnovala zvýšení podpory odborných pracovníků včetně psychologů a speciálních pedagogů, zefektivnění soudních procesů, které ovlivňují rozhodování o osudu dětí, nejasná pravidla nastavit, co je vše v zájmu dítěte, nedostatečná ochrana pedagogických pracovníků před zvýšenou agresivitou, jednoznačné a normativní definice, které nebudou vyvolávat nejasnosti v praxi, reálné zhodnocení finančních dopadů na státní i nevěřejné subjekty, zhodnocení finančních dopadů, které jsem právě zmiňoval, a tak bych mohl pokračovat.

Z Ministerstva školství slyším již sedm let, jak jsou těsně před cílem připravované novely, jak je to již v mezirezortním připomínkovém řízení, ale dodneška jsem nic neviděl. Nikdo se nezabývá ani výzkumy k tomuto tématu z univerzit. Namísto toho se čas od času dozvídám pouze to, že Ministerstvo práce a sociálních věcí má velký zájem, aby si to z MŠMT, tuto agendu, převzalo pod sebe, což je vnímáno pedagogickou veřejností velmi špatně a znejišťuje to tento segment vzdělávání, který je již tak vystaven výrazné zátěži, kterou přináší práce s dětmi s poruchou chování. Bohužel tyto neustálé snahy proces spíše komplikují a vytváří se bariéry mezi subjekty, které by naopak na změnách měly spolupracovat.

Ačkoliv se tento návrh nezabývá hlubšími problémy zákona č. 109 a jeho přínosy jsou spíše omezené, vítám jej jako důležitý signál ke změně, ale vyzývám, aby se naše snaha o komplexní reformu nezastavila pouze u toho kroku.

Závěrem mi ještě dovolu, abych v obecné rozpravě využil, že tady jsem, a přednostního práva jako zpravodaj a krátce zareagoval na předřečníky, kteří tady byli.

Nejprve k paní Kocmanové, prostřednictvím pana předsedajícího, pozorně jsem si poslechl, jak jste krásně interpretovala, co se v Pardubickém kraji děje, interpretovala jste krásně názory jiných, ale asi máte nulové zkušenosti z těchto zařízení. Já (jsem) tam pracoval třináct let. Víte, ono to funguje, ono to funguje léta, ty skupiny, ono nemůžeme říct, že jsme dneska objevili Ameriku, jak nám tady říkala kolegyně Nováková, prostřednictvím pana předsedajícího, ne objevili, ale dneska se máme zabývat opravdu tím, že děti jsou agresivnější, a myslím si, že ty skupiny to nevyřeší.

Závěrem tady mám ještě na pana Michálka, prostřednictvím pana předsedajícího, to jsem rád, že mluvíte o tom, že každá investovaná koruna do těchto dětí se nám mnohonásobně vrátí po návratu z dětských domovů. Proč jste nepodpořil naše návrhy na navýšení peněz do sportu, kde se každá koruna taky mnohonásobně vrátí na zdraví a zdravotním pojištění a dalších zdravotních věcech v našich zařízeních?

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Vaše vystoupení vyvolalo faktickou poznámku pana místopředsedy Juchelky.

Než dorazí k pultíku, přečtu omluvy: paní poslankyně Babišová Andrea se omlouvá od 10.30 hodin ze zdravotních důvodů, pan poslanec Bělíca Josef celý jednací den z pracovních důvodů, pan poslanec Ondřej Benešík od 11 hodin z pracovních důvodů, pan poslanec Brabec Richard celý jednací den z pracovních důvodů, pan poslanec Brož Lubomír od 15.30 do 17.30 z pracovních důvodů, paní poslankyně Fialová Eva od 16 hodin ze zdravotních důvodů, pan poslanec Havel Matěj Ondřej od 18.45 hodin z osobních důvodů, pan poslanec Helebrant Tomáš od 14.45 ze zdravotních důvodů, pan poslanec Heller Šimon od 14.30 z pracovních důvodů, pan poslanec Kolovratník od 18.20 hodin do 20.30 hodin z pracovních důvodů, pan poslanec Kott Josef od 11.30 do 12, od 12 do 13.30 a do 9.15 (21.15?) ze zdravotních důvodů, paní místopředsedkyně Kovářová Věra od 17.45 hodin do 19 hodin z pracovních důvodů, pan poslanec Lacina od 15.30 z pracovních důvodů, pan poslanec Letocha od 18 hodin z pracovních důvodů, paní poslankyně Maříková Karla od 19 hodin z pracovních důvodů, pan poslanec Okleštěk Ladislav celý jednací den ze zdravotních důvodů, paní poslankyně Pastuchová Jana od 14.30 z pracovních důvodů, pan poslanec Ryba Drahoš od 18.30 hodin z osobních důvodů, pan poslanec Svoboda Bohuslav celý jednací den z pracovních důvodů, pan poslanec Svoboda Pavel od 13 hodin – rodinné důvody. (Pobavení v sále.)

Z členů vlády se omlouvá Kulháněk Petr od 17 hodin z pracovních důvodů, pan ministr Lipavský bere zpět svou omluvu od 11 hodin z pracovních důvodů, pan ministr Rakušan Vít

od 18 hodin z pracovních důvodů, pan Vlček Lukáš od 15 hodin do 13 hodin (?) z pracovních důvodů a pan ministr Výborný Marek od 16.55 do 18.30 z pracovních důvodů.

Pane poslanče, vaše dvě minuty.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Děkuji moc, vážený pane místopředsedo. Já jenom bych velmi žádal předkladatele, abychom neodpovídali na otázky předřečníků v závěrečném slovu, kde už se potom nebudeme moci vyjadřovat, protože to projednáváme v § 90.

Moc prosím za to, abychom tady alespoň částečně otevřeli, jak se to bude financovat, jestli z peněz Ministerstva práce a sociálních věcí, nebo jestli to přejde právě na některé zřizovatele u krajských úřadů a tak dále, protože tam skutečně... Když s nimi mluvím, tak co se týká transformace, nikdo se tomu nebrání, každý chce mít ty byty, každý chce mít ty domky, kraje do toho pumpují peníze dotační, nakupují se, rekonstruují se, ale je potřeba řešit ten provoz. A já říkám a ptám se, kdo tam nakoupí pračku, ledničku, vybaví kuchyň a koupí auto a jakým způsobem to bude potom personálně řešeno, když máte omezený počet těch lidí právě v tom dětském domově a budete jich potřebovat diametrálně více, aby zajistili tu péči 24/7 pro menší vzorek těch dětí? My proti tomu nic nemáme, proto to ani nebudeme nějakým způsobem vetovat, jenom říkám, abychom tady nedělali zákony, které potom nebudou moci prakticky se uskutečnit, a to je pro mě velmi důležité, protože nejvíce, na co naráží ti ředitelé, je, že jim nikdo nezafinancuje právě ty čtyři pračky navíc a tak dále a oni to nemají potom jak a z čeho financovat, nemluvě samozřejmě o autech a o tom speciálním týmu pedagogickém, který má zajišťovat právě tu péči o všechny tady tyto děti. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji za dodržení času. Nyní se dostává na řadu přednostní právo pana předsedy Michálka.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Já jenom upřesním, že jsem se hlásil z místa do rozpravy bez přednostního práva, takže vzhledem k tomu, že jsem poslední v rozpravě, tak můžu pokračovat dál, aniž bych využíval přednostní právo.

Mě tedy mrzí, že s námi nemůže být přítomná kolegyně Olga Richterová, protože ta se dlouhodobě věnovala právě problematice ústavní péče a zasadila se o to, abychom přijali reformu těch kojeneckých ústavů, a určitě by se velmi ráda zapojila do dnešní diskuse, kde se nám v jednom dni podařilo projednat už pět zákonů, což si myslím, že na standardní tempo Poslanecké sněmovny je vysoce nadprůměrné.

Tedy tady projednáváme návrh, který je poměrně minimalistický – je to taková opravdu mikronovela – a domnívám se, že bychom se neměli věnovat jako Poslanecká sněmovna jenom těmto kosmetickým změnám, ale že bychom se měli skutečně věnovat i příčinám, které potom vedou k tomu, že některé ty děti se nedostanou... některé ty děti nemají šanci na lepší budoucí život, protože skutečně Česká republika má velký problém s tím, že tisíce dětí pochází právě z odebíraných rodin a ten počet stále stoupá a jejich vyhlídky se nezlepšují. Přináší to samozřejmě lidské i ekonomické ztráty, nedokončení vzdělání a nenaplněný potenciál mladého člověka, který znamená ztrátu zhruba 13 milionů korun pro veřejné rozpočty v průběhu samozřejmě celého toho života.

Za velkou část těchto problémů může právě to, že ty rodiny, ze kterých pocházejí ty děti, nemají dostatečné podmínky pro život, nemají přístup třeba k dostupnému bydlení, jako je to v zákoně, který by měla projednávat Poslanecká sněmovna, ale který je opakovaně

odkládán. Už tady čekáme na zákon o podpoře bydlení tři měsíce po tom, co byla schválena lhůta v Poslanecké sněmovně, takže nejde tam jenom o Ivana Bartoše a jeho návrh zákona o dostupném bydlení, který aktuálně má na starosti Petr Kulháněk, ale podílela se na něm spousta odborníků... 1,2... Mohl by pomoci 1,2 milionu lidí a z toho, když se podíváme na ta čísla, tak nějakých 60 000 dětí je dneska v bytové nouzi a my bychom dokázali skutečně ušetřit, kdybychom se postarali i o tu problematiku bydlení, protože to se propisuje do celé řady dalších oblastí.

Dneska, když se bavíme o dětech v domovech, v dětských domovech, tak ta čísla skutečně nejsou uspokojivá podle těch článků, které jsou i ve veřejném prostoru, tak ta situace je taková, že 70 procent těch dětí, v uvozovkách absolventů těchto dětských domovů, končí na ulici nebo na drogách, viz například článek „Z děcáku na ulici. Mladí ze zlaté klece nebývají připraveni na reálný život“ Šárky Kabátové na Seznam Zprávách, kde se popisuje přesně to, co se dneska děje, to znamená: „Dva ze tří dospívajících po odchodu z dětského domova končí na ulici nebo na drogách. Některým se nicméně daří vyhnout se šikmé ploše, třebaže bojují stejně intenzivně, například z důvodu ztráty zaměstnání nebo vlivem současné krize. Odchod z dětského domova do dospělého světa plného strastí znamená zpravidla ztrátu jediné jistoty a hledání vlastního místa ve společnosti. Těm, kteří vyrůstají v prostředí, kde mámu a tátu nahrazuje jenom profesionální teta, často chybí představa, kudy dál. Vše za hranicemi jejich bezpečného pokoje platí za velkou neznámou.“ Teď jsou tam citace. „Máma nás opustila, když jsme byli ještě malí, a pak s námi přestala úplně komunikovat. Ani dneska se nevidáme,“ vypráví šestadvacetiletý mladík Zdeněk, který se živí jako kuchař v Ústeckém kraji. Rád by se stal učitelem hudby. Dosud se jeho život nesl ve znamení toho, že vzal první práci, ke které se dostal. Scházela mu prý větší ambice. To nejhorší, s čím se musel v dospělém životě potýkat, byl právě odchod z dětského domova – jako by se místo bezpečné zóny ocitl uprostřed bojiště.“ Čili my tady opravdu řešíme maličký zlomeček toho, co by bylo žádoucí v této oblasti, na co by bylo žádoucí se soustředit.

„Bál jsem se, jak zvládnou odchod z místa, kde mám všechno, od stravy přes vyžehlené oblečení až po zaplacený internet.“ Narazil tak na často kritizovaný princip v souvislosti s dětskými domovy, jenž spočívá v existenci jakési zlaté klece, tedy materiálního zajištění, které se hodně vzdaluje tomu, co jednou děti vycházející z domova bez rodičů v jejich životě čeká. Značkové tenisky ani drahé telefony přitom nejsou v životě dospělého člověka samozřejmostí.“ Mimochodem, je to úplně nebo velmi podobný problém, se kterým se potýkáme právě při integraci v oblasti vězňů odsouzených, o kterém jsme mluvili v předchozích tiscích.

„Mladí s tímto osudem často končí na šikmé ploše. Podle statistik se dostává až 70 procent mladých po odchodu z dětských domovů na ulici nebo začnou užívat drogy. Každoročně opouští dětský domov tisícovka mladých lidí, kteří dokončili školu, ale nevědí co dál a jak se v životě zařídit. Najít si zaměstnání je pro ně totiž mnohdy obtížné. Vstup do samostatného života se jim nicméně snaží ulehčit různé neziskové organizace, které si uvědomují, že musí převzít nelehký úkol, když se státu začleňování mladíků z ústavů příliš nedaří. Neexistuje totiž ucelená koncepce přípravy na odchod z dětského domova. Příprava dětí na reálnou situaci je dlouhodobým problémem české společnosti. Nedaří se navíc ani snižování počtu dětí umisťovaných do ústavní výchovy.“ Řešíme tady jeden malý zlomeček z problému, který má daleko významnější aspekty, které vůbec tímto návrhem nejsou řešeny.

„Jednou z doprovázejících organizací, která mladým nabízí pomocnou ruku, je například neziskovka Your Chance. Většinou trvá rok, než se ti naši mladíši, jak jim říkáme, zařadí do života. Chvilku zabere, než se najdou. Většina z nich studovala obor kuchař-číšník, ale mnohým se taková práce dělat nechce, ale pak ji nakonec vezmou, protože si uvědomí, že vydělávat se musí,“ říká koordinátor organizace působící v Ústeckém kraji. Podle něj je často velkou překážkou pro úspěšný start do života po děcáku velké ego mladíků, kteří si myslí, že

všechno zvládnou levou zadní. Často tomu tak není, ale mnoho z nich zažije nepříjemné pády na dno.“

„Život na vlastních nohou přinesl mnoho strastí...“ – tady popisují další příklad Zdeňka – „který se o svůj příběh podělil veřejně. Poslední přišla nedávno. Přišel o práci v lázních, v nichž se živil milovaným vařením. Zahraniční hosté kvůli koronavirové epidemii nepříjžděli, a tak si od svého šéfa vyslechl, co nikdo v počátku epidemie nechtěl slyšet. Do týdne si nicméně našel jinou práci. Oblíbené piano na nějakou dobu zůstalo v pozadí, stejně jako možnost naplno rozvíjet své umělecké nadání. Postarat se o sebe byl úkol číslo jedna.“

Takže tady je popisované postavy z různých příběhů, které ukazují v těch statistikách potom ve výsledku na to, že integrace v těchto oblastech úplně neprobíhá tak, jak by měla fungovat. Proto je žádoucí, abychom se opravdu snažili maximum těch dětí dostat do přirozených podmínek, byť chápu, že to je někdy velmi těžké. Chápu, že často třeba není ani takový zájem o to ze strany pěstounů, aby přijali tuto zodpovědnost navíc.

Jsem rád, že naše kolegyně Olga Richterová podepsala návrh, aby děti v dětských domovech mohly žít v menších domácnostech, v normálních bytech, které jsou součástí té instituce pouze organizačně – čili bavíme se o tom návrhu, sněmovní tisk 756 – ale reálný běh života je jako v jiné rodině – v těchto institucích – takže typicky se tam střídá skupina celkem pěti vychovatelů a vychovatelek, kteří s dětmi jsou mnohem víc propojeni, než když ve větším domově mají za zády ostatní vychovatele a ředitele.

Bohužel se nám to úplně nedaří z hlediska systému transformace ústavní péče, na což upozorňuje velmi čerstvá zpráva od Nejvyššího kontrolního úřadu, která je z 16. prosince 2022 (2024?), která popisuje transformaci systému péče o ohrožené děti. Počet dětí se podle Nejvyššího kontrolního úřadu v ústavech zásadně nesnížil a pěstounská péče roste jen velmi pozvolna. NKÚ tam uvádí, že „ani po šestnácti letech a vynaložení stovek milionů korun Ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem zdravotnictví nedokončily transformaci systému péče o ohrožené děti, se kterou začaly již v roce 2009. Přestože rozsah pěstounské péče postupně roste, počet dětí v ústavní péči se zásadně nesnížil. Nedošlo ke sjednocení systému péče pod jeden rezort a nebyly vytvořeny všechny potřebné standardy kvality náhradní rodinné i ústavní péče.“ To je několik dnů stará zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu, která vychází z kontrolní akce číslo 23/11 ze 16. prosince 2022 (2024?). „Nebyl přijat ani mnoho let plánovaný zákon o ochraně dětí. MPSV také pro pracovníky sociálně-právní ochrany nezajistilo zákonem požadovaný informační systém, což jim znesnadňuje práci a zatěžuje je nadbytečnou administrativou.“ To ukázala právě tato kontrola. Nejvyšší kontrolní úřad tedy potom pokračuje a bylo by dobré tady slyšet vysvětlení, proč nejsou řešeny tyto systémové problémy a proč se zaměřujeme pouze na jeden izolovaný, byť důležitý... důležitou drobnou změnu.

NKÚ pokračuje, že „za uplynulých dvanáct let bylo prostřednictvím projektů EU poskytnuto na podporu transformace systému péče o ohrožené děti celkem 701 milionů korun. Projekty MPSV za 498 milionů korun nepřinesly významný posun ve snižování počtu dětí v ústavech ani v podpoře náhradní rodinné péče a v projektech za 202 milionů korun, které realizovali především poskytovatelé sociálních služeb, vytvářeli příjemci dotací opakovaně obdobné, vzájemně přenositelné analýzy a metodiky, navíc v období, kdy MPSV tvořilo vlastní celorepublikově využitelné materiály. Účelnost takto vynaložených peněžních prostředků tím byla významně snížena.“

Pokračuje tam podrobné srovnání, že „v porovnání let 2015 a 2023 klesl počet dětí v ústavní péči...“ Už tady citovala – výsledná čísla, ale nikoliv stavy – kolegyně Kocmanová. Počet dětí v tomto časovém rozmezí klesl v ústavní péči „z 8 434 na 7 341. Počet dětí u pěstounů se zvýšil o 2 050, z 10 923 na 12 973. Přemísťovat ohrožené děti z ústavní do pěstounské péče se daří tedy jen velmi zpozdvolna. Na pěstounskou péči, provoz ústavů, na agendu sociálně-právní ochrany dětí vynaložily rezorty v průběhu uvedených let ze státního

rozpočtu celkem 86,75 miliardy korun. Celkové roční výdaje se v průběhu tohoto období zvýšily o 61 procent.“

Kontrola tedy ukázala, jak říká Nejvyšší kontrolní úřad, že „v sociálně-právní ochraně dětí chybí jednotné směřování. Od roku 2015 se problematiku dotýkalo minimálně třicet dva strategických a koncepčních dokumentů, které ale i podle vyhodnocení MPSV nebyly vzájemně koordinovány, a do doby ukončení kontroly NKÚ v srpnu 2024 neexistovala nová právní úprava, která by to řešila. Neshody mezi kontrolovanými ministerstvy zapříčinily, že se nepodařilo sjednotit služby pro ohrožené děti pod jeden rezort.“

Dále pokračuje Nejvyšší kontrolní úřad, že podle něj „Ministerstvo práce a sociálních věcí už dvanáct let neplní zákonnou povinnost spravovat informační systém, který by pracovníkům sociálněprávní ochrany dětí poskytl potřebné údaje například o žadatelích o osvojení či o dětech v evidenci. Systém dodnes Ministerstvo práce a sociálních věcí nezajistilo. Na jeho přípravu přitom od roku 2018 vynaložilo 2,1 milionu korun. Od roku 2023 začal rezort vyvíjet jiný způsob evidence formou sdílených tabulek v Excelu. Za toto provizorní řešení, které ale také nenaplnuje zákon, plánuje MPSV do konce roku 2025 vynaložit dalších 6,4 milionu korun. Orgány sociálně-právní ochrany dětí řeší podle zjištění NKÚ chybějící elektronizaci agendy nákupem vlastních informačních systémů, na jejichž pořízení od komerčních dodavatelů vynaložily veřejné prostředky, které však nepodléhají kontrolní působnosti NKÚ.

V důsledku nečinnosti MPSV (jsou) tak pracovníci sociálně-právní ochrany dětí zatíženi nadbytečnou administrativou a nedisponují potřebnými informacemi, které by jim usnadnily práci a zrychlily například umisťování dětí do pěstounských rodin.

To potvrzují i některé odpovědi z dotazníkového šetření, které NKÚ v souvislosti s kontrolou provedl u celkem 671 respondentů, z nichž 515 se zabývalo umisťováním dětí do náhradní rodinné péče. Respondenti například uvedli: „Přes časovou náročnost zpracování administrativy se k poradenské či preventivní činnosti téměř nedostanu. Stále vedeme rejstříky papírovou formou, což je při počtu rodin v našem městě velmi zatěžující. Pořád čekáme na (od) MPSV na jednotný program, informační systém, který dle zákona z roku 2013 musíme využívat, ale stále není.“ Kromě jiného chybí i aktuální a ověřitelná data o volné kapacitě v ústavech, takže sociální pracovníci hledají vhodné zařízení telefonicky: „Nemáme žádné hromadné info o možné volné kapacitě, prostě obvoláváme zařízení a zjišťujeme naplněnost,“ uvedl další z respondentů.“ Podrobná statistická data o ústavní a pěstounské péči v letech 2015 až 2023 má NKÚ na svých webových stránkách.

Takže z toho se celkem jasně ukazuje, že ty problémy jsou daleko širší, než je materie, která je upravená v předložené novele, která je minimalistická a tím, že je předložená v rámci toho § 90, tak nebude možné ji rozšířit a současně s tím, že v důsledku mimořádné schůze jsou zrušeny interpelace, tak ani není možné na ty případné nedostatky... na ně upozorňovat v rámci vystoupení vůči zodpovědným ministrům, ačkoliv by tato materie samozřejmě měla být řešena v předloženém návrhu zákona.

Já jsem se chtěl ještě vrátit krátce k tomu, proč je důležité se zabývat právě tou podporou bydlení, která je základním předpokladem pro to, aby děti do těch ústavů nechodily, protože zákon o dostupném bydlení by pomohl násobně více než tyto drobné úpravy. Je skutečně chyba, že ten zákon je opakovaně, dlouhodobě odkládán, zvláště v situaci, kdy rekordním způsobem rostou nájemy a kdy nedostupnost bydlení je považována za jeden z nejvýznamnějších problémů.

Když se podíváme na to, jaká by to byla i velká úspora, že hlavní problém rodiny se čtyřmi dětmi je, že když jsou chudí, tak při zaokrouhleném nákladu 50 000 korun na dítě v dětském domově, který klidně může být i vyšší, tak jsme za měsíc na 200 000 a za rok na 200krát 12, čili 2,4 milionu korun. Za deset let pobytu je to tedy více než 25 milionů korun, o kterém se bavíme, proto dává ekonomicky smysl řešit bydlení, které je právě tím primárním

problémem. Ostatně na to ukazují i hodnocení dopadů regulace, ve kterém se uvádí velmi podrobně, že snížení dlouhodobé bytové nouze o nejméně 30 procent za deset let namísto postupného růstu je cíl, který by měl být dosažen v rámci indikátoru počtu domácností v dlouhodobé bytové nouzi, a vypočítávají se tam právě ty klíčové cíle, které je možné... kterými by bylo možné ovlivnit počet dětí, které se na základě nedostupnosti bydlení dostávají právě do ústavní péče.

Ty indikátory tady číst nebudu, ale bylo by skutečně žádoucí, abychom se systematicky zaměřili na řešení bytové nouze, především na snižování škod, takzvaný harm reduction, která s sebou bytová nouze přináší, protože jak pro postižené domácnosti, tak společnosti jako celek jsou potom na tom bity. Ačkoliv existenci těchto nákladů jako společnost vnímáme a odráží se v po mnoho let přítomné debatě o potřebnosti sociálního bydlení, nepanuje shoda na jejich velikosti a na tom, jaké náklady bytové nouze by měly být při rozhodování o podpoře bydlení brány v potaz. Pokud se chceme dívat jen na úzký výsek nákladů té bytové nouze, která nám potom produkuje děti do ústavů, který je ale...

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Pane kolego, já vás přeruším. Mám informaci, že nejdete s přednostním právem. Pokud nejdete s přednostním právem, tak byste měl mluvit k tématu. Máme ještě dneska spousty bodů. Já tomu rozumím, ale případně si vezměte slovo s přednostním právem, potom můžete hovořit k čemukoliv, ale pokud nejdete s přednostním právem, hovořte prosím k tématu. Děkuju.

Poslanec Jakub Michálek: Jistě, já se snažím hovořit k tématu, proč se dostávají děti do ústavní péče. Prosím...

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já se snažím to pochopit, přemýšlím nad tím, ale úplně se mi to nepospojovalo. Ale možná přemýšlím špatně.

Poslanec Jakub Michálek: Tak já vám to vysvětlím znovu tedy, jestli je to potřeba. To znamená, děti se dostávají do ústavní péče z velkého – a my tady řešíme zákon o ústavní péči – ano, dostávají se – řešíme tady zákon o výkonu (?) ústavní výchovy, novelu – ano a dostávají se do této situace v důsledku toho, že nemáme řešené dostupné bydlení.

Samozřejmě, pokud tady kritizují, že se novela zaměřuje v režimu § 90 na problém... na jeden z mnoha dílčích problémů, ale současně (Poznámky z pléna.) příslušné ministerstvo neřeší daleko důležitější příčiny a současně taky navzdory tomu, že vláda získala shodu na zákonu, který má pomáhat právě těmto rodinám, kde jsou ty děti, které potom končí v ústavech, byla na tom koaliční dohoda a doteďka ten zákon není projednán, tak se domnívám, že ta souvislost mezi tím je celkem zřetelná.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Takhle, já tomu rozumím, to za chvíli můžeme skončit u tendru na Temelín (Pobavení v sále.), tímhle tím přechodovým můstkem, ale prosím, držte se tématu, případně si vezměte slovo s přednostním právem, potom můžete hovořit samozřejmě ke všemu.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za upozornění. Opravdu věřím, že nedostupnost bydlení má daleko větší efekt na to, že nám končí děti v ústavní péči než tendr na Temelín. Věřím, že to pochopí i moji kolegové v Poslanecké sněmovně, ale vnímám vaše upozornění a budu směřovat už k závěru svého projevu.

Já jsem tady chtěl ještě uvést vyjádření od zmocněnkyně Kláry Laurenčíkové právě k ústavní výchově. Ta uvedla ve svém veřejně přístupném vyjádření, že... Cituji: „Když přemýšlím o dětech v ústavní výchově, stále mi vyvstává jedna otázka: proč čekáme, až se problém rozhoří na maximum, místo abychom zasáhli včas? Systém péče o ohrožené děti v České republice se desítky let nachází ve vážné krizi. V sérii článků Český rozhlas je plasticky a pravdivě zachycena tvrdá realita, současný model nepomáhá dětem ani jejich rodinám. Chybí včasná odborná pomoc, která by zachytila problém tam, kde vzniká, tedy často už v rodině. Místo prevence a včasné reakce na krizi schematicky a neúčelně kompenzujeme až následky. To vše za cenu, která je neúnosná jak lidsky, tak finančně.“

A už to je opravdu jenom dva odstavce. „Děkuji serveru iRozhlas za to, že dává prostor k popisu situace v celé její složitosti. Každý z těchto příběhů ukazuje, že děti s těžkými traumaty potřebují jiný přístup, než jaký jim dnes dokážeme nabídnout. Důležité je včas rozpoznat signály problémů, které mohou děti ohrozit. Právě k tomu může pomoci další seriál iRozhlas.cz Volání o pomoc, který upozorňuje na klíčové signály depresí, úzkostí, šikany, fyzického týrání, poruch příjmu potravy a dokonce i rizika sebevražedných myšlenek...“ A tak dále.

Čili proto vládní zmocněnkyně k té ústavní výchově doporučuje posílit systém odborné pomoci, péče o děti přímo v rodinách, kde vznikají ty problémy, a (je) nutné „zavést specializované služby, které dětem zvládnou poskytnout individualizovanou péči odpovídající jejich potřebám, a rodiny musí mít možnost získat podporu v těch krizových situacích, prostřednictvím podpory bydlení, služeb psychosociální podpory, rodinné asistence či sdílené pěstounské péče.“

Takže tady jenom jsem chtěl vyzvat, aby se vláda v souvislosti s tím, když se zabývá těmito vládními návrhy, nezaměřovala jenom na jeden izolovaný problém, ale řešila systémově i ty příčiny, kvůli kterým se děti dostávají do ústavní péče, a související problematiku, kdy ty děti potřebují... a rodiny potřebují zvláštní podporu, která s tím souvisí. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a máme zde dvě faktické poznámky.

Jenom bych chtěl skutečně upozornit všechny, že budu velmi důrazný, ať se faktické poznámky týkají vždycky vystoupení toho, kdo vystoupil předtím, ať je to z levé, nebo z pravé strany. Děkuji.

Místopředseda PSP Aleš Juchelka: Já budu reagovat se svou faktickou poznámkou na pana Michálka, vaším prostřednictvím. Bydlení není ten hlavní problém, ale tady tento návrh zákona, který my podporujeme, vůbec se netýká toho, co tady říkáte. Pěstounská péče. Pokud tady někdo hovoří o pěstounské péči, tak kolik z nás tady je pěstounů? Já sám pěstounem jsem. S mojí manželkou jsme prošli celou přípravou a vím samozřejmě, o čem hovořím. Někteří, kteří tady jsou a hovoří o tom tak strašně skvěle, tak vůbec neví, o co jde.

Samozřejmě, že máme krizi, ale ne krizi sociálně-právní ochrany dětí. Tu krizi naopak velmi, bych řekl, důsledně řeší právě tím, že se stávají v některých rodinách dětmi ohroženými. My máme krizi rodin, máme krizi toho, že otcovství a mateřství není pro mnoho lidí prioritou. Máme jich 50 procent, těch manželství, která se rozpadají, tím pádem tady máme ohrožené děti a pěstouni nejsou, protože ta druhá polovina má problémy sama se sebou.

Vůbec neříkáme, co to znamená být rodičem, co to znamená rodičovství, co to znamená bezpodmínečná láska k dětem. Toto nám úplně vypadlo ze všech programů, ať už sociálních, nebo vzdělanostních ve školách.

Co se týká pěstounů, my jsme v minulém volebním období mým návrhem zákona – společně s kolegy – navýšili odměnu pěstounů. Stejně jich máme nedostatek. Navýšili jsme to tak, že jsme valorizovali pěstounskou odměnu na minimální mzdu, respektive na minimum ohledně živobytí a existenční minimum. Taktéž jsme se s tím nesetkali. Bohužel není to otázka, bych řekl, ani tak politická, je to otázka celospolečenská a tu nevyřešíme nějakými systémovými věcmi v rámci sociálně-právní ochrany dětí nebo dětských domovů, ale v tom, jak se chovají rodiny, jak se chovají ke svým dětem a co to znamená skutečně tím rodičem být.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a poprosím s faktickou poznámkou paní poslankyni Oulehlovou.

Poslankyně Renata Oulehlová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Pane Michálku, prostřednictvím pana místopředsedy, jste neskutečný teoretik, ale neskutečný! Vy tady hovoříte pořád plamenně o tom, že děti nemají domov, protože nejsou byty. To není vůbec pravda. V drtivé většině jsou děti odebírány z rodin, které byty mají, ale ty rodiny jsou nefunkční, většinou jsou to drogově závislí rodiče, kteří jsou schopni... co jsou schopni udělat vlastním dětem, ani mluvit o tom nechci. Ale, pane Michálku, prostřednictvím pana místopředsedy, jestli chcete těm dětem opravdu pomoci, tak se o to nestarejte, protože (S důrazem.) vy tomu jenom ubližujete. (Potlesk poslanců hnutí ANO 2011.)

Místopředseda PSP Karel Havlíček: S faktickou poznámkou se hlásí pan poslanec Richter.

Poslanec Jan Richter: Děkuju, pane předsedající. Já bych taky v krátkosti vašim prostřednictvím zareagoval na pana Michálka, protože ač jsem přemýšlel nad tím a držel jsem se, tak mě to opravdu hodně nastolicovalo, protože vy, pane Michálku, opravdu nevíte, o čem hovoříte, a ty vaše teoretické věci, které jste tady interpretoval jako papoušek – skvělé, ale já vám nabízím jednu praktickou věc, (Hlasitě.) dvacet let to bude, dvacet let každý rok 24. prosince v 18 hodin večerím v dětském domově jednom se všemi dětmi, co tam zůstaly. Pojeďte se mnou, ať vidíte, jak to vypadá v praxi, ne z nějakých pouček!

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Pan předseda Michálek.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo, vážený pane místopředsedo. Věřím, že se podaří zklidnit tuhle diskusi, protože jsme se bavili věcně a zase se tady dostáváme do zbytečných osobních útoků ze strany ANO.

Já jsem na tuto problematiku... Neříkám, že jsem na tuto problematiku expert, to v žádném případě, ale této problematice se u nás věnuje kolegyně Olga Richterová, která je dneska řádně omluvena z důvodu nemoci. Já vám garantuju, že kolegyně Richterová je velmi dobře obeznámena s celou touto problematikou a že navštěvuje všechna tato zařízení, baví se s lidmi, kteří tam pracují, baví se s těmi, kterých se to týká, a domnívám se, že není vůbec žádný důvod, abychom se tady navzájem znevažovali tímto způsobem. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. (Poslanec Kubíček se hlásí do rozpravy.) S faktickou, anebo s přednostním?

Nevím, jak jste se, pane Berki, hlásil. (Poslanec Berki od stolku zpravodajů: Řádně do diskuse.) Prosím? (Poslanec Berki: Řádně do diskuse.) Řádně do diskuse. Tak prosím, pan poslanec Berki, řádně do diskuse.

Ale mezitím jsem ještě viděl, že se nám s faktickou přihlásil pan poslanec Kubíček.

Poslanec Roman Kubíček: Děkuju za slovo, pane předsedající. Vážený pane poslanče Michálku, prostřednictvím pana předsedajícího, teď jsem měl na telefonu svou šestadvacetiletou dceru, která pracuje na OSPODu, a mám vám vyřídit, ať o těchto věcech nemluvíte, a jestliže máte tak skvělou poslankyni paní Richterovou, tak ať tady vystupuje k tomuto tématu ona, která je odborně zdatná. Děkuju.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Pan... S faktickou ještě se nám mezitím přihlásil pan poslanec Bartoš.

Poslanec Ivan Bartoš: Děkuji za slovo. Já jenom pro pana poslance Kubíčka, prostřednictvím pana předsedajícího, Jakub Michálek tady jasně řekl: Olga Richterová by dozajista mohla vystupovat, Olga Richterová je nemocná, je řádně omluvena, proto tady není – ne, že by to téma pro ni nebylo důležité nebo ji nezajímalo nebo by někde byla nakupovat. Jenom to tady Jakub Michálek řekl, tak nevím, k čemu byla ta poznámka. Ano, kdyby Olga Richterová tady byla, vystupuje k tomuto tématu zcela určitě erudovaněji než lidé z našeho klubu, pro které toto téma není okrajové, ale nejsou na něj odborníci. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Pan poslanec Berki.

Poslanec Jan Berki: Děkuju. Já už jsem se trochu bál, že z tohohle se nevymotáme. Děkuju všem, že už na to nebudou reagovat.

Já jsem chtěl vyslyšet kolegu Juchelku. (Rozhlíží se po sále.) Teď ho nevidím... (Poslankyně Schillerová z lavice: On asi musel...) Jo, rozumím. Já s dovolením ale odpovím na otázku tak, aby to nebylo v závěrečném slovu, aby případná možnost reagovat byla.

Podstata toho návrhu je, že nedáváme povinnost, my dáváme možnost. To znamená, skutečně je na zřizovateli, aby si zvážil konkrétní podmínky, které má v daném místě, a to včetně toho, jestli například úspora z provozu bude dostatečně velká na to, aby to vyvážilo, řekněme, náklady, které budou třeba s pedagogickým personálem, proto tam ta povinnost není, proto je tam v tomto smyslu pouze možnost.

Zároveň s tím přicházíme v době, kdy je možné získat prostředky na nákup nemovitostí tak, aby právě tam nedocházelo k omezení, tomu, že musí vybírat třeba dva byty; v jednom domě.

Zároveň si uvědomuju velmi, že celý systém změnu potřebuje, že se musíme do budoucna například také bavit o tom, kolik dětí je v jedné skupině. Jenom mě trochu mrzí... Skutečně si uvědomuju, že jsme chtěli udělat malý krok, opatrný krok. V tom bezesporu souhlasím, že ten krok není úplně dostatečný, tak jenom pevně doufám, že ho ale v brzkém čase taky, ten krok, uděláme.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Vzhledem k tomu, že nevidím nikoho dalšího do rozpravy obecné, tak ji končím.

Táží se vás, jestli máte zájem o závěrečné slovo? (Poslanec Berki gestikuluje, že ano.) Děkuji.

Poslanec Jan Berki: Já jenom stručně si dovolím ještě reagovat na dvě věci. Bylo by vždycky hezké, kdybychom žili v ideálním světě, ale nežijeme v něm. Já si uvědomuju, že by bylo úplně super, kdyby nemuselo docházet k odebírání dětí z rodin, ale bohužel takové situace máme. Samozřejmě, že nemáme rezignovat na to, hledat cesty, jak tomu předcházet.

Zároveň si uvědomuju, že nemáme dost pěstounů a že není úplně jednoduché takovou věc vykonávat, protože – jak už to správně kolegyně zmiňovaly – jsou to také situace, kdy se jedná třeba o velké sourozenecké skupiny a není jednoduché, aby si pěstounská rodina vzala celou sourozeneckou skupinu, a na druhou stranu nechcete rozdělovat sourozenecké skupiny za každou cenu. Zároveň skutečně některé děti, které zůstávají v dětských domovech, mají tak specifické potřeby nebo tak specifickou situaci, že není úplně jednoduché zajistit jejich náhradní výchovnou péči.

Tak chci ještě tady – a myslím, že jménem všech, kteří tu dneska vystupovali – poděkovat těm, kteří se skutečně snaží dát těmto dětem šanci na dobrý život.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Pane zpravodaji, máte zájem ještě vystoupit? Nikoliv.

V tom případě budeme rozhodovat podle § 90 odst. 5 o pokračování projednání tohoto návrhu. Přednesu návrh usnesení. Mezitím jsem už přivolał kolegyně a kolegy.

„Poslanecká sněmovna souhlasí s pokračováním jednání o sněmovním tisku 756 tak, aby s ním mohl být vysloven souhlas již v prvním čtení.“ Dívám se, že tady už kolegové a kolegyně dorazili, takže se můžeme pustit do hlasování.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 14, přihlášeno 126, pro bylo 111, proti nikdo. Přijato.

Návrh usnesení tedy byl schválen.

V tom případě tedy zahajuji podrobnou rozpravu – ještě počkám, až nám to naskočí – do které se nikdo nehlásí. V tom případě tedy končím podrobnou rozpravu.

Máte zájem ještě o vystoupení, pane poslanče? Nemáme.

V tom případě mohu přednést návrh usnesení: „Poslanecká sněmovna vyslovuje souhlas s návrhem poslanců a poslankyň Jana Berkiho, Matěje Ondřeje Havla, Niny Novákové, Olgy Richterové, Renáty Zajíčkové, Zdeňka Kettnera a Vladimíra Balaše na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle sněmovního tisku 756.“

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 15, přihlášeno 126, pro bylo 115, proti nebyl nikdo. Přijato.

Konstatuji, že s návrhem zákona byl vysloven souhlas a tímto projednávání končí. Děkuji za spolupráci.

Můžeme přejít k dalšímu bodu číslo

6.

Návrh poslanců Pavla Klímy, Jana Berkiho, Renáty Zajíčkové, Jany Berkovcové, Davida Šimka, Zdeňka Kettnera a Olgy Richterové na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 793/ – první čtení

Stanovisko vlády jsme obdrželi jako sněmovní tisk 793/1.

Nyní prosím, aby za navrhovatele předložený návrh uvedl pan poslanec Pavel Klíma. Máte slovo.

Poslanec Pavel Klíma: Děkuji vám za slovo, pane místopředsedo. Vážené poslankyně, vážení poslanci, předstupuji před vás v krátkém čase s další novelou školského zákona, která si klade za cíl řešit dlouho opomíjený problém českého vzdělávacího systému, konkrétně 25 procent odkladů povinné školní docházky, když běžná praxe v evropských zemích je maximálně procent 5, a to číslo každoročně roste. Cílem novely není pouze systém zefektivnit, cílem je systém posunout z filozofie „dítě připravené na školu“ na „školu

připravenou na dítě“, přitom pracovat systémově ve školkách tak, aby děti byly lépe připravené na povinnou školní docházku.

Nastavujeme plynulý přechod ze školky do školy, proto jsme rezignovali na suché legislativní zákazy a omezení, ale doprovodili jsme je systémovými opatřeními pro školky, školy a poradny, která posílí roli lékařů, specialistů, klinických psychologů i pedagogů. Nenechme běžný – důležitý – institut odkladů dále zneužívat pro děti, které rok navíc neposune. Komenský před 350 lety řekl, že dítě je v šesti letech zralé na školu, ale Češi – jeho národ – to vidí jinak. Systém, který lze obejít, není systém. Ideální model do budoucna mluví o nepotřebnosti odkladů až na výjimky zdravotního charakteru a o plynulém přechodu do školy. Nechceme odklady školní docházky zakázat, cílem je věnovat péči, energii a finance pro děti, které to potřebují a kterým rok odkladu opravdu pomůže.

Přinášíme spolu s kolegy novelu, která splňuje zásadní principy, je opřena o potřeby praxe, řeší dlouhodobý problém, vychází ze schválené vize Strategie 2030+ a přináší ředitelům i učitelům časově i obsahově přehlednou implementaci. Je výsledkem společné práce zástupců všech politických stran ve Sněmovně, a přestože v první řadě sleduje kvalitu vzdělávání, bude mít i pozitivní dopad na výdaje ze státního rozpočtu.

Princip praxe – odkladová novela není šita horkou jehlou u stolu, vznikala rok a půl ve skupině Ministerstva školství za aktivní účasti vzdělávacího prostředí a lidí z praxe, zástupců asociace základních škol, mateřských škol, poradenských zařízení. Například depistáže školní zralosti jsme pilotovali a ověřovali ve spolupráci s jihočeskou pedagogicko-psychologickou poradnou a školkami na Tábořsku na vzorku téměř tisíce dětí.

Princip systémovosti – předkládáme novelu, která přináší systémové změny pro školky, poradny i základní školy. Zabývali jsme se vážně příčinami oněch rostoucích 25 procent. Nikdo nechce obvinít školky, poradny, rodiče ani školy. Problém je komplexní, je třeba ho řešit komplexně a to novela plní, proto nastavujeme jasná pravidla depistáží v předškolních třídách mateřských škol a další práci společně s rodiči, proto nastavujeme poradnám jednotnou a vymahatelnou metodiku, abychom zabránili odkladové turistice, proto nastavujeme nové výzvy elementaristům v prvních dvou ročnících základní školy v podobě kvalitního hodnocení, čímž implementujeme část Strategie 2030+ do českých sboroven, konkrétně přechod od bezduchého známkování ke smysluplné zpětné vazbě ukotvený v zákoně, jako to je běžné v celé Evropě.

Jako předkladatel si dovoluji jednu osobní poznámku. České první třídy až na výjimky trpí výkonovým nastavením hned od prvních týdnů. Troufám si to tvrdit jako člověk, který osmnáct let vedl jednu jihočeskou školu a školku. Zámka není zpětná vazba. Zámku jako motivační faktor obecně považuji za problém, v první třídě pak známky označuji za vraždu dětské duše. Pojďme již konečně chtít po šestiletých dětech, ať se učí číst, psát a počítat proto, aby uměly číst, číst, psát a počítat, a ne kvůli tomu, aby měli jedničku. Cítíte ten rozdíl?

Princip předvídatelnosti – ředitelé, učitelé i odborníci z poradenských zařízení oceňují předvídatelnost novely. Účinnosti jednotlivých opatření jsou rozprostřeny v čase až do září 2027, jednotlivosti dokonce do roku 2029. Naše novela přináší sice změnu, ale změnu čitelnou, predikovatelnou a po takových normách vedení škol i zřizovatelé právem volají. Během těch dvou let bude čas pro školy, školky i poradny připravit učitele i poradenské pracovníky na plánovanou změnu. Ministerstvo školství již má připravené teze k prováděcím vyhláškám. Mnohé hlasy nabádaly k rychlejšímu zavedení do praxe, ale se znalostí školského terénu tvrdím, že dva roky jsou dobrým kompromisem. Ten problém nás trápí dvacet let, tak tomu ty dva roky ještě dejme. Dva roky příprav budou vyplněny především vzděláváním učitelů ve školkách a školách. Navíc z kapacitních důvodů nelze poslat oněch zhruba 20 000 odkladových dětí do základních škol najednou, ale rozložit je právě na tři roky je správné a demografie tomu právě teď pomáhá.

Předposlední odstavec, princip zodpovědných financí – novela sice sleduje v první řadě potřeby dítěte, musíme si však jako zodpovědní politici říci, že sledujeme i finanční dopady. Víme, kolik věnujeme prostředků... Víte, kolik věnujeme prostředků na rozšiřování kapacit mateřských škol ročně? Odhad je kolem 9 miliard za rok z různých veřejných zdrojů. Do tříd mateřských škol se přitom nevejdou všichni tříletáci, jejichž rodiče by rádi nastoupili zpět do práce. Bují spádová turistika. Přitom oněch zmiňovaných 20 až 25 000 dětí s přednostním právem předškoláka zabírá židličku ve školce. Toto je několik faktorů, které přinesou úsporu. U dřívějšího nástupu do zaměstnání se například mluví až o 2 miliardách na příjmové stránce rozpočtu. Selským rozumem doplněno: pětina dětí platíme náklady na předškolní třídu dvakrát.

Na závěr princip nepochopitelnosti ve vzdělání – přinášíme novelu, kterou podepsali zástupci – a nejen podepsali, ale připravili – všech sněmovních poslaneckých klubů včetně opozice. Musím všem upřímně poděkovat. Dokazujeme veřejnosti, že jsme schopni se na odborné věci dohodnout a společně ji přivést až do fáze komplexního návrhu novely plné systémových opatření. Je to dobrá zpráva nejen pro učitele, ředitele, rodiče a jejich děti, ale i pro sněmovní kulturu. Opravdu všech klubů, včetně Pirátů.

Závěrem, jen komplexní řešení se může stát velkou příležitostí pro český vzdělávací systém, protože nastavujeme jeho počátek. Máme příležitost být parlamentem, který změnu vážně nastartuje. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a nyní prosím, aby se slova ujal zpravodaj pro prvé čtení, pan poslanec Hájek.

Poslanec Martin Hájek: Vážený pane předsedající, vážení ministři, vážené kolegyně a kolegové, s obsahem novely nás již podrobně seznámil zástupce navrhovatelů, nebudu tedy opakovat, co zde již bylo řečeno. Předkládaná novela školského zákona reaguje na dlouhodobé problémy českého vzdělávacího systému, zejména na vysoký počet odkladů povinné školní docházky – až 25 procent oproti evropskému průměru 5 procent. Hlavním cílem je posílit přípravu dětí na školu a zavést systémová opatření, která umožní plynulý přechod z předškolního na základní vzdělání.

Novela byla vytvořena na základě spolupráce Ministerstva školství, odborníků a zástupců škol a školských zařízení. Její implementace je rozvržena do několika fází s důrazem na plynulost a finanční efektivitu. Ještě doplním, že na novele je shoda napříč politickým spektrem, že návrh podali zástupci všech politických klubů. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a otevíráám tímto obecnou rozpravu. Jako první se přihlásil s přednostním právem pan ministr Bek.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR Mikuláš Bek: Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, budu velmi stručný, ale já bych chtěl poděkovat za výbornou spolupráci předkladatelů s Ministerstvem školství a chtěl bych ocenit to, že se podařilo v této věci najít shodu napříč politickým spektrem. Moc si toho vážím a děkuji vám za to.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a nyní můžeme přistoupit k řádně přihlášeným v rámci obecné rozpravy. Jako první je pan poslanec Zdeněk Kettner.

Poslanec Zdeněk Kettner: Děkuji za slovo, dámy a pánové, já budu velice stručný. Jako spolupředkladatel mohu potvrdit to, že si myslím, že Poslanecká sněmovna by si z nás trošku měla vzít příklad, že skutečně, když je vůle a když je tam ta odbornost, tak to prostě jde. Tato novela byla dlouhodobě připravovaná, v dlouhodobějším časovém horizontu, vše bylo konzultováno opakovaně, byla tam vůle naslouchat těm odborným názorům i z opačného politického spektra, byla tam ochota najít nějaké kompromisy, protože vždycky se člověk nemůže zavděčit všem. Je to skutečně potřeba, protože ty odklady jsou skutečným problémem. Skutečně, kdyby takhle fungovala Sněmovna po všech stránkách, ve všech oblastech, tak si myslím, že bychom tady nemuseli trávit takové zbytečné večery a dlouhé noci. Ještě jednou děkuji za tu spolupráci a samozřejmě náš klub tuto novelu bezpodmínečně podpoří.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a poprosím paní poslankyni Berkovcovou.

Poslankyně Jana Berkovcová: Dobrý večer, dámy a pánové, já jenom navážu na své předřečníky a skutečně tady zdůrazním, že nastává historický okamžik, kdy i v oblasti školství dochází ke shodě mezi koaličními a opozičními poslanci. Našli jsme vzácnou shodu v postupu, jak eliminovat odklady školní docházky.

Já bych blíže představila novelu a i důvody, které nás k této legislativní úpravě vedly. Česká republika se dostala v posledních letech vlivem různých společenských změn do spirály nadužívání odkladů školní docházky. Z dřívějšího vnímání odkladů tak, jak byly vnímány dříve – jako nějaké stigma či označení dítěte za divné, protože má odklad – se najednou odklady staly mezi rodiči takovým módním hitem, znakem péče a zájmu o dítě. Bohužel ani odborníci nedohlédli tak daleko, aby rodiče před tímto neuváženým krokem varovali. Tak, jak to bývá ve vzdělávání obvyklé, jakákoliv změna se projeví až s odstupem několika let.

Prvotní nápad využít ve vyšší míře odklady školní docházky se zrodil v základních školách v době, kdy vstupovaly do škol poslední silné ročníky ze začátku devadesátých let. Tehdy byla snaha rozvrstvit žáky tak, aby nebyl jeden ročník přeplněný a další prázdný, a tak se odklady školní docházky jevily jako skvělé řešení. Bohužel ani v tomto nepřevážil zájem dítěte, ale zájem dospělých.

V současné době školský zákon umožňuje odložení začátku povinné školní docházky ředitelem základní školy o jeden školní rok, pokud je žádost zákonného zástupce doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře či klinického psychologa. Ustanovení umožňuje odklad pouze v případě, není-li dítě tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé. Zákonní zástupci uvádějí jako nejčastější důvody k odkladu školní docházky důvody týkající se stavu a potřeb dítěte, dále také důvody ve vztahu k rodinné situaci a potřebám rodičů. Zároveň je při doporučení odkladů ze strany školských poradenských zařízení zohledňována řada faktorů, které nesouvisejí se zralostí dítěte. Podle analýzy téměř třetina všech poradenských pracovníků při rozhodování o školní zralosti dítěte přihlíží kromě výsledků vyšetření i na přání rodičů získat odklad školní docházky a většina

pracovníků bere ohled na rodinnou situaci, jako je rozvod rodičů nebo střídavá péče. Pracovníci školských poradenských zařízení i zmiňují, že většina zákonných zástupců přichází pouze pro formální potvrzení odkladů a o odkladu je již rozhodnuta. Jedním z důvodů vysoké míry odkladů je snaha rodičů ochránit děti před školním neúspěchem.

Česká republika je podle České školní inspekce státem s výrazně nejvyšší mírou odkladů školní docházky v Evropě. Průměrný celorepublikový podíl žáků sedmiletých a starších z celkového počtu přijatých do první třídy základních škol je 24 procent, tedy celá čtvrtina dětí jednoho populačního ročníku nastupuje do první třídy o rok později a v první třídě slaví osmé narozeniny. To je opravdu pozdě, když vezmeme, že dítě po šestém roce – právě mezi šestým (a) osmým rokem – je nejvíce nastartováno, jeho kognitivní funkce jsou připraveny se rozvíjet a ty děti – zdravé děti – mnohdy zbytečně tráví další rok v mateřských školách.

Je tedy nezbytné nastavení jednotných a systémových pravidel udělování odkladů školní docházky, ale hlavně zajištění plynulého přechodu mezi předškolním vzděláváním a základním vzděláváním. Odklady školní docházky budou nově umožněny na žádost zákonného zástupce pouze v případech, kdy zdravotní stav dítěte dlouhodobě neumožňuje jeho účast na vyučování a tato skutečnost je doložena doporučujícím posouzením odborného lékaře nebo klinického psychologa. Odklad tedy může být udělen například dítěti se závažným chronickým onemocněním, onkologickým onemocněním, imunologickým onemocněním nebo středním, těžkým a hlubokým mentálním postižením, po úrazu vyžadujícím dlouhodobou rehabilitaci, anebo v případech, kdy je dítě vždy v péči odborného lékaře, specialisty či klinického psychologa, který je kompetentní posoudit závažnost zdravotního stavu u specifických onemocnění.

Co je však velmi důležité a na co musíme dbát, je, aby dítěti, které získá odklad školní docházky, byl v tom dalším roce předškolního vzdělávání zpracován individuální plán a věnována mu tedy tak zvláštní péče. To je velmi důležité, protože pokud není v době odkladu školní docházky dítěti zajištěna systematická a zacílená vzdělávací podpora v mateřské škole, postrádal by takový krok – tedy odklad školní docházky – smysl.

Současně nová právní úprava zamezuje využití takzvaného dodatečného odkladu, kdy ředitel základní školy měl možnost dodatečně odložit povinnou školní docházku během prvního roku plnění povinné školní docházky, tedy během první třídy bylo dítě vráceno zpět do mateřské školy. Tento dodatečný odklad představuje velkou psychickou zátěž pro dítě, jeho stigmatizaci a ztrátu motivace pro vzdělávání. Takové dítě, které vystavíme tomu, že je z první třídy vráceno zpět do mateřské školy, ztratíme v podstatě pro další vzdělávání.

Návrh redukce odkladů školní docházky je doprovázen i dalšími doprovodnými opatřeními, která mají dětem zajistit hladký přechod z mateřské školy do první třídy a zmírnit obavy rodičů ze školního neúspěchu dětí. Těmi opatřeními je – už to tady bylo i zmiňováno – omezení opakování prvního ročníku a zrušení klasifikace známkou v prvním a druhém ročníku. To znamená, že dítě nemůže v první třídě propadnout a nebudou děti v první a druhé třídě známkovány. Ten celosvětový trend potvrzuje odklon od známkování v těch nejnižších ročnících a Česká republika je stále jednou z mála evropských zemí, které ještě dovolují známkování v těch úplně prvních ročnících základního vzdělávání. Zrušení klasifikace a její nahrazení slovním nebo kriteriálním hodnocením oslabují stres a tlak na výkon, které jsou právě jednou z hlavních příčin nadměrného počtu odkladů školní docházky. Dalším opatřením přijatým bude parametrizovaný asistent pedagoga v každé běžné třídě prvního ročníku základní školy s počtem žáků patnáct a více. Co je důležité a bude nově fungovat, je povinnost předávat si výsledky pedagogického diagnostikování a vyhodnocení podpůrných opatření z mateřské školy do nástupní základní školy, což učitelé základní školy pomůže při prvotním mapování potřeb a možností dětí. To doposud nefungovalo a dítě, které přišlo z mateřské školy do základní školy... tak se znova rozběhl ten kolotoč různých vyšetření

v pedagogicko-psychologických poradnách, protože školy nezískaly podklady již z mateřské školy. To by tedy mělo nově fungovat.

Účinnost omezení odkladů školní docházky předpokládá postupný náběh rozložený do tří let, a to podle data narození dětí. Toto řešení je nastaveno z důvodu kapacitních možností základních škol i s ohledem na postupné získávání zkušeností učitelů prvního stupně, na jejichž podporu ve vzdělávání rovněž nesmíme zapomínat. Metodická podpora učitelů prvního stupně základních škol bude nesmírně důležitá.

Závěrem jen chci podotknout, že výrazné omezení odkladů školní docházky je vnímáno i odbornou veřejností pozitivně, nicméně zaznívají upozornění na všechny další nezbytné doprovodné kroky, které umožní dětem plynulý přechod z mateřské do základní školy. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Poprosím další přihlášenou a to je paní poslankyně Kocmanová.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Vážené kolegyně, vážení kolegové, jak už tu padlo, tento návrh má podporu i Pirátů. Já jsem ráda za tu shodu napříč politickým spektrem. Ráda bych poděkovala všem předkladatelům, protože ten návrh opravdu jde dobrým směrem. Každé čtvrté až páté dítě v Česku dostává odklad. V tuto chvíli to určitě není ideální situace.

Nicméně já bych stejně ráda využila této příležitosti a ještě se předkladatelů doptala na několik věcí, protože nejsem členkou školského výboru, a proto vlastně neřeším tuto problematiku v detailu, ale studovala jsem stanoviska právě některých odborných společností a na základě těchto podkladů mi vyvstaly nějaké otázky, a to zejména to, jestli je na tuto změnu připraven terén. Platforma pro včasnou péči, která napsala stanovisko k tomuto zákonu... budu citovat: „Poslanecký návrh novely školského zákona, která upravuje podmínky odkladů povinné školní docházky, přináší řadu velmi potřebných změn, ale současně vážně zvyšuje riziko školního neúspěchu a dalšího nárůstu předčasných odchodů ze vzdělávání.

Co se týče přínosů novely, tak nadužívání odkladů školní docházky je zcela zřejmé a jejich omezení jednoznačně žádoucí. Novela správně navrhuje řadu opatření, která pomohou základním školám s adaptací žáků zahajujících povinnou školní docházku, zejména: zrušení klasifikace známkou v prvním a druhém ročníku, zrušení možnosti opakování prvního ročníku, parametrizace asistenta pedagoga v prvním ročníku, předávání informací o dětech z mateřské školy do základní školy. Doplněním podpory i pro mateřské školy snížíme také vzdělávací neúspěšnost.

Novela bohužel prozatím neobsahuje analogickou podporu směřovanou k mateřským školám, aby z nich mohly vycházet děti lépe připravené na školu. Klíčové je především zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání již od tří let věku, které umožní maximální využití jejich potenciálu a má výrazný dopad na pozdější úspěšnost ve vzdělávání. Ve věku tří let však v mateřských školách chybí víc než čtvrtina dětí, zejména z méně podnětného prostředí, které podle šetření OECD v pěti letech zaostávají ve vývoji průměrně o jeden rok. Jestliže už dnes je podle šetření České školní inspekce mezi učiteli prvního ročníku více než 10 procent dětí nedostatečně připravených na školu, po výrazném omezení odkladů bez dostatečné podpory v mateřské škole by tento podíl významně narostl. Naopak novela doplněná o dostatečnou podporu v mateřských školách představuje velkou příležitost, jak spolu s omezením odkladů snížit také vzdělávací neúspěšnost.

Proto Platforma pro včasnou péči zastřešující 50 organizací včetně mateřských škol a poskytovatelů služeb pro ohrožené děti doporučuje: za první, parametrizovat podpůrné profese také v mateřské škole, zejména na podporu včasného nástupu dětí z méně podnětného prostředí a následně na podporu jejich vzdělávání v mateřské škole; za druhé, nastavit kritéria, aby umožnila odklad ze závažných důvodů u zranitelných dětí, například nezralost z důvodu zdravotního postižení nebo málo podnětného prostředí; za třetí, načasovat účinnost novely s ohledem na další velké změny, které se ve školách chystají, například revize rámcových vzdělávacích programů.“

Další informace k tématu doplňuje ještě výzkumná organizace PAQ Research. Zkusím shrnout, protože jejich argumentace je opravdu podrobná. „Každé čtvrté až páté dítě v Česku dostane odklad, víc než v zahraničí. V Česku převládá pohled, že dítě má být připraveno na školu, nikoliv škola na dítě. Přístup by bylo dobré postupně změnit a podíl odkladů snížit. Školský systém by měl využívat všechny nástroje, jak podpořit děti v různé fázi vývoje: včasnou diagnostiku, podpůrné nástroje i proškolení pracovníků.

V podílu odkladů panují velké regionální rozdíly, chybí shoda na jednotných kritériích. O odkladu může rozhodnout rodina, postoj poraden, ekonomické znevýhodnění dítěte, dostupnost logopedů, pedagogika v mateřských školách nebo vysoké nároky základních škol.

Vysoký podíl odkladů se ekonomicky prodražuje. Snížení míry odkladů by mohlo přinést státnímu rozpočtu dvě až tři miliardy korun ročně, jak ukazují výpočty. Dopady ale doprovází řada nejistot, protože často chybí kvalitní data a analýzy. Naše simulace ukazují, že přínosy reformy odkladů by měly být spíše pozitivní, hodně zároveň záleží na tom, o kolik se odklady sníží a jakou dostane žactvo bez odkladů podporu. Bez podpory by mohlo dojít ke zvýšení vzdělávacího neúspěchu. To by vedlo k dlouhodobému zhoršení uplatnění žactva a náklady reformy by mohly převýšit přínosy. Bohužel neexistuje studie z Česka, která by dokázala zodpovědět, jaká je dostatečná podpora, aby ke zvýšení neúspěšnosti nedošlo.

Lepší podpora žactva by měla pomáhat při přechodu mezi mateřskou a základní školou. To zahrnuje sjednocení přístupu poraden, posílení kapacit logopedů a podporu mateřské školy prostřednictvím vzdělávání učitelek a učitelů pro výuku předškolních kompetencí. Včasné zachycení mezer ve školní připravenosti by mělo zajistit vyšetření – screening – odborníky z poradny přímo v mateřské škole. Na samotných základních školách se poté musí proškolit noví asistenti a učitelé ve vzájemné spolupráci při integraci žactva s různou úrovní školní připravenosti.

Tato studie vznikala před zveřejněním poslaneckého návrhu, který má podíl odkladů v Česku výrazně omezit. Odklad by podle něj bylo možné udělit pouze dětem s dlouhodobým závažným zdravotním znevýhodněním. Zároveň plánuje výrazné zvýšení podpory v mateřské škole na začátku základní školy, proto tato analýza není přímou reakcí. Z jejích výsledků ale vyplývá, že ačkoliv cíl snížení podílů odkladů je důležitý, nelze zaručit, že alespoň přechodně nedojde ke zvýšení vzdělávací neúspěšnosti. Tak velký zásah do systému by bylo lepší předem pilotně ověřit a vyhodnotit. Kromě toho by návrh měl víc dbát na přípravu terénu a rozvoj pracovníků.

Zavedení novely bez přípravy může mít negativní dopad na část žactva. Určitě se nebude jednat o současných zhruba 24 procent žáků, kteří nastupují do škol po odkladu, ale někteří žáci z tohoto podílu se mohou setkat s nedostatky novely, na které upozorňuje například psycholog Hynek Cígler z Masarykovy univerzity. Jedná se především o lepší přípravu systému – to znamená asistentů, učitelů, rodičů – na integraci žáků v různých fázích vývoje a s různými úrovněmi kompetencí a dovedností.“

„Rizika akcentovaná Hynkem Cíglerem jsou následující: Nedožrání nervové soustavy, tím komplikované osvojování čtení a psaní. Nedostatečná emoční vyzrálость a komplikace při udržení pozornosti. Proces podle Cíglera nelze příliš urychlit. Děti s výše uvedenými charakteristikami mohou do školy nastoupit, ale systém na to musí být připravený, aby

nedošlo k opakované chybné implementaci, jako například u inkluze. Učitelé nejsou připraveni pracovat s dětmi ani spolupracovat s asistenty. Kompetence asistentů jsou velké téma, protože se jedná o potřebu velkého množství nových pracovníků se schopností rozvíjet u dětí čtení, psaní, počítání a v neposlední řadě musí umět spolupracovat s učiteli na základních školách. Velkým rizikem je u dětí taky pocit selhání, který je ovlivní v budoucím životě. Dopady novely lze předčasně ověřit pomocí výzkumu. Opatření lze experimentálně zavést ve vybraných oblastech Česka. Následně se vyhodnotí důsledky a rizika a na jejich základě se novela může upravit. Je potřeba proškolit pracovníky a vytvořit metodické materiály.

V souhrnu je tedy potřeba investovat značné prostředky do přípravy terénu a (na?) blížící se změny, abychom se vyhnuli právě tomu zmiňovanému neúspěchu, jako například v případě inkluze. Prioritně by se mělo opatření zavádět pilotně s důkladnou evaluací a následně postupně v souladu s proškolením pracovníků a zajištěním kapacit asistentů v prvních třídách. Prvním plošným řešením by mohlo být udělování odkladu pouze na základě screeningu dětí v mateřské škole pracovníky z poraden a výběr jednotného diagnostického nástroje pro posuzování školní připravenosti.

Co se týče dalších doporučení na přípravu systému na redukci odkladu školní docházky, tak jsou to tedy: příprava základních škol na vstup nových dětí i asistentů pedagoga, posílení kapacit klinických logopedů, školských logopedů, logopedických asistentů v mateřských a základních školách a podpora mateřských škol v přípravě dětí na školu.“ Toliko odborná stanoviska. Já budu velmi ráda za reakci.

Ještě mě napadá jedna věc a to je otázka, že podle Strategie 2030+ na základě odborných doporučení se navrhovalo neznámkovat děti čísly až do třetí třídy, přitom novela navrhuje do druhé třídy. Proč se tato novela odchyluje v tomto případě a navrhuje jenom ty dva? Předem moc děkuji za zodpovězení.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Máme zde dvě faktické poznámky, nejprve pan poslanec Klíma.

Poslanec Pavel Klíma: Já bych vám s dovolením, paní kolegyně, prostřednictvím pana místopředsedy, odpověděl a budou mi na to stačit dvě minuty.

První půlku jste četla vyjádření Platformy pro včasnou péči. Já jsem si ty kolegy sem pozval, včera tu seděli tři čtvrtě hodiny, odcházeli, byli velmi spokojeni, vlastně nás pochválili. Jejich poslední tři body, které jste zmiňovala jako možný problém, jsem jim vysvětlil. Parametrizovat podpůrné profese v mateřských školách – v tuhle chvíli by mohli časem řešit parametrizace všech asistentů a dalších podpůrných profesí, ale jim šlo hlavně o ty podpůrné profese u tříletáků, dvouletáků. To tahle norma prostě neřeší a nechali si to úplně v pohodě vysvětlit, že to patří do trošku jiné novely. Kritéria, která by umožňovala odklad ze závažných důvodů, a tak dále – to jsme si také vysvětlili, to tam v podstatě máme všechno vysvětleno. Načasovat účinnosti – o tom jsem tady mluvil, to je přesně tak nastaveno, aby tam byl dostatečný čas na implementaci.

No a tu druhou půlku, kde jste se bavila... nebo kde jste zmiňovala hlavně studii PAQ Research, v podstatě bylo vidět, že to psali před prostudováním té novely. Opravdu drtivou většinu těch jejich poznámek tam máme zaimplementovanou a všechny... to, jak jste říkala, že by screeningy – my říkáme depistáže – v tu chvíli (byly) právě pod dohledem poradenských pracovníků. To tam všechno je už uvedeno.

No a proč ne první až třetí třída? Byl to původní návrh, ten opravdu vznikl po dohodě se všemi politickými kluby a jejich odbornými sekcemi. My jsme se o tom bavili a ty první dvě třídy jsou prostě kompromisem. Já osobně jsem přišel s prvními třemi ročníky, ale pak jsme udělali opravdu tento kompromis a jsme rádi, že jsme aspoň českou školu a její první stupeň posunuli aspoň do tohoto znění: první, druhá třída – neznámkovat.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Poprosím pana poslance Kettnera s faktickou.

Poslanec Zdeněk Kettner: Děkuji za slovo. Já bych reagoval na kolegyni, prostřednictvím pana předsedajícího, ono to testováno bylo, ty pilotáže proběhly. To není, že by se to stavělo na zelené louce. Ten systém je promyšlený. To, co jste říkala, tak jste vlastně navrhovala úplně nový systém, což jako proč ne, ale my jsme nějaký ten systém nastavili tak, aby ten systém jako takový fungoval.

Navážu na kolegu Klímu, proč ty dva ročníky? To je právě ten kompromis. Já třeba jsem takový ten zastánce, že bych vůbec neměl slovní hodnocení, že ty známky... protože co si budeme povídat, školská veřejnost na to není úplně připravena. Pokud to slovní hodnocení má mít skutečně nějakou úroveň – je to neuvěřitelné množství práce a energie pro ty učitele – musí se to naučit. To nebude jenom taková legrace. Právě je to skutečně kompromis. Padly tam tři roky, já jsem řekl, že nechci vůbec, a nakonec jsme po dlouhých debatách dospěli k tomu, že ty dva roky jsou schůdné pro všechny strany.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a nyní v obecné rozpravě pan poslanec Berki.

Poslanec Jan Berki: Děkuju, pane místopředsedo. Milé kolegyně, milí kolegové, já mám jenom tři poznámky, a to k věcem, které už jsem zaznamenal v průběhu diskusí různě na sociálních sítích a podobně.

Jedna se týkala rušení přípravných tříd, tak tam chci upozornit, že právě je rozmyšleno to, že tam záměrně je až rok 2029, aby byl čas vyhodnotit nájezd celého toho systému, a v případě, že se ukáže, že by potřeba byly, tak aby byl dostatečný prostor pro to, toto ustanovení vrátit zpátky. To je jedna věc.

Druhá věc, dopředu avizuji, že budu s kolegy ještě diskutovat o § 37 odst. 5, kde v tuto chvíli mají ředitelé a ředitelky povinnost informovat při zápisu o možnosti odkladu, což mi přijde vzhledem k celému tomu opatření nadbytečné, takže s největší pravděpodobností, pokud se na tom dohodneme, tak budeme podávat společný pozměňovací návrh ke společnému návrhu, který by tuto povinnost odstraňoval.

Poslední věc, kterou jsem zaznamenal různě v diskusích – a to třeba například i když jsme o tom diskutovali s panem zpravodajem – a ta se týká § 20, ale zákona o pedagogických pracovnících. To je ten asistent, kde přibývá ta věta: „nebo žáci prvního ročníku základního vzdělávání“. U asistenta pedagoga je obava, aby to neznamenal vyloučení asistenta jako podpůrného opatření, ale z mého pohledu... Já to čtu tak, že vzhledem k tomu, že před „nebo“ není čárka, tak to není vylučovací, to znamená, může dojít k obojímu, ale budu rád, když

o tom budeme diskutovat a například tu formulaci zpřesníme tak, aby to bylo zřejmé, že se to nevylučuje například s podpůrným opatřením IV. nebo V. stupně.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já vám děkuji. Vzhledem k tomu, že nevidím nikoho dalšího do obecné rozpravy, tak ji končím.

Táži se, jestli máte zájem vystoupit? Prosím? (Hlásí se pan poslanec Bartoš.)

Pardon, já jsem vás přehlédnul.

Poslanec Ivan Bartoš: Já velmi děkuju, děkuju i za odpovědi na ty otázky a možná bych k tomu tedy přidal jednu. Pokud ta otázka týkající se přípravy, respektive klasifikace těch povolání, ještě v těch mateřských školkách, tak abychom dokázali připravit děti na ten přechod do první třídy, tak jestli je v této věci plánována ještě třeba v nějaké urychlené době nějaká další novela nějaké specifické legislativy.

Uvedu příklad. Já jsem mnoho let... spolupracuji s centry Vějíř. Manželé Čížkovi v Kladně provozují právě takovouto, řekněme, mateřskou školku, která je speciální. Právě jde velmi o to, aby ty děti, které nepocházejí z toho prostředí, které je z pohledu přípravy na školní vzdělání inspirativní nebo motivující, tak se snaží, aby právě nedocházelo k odkladům nástupů.

My jsme se setkávali dlouhou dobu ještě i s paní ombudsmankou Šabatovou, dokonce s tím, že bylo doporučováno rodičům aktivně odkládat nástup dětí do první třídy. Ukázalo se – není to problém jenom Kladna, není to problém třeba nějakého etnika, ale je to problém skutečně i třeba vyloučených lokalit, nějakých periferií – kdy děti skutečně už i do předškolního vzdělávání, do té mateřské školky nastupují s výrazným handicapem a při různých rozřídovacích třeba, řekněme, testech, které jsou ještě na předškolní úrovni, se setkáváme se situacemi, kde ty děti, které třeba vycházejí z nějakých rodin, které na to nedbají, při rozpoznávání obrázků v životě neviděly knížku a nemůžou potom uspět ani v testu „poznej, co je na obrázku“, protože vůbec nemají tuto přípravu. Ten systém Vějíř, který funguje... nebo Vějíř, který funguje jako taková franšíza po České republice, poměrně mapoval jednotlivé praktické problémy právě přípravy dětí pro nástup do první třídy.

Tak jestli v tuto chvíli – protože oni fungovali na principu třeba toho grantového systému, kde ta organizace žádá o peníze na svůj provoz, a myslím si, že ta jejich role je poměrně nezastupitelná – jestli bude tedy nadcházet nějaké koncepčnější uchopení právě té přípravy dětí tak, aby při nástupu do prvního ročníku ty odklady nebyly tak četné, neboť si myslím, že to nebylo ani tak o vůli rodičů, ale skutečně o tom, jak je ta předškolní vzdělávací soustava dokázala připravit na nástup do první třídy. Zároveň velmi oceňuju, což i tam bylo dobrou praxí, je skutečně péče o dítě nebo kontakt s tím dítětem i po nástupu, jakým způsobem zvládá tu první třídu, aby nedocházelo k nějakému zpětnému opakování první třídy.

Takže moje otázka velmi jednoduchá: Vy jste tady zmínil, že část této novely řeší spíše tedy školské vzdělávání, ostatně to je novela školského zákona, ale jestli je v diskusích nebo i v přípravě právě ta část, která se zaměřuje na podporu a na v uvozovkách pedagogii v tom vzdělávání nižšího stupně? Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. S faktickou nejdříve pan poslanec Kettner, poté pan poslanec Klíma.

Poslanec Zdeněk Kettner: Děkuju za slovo. Já bych reagoval na kolegu Bartoše, prostřednictvím pana předsedajícího, jde o to, že příprava na školní vzdělávání... My máme povinně poslední rok školky. Povinně, ale nejsou tam absolutně žádné sankce, čili je to takové do prázdna. Náš poslanecký... náš návrh SPD právě měl toto řešit. Mimochodem, byli jste to právě vy, Piráti, kteří jste to prostě zamázli, aby tam byla nějaká vymahatelnost posledního roku školkového vzdělávání.

Tato předkládaná novela právě tedy to přenesla na půdu základní školy. To znamená, že ten přechod není natolik drastický, bude pozvolnější, pro ty děti příjemnější, uchopitelnější. Přesunuli jsme to právě na ten první ročník a druhý ročník, na ten postupný přesun. To znamená, my jsme se mohli rozhodnout, buďto tedy změníme něco ve školce a necháme to na té základní škole být – tak jak to je – nebo prostě sáhneme do toho prvního a druhého ročníku, což je právě případ této novely.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Pan poslanec Klíma.

Poslanec Pavel Klíma: S dovolením tedy odpovím na konkrétní dotazy pana poslance Bartoše, vaším prostřednictvím, v rychlosti, my jsme pilotovali na Tábořsku na tisíci dětech nejen depistáž a screening, ale my jsme tam pilotovali i vzdělávání učitelů mateřinek i základek, takže tohleto máme taky za sebou a počítá se s tím.

Za druhé, tady vám už můžu ukázat metodický pokyn k plynulému přechodu dětí z mateřské do základní školy. Ten metodický pokyn... Tenhle je pro poradenská zařízení a úplně stejně už se připravuje pro učitele mateřských škol a učitele základních škol, tak abychom neslibovali něco, co bude, ale až se budeme bavit na druhém čtení na výboru, tak tohleto už tam všechno můžeme představit.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a vzhledem k tomu, že nevidím nikoho dalšího do obecné rozpravy, tak ji končím.

Máte zájem o závěrečné slovo? Nikoliv. Pan zpravodaj? Rovněž.

Privolávám kolegy a budeme se zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání. Nejprve rozhodneme o přikázání garančnímu výboru. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu jakožto výboru garančnímu. Navrhuje někdo přikázání jinému výboru jakožto garančnímu? Nevidím nikoho, přistoupíme k hlasování, ale počkám ještě chvíli, než dorazí kolegyně a kolegové.

Vidím zájem o odhlášení. Prosím, můžete se přihlásit.

Můžeme přistoupit k hlasování, kdo tedy souhlasí s tím, aby předložený návrh byl přikázán k projednání výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu jako garančnímu výboru.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování 16, 110 přihlášených, pro 107, proti nikdo. Přijato.

Konstatuji tedy, že návrh byl přikázán k projednání výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu jako garančnímu výboru.

Organizační výbor nenavrhl přikázat tento návrh dalšímu výboru. Má někdo nějaký jiný návrh? Nevidím nikoho.

V tom případě jsme vyčerpali vše. Děkuji všem za spolupráci v rámci tohoto bodu.

Můžeme přistoupit k bodu číslo 7 a to je

7.

Vládní návrh, kterým se předkládají Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s přístupem České republiky Stanovy Mezinárodního centra pro registraci seriálových publikací /sněmovní tisk 684/ – druhé čtení

Prosím, aby se slova ujal pan ministr Bek. (Velký hluk v sále.)

Poprosím všechny ještě, kolegyně, kolegové... Kolegyně, kolegové, prosím. Prosím o klid v sále, ať nemusím zvonit, máme před svátky.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR Mikuláš Bek: (Směje se.) Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, dovoluji mi, abych za Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uvedl návrh na vyslovení souhlasu s přístupem České republiky ke Stanovám Mezinárodního centra pro registraci seriálových publikací, který se vám dnes předkládá ve druhém čtení. Návrh zde byl poměrně podrobně představen v úvodu prvního čtení, proto se dnes omezím pouze na připomenutí těch nejdůležitějších informací.

Mezinárodní centrum pro registraci seriálových publikací bylo založeno v roce 1974 a činnost nyní zajišťuje síť 92 národních středisek. Systém je známý jako ISSN a celosvětově registruje seriálové publikace, tedy především časopisy. Československo a následně Česká republika je aktivním členem od roku 1978. Roli národního střediska v současnosti plní Národní technická knihovna.

Formální přístup ke stanovám však nebyl dokončen. Bez přístupu přitom Česká republika nemá zástupce s hlasovacím právem ve valném shromáždění centra a zástupce České republiky také nemůže být zvolen do řídicího výboru, a to navzdory tomu, že dochází k pravidelné úhradě příspěvků ve prospěch systému ISSN, kterou vláda schválila již v roce 2001. Pro bližší představu, aktuálně jde o částku 3 148 eur.

V roce 2018 navíc centrum podmínilo další spolupráci přístupem ke stanovám. V současnosti tak České republice hrozí, že ze systému ISSN zcela vypadne. To by představovalo vážné komplikace pro bibliografickou činnost, zároveň by byla významným způsobem poškozena česká věda. České vědecké články v časopisech bez ISSN by byly prakticky diskvalifikovány v mezinárodním měřítku.

Závěrem bych chtěl připomenout, že přístup ke stanovám schválila již předchozí vláda v roce 2019, souhlas v roce 2020 vyslovil také Senát, Poslanecká sněmovna však do konce předešlého volebního období návrh neprojednala, a to ani v prvním čtení. Návrh byl proto současnou vládou znovu předložen oběma komorám parlamentu. Senát dne 9. října 2024 vyslovil souhlas s přístupem. V Poslanecké sněmovně návrh po prvním čtení dne 26. září tohoto roku projednal garanční zahraniční výbor a rovněž doporučil vyslovení souhlasu s přístupem.

Vážený pane předsedající, paní poslankyně, páni poslanci, věřím, že přístup České republiky ke Stanovám Mezinárodního centra pro registraci seriálových publikací nadále shledáváte prospěšným a předem vám děkuji za podporu tohoto návrhu.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a poprosím zpravodaje zahraničního výboru. Mám zde poznamenáno, že zpravodajem bude pan poslanec Kubík. Pane poslanče Kubíku! Máte slovo.

Poslanec Jan Kubík: Děkuji za slovo.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Jste zpravodajem, jestli...

Poslanec Jan Kubík: Já jenom najdu zpravodajské stanovisko, moment.

Dobrý večer všem, já bych to stanovisko našeho klubu zkrátil, odkážu se jenom na vyjádření. Po příslušném schválení bude přístup České republiky ke stanovám Mezinárodního centra oznámen generálnímu tajemníkovi UNESCO. Přístup členům ke stanovám Mezinárodního centra není v rozporu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu ČR, se závazky vyplývajícími z činnosti ČR v EU a se závazky vyplývajícími pro ČR z mezinárodních smluv ani s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva. Přístup ke stanovám Mezinárodního centra s sebou nese (nenese?) další legislativní dopady pro Českou republiku. Přístup ke stanovám Mezinárodního centra nebude mít přímý dopad na státní rozpočet a nevyžádá si personální, materiální či finanční zajištění rezortu školství, mládeže a tělovýchovy ani jiných státních orgánů.

Můžu říct stanovisko za náš klub, že tu smlouvu budeme podporovat.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a otevírám rozpravu. Do rozpravy se nikdo nehlásí, tím ji končím.

Závěrečná slova, pane ministře, máme zájem? Pane zpravodaji? Nikoliv.

V tom případě můžeme přikročit k hlasování o navrženém usnesení. Ještě počkáme momentik, přivolal jsem kolegyně a kolegy.

Můžeme se pustit do hlasování. Kdo tedy souhlasí s návrhem usnesení? Kdo je proti?

Hlasování číslo 17, přihlášeno bylo 114, pro bylo 95, proti nebyl nikdo. Přijato.

S návrhem usnesení tedy byl vysloven souhlas a já vám děkuji.

Můžeme přistoupit k bodu číslo 8, jde o

Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda o posíleném partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kyrgyzskou republikou na straně druhé podepsaná dne 25. 6. 2024 v Bruselu /sněmovní tisk 764/ – druhé čtení

Poprosím pana ministra zahraničních věcí Lipavského, jestli by se ujal slova.

Poprosím ještě jednou všechny kolegyně a kolegy v sále, prosím, jestli bychom se mohli ztišit. Děkuji.

Pane ministře, máte slovo.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, námi předkládaná Dohoda o posíleném partnerství a spolupráci mezi členskými státy Evropské unie a Kyrgyzskou republikou vytváří základ pro účinnější spolupráci. Česko má s Kyrgyzstánem dlouhodobě existující politické i obchodně ekonomické vztahy, uzavření dohody navíc posílí postavení Česka v celém regionu střední Asie. Dohoda zároveň zapadá do dlouhodobé strategie Evropské unie vůči střední Asii a posilování pozice Evropské unie v regionu, zejména v kontextu vyvažování vlivu Ruska a Číny.

Jednání o této dohodě byla zahájena v roce 2017. Podepsána byla 25. června letošního roku. Po svém vstupu nahradí dohodu podepsanou v roce 1995, která vstoupila v platnost dne 1. července 1999. Dovolím si poznamenat, že tato dohoda již byla projednána a schválena Senátem, a to dne 20. listopadu 2024, takže samozřejmě já jako předkladatel a také Ministerstvo zahraničních věcí a vláda s ohledem na tradičně dobré vztahy Česka s Kyrgyzstánem doporučujeme ratifikaci této dohody. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji, pane ministře. Poprosím zpravodaje zahraničního výboru, pana poslance Strýčka, aby odůvodnil usnesení výboru, které bylo doručeno jako sněmovní tisk 764/1. Máte slovo.

Poslanec Jiří Strýček: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Vážené kolegyně, vážení kolegové, zahraniční výbor se touto problematikou zabýval na své 33. schůzi ze dne 26. září 2024. Já bych vám tedy rád načetl tady usnesení, které k tomu zaujal: „Usnesení zahraničního výboru z 33. schůze ze dne 26. září 2024 k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda o posíleném partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kyrgyzskou republikou na straně druhé, podepsaná dne 25. 6. 2024 v Bruselu, sněmovní tisk 764. Po odůvodnění náměstka ministra zahraničních věcí, pana magistra Eduarda Huliciuse, MA, zpravodajské zprávě poslance inženýra Jiřího Strýčka a po rozpravě zahraniční výbor

I. doporučuje Poslanecké sněmovně přijmout následující usnesení: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky dává souhlas k ratifikaci Dohody o posíleném partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kyrgyzskou republikou na straně druhé, podepsané v Bruselu dne 25. 6. 2024.;

II. pověřuje předsedu výboru, aby toto usnesení předložil předsedkyni Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;

III. zmocňuje zpravodaje výboru, aby na schůzi Poslanecké sněmovny podal zprávu o výsledcích projednávání tohoto vládního návrhu na schůzi zahraničního výboru.“ Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já vám děkuji a otevírám tímto rozpravu, do které se nikdo nehlásí, tak ji ukončuji.

Máme zájem o závěrečná slova, pane ministře? Nikoliv. Pane zpravodaji? Rovněž nikoliv.

Můžeme tedy přikročit k hlasování o navrženém usnesení, se kterým nás seznámil pan zpravodaj.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 18, 118 přihláшено, pro bylo 87, proti nikdo. Přijato.

S návrhem usnesení tedy byl vysloven souhlas. Děkuji za spolupráci.

Přecházíme k bodu číslo 9, jde o

9.

Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v boji proti trestné činnosti a při udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, podepsaná dne 16. července 2024 v Praze /sněmovní tisk 765/ – druhé čtení

Poprosím pana místopředsedu vlády Víta Rakušana, aby se ujal slova.

Poprosím všechny o klid v sále. Ještě jednou, kolegyně, kolegové! Děkuju.

Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan: Děkuju za slovo, pane místopředsedo. Dobrý večer, kolegyně a kolegové. Už jsme představovali v prvním čtení, ještě jednou zrekapituluji. Smlouva byla podepsána 16. července. Nahradí zastaralou smlouvu, která už tady byla od roku 1997.

Jedná se o spolupráci bezpečnostních orgánů a posouvá ji to na vyšší úroveň. Základní formou spolupráce je standardně vysoká, široce pojatá výměna informací na základě žádosti druhé strany, ale i těch spontánních. Precizovaná jsou ustanovení týkající se výměny informací z úředních databází a rejstříků, akcentována je spolupráce v boji s nelegální migrací, výměna informací potřebných pro vedení řízení souvisejících se vstupem a pobytem osob, demonstrativně uveden výčet dalších forem spolupráce: pomoc při pátrání po osobách a věcech, vyhledávání majetku, spolupráce v oblasti kriminalistické činnosti při provádění průvozů a předávání osob a tak dále. Nadále je možné působení styčných důstojníků, detailně je upravena spolupráce v oblasti vzdělávání a výcviku. Bude možné vysílat konzultanty, zapojovat policisty do pracovních skupin a podpůrné a poradenské role bez výkonných oprávnění.

Ukrajinský právní řád v současné době neumožňuje realizovat společné operace s výkonnými oprávněními. Smlouva dále oproti platné úpravě umožňuje nasazení specializovaných týmů pro identifikaci obětí hromadných neštěstí. Podrobně je v souladu s evropskými standardy upravena oblast ochrany osobních údajů předávaných na základě smlouvy. Vzhledem k vysokému počtu občanů Ukrajiny pobývajících na našem území je zefektivnění policejní spolupráce v nejlepším zájmu České republiky. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji, pane ministře. Poprosím zpravodajku, paní poslankyni Jarmilu Levko, aby nám odůvodnila usnesení výboru, které bylo doručeno jako sněmovní tisk 765/1. Prosím.

Poslankyně Jarmila Levko: Děkuju za slovo, pane předsedající. Vážené kolegyně, vážení kolegové, jak už tady zaznělo, je to smlouva, která je náhrada zastaralé smlouvy z roku 1997. Nová smlouva byla podepsána vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny 16. července 2024.

Co je obsahem smlouvy, to tady řekl pan ministr, takže já se omezím na ten proces projednávání. Tento text mezinárodní smlouvy byl rozeslán poslancům jako sněmovní tisk 765 dne 31. 7. 2024. První čtení proběhlo 12. září 2024 na 112. schůzi a mezinárodní smlouva byla přikázána k projednání zahraničnímu výboru. Zahraniční výbor projednal tuto smlouvu dne 26. 9. 2024 a já vám teď přečtu usnesení, které přijal. Tak tedy: „Usnesení zahraničního výboru z 33. schůze dne 26. září 2024 k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v boji proti trestné činnosti a při udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, podepsaná dne 16. července 2024 v Praze. Po odůvodnění náměstka ministra vnitra magistra Radka Kani, zpravodajské zprávě poslankyně Jarmily Levko a po rozpravě zahraniční výbor

I. doporučuje Poslanecké sněmovně přijmout následující usnesení: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky dává souhlas k ratifikaci Smlouvy mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v boji proti trestné činnosti a při udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, podepsané dne 16. července 2024 v Praze.;

II. pověřuje předsedu výboru, aby toto usnesení předložil předsedkyni Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;

III. zmocňuje zpravodajku výboru, aby na schůzi Poslanecké sněmovny podala zprávu o výsledcích projednávání tohoto vládního návrhu na schůzi zahraničního výboru.“ – což jsem tímto učinila. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a otevírám tímto rozpravu, do které se přihlásil pan poslanec Koten.

Poslanec Radek Koten: Děkuji za slovo. Já bych tady jenom velice krátce okomentoval tady tu materii. Já bych tady citoval z čl. 13, ten obsahuje rozsáhlou úpravu ochrany osobních údajů předávaných a zpracovávaných na základě této smlouvy. Ukrajina nemá právní předpisy v této oblasti harmonizovány s právem Evropské unie jako smluvní stranou Úmluvy Rady Evropy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování

osobních dat. Pokud jde o předávání utajovaných informací, smlouva odkazuje na zvláštní úpravu s tím, že výslovně umožňuje přímé předávání utajovaných informací mezi kontaktními místy, která smluvní strany určí, což je tedy ve čl. 14. Vzhledem k tomu, jaká je situace momentálně na Ukrajině, co se týká korupčního jednání a podobně, tak přesně tyto dvě věci jsou v podstatě, co se týká těch předávání utajovaných informací, tak já to vnímám jako nebezpečné a v této podobě momentálně v této situaci, která tedy panuje na Ukrajině, kdy tedy ani ta digitalizace dat tam není ještě zajištěna, tak my v této podobě to nemůžeme podpořit. Děkuju.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Vzhledem k tomu, že nevidím nikoho dalšího, kdo by se hlásil... Pardon, vidím tady.

Poslanec Jakub Michálek: Já určitě nerozumím všemu – tady reaguju na kolegu – a právě proto se chci zeptat. Jedna věc, kterou tedy vím, že digitalizace v Ukrajině rozhodně není na špatné úrovni, protože naopak díky tomu, že tam mají válku, tak paradoxně některé projekty v oblasti digitalizace tam pokračují daleko rychleji než třeba v západní Evropě, kde takový tlak nemají, a ty apky, které používají Ukrajinci, tak jsou na velmi slušné úrovni.

Ale já jsem se tady chtěl zeptat k návrhu této mezivládní smlouvy, jestli by bylo možné objasnit – možná tím navážu na svého předřečníka pana Kotena – jaký je vůbec stav těch orgánů, které působí... které jsou tím protějškem českých orgánů na Ukrajině? Protože přece jenom Ukrajina je pod... ve velmi složité válečné situaci, a proto mě zajímá, jestli vůbec tato smlouva tedy se plánuje, že bude realizována, že vůbec ukrajinská strana má kapacity k tomu, aby tuto smlouvu realizovala.

Potom jsem se ještě chtěl zeptat na to, jakým způsobem bude probíhat spolupráce v oblasti tajných služeb, jestli je to i předmětem této dohody? Já jsem si všiml, že to upravuje předávání utajovaných informací, a zajímala mě specificky právě ta spolupráce mezi tajnými službami. To si myslím, že by přispělo tady k vyjasnění této záležitosti. Děkuju.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Nikdo další se nehlásí do obecné rozpravy, čímž ji tedy končím.

Pane ministře, máte zájem o závěrečné slovo?

Místopředseda vlády a ministr vnitra ČR Vít Rakušan: Děkuju za slovo, pane místopředsedo. Tahle smlouva se primárně týká spolupráce mezi policejními sbory. Výměna mezi tajnými službami probíhá přece jenom v trochu jiném rytmu. I policejní sbory pracují vzájemně v předávání informací, které mohou být kvalifikovány v režimu tajné.

Co se týká ještě poznámky pana kolegy Kotena, tady se připojuji k tomu, co říkal Jakub Michálek. Já si myslím, že v určitých segmentech bychom digitalizovanost současných ukrajinských evidenčních systémů mohli považovat za vzorovou, takže je to něco, co v současné době tam naopak funguje, řekněme, velmi dobře, a my naopak nemáme v téhle době žádný velký problém se dostat k informacím, když ověřujeme nějaké údaje u ukrajinských osob, nicméně potřebujeme k tomu nějakou modernizovanou legislativní bázi a tou je právě tento zákon, takže já naopak děkuji za podporu.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Paní zpravodajko, máte zájem vystoupit? Nikoliv.

Protože už jsem přivolal mezitím kolegyně a kolegy, tak můžeme přikročit k hlasování o navrženém usnesení.

Zahajuji hlasování. Táži se, kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 19, přihlášeno bylo 123, pro bylo 98, proti bylo 14. Přijato.

Konstatuji, že s návrhem usnesení byl vysloven souhlas.

Můžeme přejít k bodu číslo 10, jde o

10.

Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Pobřežím slonoviny na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsaná v Abidžanu dne 26. listopadu 2008 a v Bruselu dne 22. ledna 2009 /sněmovní tisk 791/ – první čtení

Poprosím pana ministra zahraničních věcí Jana Lipavského a pana ministra průmyslu Lukáše Vlčka, aby nás seznámili s tímto návrhem.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vládou předkládaný materiál je předkládán s cílem dokončit národní ratifikační proces Prozatímní dohody o hospodářském partnerství s Pobřežím slonoviny. Souhlas se sjednáním této dohody vláda vyslovila v roce 2008. Dohoda byla podepsána v listopadu 2008 představiteli Pobřeží slonoviny a Evropského společenství a následně zástupci jednotlivých členských států Evropské unie v lednu 2009. Z hlediska právního řádu České republiky se jedná o smlouvu takzvaně prezidentské kategorie, k jejíž ratifikaci je třeba souhlasu obou komor parlamentu. Dohoda je v rozsahu stávajících unijních pravomocí předběžně prováděna od prosince 2016. Po zahájení předběžného provádění byla v roce 2017 dohoda předložena oběma komorám Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací.

Senát souhlas s dohodou vyjádřil svým usnesením už v říjnu 2017, nicméně předchozí Poslanecká sněmovna do konce svého sedmého volebního období dohodu nestihla projednat, a z tohoto důvodu je tedy materiál znovu předkládán do obou komor parlamentu. Pouze připomenu, že Senát prozatímní dohodu schválil na své schůzi dne 20. listopadu 2024. Vzhledem k tomu, že průtahy v ratifikačním procesu na evropské straně mohou v očích našich partnerů vyvolávat jistou nedůvěryhodnost, považujeme za důležité, aby Česká republika splnila svůj úkol a národní ratifikační proces dokončila co nejdříve.

Tyto dohody o hospodářském partnerství sjednává Evropská unie běžně se státy Afriky, Karibiku, Tichomoří od roku 2002. Jedná se o dohodu zaměřenou s důrazem na obchod. Hlavním cílem je právě prostřednictvím obchodu přispět k udržitelnému ekonomickému

rozvoji a snížení chudoby v partnerských zemích. Je to v souladu s pravidly Světové obchodní organizace a myslím si, že to je celkově pozitivní krok vůči tedy Pobřeží slonoviny, takže bych vás chtěl tímto poprosit o souhlas s ratifikací. Děkuji.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já vám děkuji a poprosím zpravodaje pana Romana Bělora, pana poslance. Prosím.

Poslanec Roman Bělora: Vážený pane předsedající, děkuji za slovo. Já budu velmi stručný, navážu na pana ministra. Pro formát uvedu, že se jedná o vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Pobřežím slonoviny na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé podepsaná v Abidžanu 26. listopadu 2008 a v Bruselu 22. ledna 2009.

Pan ministr zmínil ty historické peripetie a časové ztráty, ke kterým docházelo při pokusu ratifikovat tuto smlouvu prezidentskou v obou komorách českého parlamentu, proto jsme se dostali do žádoucího stadia, kdy za účelem dokončení ratifikačního procesu v České republice materiál znovu projednala vláda České republiky a na základě svého usnesení z 21. srpna 2024 číslo 562 doporučila ratifikaci dohody a její opětovné předložení do obou komor parlamentu.

Já jenom pro ilustraci uvedu – protože máme tendenci tyto země podceňovat – že se jedná o zemi, která má 28 milionů obyvatel. Hlavním městem je Abidžan. Určitou raritou je, (že) sama země tvrdí nebo uvádí, že hlavním městem je město Yamoussoukro, a také určitou raritou je, že samo Pobřeží slonoviny žádá, aby jeho název ve francouzštině Côte d'Ivoire nebyl překládán. V zemi nemáme přímé zastoupení, máme tam honorární konzulát a výkon nad touto zemí má naše velvyslanectví v sousední Ghaně, v hlavním městě Akkra. Je to frankofonní země. Naše obchodní výměna se pohybuje někde mezi půl miliardou a miliardou korun, kolísá. Určitou raritou v obchodní výměně byla poměrně masivní dodávka autobusů městských pro hlavní město. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a otevíráм obecnou rozpravu, do které se nikdo nehlásí. V tom případě ji končím.

Pane ministře, máte zájem o vystoupení? (Ministr: Ne.) Pane zpravodaji? Rovněž nikoliv.

V tom případě se budeme zabývat návrhem na přikázání výboru k projednání. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání zahraničnímu výboru. Má někdo nějaký jiný návrh? Pokud ne, tak přistoupíme k hlasování. Mezitím jsem přivolal kolegyně a kolegy.

Budeme hlasovat o tom, kdo souhlasí s tím, aby předložený návrh byl přikázán k projednání zahraničnímu výboru.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Jsme u hlasování číslo 20, přihlášeno bylo 124, pro bylo 106, proti nikdo. Přijato.

Konstatuji, že tento návrh byl přikázán k projednání zahraničnímu výboru. Děkuji všem za spolupráci.

Jsme u bodu číslo

11.

Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Ghanou na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsaná v Bruselu dne 28. července 2016 /sněmovní tisk 792/ – první čtení

Opět poprosím pana ministra zahraničních věcí Jana Lipavského, aby nás seznámil s předloženým návrhem. Děkuji.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, nyní předkládaný materiál je velmi obdobný jako materiál právě schválený, nicméně se jedná o Prozatímní dohodu o hospodářském partnerství s Ghanou. Ta byla podepsána v roce 2016. Vláda souhlas s vyjednáváním této dohody vyslovila v roce 2008. Jedná se o smlouvu takzvaně prezidentské kategorie z našeho pohledu, vyžaduje tedy souhlas obou komor. Dohoda je již prováděna v rozsahu unijních pravomocí od roku 2016. Stejně jako předchozí tisk, předloženo v roce 2017 parlamentu. Předchozí Poslanecká sněmovna to nestihla projednat, takže tento tisk je předkládán nyní znovu. Senát prozatímní dohodu schválil na své schůzi dne 20. listopadu 2024 a děkuji, že se mu nyní věnuje Poslanecká sněmovna.

Úplně stejné argumenty pro její sjednání z hlediska ekonomiky, rozvoje našich vztahů a rozvoje samozřejmě i ekonomiky ve Ghaně. Já vám děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já vám rovněž děkuji. Poprosím zpravodaje pro první čtení, pana poslance Bělora.

Poslanec Roman Bělora: Pane předsedající, děkuji za slovo. Jak už pan ministr naznačil, jedná se vlastně o úplně analogickou záležitost k předchozímu tisku. Je to prezidentská smlouva, vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství mezi Ghanou na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, z Bruselu 28. července 2016. Za účelem dokončení ratifikačního procesu v České republice materiál znovu projednala vláda a na základě svého usnesení z 21. srpna 2024 číslo 563 doporučila ratifikaci dohody a její opětovné předložení do obou komor Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu.

I tady udělám drobnou ilustraci. Ghana má 31 milionů obyvatel. Máme tam velvyslanectví, které má velkou konzulární působnost i pro Pobřeží slonoviny – již zmíněné v minulém tisku – Sierra Leone, Togo, Libérii, Svatý Tomáš, Princův ostrov a Burkina Faso. Je to křesťanská země, anglofonní a je jednou z nejbohatších zemí v Africe. Má vysokou životní úroveň, která se blíží východním státům východní Evropy. Bohatství země je opřeno

o těžbu zlata a je trošku paradoxem, že naše obchodní výměna s touto bohatou zemí je podstatně horší než s tou sousední zemí, tedy s Pobřežím slonoviny. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji a otevírám tímto obecnou rozpravu, do které se přihlásil... (Poslanec Michálek přichází k pultíku. Pobavení v sále.) Tak, pane předsedo...

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. (Předsedající: Netrpělivě čekáme.) Vážený pane předsedající, vážené kolegyně, vážení kolegové, já už jsem opravdu nechtěl vystupovat (Smích v sále.), ale dostal jsem – patent Patrika Nachera – dostal jsem tady podnět od občana, který upozorňuje, že... (Smích v sále.)

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Pane předsedo, řešíme Ghanu!

Poslanec Jakub Michálek: Ano! Dostal jsem podnět od občana (Poznámka z pléna: Ghany. Smích v sále.) České republiky ke vztahům s Ghanou a ten pan občan si stěžuje (Smích v sále.), že tedy byt' máme upravenou spolupráci mezinárodní smlouvou, tak se stále nedaří vyřešit prodlužování pracovních povolení občanů Ghany v České republice.

Cituje konkrétní příklad, pana Prince Kwabena Adu, což je fotbalista, který přestoupil do Viktorie Plzeň 28. srpna 2024 z Kryvbasu na Ukrajině a podepsal tříletý kontrakt. Ono to zní samozřejmě, že to je menší záležitost, ale není tomu tak, protože ty kontrakty, které se podepisují ve fotbale, jsou za mnoho, mnoho milionů eur a v tomto případě tedy došlo k absenci a během reprezentační přestávky v listopadu 2024 mu vypršelo pracovní povolení v České republice a musel odcestovat do Ghany zpátky, aby si vyřídil nové povolení. V důsledku toho došlo k absencím v zápasech: 23. listopadu 2024... Je tady přehled těch zápasů. (Smích v sále.) Já to nebudu tady číst celé, ale když to shrnu... (Smích a poznámky v sále.) No, tak jsou tady... Je tady požadavek, abych to přečetl celé, takže dobře. Došlo k absenci v zápasech: 23. listopadu 2024, Hradec Králové versus Viktoria Plzeň, 28. listopadu, 1. prosince, 5. prosince, 8. prosince... Zkrátka tento pán obdržel dlouhodobé vízum až 11. prosince a nenastoupil v důsledku toho, že není nastavena dostatečně spolupráce na prodlužování víz mezi Českou republikou a Ghanou, proti Manchesteru United v utkání 12. prosince 2024.

Takže můj dotaz na ministra zahraničí je, jakým způsobem bude Česká republika upravovat vztahy s Ghanou tak, aby se neopakoval problém s tím, že pokud někdo chce prodloužit pracovní povolení v České republice, tak musí zpátky odcestovat do Ghany, aby si vyřídil nové povolení. To je samozřejmě absurdní a připravili jsme tady zbytečně ekonomické entity o poměrně velké peníze. Mělo by to být nastaveno tak, že si to bude moci vyřídit i na území České republiky. Děkuji předem za zodpovězení otázek, jestli ta smlouva řeší tuto problematiku, nebo jestli bude potřeba to nějakým způsobem rozšířit, nebo případně jestli to můžeme na zákonné úrovni navrhnout, aby vyřízení nového povolení mohlo pokračovat bez toho, aniž by museli cestovat zpátky do Ghany.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Vzhledem k tomu, že nikdo další se nehlásí...

Můžete využít závěrečné slovo. (Ministr: Ano.)

Tak ukončím rozpravu.

Dávám vám samozřejmě slovo v rámci závěrečného slova.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Děkuji a využiji závěrečné slovo k tomu, abych tedy odpověděl, že tato smlouva neřeší bilaterální vztahy z hlediska udělování víz pro občany Ghany v České republice, ale vzhledem ke specifitě toho dotazu na to odpovíme, jako kdyby to byla ústní interpelace. Takže určitě se na to podíváme. Děkuju.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Pan zpravodaj? (Zpravodaj: Nemám zájem.) Děkuji.

Nyní se tedy budeme zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání.

Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání zahraničnímu výboru. Má někdo nějaký jiný návrh? Pokud nikoliv, můžeme přistoupit k hlasování, kdo tedy souhlasí s tím, aby předložený návrh byl přikázán k projednání zahraničnímu výboru?

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

V hlasování číslo 21 bylo přihlášeno 123, pro bylo 105, proti nebyl nikdo. Přijato.

Konstatuji tedy, že návrh byl přikázán k projednání zahraničnímu výboru.

Můžeme přejít k dalšímu bodu číslo

12.

**Vládní návrh, kterým se předkládají Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací změny příloh I a II Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů, přijatých v Gándhínagaru, Indie, dne 22. února 2020
/sněmovní tisk 840/ – první čtení podle § 90 odst. 2**

Upozorňuji, že je navrženo, aby s tímto vládním návrhem byl vysloven souhlas již v prvním čtení.

Poprosím pana ministra, pravděpodobně tedy opět zahraničních věcí, jestli by nás mohl seznámit s předloženým návrhem. Děkuji.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, požádal mě pan ministr Hladík, abych za Ministerstvo... (Velký hluk v sále.)

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Poprosím o klid.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: ... abych za Ministerstvo životního prostředí předložil návrh na schválení změn přílohy I a přílohy II Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů, přijatých v Gándhínagaru v Indii dne 22. února 2020.

Já bych to velice zkrátil. Omezím se na to, že ty druhy, které jsou nově zapisovány do příloh I a II se nevyskytují v České republice, ale je v našem zájmu, abychom udržovali souhlas i s těmito důležitými dokumenty pro ochranu životního prostředí. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Děkuji. Poprosím zpravodaje, pana poslance Ratiborského.

Poslanec Michal Ratiborský: Děkuji za slovo. Vážený pane předsedající, vážení členové vlády, vážené kolegyně, vážení kolegové, je nám opětovně předkládána změna dvou příloh takzvané Bonnské úmluvy, která chrání stěhovavé druhy živočichů na jejich hnízdištích, tahových cestách i zimovištích. Přílohy zahrnují seznamy druhů živočichů, na něž se úmluva vztahuje. Změna spočívá v zařazení deseti nových druhů do příloh I a II tak, jak je schválila konference smluvních stran v únoru 2020.

Tento materiál byl předložen Sněmovně již v minulém volebním období jako sněmovní tisk 1079, a to v listopadu 2020, nestihl se však projednat. V Senátu byl souhlas s ratifikací vysloven už v dubnu 2021. Nebudu tedy zabíhat do podrobností i s ohledem na to, že se jedná o opětovně předložený tisk. Jedinou změnou, kterou jsem ve sněmovním tisku oproti minulé verzi zaznamenal, je ta, že v průběhu čtyř let došlo k nárůstu počtu smluvních stran z úmluvy ze 116 na 133.

Vzhledem k tomu, že se na našem území žádný z nově uvedených druhů živočichů nevyskytuje, doporučoval bych vyslovit souhlas s ratifikací těchto změn již v prvním čtení podle § 90 odst. 2 jednacího řádu tak, jak navrhuje předkladatel. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Karel Havlíček: Já vám děkuji a otevírám tímto rozpravu (Rozruch v sále.), do které se přihlásila paní poslankyně Kocmanová. Věřím, že to bude k tématu volně žijících živočichů.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Určitě to bude k tématu. Já bych se ráda vyjádřila právě k předloženému materiálu. Jedná se o změnu takzvané Bonnské úmluvy, tedy Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů. Je to důležitý nástroj mezinárodní ochrany přírody, protože zvířata neznají naše hranice. Ty jsou pro ně spíš imaginární. Nejde jen o ptáky. Do úmluvy jsou zcela správně zahrnuty i druhy velkých savců, ryb, paryb nebo netopýrů.

Chceme-li pečovat o některé populace, musíme se o to snažit jako celé mezinárodní společenství. Bylo by k ničemu, pokud bychom zde vynaložili ohromné úsilí do ochrany a podpory populací ptáků jenom proto, aby je na podzim pytláci na Maltě nebo na Kypru pochytali. Úmluva je důležitým nástrojem v tlaku právě na takové země, které na ochranu volně žijících zvířat příliš velký důraz nekladou.

Bohužel v něčem musím poukázat i na Českou republiku. U nás dodnes vůbec není výjimkou, že se do péče záchranné stanice dostane otrávený, postřelený nebo od sloupu vysokého napětí popálený orel mořský, který je právě i druhem z přílohy I Bonnské úmluvy. To samé bohužel potkává i mnohem vzácnějšího orla královského, který je také druhem zahrnutým v příloze I.

Na tomto místě bych chtěla připomenout, co pro nás přítomnost druhů v příloze I vlastně znamená. Jedná se o druhy, které jsou ohrožené v celém svém areálu, a všechny státy úmluvy by tedy měly napnout své síly jednak k ochraně, jednak k obnově stanovišť těchto druhů. Přestože počty obou jmenovaných druhů orlů v Česku naštěstí postupně přibývají, je i u nich na čem pracovat, jak jsem naznačila. Například podpora boje proti takzvanému Wildlife Crime je u nás v podstatě tristní. V některých zemích se mu věnují celé specializované policejní jednotky, u nás pouze hrubě podfinancovaná Česká inspekce životního prostředí nebo nezisková Česká společnost ornitologická.

Smutnější osud je i u jiných dvou našich druhů přílohy I, třeba dropa velkého a mandelíka hajního. Drop byl naším největším ptákem, mandelík zase býval díky svému zářivě modrému perí označován za toho nejkrásnějšího.

Oba byli dříve v české krajině k zastížení často, nyní jsou to jen vzácní hosté. Dříve byli oba hojně loveni. Dnes by to, doufám, již nikoho ani nenapadlo, v tom hlavní problém určitě není.

Česko ale selhává především v tom druhém úkolu dle Bonnské úmluvy, to znamená v obnově stanovišť. Mandelík potřebuje staré stromy s velkými dutinami pro hnízdění a pestrá rozkvetlá krajina s extenzivními pastvinami pro lov potravy, především hmyzu a plazů. Dříve běžný výjev českého venkova, dnes kvůli našemu zemědělství a lesnictví taková místa prostě nejsou a ani na omezeném území jsme je vytvořit nezvládli. Že by taková krajina nebyla vhodná jen pro mandelíka, ale i pro plejádu dalších organismů a především pro lidské obyvatele a návštěvníky, je asi jasné. Drop velký nepotřebuje doupné stromy, je to naopak pták stepních oblastí. Ve střední Evropě potom žije v kulturní krajině tam, kde jsou velké rozlohy polí nepřerušované lesem, kde meze nejsou zarostlé nálety, na polích se pěstuje pestrá mozaika plodin včetně vojtěšky a luštěnin a kde je hlavně hodně hmyzu a dalších drobných živočichů, kterými se také živí. Hned za našimi hranicemi v Rakousku se životaschopné populace najdou, u nás jsme to bohužel nezvládli. Naše vizitka v naplňování přílohy I tedy není úplně nejlepší.

K příloze II už jenom stručněji. Tam jsou uvedeny druhy, u kterých by se státy měly snažit o dosažení podrobnějších mezinárodních dohod a zajištění sítě stanovišť pro jejich migraci. Česká republika se aktuálně v rámci Dohody o ochraně populací evropských netopýrů, EUROBATS, a Dohody o ochraně africko-euroasijských stěhovavých vodních ptáků, AEWA, které obě zahrnují velké množství druhů...

Nyní k té předkládané změně úmluvy. Ta byla přijata 22. února roku 2020 na konferenci v Gándhínagaru v Indii. To už je nějaký čas a my se k implementaci do českého právního řádu dostáváme teprve nyní. To není úplně ideální a hned vysvětlím proč.

Obsahem úmluvy je přidání několika druhů do obou příloh. V materiálu se uvádí: „Z nově zařazených druhů se žádný nenachází na území České republiky, a jejich zařazení do příloh I a II Úmluvy si proto nebude žádat změnu vnitrostátních právních předpisů.“ Dále se píše: „Zařazení výše uvedených druhů do příloh I a II Úmluvy nemá žádný dopad na státní

rozpočet, veřejnou správu ani podnikovou sféru nad rámec toho, co stanoví legislativa Evropské unie a České republiky, a nebude vyžadovat změnu vnitrostátních právních předpisů. Přijetí změn příloh není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, s právními předpisy České republiky ani s jinými mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázaná.“ To ale není úplně pravda. Hned prvním druhem přidávaným do obou příloh je totiž drop malý, menší příbuzný dříve zmiňovaného dropa velkého. V době přijímání změny to skutečně druh naší fauny spíše nebyl, ale jenom pár týdnů poté, v březnu 2020 – a to je zajímavé – byl na Moravě jeden jedinec pozorován. Že to nemusí být úplně náhodný zálet, napovídá, že jeden jedinec byl v České republice pozorován i v roce 2022, jak uvádí oficiální Nálezová databáze ochrany přírody a krajiny České republiky, a samozřejmě nemůžeme vědět, kolik dropů malých se zde vyskytlo, jen je náhodou nezpozoroval nikdo, kdo by je zadal do té nálezové databáze. I v okolních zemích se nálezy množí. Není to úplně novinka, v 19. století se sice prameny neshodnou, ale v první polovině 20. století území České republiky pravidelně navštěvoval, naposledy potom v roce 1959, a pak tedy nyní v roce 2020 a 2022.

Já jsem se chtěla zeptat pana ministra životního prostředí – který bohužel tu není, tak nevím, jestli pan ministr...

Vy ho zastoupíte, děkuji. (Směrem k ministru Výbornému.)

... jestli ty citované pasáže důvodové zprávy jsou tedy v pořádku, protože podle mě není pravda, že drop malý se u nás nevyskytuje. Neměli bychom tento velmi vzácný původní druh doplnit na seznam chráněných druhů a především začít něco dělat pro to, aby nebyl jenom muzejní vzpomínkou, ale i živou součástí naší krajiny? Jistě to nebude vyžadovat mnoho navíc oproti tomu, co má jistě česká ochrana přírody v plánu pro dropa velkého, kterého jsem zmiňovala před chvílí.

Další druhy přidávané do příloh se skutečně České republiky příliš netýkají. Pokud tedy někdo z vás nejedí lovit na exotické safari nebo chytat žraloky, protože se přidávají do přílohy I. Nebudu už načítat všechny druhy, které jsou uvedené v těch přílohách, ale všechny tyto druhy... jejich přežití ve volné přírodě je vážně ohroženo. Je mi jasné, že to přežití nezávisí na tom, jestli to zde odhlasujeme, ale je to i pro ty státy, kde se ty druhy vyskytují, určitá vizitka toho, jak se stavíme k těmto mezinárodním závazkům, kolik let nám trvá, než tu změnu přijmeme, a není to nic jiného než právě mezinárodní pozornost, která především nutí tyto druhy chránit, takže prosím, pojďme tuto změnu konečně přijmout a pojďme při schvalování norem v oblasti zemědělství a životního prostředí a při sestavování priorit rozpočtu na podobné závazky myslet, ať se nemusíme před světem stydět. Děkuji za pozornost. (Potlesk části poslanců hnutí ANO 2011.)

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Nyní se hlásí s přednostním právem pan ministr Výborný. Prosím.

Ministr zemědělství ČR Marek Výborný: Vážená paní předsedkyně, kolegyně, kolegové, já se cítím povinen samozřejmě odpovědět paní kolegyni Kocmanové, prostřednictvím tady paní předsedající, tak jenom krátká informace. Drop malý, *Tetrax tetrax* latinsky, je středně velký druh ptáka z rodu krátkokřídlých. Mezi dropy patří k menším druhům dorůstající velikosti bažanta. Samec má nápadně černý krk, samice jsou nenápadně hnědě zbarvené. Hnízdí v otevřené krajině s možností úkrytu – a teď to důležité, paní kolegyně – v České republice se vyskytuje pouze vzácně v zastoupení nahodile zalétnuvších jedinců – to znamená, to je opravdu velmi nahodile, nevíte, kdy přiletí (Smích a potlesk v

sále.) – a v padesátých letech 20. století byl zaznamenán pětkrát (Smích v sále.), potom následovalo dlouhé období bez výskytu a konečně v březnu 2020 byl pozorován jeden samec v okolí Hranic, asi Hranic na Moravě (Smích v sále.), nicméně protože to byl jenom samec a chybí samička, paní kolegyně, tak si myslím, že základní poučky z biologie říkají, že tady žádní být nemohou, tak já bych je asi do toho nezařazoval. Děkuji. (Potlesk zejména z lavic hnutí ANO 2011.)

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: S faktickou poznámkou je přihlášena paní poslankyně Kocmanová. (Smích v sále.) Prosím, vaše dvě minuty.

Poslankyně Klára Kocmanová: Já velmi děkuji za odpověď, pane ministře, ale ještě tu byl ten jeden výskyt, který jsem zmiňovala, a to v roce 2022. Je pravda, že jsem nekontrolovala pohlaví tohoto vyskytnutého dropa malého, ale právě ta moje otázka zněla: když se tady vyskytuje po těch několika letech znovu několikrát a vyskytuje se i v sousedních zemích, jestli by tedy neměl být přidán na seznam chráněných druhů? Děkuji.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Pan ministr chce reagovat. Prosím, máte slovo.

Ministr zemědělství ČR Marek Výborný: Já nejsem odborník na pohlaví, nicméně pan ministr Hladík určitě zvládne toto téma v rámci své gesce Ministerstva životního prostředí, protože pokud je mi známo, drop malý není hospodářské zvíře, tedy já tímto končím, protože se to netýká rezortu zemědělství, a ve Vršovcích na Ministerstvu životního prostředí si s tím nějak poradí. Poprosím, aby vám odpověděli, jako kdyby to byla interpelace. Děkuju pěkně.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Také vám děkuji. Nyní se tedy táži, zda se ještě někdo hlásí do rozpravy? (Se smíchem.) Pokud už nikoliv, tak obecnou rozpravu končím.

Ptám se na závěrečná slova. Pane ministře, máte zájem vystoupit se závěrečným slovem? Pane ministře, máte zájem vystoupit? Nemáte. Pane zpravodaji, máte zájem také vystoupit? Nemáte.

Protože nebyla podána námitka, tak nyní rozhodneme podle § 90 odst. 5 o pokračování projednávání tohoto návrhu.

Přednesu návrh usnesení: „Poslanecká sněmovna souhlasí s pokračováním jednání o sněmovním tisku 840 tak, aby s ním mohl být vysloven souhlas již v prvním čtení.“

Zahajují hlasování o tomto usnesení. Ptám se, kdo je pro? Kdo je proti?

V hlasování číslo 22 je přihlášených 126 přítomných, pro 107, proti 1. Návrh usnesení byl tedy schválen.

Proto zahajuji podrobnou rozpravu. Nemám žádného přihlášeného do podrobné rozpravy. Ještě zatím nevidím, zda je nějaká přihláška. Mohu... Bylo by skvělé, kdyby nám se obrazovka změnila. (Na tabuli naskočil aktuální stav projednávání.) Výborně. Do podrobné rozpravy nikoho přihlášeného nevidím – ani z místa – proto rozpravu podrobnou končím.

Ptám se, zda je tentokrát zájem o závěrečná slova? Pane ministře, je zájem o závěrečné slovo? Pane zpravodaji? Nikoliv, proto přikročíme k hlasování o návrhu usnesení.

Přednesu návrh usnesení: „Poslanecká sněmovna dává souhlas k ratifikaci změn přílohy I a II Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů, přijatých v Gándhínagaru, Indie, dne 22. února 2020.“

Zahájila jsem hlasování o tomto usnesení. Ptám se, kdo je pro? Kdo je proti?

V hlasování 23. je přihlášených 126 přítomných, pro 108, proti nikdo. Konstatuji, že s návrhem usnesení byl vysloven souhlas.

Tím pádem mohu ukončit projednávání tohoto bodu, který byl velmi obohacující. (Hluk v sále.)

Pojďme tedy dále na bod číslo

13.

**Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou a Svatým stolicem o některých právních otázkách, podepsaná v Praze dne 24. října 2024
/sněmovní tisk 844/ – první čtení**

Předložený návrh uvede ministr zahraničních věcí Jan Lipavský, kterého teď prosím, aby se ujal slova.

Vás ostatní o ztišení.

Prosím, pane ministře, máte slovo.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Vážená paní předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vláda předkládá parlamentu k vyslovení souhlasu s ratifikací prezidentem republiky Smlouvu mezi Českou republikou a Svatým stolicem o některých právních otázkách, která byla podepsána dne 24. října tohoto roku v Praze, a to za českou stranu předsedou vlády Petrem Fialou a za Svatý stolec kardinálem Pietrem Parolinem.

K obnově přímých jednání došlo na jaře 2023 na základě programového prohlášení vlády. V něm je stanoveno: „Budeme rozvíjet dialog se Svatým stolicem, podnikneme kroky ke sjednání nové smluvní úpravy vzájemných vztahů a zasadíme se o její ratifikaci.“ Svatý stolec má v současné době sjednání obdobnou smlouvu s dalšími šestnácti členskými státy Evropské unie, mezi kterými jsou všechny čtyři sousední země České republiky, a celkem má sjednány smlouvy se šedesáti čtyřmi státy světa.

Ve smlouvě – k jejímu obsahu tedy – je upraveno například právo odmítnout vojenskou službu, jakož i právo odmítnout výkon lékařského zákroku z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání za podmínek stanovených zákonem, dále uznávání církevních sňatků, které jsou postaveny na roven sňatkům civilním, jak odpovídá platnému právnímu řádu České republiky. Je zde zakotvena spolupráce státu a církve při ochraně a udržování kulturního dědictví, rovněž právo osob v zařízeních sociálních služeb, ve zdravotnických zařízeních, v Armádě České republiky, v bezpečnostních sborech, ve věznicích, vazebních věznicích a v dalších zařízeních obdobného charakteru přijímat duchovní a pastorační péči od duchovních a pastoračních pracovníků katolické církve. Tady bych si dovolil poznamenat, že jde o promítnutí aktuálního stavu tak, jak už to dneska řeší stávající právní řád České republiky. I nadále budou podle stávající praxe sjednávána vícestranná ujednání mezi orgány České republiky a církvemi a náboženskými společnostmi, což je ve smlouvě výslovně umožněno. Smlouva podporuje ekumenický a mezináboženský dialog. Smlouva je v souladu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu České republiky, se závazky vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii, se závazky převzatými v rámci jiných platných mezinárodních smluv, s mezinárodními obyčeji a s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Smlouva má v České republice charakter takzvané prezidentské smlouvy, podle čl. 49 písm. a) a e) Ústavy. Její sjednání a provádění si nevyžádá zvýšené požadavky na státní rozpočet. Na provádění smlouvy se budou podílet Ministerstvo vnitra, práce a sociálních věcí, zdravotnictví, kultury, obrany, spravedlnosti a samozřejmě i Ministerstvo zahraničních věcí. S tím, že sjednání smlouvy nebude vyžadovat žádné změny v českém právním řádu.

Já bych si pouze ještě doplnil, že v letech 2023 a 2024 proběhlo s druhou stranou několik kol expertních jednání, v rámci jednání bylo pečlivě dbáno, aby smlouva nepřekračovala meze platného právního řádu České republiky, takže si dovoluji tímto požádat o vyslovení souhlasu s ratifikací této smlouvy. Děkuji za pozornost.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Děkuji vám, pane ministře. Nyní prosím, aby se slova ujal zpravodaj pro první čtení, pan poslanec Ondřej Benešík. Prosím, máte slovo.

Poslanec Ondřej Benešík: Děkuji za slovo. Já bych chtěl jenom požádat ctěnou Poslaneckou sněmovnu, aby přikázala tento tisk zahraničnímu výboru, kam tento tisk patří. Takové je usnesení našeho výboru.

Myslím si, že pan ministr řekl všechno, co bylo potřeba. Jenom jsem chtěl říct, že tímto – pokud vyslovíme souhlas – se kvalifikujeme do opravdu... (Poslanec Salvetr z pléna: První ligy.) do první ligy. Tak, zaznělo to tady. Děkuju vám.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Také děkuji. Nyní tedy otevírám obecnou rozpravu. Do ní je jako první přihlášený s přednostním právem pan předseda Michálek, následuje pan předseda Dufek a další přihlášení. (Hluk v sále.) Prosím pana předsedu, aby se ujal slova.

Vás ostatní o ztišení.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo, paní předsedkyně. Vážený pane ministře, vážená kolegyně, vážení kolegové, já bych chtěl avizovat, že moje vystoupení teď bude trochu delší, ale pokusím se vejít do časového limitu, který jsem si vytknul.

Předně chci začít tím, že se domnívám, že úvod, který jsme tady slyšeli – i s ohledem na to, kolik otázek ve veřejném prostoru vyvolává právě předložená smlouva s Vatikánem – tak byl zcela nedostatečný, stejně tak se nedomnívám, že postačí nějaké obecné konstatování, že se dostáváme schválením této smlouvy do první ligy. To je opravdu velmi naivní přístup. Pokud se chceme dostat do první ligy, musíme se primárně dívat na ekonomiku a pouhým schvalováním takovéto smlouvy s církevním subjektem se do první ligy určitě nedostaneme. (Poslanec Krejza hovoří z prostoru před řečnickým pultíkem.)

Tady slyším, že se tam dostaneme dokonce dvakrát, od ODS, tak přeju tedy hodně štěstí na cestě do první ligy a k německým platům.

Ale zpátky k té smlouvě. My se tady bavíme o záležitostech mezinárodní smlouvy s takzvaným Svatým stolcem. Já budu zjednodušeně používat slovo Vatikán, protože to je jednodušší označení, které všichni chápou. Označení Svatý stolec by jednak nemuselo být úplně srozumitelné pro všechny občany a jednak poněkud předjímá určité hodnocení, že je někdo nebo něco svatého. To bych nechal opravdu do církevních kruhů, tady na půdě Poslanecké sněmovny bychom se měli bavit na principech, že Česká republika je sekulární stát, proto budu mluvit o smlouvě s Vatikánem, byť chápu a uznávám, že tam je určitá terminologická nuance, že ta smlouva se neuzavírá s Vatikánem jakožto státním subjektem, ale uzavírá se s Římskou kurií, která je zvláštním subjektem mezinárodního práva jakožto náboženská organizace, takže tolik jenom k terminologii, abychom si rozuměli.

Já se nyní dostanu k výhradám, které k předložené smlouvě máme. První výhradou je, že ta smlouva byla projednávána netransparentně. Byla připravovaná v režimu, kdy před jejím podpisem neměla veřejnost možnost se seznámit s jejím obsahem. Neměla... neproběhla žádná veřejná diskuse o takto významném kroku, ačkoliv Poslanecká sněmovna už historicky jednou ratifikaci této smlouvy odmítla. Bohužel, tento... Vzhledem k tomu, co jsme nyní si přečetli v té smlouvě, tak se obávám, že ten postup, že smlouva nebyla zpřístupněna, zveřejněna tak, jak by bylo ve státě, který funguje transparentně, žádoucí, tak se promítl... nebo tak je výsledkem právě toho, že tam jsou ustanovení, která jsou problematická, a že se nepodařilo při vyjednávání uplatnit zájmy České republiky.

Oni samozřejmě... Můžete uvést, že spousta daleko horších věcí, které navrhovala protistrana, se do té smlouvy nepropsalo, ale my tady sedíme nad výsledným textem, u kterého v podstatě máme velmi malé možnosti, jakým způsobem k tomu přistupovat. Já teď úplně nevím přesně, jestli závěrečná ustanovení té smlouvy umožňují výhradu ve smyslu mezinárodního práva. Myslím si, že tam k tomu asi nic není uvedeno, takže bychom mohli možná vycházet, ale to je možná u mezinárodních smluv, to by možná zasloužilo určité vysvětlení, jestli vůbec je možné od toho jednoho problematického článku se odchýlit, protože my jako Piráti k tomu máme v zásadě dvě hlavní věci, které chceme říct.

Za prvé, je tam problematický článek, který upravuje zpovědní tajemství, ale stanoví ho v širším rozsahu, než je běžné v ostatních mezinárodních smlouvách tohoto charakteru, a stanoví ho v širším rozsahu, než je běžné v českém právním řádu. Ta druhá část je, že je nám tady opakovaně tvrzeno, že to je smlouva, která upravuje podmínky všech církví v České republice, a přitom, když se do ní začteme, tak přímo v té smlouvě vidíme, že v čl. 2, v čl. 5, v čl. 6, v čl. 9 se mluví výslovně o katolické církvi, nikoliv o všech církvích obecně. Totéž potom najdeme v čl. 11 a taky v čl. 12 a v čl. 13 se cituje Česká biskupská konference. Takže vidíme, že ta smlouva není napsaná tak, že by byla neutrální z hlediska náboženství, což by snad pak bylo ještě přijatelné, ale že ty články jsou dimenzovány konkrétně na jednu konkrétní církev – na katolickou církev – a to vyvolává samozřejmě řadu dalších otázek, protože... (Poznámka od stolku zpravodajů.)

Ne, stát je Vatikán, to si to pletete, stát je Vatikán. To právě je ta nuance, o které jsem mluvil, tohleto je Římská kurie, takže to je potřeba v tom mít jasno.

To, co je zásadní, samozřejmě je, jestli se tato smlouva kvalifikuje jako smlouva týkající se lidských práv, protože my tady máme nález Ústavního soudu, který říká, že smlouva upravující lidská práva má postavení na úrovni ústavního pořádku, a z toho vyplývá potom samozřejmě celá řada záležitostí z hlediska souladu s ústavou a tak dále a velmi významné postavení takové smlouvy, která se stejně jako třeba (Mezinárodní) pakt o občanských (a) politických právech jako další mezinárodní úmluvy... Pokud bychom dospěli k tomuto závěru, že se smlouva týká lidských práv, tak by potom se stala v podstatě podle té judikatury Ústavního soudu součástí ústavního pořádku a věci, které by v ní byly stanovené, tak by byly nezměnitelné, ale ta smlouva samozřejmě tak, jak je formulovaná, tak neobsahuje standardní ustanovení, která náš ústavní pořádek vyžaduje, protože když se podíváme konkrétně na čl. 4, tak ten stanoví, že „Česká republika uznává zpovědní tajemství“, a nestanoví vůbec žádné limity, ačkoliv tedy v Listině základních práv a svobod máme označeno, že ta základní práva mohou být upravena pouze zákonem – tak to by asi se dalo říci i v případě mezinárodní smlouvy – ale musí tam být stanoveny právě meze základních práv. Současně v rámci toho vyjednávání se České republice nepodařilo prosadit změny, které navrhovala u čl. 2, aby čl. 2 byl rozšířen o záležitosti, které by upravily právě povinnost církve respektovat právní řád České republiky, a tudíž by šlo tedy i o odkaz, který by potom stanovil meze základních práv v souladu s naší právní úpravou, čili v tomto případě třeba trestním zákoníkem, který upravuje povinnost oznámit trestný čin, nebo dalšími ustanoveními trestního zákoníku, která upravují, v jakých případech je možné odeprít svědectví k tomu, aby se objasnil určitý trestný čin.

Ta druhá záležitost, která je problematická v čl. 4, je, že navrhovaná úprava se týká všech pastoračních pracovníků, kteří podle čl. 4 odst. 2 „mají právo obdobné zpovědnímu tajemství za podmínek stanovených zákonem“. Tak tam máme... kdy to v podstatě znamená pozitivní závazek České republiky v případě schválení této smlouvy, že právo... že musíme mít právo obdobné zpovědnímu tajemství na všechny pastorační pracovníky, což je pojem, který zatím tedy v České republice nemáme, a je to pojem – jak budu později uvádět – (který) se odlišuje i od praxe, která je zavedena v některých jiných smlouvách a kterou mají například Němci, takže v tomto ohledu my máme výrazně širší vymezení, než je to v zahraničí.

To může způsobit velká rizika z pohledu toho, abychom dokázali efektivně postihovat kriminalitu, ke které dochází v rámci církve, což je tedy zejména ta kriminalita, která se týká zneužívání mladistvých. Je to bohužel celosvětový problém a církev k tomu měla dlouhodobě přístup tak, že se snažila ututlat všechny skandály, ke kterým docházelo, a ty státy, které to vyšetřovaly, tak samozřejmě dospěly k tomu, že se jedná o stovky tisíc lidí.

Já bych byl rád, až potom případně schválíte tuto smlouvu, aby ti, kteří schvalovali – nebo ti, kteří zůstali zbaběle doma, nepřišli na to jednání a neprojeví svůj názor a obavy – tak až potom začnou vypovídat oběti, že jejich... že trestná činnost, která na nich byla páchána, nebyla zdokumentována právě kvůli tomu, že všechny ty osoby v církvi – nejenom kněží, vůči kterým je vykonávána zpověď, ale i další osoby, které se účastní chodu církve, ti pastorační pracovníci v tomto širokém pohledu – takže trestná činnost nebyla vyšetřena a odsouzena v důsledku toho, že tyto osoby odmítly vypovídat tak, aby si nezkazily svoje postavení v rámci církve. Já bych byl rád, aby ti, kteří toto odhlasují, tak aby se potom podívali do očí těm obětem a řekli jim: Ano, takhle jsme to chtěli. Chtěli jsme to zpřísnit tak, aby se případy, jako je ten váš, případy, které v podstatě mají na lidi dlouhodobé traumatické dopady na celý život, tak aby se nikdy nevyšetřily.

Ostatně, v tomto ohledu se vyjadřovala i... Když se bavíme o tom... Já se vrátím zpátky k myšlence stanovení mezí v rámci čl. 4, který žádné meze nestanoví. V tom prvním případě to není stanoveno vůbec a v tom čl. 2 je pouze odkaz na „právo obdobné zpovědnímu tajemství za podmínek stanovených zákonem“, takže se konstruuje nové právo, to právo obdobné zpovědnímu tajemství, ale tam je tedy odkaz na zákon, že to je... že to může být

zákonem omezeno, ale současně to nesmí vyprázdnit obsah toho původního ustanovení tak, jak o tom hovoří Ústavní soud ve své judikatuře, čili Česká republika se tomu bude muset přizpůsobit a zavést pro pastorační pracovníky právo obdobné zpovědnímu tajemství a stanovit jeho meze za podmínek stanovených zákonem.

Tak tu absenci mezi kritizovala například paní profesorka Bílková na semináři, který k tomu byl. Byla to... To je samozřejmě velká odbornice v oblasti mezinárodního práva veřejného.

Domnívám se, že v této podobě jsme měli trvat na původních formulacích, které byly v rámci vyjednávání připravované smlouvy s Vatikánem.

Tímto způsobem bude velmi těžké třeba u toho zpovědního tajemství do budoucna hovořit o tom, na které trestné činy se má vztahovat ta povinnost přezkazit třeba páchaní trestného činu, pokud se někdo doví o trestném činu, který ještě probíhá, nebo které se mají oznamovat v rámci toho, že se někdo dozví na základě práva obdobného zpovědnímu tajemství... tak v jakém případě se má vztahovat ta oznamovací povinnost. Takže tolik asi na úvod této záležitosti.

Já bych chtěl upozornit ještě, že v čl. 8... Protože může samozřejmě zazní argument, že nebylo možné odlišit duchovní péči a pastorační péči, tak jsem chtěl upozornit, že to není pravda, protože přímo v čl. 8 se hovoří o „duchovní a pastorační péči od duchovních a pastoračních pracovníků katolické církve“ a právě v čl. 4 odst. 2 se hovoří jenom o pastoračních pracovnících, kteří mají to „právo (obdobné) zpovědnímu tajemství“, takže nějaké odlišení tam evidentně už v té přijaté úmluvě je.

Ta druhá záležitost tedy souvisí s tím, že zpovědní tajemství se tímto způsobem dostává... ne tak, jako ho máme formulované dneska v Listině (základních) práv a svobod, ale dostává se do specifického režimu těch mezinárodních smluv o lidských právech, které mají přednost nebo mohou mít přednost jako součást ústavního pořádku i před běžnými zákony, takže se povyšuje. Současně – já o tom budu mluvit později podrobněji – tak tady vzniká právě to riziko, že se posílí možnost krytí trestné činnosti, protože příklady ze zahraničí ukazují, že církve opakovaně kryly ty případy sexualizovaného násilí. To jsou stovky tisíc případů. Takže samozřejmě domnívám se, že Česká republika by se měla primárně snažit – a už to tady dneska zaznělo několikrát – o to, abychom více chránili oběti i toho sexualizovaného násilí a méně chránili predátory, ty, kteří překračují ty hranice, ty, kteří zneužívají a dělají lidem celoživotní následky. Bohužel v této podobě zpovědní tajemství je výrazně rozšířeno, výrazně posíleno a může to mít dopad právě na to takzvané ututlávání těch skandálů a zločinů, které se v rámci církve dějí.

No a samozřejmě tedy pokud schválíme tu smlouvu v této podobě, tak na úrovni zákona ztratíme suverenitu. Ztratíme suverenitu schvalovat změny trestního zákoníku, abychom dokázali efektivně chránit oběti, a dostaneme se do situace, že mezinárodní smlouva bude mít aplikační přednost před českým zákonem.

Chci tedy říci, že ta předložená smlouva neobsahuje vůbec nic, co by bylo ve prospěch České republiky. Jsou to jenom závazky vůči katolické církvi, z nichž některé jsou formulovány tak, že jsou obecnější a mají dopad i na ostatní církve, ale současně je tam ustanovení – a museli jsme ustoupit z toho ve vyjednávání – které naopak zakládá vážné riziko, že bude to zpovědní tajemství rozšířeno i na všechny osoby, které působí v církvi, a ta církev se tak bude dostávat do privilegovaného postavení jakožto organizace, kde v podstatě nikdo nemusí hlásit trestnou činnost, protože se na ni bude vztahovat výjimka. Každý o sobě prohlásí, že to je pastorační pracovník a že má právo obdobné, jako je zpovědní tajemství, a že na tyto záležitosti nebude muset poukazovat.

Toto je zcela nevyjasněná situace. Myslím si, že je zcela zřetelné, jak to jak pan ministr, tak pan zpravodaj podcenili a vůbec se těmito problémům, které jsou veřejně známé, které jsou

veřejně diskutované, v té své úvodní řeči nevěnovali, takže proto jsem na to musel upozornit ve svém úvodním vystoupení.

Současně já taky budu potom později mluvit o dotazech, ve kterých jsem žádal od Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva zahraničí, Úřadu vlády a Ministerstva vnitra, aby právě objasnily, jakým způsobem probíhalo to vyjednávání a jaké byly výchozí dokumenty, abychom si dokázali udělat srovnání mezi tím, co schválily třeba ostatní státy, a s tím, co schválila Česká republika. Na tyto dotazy bychom měli jako Poslanecká sněmovna, která má za úkol kontrolovat vládu, která tady tajně vyjednávala smlouvu s Vatikánem, jejíž znění zveřejnila až po podpisu této smlouvy, když už nebylo možné dělat žádné změny, čili postavili nás před hotovou situací: berte smlouvu, která rozšiřuje možnosti ututlávání v církvi, nebo nechte být. Tak to je samozřejmě velmi nepříjemná situace, protože my jsme byli připraveni podpořit, aby Česká republika měla obdobnou smlouvu s Vatikánem jako jiné státy, ale teď se do ní dostalo nové ustanovení, které to kontaminuje a které má vážný negativní dopad na budoucí sekularitu České republiky, proto se domnívám, že bychom se měli podívat i podrobněji na ty připomínky, které zazněly v rámci připomínkového řízení a které byly taky v režimu, který nebyl veřejně přístupný, a samozřejmě tam byla kritizována i některá ustanovení a byly tam navrhovány doplňky, na které však Ministerstvo zahraničí nepřistoupilo a ponechalo tu smlouvu v podobě, ve které si ji vymínila katolická církev.

Připomínky Ministerstva spravedlnosti k návrhu na sjednání smlouvy se Svatým stolcem o některých právních otázkách jsou následující: V čl. 4 odst. 1 Ministerstvo spravedlnosti uvedlo, že „předložené ustanovení je formulované velice obecně. Ustanovení by optimálně mělo odkázat na podmínky stanovené ve vztahu ke zpovědnímu tajemství českým právním řádem. Relevantní v tomto ohledu jsou především § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 3/2001 Sb., o církvích a náboženských společnostech, a § 367 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, z nichž zejména jednoznačně plyne, že podle českého práva nejsou součástí zpovědního tajemství informace týkající se budoucích jednání či nedokončených jednání, čili není dotčena povinnost překazít trestný čin. Odkaz na podmínky stanovené českým právním řádem je zásadní i s ohledem na to, že smlouva v předloženém znění neobsahuje ani obecné ustanovení, které by stanovilo, že ve své činnosti na území České republiky se katolická církev řídí právním řádem České republiky. To bylo v průběhu vyjednávání součástí jejího textu.“ To píše přímo Ministerstvo spravedlnosti, takže jestli někomu záleží na suverenitě, na tom, abychom měli možnost si schvalovat vlastní zákony a nebyli tímto způsobem... neměli tímto způsobem diktát, ať už z Bruselu, nebo z Vatikánu, tak teď je možnost to projevit v projednávání tohoto návrhu.

Dále Ministerstvo spravedlnosti ve svých připomínkách pokračuje: „Alternativním řešením by bylo čl. 4 odst. 1 doplnit v tom smyslu, že ‚tímto ustanovením není dotčena povinnost překazít trestný čin uložená českým právním řádem‘. Upozorňujeme rovněž, že z hlediska trestního práva odkazuje předkládací zpráva pouze na § 368 trestního zákoníku, jehož 3. odstavec stanoví, že ‚duchovní registrované církve a náboženské společnosti s oprávněním k výkonu zvláštních práv jsou výslovně vyňaty z povinnosti oznámit trestný čin, dozví-li se o jeho spáchání v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo v souvislosti s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství‘.“

„Jde o informace o již spáchaném trestném činu. Problematický je však vztah komentovaného ustanovení k § 367 trestního zákoníku, tedy k trestnému činu nepřekážení trestného činu, který předkládací zpráva opomíjí. Ve vztahu k předpisům civilního práva procesního a správního soudnictví dále požadujeme vyjasnit,“ píše Ministerstvo spravedlnosti, „zda je s čl. 4 odst. 1 souladná dosavadní úprava § 241 (124?) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění.“

Já jenom připomenu, § 124 (241?) občanského soudního řádu uvádí: „Dokazování je potřeba provádět tak, aby byla šetřena povinnost zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích chráněných zvláštním zákonem a jiná zákonem stanovená nebo státem uznaná

povinnost mlčenlivosti. V těchto případech lze provést výslech jen tehdy, jestliže vyslýchaného zprostil povinnosti mlčenlivosti příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu má tuto povinnost. Přiměřeně to platí i tam, kde se provádí důkaz jinak než výslechem.“

Ministerstvo spravedlnosti dále pokračuje: „Toto ustanovení národního práva sice počítá s tím, že stát může i nad rámec zákona uznat povinnost mlčenlivosti a samotnému uznání zpovědního tajemství ze strany České republiky ve smyslu čl. 4 odst. 1 proto citované pravidlo podle našeho názoru nebrání, nicméně ustanovení občanského soudního řádu obsahuje ve své druhé větě výjimečné prolomení povinnosti mlčenlivosti během dokazování pro případy, kdy vyslýchaného zprostil ten, v jehož zájmu byla povinnost stanovena. S ohledem na obecnost a bezvýjimečnost navrhovaného znění čl. 4 odst. 1 si klademe otázku, zda bude takový postup v řízení před civilními a správními soudy možný bez dalšího i po případném podpisu smlouvy.“ To znamená, pochybnosti ze strany Ministerstva spravedlnosti jako orgánu, který má v gesci právě trestní řízení, trestní zákoník, jsou nejenom ve vztahu k ustanovením trestního zákoníku, ale i k ustanovením občanského soudního řádu. Ministerstvo dále píše, že: „požadujeme se s výše uvedeným vypořádat alespoň úpravou předkládací zprávy tak, aby ke čl. 4 odst. 1 zahrnovala odkaz i na § 367 trestního zákoníku a současně aby i do budoucna byla zachována možnost aplikace § 124 (241?) věty druhé občanského soudního řádu.“ S tím, že to je zásadní připomínka.

Nyní k čl. 4 odst. 2 – to znamená k pastoračním pracovníkům a k jejich právu obdobnému zpovědnímu tajemství za podmínek stanovených zvláštním zákonem – Ministerstvo spravedlnosti uvádí, že: „vycházíme-li z předkládací zprávy, která obsahuje argumentaci, že formulace ‚za podmínek stanovených zákonem‘ v čl. 4 odst. 2 jednoznačně zaručuje, že se v případě pastoračních pracovníků bude vždy jednat pouze o duchovní ve smyslu § 368 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, považujeme ustanovení čl. 4 odst. 2 za legislativně problematické. České právo nepřiznává právo obdobné zpovědnímu tajemství pastoračním pracovníkům.“ To je to, co jsem říkal, Ministerstvo spravedlnosti to tady potvrzuje a vypadá to, že pan Smolek uvedl pana ministra v omyl, když mu říkal, že všechno je v pohodě, ale realita je taková, že když se podíváme na stanovisko Ministerstva spravedlnosti, kde jsou experti na trestní zákoník, tak ti to problematizují. „Obsah tohoto pojmu navíc není vymezen ve smlouvě ani v českém právním řádu. Smlouva přitom rozlišuje mezi pastorační péčí a pastorační pracovníky na straně jedné a duchovní péčí a duchovními na straně druhé, například čl. 8 odst. 1“ – který už jsem zde citoval – „tedy za pastorační pracovníky považuje jiné osoby než duchovní. Rozlišení mezi duchovními a pastoračními pracovníky je přitom zásadní, protože § 368 odst. 3 trestního zákoníku umožňuje prolomení oznamovací povinnosti pouze v případě duchovních. Rovněž § 7 písm. e) zákona o církvích a náboženských společnostech upravuje zachování povinnosti mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství.“ Za vhodnější by tedy Ministerstvo spravedlnosti považovalo následující formulaci: „Zákon stanoví, které osoby mají právo zpovědního tajemství a právo obdobné zpovědnímu tajemství.“ Případně bychom doporučovali doplnit předkládací zprávu tak, aby v ní bylo uvedeno, že cílem ustanovení není rozšířit okruh osob, které mají právo obdobné zpovědnímu tajemství nad rámec daný současnou českou právní úpravou.“ Nicméně když se podíváme do toho, co ministerstvo říkalo, tak ten okruh těch osob, které mají toto právo obdobné, je v podstatě nulový, takže to je asi k tomu, jak je v současné podobě koncipován čl. 4 předkládané smlouvy.

Nyní bych se věnoval určitému tvrzení, že církev nikdy neměla snahu tutlat a nehlásit právě tyto zločiny, takže tady mám naopak dopis od České biskupské konference z 24. dubna 2024, který poslal generální sekretář České biskupské konference, pan Příbyl, což byl mimochodem jeden z vyjednávačů na straně Vatikánu. Připomínky, které jsou k návrhu zákona... trestního zákoníku a trestního řádu. V těchto připomínkách Česká biskupská konference uvádí, že politické hodnocení rozsáhlé novely trestního zákoníku a trestního řádu jí nepřísluší. Novela ovšem podle jejího názoru zasahuje do základního práva církví

garantovaného ústavou a z něho vyplývajícího práva na zpovědní tajemství duchovních garantovaného ustanovením § 7 odst. 1 písm. e) zákona o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů. Konkrétně uvádí připomínku: „Navrhujeme, aby byli duchovní vyňati z osobní působnosti trestného činu nepřekážení trestného činu ve smyslu ustanovení § 367 ve vztahu ke dvěma konkrétním trestným činům, a to sexuálnímu útoku, § 185a trestního zákoníku, a sexuálnímu nátlaku, § 186 trestního zákoníku.“ Čili tady to vidíme černé na bílém, jak se tedy Česká biskupská konference snažila změnit novelu trestního zákoníku tak, aby duchovní měli privilegované podmínky, aby nemuseli zajistit překážení trestného činu, čili toho, co se teprve má stát.

Dále pokračuje tedy generální sekretář České biskupské konference, pan Příbyl, následujícími slovy: „Výše uvedené rozšíření výčtu trestných činů nepřekážení trestného činu ve smyslu ustanovení § 367 trestního zákoníku je aktuálně projednáváné Senátem v novele trestního zákoníku, sněmovní tisk 616, který novelizuje čin v čl. I bodu 9. Obě skutkové podstaty jsou dosti široké a ve spojení se zpovědním tajemstvím vyvolávají výrazné napětí a obavy. Trestní právo má být dostatečně určité...“ a tak dále a tak dále. „To v případě výše uvedených skutkových podstat ve spojení se zpovědním tajemstvím není vůbec jednoduché k zodpovězení. Za určitou míru nejednoznačnosti mohou v budoucnu nést trestněprávní odpovědnost duchovní a to považujeme za nešťastné, proto pokud by rezort nepřistoupil na variantu vynětí osobní působnosti duchovních, navrhujeme aspoň zahrnout do výčtu kvalifikované skutkové podstaty výše uvedených trestných činů, které jsou jednoznačně definovatelné ve vztahu k překážení trestného činu duchovním uskutečnitelného.“

Tato připomínka je zásadní, čili tady máme jasně černé na bílém, že byla snaha České biskupské konference zasadit se o to, aby duchovní vůbec nemuseli v případě, že vědí, že u někoho dojde k trestnému činu sexuálního útoku nebo sexuálního nátlaku, tak tyto trestné činy oznamovat. To je jenom k tomu, jak se říká, že nikdo se nesnaží o žádné zásadní změny.

Já bych se teď věnoval ještě krátce těm jednotlivým verzím, které máme před sebou a které ukazují, jakým způsobem docházelo k vyjednávání této mezinárodní smlouvy. Pan ministr o tom totiž mluvil pouze telegraficky, a proto jsme se nedostali k těm konkrétním ustanovením a k tomu, jakým způsobem byla následně ve vyjednávání modifikována.

Když se podíváme na verzi po jednání z 29. února 2024, tak tehdy dané ustanovení znělo v čl. 2: „Katolická církev má při své činnosti na území České republiky povinnost dbát právního řádu České republiky. Katolická církev je v České republice právnickou osobou v souladu s českým právním řádem.“ To znamená, všimněte si, že v průběhu toho vyjednávání byla vyškrtána povinnost dodržovat právní řád České republiky, ale zůstalo tam jenom to, že je právnickou osobou podle českého právního řádu (Odkáslání.) – pardon – budu pokračovat v té verzi z 29. února. Potom zase vidíme ustanovení čl. 4, jak se vyvíjel. Podle čl. 4 z toho 29. února „Česká republika uznává zpovědní tajemství. Podrobnosti stanoví zákon.“ Tam bohužel z té mezinárodní smlouvy v tom vyjednávání vypadla ta větička „Podrobnosti stanoví zákon.“ To znamená, že v této oblasti to zůstalo bez stanovení těch mezí, bez toho odvolání na zákon. Druhá část taky jednoznačně ukazuje, nakolik naši vyjednaváči ustoupili katolické církvi v tom vyjednávání, protože čl. 4 odst. 2 v průběhu toho vyjednávání zněl, že „Česká republika rovněž zaručuje výkon práva obdobného zpovědnímu tajemství duchovními za podmínek stanovených zákonem“, takže tam máme jasně uvedeno, že nejde o všechny pastorační pracovníky, jak je v tom širokém návrhu mezinárodní smlouvy, ale že se to týká pouze duchovních, tak jak jsou uvedeni v čl. 4 odst. 2, takže vidíme, že v průběhu toho vyjednávání došlo k razantnímu posunu tak, že se rozšířila razantně možnost zpovědního tajemství, takže to jde nad rámec toho, co Česká republika v tom vyjednávání prosazovala. To si myslím, že z té verze je zcela zřetelné.

Když jsem mluvil o nárocích katolické církve, které měla po českém státu – po našem sekulárním státu Česká republika – tak bych rád zmínil i (to), že v rámci vyjednávání katolická církev výrazně tlačila na to, aby se omezily třeba akademické svobody nebo aby se

rozšířila možnost těch církevních škol, které jsou financovány ze státního rozpočtu, aby neučily to, co je napsáno v osnovách, ale stanovily si tu výuku podle zásad katolické církve. To je jenom ukázka toho, co bylo za tou celkovou snahou vyjednávačů ze strany Vatikánu, aby prosadili... – a samozřejmě jejich kolegů na území České republiky, kteří jim v tom sekundovali – co bylo cílem této mezinárodní smlouvy, a to mluvím o ustanovení, které se naštěstí do té mezinárodní smlouvy nedostalo, protože to byla věc, kterou se podařilo našim vyjednávačům zablokovat. Za to bych jim chtěl poděkovat, protože katolická církev tady navrhovala, abychom v této důležité mezinárodní smlouvě, o které jsem už říkal, že by měla postavení obdobné ústavnímu pořádku i podle judikatury Ústavního soudu, tak chtěla ustanovení, které by říkalo, že „katolická církev zřizuje a provozuje školy a školská zařízení, jež se stávají školami a školskými zařízeními ve smyslu právního řádu České republiky. Ředitele těchto škol a školských zařízení jmenuje a odvolává jejich zřizovatel. Školy a školská zařízení uvedená v odst. 1 jsou spravovány podle zásad katolické církve. Při vzdělávacím procesu uplatňují zásady náboženské snášenlivosti, ekumenismu a spolupráce.“ Je tam výslovně, v tom návrhu, který byl diskutován, tak bylo by mělo podle protistrany být uvedeno, že školy, které jsou financovány z peněz všech daňových poplatníků, tak jsou spravovány podle zásad katolické církve. Vyjednávači na české straně požadovali, aby tam bylo jasné stanoveno „za podmínek stanovených právním řádem České republiky“, což je samozřejmě zásadní, protože se tady diskutovalo o tom, jestli bude tedy možné, aby ty školy zřizované katolickou církví měly odlišnou výuku od rámcových vzdělávacích plánů, které vydává Ministerstvo školství.

Nemám nic proti tomu, aby učily nad rámec rámcových vzdělávacích plánů náboženství, ostatně i já jsem v základní škole chodil na náboženství a vůbec v tom nevidím problém, ale domnívám se, že taková úprava na úrovni ústavního pořádku, která by umožňovala uplatnit ty zásady i... v podstatě že by to mělo aplikační přednost před zákonem a že školy by mohly vypustit některé součásti, které jsou učeny podle rámcových vzdělávacích plánů. To znamená, teď si můžeme ukázat tu plejádu záležitostí, o kterých se tady bavíme. To jsou ty sporné záležitosti. V České republice naštěstí je to tak maximálně sexuální výchova, ale v zahraničí jsou obkurní snahy omezovat biologii, obkurní snahy omezovat evoluční teorii a místo toho se učí kreacionismus a podobně. Tak to bychom opravdu byli neradi, aby se do našeho ústavního pořádku nebo do zákonů dostalo. Je dobře, že se podařilo v rámci vyjednávání prosadit vypuštění těchto ustanovení, kterými se katolická církev snažila získat možnost, aby se v těch školách, které zřizuje – ale které financuje stát – aby se učilo čistě podle těchto zásad. Ten drobný korektiv, který tam byl obsažen – „náboženská snášenlivost, ekumenismus a spolupráce“ – by na tom vůbec nic nezměnil.

Já budu pokračovat, protože tady mám další verzi, která se projednávala, což je protinávrh Vatikánu ze 4. ledna 2024 s tím, že tedy se asi patrně navrhovalo vypustit ustanovení v názvu smlouvy, která původně zněla „Smlouva mezi Českou republikou a Svatým stolcem o právních otázkách vztahů mezi katolickou církví a Českou republikou“, tak tam byla vypuštěna ta část „mezi katolickou církví a Českou republikou“. Dále se budu vyjadřovat k těm záležitostem, které se opět týkají těch článků. Tam je důležité, že v tomto protinávru od Vatikánu už nenajdeme žádná ustanovení, která by stanovila v podstatě povinnosti církví, tak jako to bylo v původním návrhu: řídit se zákony, a tudíž dbát na dodržování i třeba v oblasti toho zpovědního tajemství, povinnosti přikazít trestný čin, povinnosti oznámit trestný čin a podobně.

Najdeme tady ustanovení čl. 3 v té podobě, v jaké je obsaženo v té současné smlouvě, čili to ustanovení v této podobě čl. 4, které bylo v čl. 3 z dokumentu, který pochází z ledna 2024, tak tam už je v podobě, že Česká republika čistě uznává zpovědní tajemství a nejsou tam obsaženy žádné meze nebo limity.

Přičemž považuji za důležité zmínit, že Ministerstvo zahraničí tam uplatnilo určité připomínky. Tady se uvádí v připomínkách, že Svatý stolec čili Vatikán „navrhuje rozdělení

ustanovení do dvou samostatných odstavců, čímž by v případě samotného zpovědního tajemství vypadla podmínka „za podmínek stanovených právním řádem České republiky“. Naši vyjednavací na to navazují: „Lze řešit třemi samostatnými větami, přičemž v prvních dvou větách by byly uvedeny záruky, to jest uznání zpovědního tajemství a záruka osob pověřených duchovní službou, a ve třetí větě by bylo stanoveno, že tato práva podle předchozích dvou vět lze provádět pouze za podmínek stanovených právním řádem.“ Čili tehdy ministerstvo ještě prosazovalo to, aby tam byly jasné zákonné záruky, aby nebyl neomezený rozsah u těch pastoračních pracovníků, protože v té verzi z ledna 2024 ještě máme, že ministerstvo trvá na tom, aby ta záruka byla pouze u osob pověřených duchovní službou. Současně tam uvádí, že u těch vět by mělo být výslovně stanoveno, že je „lze provádět pouze za podmínek stanovených právním řádem České republiky“. Takže tolik k té verzi z ledna 2024. Dále tam jsou ustanovení čl. 3, že smluvní strany měly uzavřít dodatkovou smlouvu k této smlouvě projednávající otázky týkající se vzdělávání a uznávání akademických titulů, přičemž tam byl návrh to zcela vypustit – obě ustanovení z oblasti školství – a ponechat to na samostatnou smlouvu, což nakonec tímto způsobem dopadlo, což považuji za velmi žádoucí, takže domnívám se, že tím je jednoznačně ukázáno, jakým způsobem ministerstvo ustoupilo při vyjednávání ze svých pozic v rámci této mezinárodní smlouvy.

Já bych si dovolil tedy s ohledem na to, co tady zaznělo, navrhnout zamítnutí tohoto návrhu mezinárodní smlouvy, taky navrhnout další výbory – potom konkrétně se přihlásím v podrobné rozpravě – a navrhnout také prodloužení lhůty, aby byl dostatečný prostor tuto problematiku projednávat. Ostatně prodloužili jsme lhůtu už u trestního zákoníku, tak nevidím důvod, proč bychom tuto smlouvu, která je úzce provázána s trestním zákoníkem, nemohli projednat taky v delší lhůtě.

Chci zdůraznit, že nejsme proti církvi a víme, že různé církve hodně trpěly historicky, třeba za komunistů, a vážíme si lidí, kteří něco dělají pro druhé, i třeba v podobě péče o společenství víry, ale souhlasíme s lidmi, jako je například teolog Tomáš Petráček, který uvedl, že si klade otázku, na co po bezproblémových třiceti pěti letech potřebujeme smlouvu s Vatikánem. Já k tomu říkám, že bychom byli ochotni i přistoupit na tu smlouvu s Vatikánem – protože to je věc, kterou jsme odsouhlasili v programovém prohlášení vlády – kdyby tam nebylo to sporné ustanovení, které může mít velký dopad. To je jedna z těch věcí, které bude potřeba ještě v rámci toho budoucího projednávání probrat, jestli je možné vůči tomuto jednomu ustanovení uplatnit nějakou výhradu tak, aby se neuplatnilo, abychom ho třeba případně schválili a ratifikovali tu smlouvu bez tohoto problematického ustanovení.

Jak už jsem uvedl, z té smlouvy vypadla – když bych to rekapituloval – obecná ustanovení, že se katolická církev na území České republiky řídí právním řádem, čili tím jsme se vzdali části (Poslanec Bartoš donesl řečníkovi láhev s vodou.) – děkuji – suverenity a vypadlo z toho, že podrobnosti ohledně zpovědního tajemství stanoví zákon, čili z těchto věcí i z těch dokladů, které jsem tady přednesl v rámci vyjednávání, je zcela zřetelné, že tyto formulace byly vypuštěny, protože na nich nebyla shoda, ale současně tam zůstaly jiné související formulace, které jsou zjevně problematické. Je zcela legitimní interpretace, že u těch ustanovení, kde není výslovně uveden závazek řídit se českým právním řádem, takový závazek církev nemá a čili může uplatňovat to právo v plném rozsahu. Ostatně i Ministerstvo spravedlnosti ve svých připomínkách, které jsem tady uvedl, upozornilo na ty rozpory s trestním zákoníkem a s občanským soudním řádem. Výsledkem tohoto vypuštění je praktická neomezenost zpovědního tajemství, kterou naznačuje odst. 1 čl. 4 této smlouvy.

Samozřejmě to kritizují i odborníci, ti lidé, kteří mají jako dennodenní praxi, že řeší jako advokáti... že zastupují oběti právě toho sexualizovaného násilí ze strany těchto církevních hodnostářů. Například podle právníka Daniela Bartoně „bezpodmínečné uznání zpovědního tajemství je značně problematické, protože římskokatolické kanonické právo považuje zpovědní tajemství za absolutně neporušitelné, zatímco české právo zpovědní

tajemství uznává pouze ve vztahu k situacím, kdy se zpovědník dozví o trestném činu spáchaném v minulosti.“ To je ten základní rozdíl.

Jaká právní úprava tedy platí dnes? Dnes „je zpovědník povinen překazit spáchání vybraných závažných trestných činů i za cenu porušení zpovědního tajemství, pokud se v průběhu zpovědi dozví, že penitent daný čin spáchá – například dlouhodobě týrá své dítě nebo obchoduje s lidmi – nebo má v úmyslu spáchat – například někoho zavraždit“. Stejně tak české právo dnes „umožňuje zproštění mlčenlivosti osobou, v jejímž zájmu byla stanovena“. Namísto toho ale nyní hrozí, že „tato česká pravidla by nebylo možné po ratifikaci smlouvy vynucovat v trestním ani civilním řízení, protože mezinárodní smlouva má aplikační přednost před českým zákonem“. To tady mluvím o aplikační přednosti, tedy ve smyslu ústavy, ale ještě jsem předtím zmiňoval tu přednost nebo pozici v rámci právního řádu a ústavního pořádku, která vyplývá z judikatury Ústavního soudu, která ovšem tedy byla přijata ještě před přijetím novelizací čl. 10 a 10a Ústavy České republiky, ale nemyslím si, že by to mělo nějaký na to zásadní dopad. Jinými slovy, „takto široce pojaté zpovědní tajemství přispěje k dalšímu tutlání například sexuálního zneužívání, což je problém, který se bohužel i katolické církve týká, a to všude na světě“.

Nyní bych se rád věnoval postupně argumentům, které vyznívají zdánlivě pro, postupně si je rozebral. Za prvé, zda vůbec potřebujeme takovou mezinárodní smlouvu. To si myslím, že je zásadní otázka, která tady vůbec nebyla zodpovězena ze strany pana ministra, jaké jsou reálné důvody, proč Česká republika potřebuje tuto mezinárodní smlouvu. Chápu, že to je v programovém prohlášení, ale myslím si, že poslanci by si zasloužili vysvětlení, proč je potřeba tuto mezinárodní smlouvu schvalovat a v čem to reálně pomůže českým občanům a naší společnosti, protože garanci práva vyznávat svoje náboženství a sdružovat se v církvi obsahuje už dneska ústavní pořádek, obsahuje Listina (základních) práv a svobod a ty mají v podstatě stejné postavení, jako je předkládaná smlouva.

„Teolog a akademický kaplan Tomáš Petráček má u připravované úmluvy otázek ještě víc. „I nad jejím smyslem a potřebou. Obecně podobné mezinárodní smlouvy mezi Svatým stolcem a Českou republikou patří do modelu fungování církví, který historicky už definitivně končí. Na co potřebujeme tento typ smlouvy, když jsme bez ní fungovali celkem bez problémů třicet pět let?“ Samozřejmě se můžeme podívat na historické smlouvy, třeba německý konkordát, který byl uzavřen v roce 1933, čili v době, kdy v podstatě nastupoval fašismus, tak tehdy se dá chápat, že církev hledala nějakou lepší ochranu právě před těmi mocenskými zásahy ze strany různých států tak, aby si dokázala zachovat svoji existenci nebo svůj vliv, ale ta situace českého konkordátu je úplně jiná.

Druhý argument je, že už dnes je zpovědní tajemství součástí zákona. „Zatímco české právo v současnosti pracuje s tím, že zpovědní tajemství má nějaké limity, především ve vztahu k tomu, když se zpovědník dozví o připravovaném nebo probíhajícím trestném činu, který bude ještě pokračovat. Tady v těchto situacích má i kněz, stejně jako třeba advokát povinnost tuto činnost překazit,“ upozorňuje právník Daniel Bartoň v debatě Vertikály.“ Toto je, jak už jsem uvedl, pokud bude zavedena bezlimitní mlčenlivost v případě duchovních, případně nové právo obdobné zpovědnímu tajemství u pastoračních pracovníků, velmi problematické a patrně se to nejspíš změní i v důsledku této dohody. Kdyby tam ta změna být neměla, tak nerozumím tomu, proč jsme se o to v takové míře zasazovali v rámci vyjednávání. To znamená, dotkne se to zejména těch probíhajících a chystaných trestných činů.

Další bod se týká toho, že ta předkládaná smlouva je údajně výsledkem ekumenické inkluze a širšího kontextu církví. Je potřeba říci, že ano, že jde o smlouvu, která se má vztahovat v České republice na registrované církve, ovšem s tím dodatkem, o kterém jsem mluvil. To znamená, bavíme se o některých ustanoveních, která se týkají pouze katolické církve. Není jasné, na základě čeho budou ta ustanovení vztažena i na další církve. Pak jsou tam ustanovení, která se týkají obecně zpovědního tajemství, takže není proto jasné, k čemu je

reálně potřeba to rozšíření zpovědního tajemství na potenciálně velmi širokou skupinu pastoračních pracovníků. Proč nepostačovalo... Já budu později citovat i německou právní úpravu, ten německý konkordát, kde to mají jinak. Mají to tam přesně tak, jak to navrhuji Piráti.

Já si pomalu připadám jako dějá vu, když jsme rozporovali smlouvu mezi Prahou a Pekingem, kde nám tam taky vklínili formulaci, kterou vůbec nikdo nepotřeboval, kde se Praha distancovala od Tibetu a Tchaj-wanu.

Takže tady máme zase taky kontaminující ustanovení, které působí tyto negativní dopady. Proč nepostačuje ponechání ochrany pouze pro duchovní, kteří dle základních dokumentů církví zahrnují kromě pastoračních pracovníků také skupinu nemocničních, vězeňských a armádních kaplanů?

Dále je tu problematika mlčenlivosti ve spojitosti zpovědním tajemstvím, že dochází k rozšíření mlčenlivosti na probíhající a budoucí trestné činy. Jak uvádí Daniel Bartoň, tedy právník, který řeší ty případy zneužívání a případy, ve kterých je uplatňováno zpovědní tajemství: „Pokud by úmluva byla v této podobě ratifikována, řekl bych, že by mohl být současný stav ohrožený, kdy katoličtí kněží a samozřejmě duchovní ostatních církví mají povinnost překazít závažnou trestnou činnost.“ Čili jak už jsem říkal, římskokatolické kanonické právo považuje zpovědní tajemství za absolutně neporušitelné, zatímco české právo zpovědní tajemství uznává pouze ve vztahu k situacím, kdy se zpovědník dozví o trestném činu spáchaném v minulosti. Jaká právní úprava platí dnes? Dneska je ta povinnost překazít. O tom už jsem mluvil.

Údajná pozitiva: možnost právního základu pro duchovní služby v armádě, nemocnicích, vězeních a sociálních službách. Už dneska si určují církve samy, kdo je duchovní, a to je důsledek postupné odluky církve od státu a financování duchovních. Není proto jasné, k čemu je reálně potřeba rozšíření zpovědního tajemství na potenciálně velmi širokou skupinu pastoračních pracovníků. Je pak na církvích, jak si vymezí svého duchovního, ale měl by to být skutečně člověk, který se věnuje té duchovní službě. Nemělo by to být nepřiměřeně rozšiřováno na osoby, které třeba vykonávají funkce pomocného personálu, ale současně se podílí i nějakým drobným způsobem právě na pastorační službě. Takže to je problém toho čl. 4 odst. 2 o tom, že pastorační pracovníci mají právo obdobné zpovědnímu tajemství.

Jedna potíž taky tkví v tom, že neexistuje jasná definice pastoračního pracovníka v rámci právního řádu České republiky. Vedle nemocničních a vězeňských či armádních kaplanů a kaplanek existuje široká škála pracovníků, ba i dobrovolníků v církvi, na které by se zpovědní tajemství nově mohlo vztahovat. Rozšíří se tedy skupina lidí, kteří se budou moci odvolávat na zpovědní tajemství, a to i v případech možného zneužívání dětí a mladistvých. Tato situace přitom mohla mít snadné řešení. Z hlediska českého práva bylo možné používat jen koncept duchovních, tak jak je vymezen v základních dokumentech církví. Zahrnuje totiž i kaplany a je jednoznačně vymezen. Jenže tomu zřejmě v zahraničí, předpokládám u našich partnerů, se kterými byla ta smlouva vyjednávána, úplně nerozuměli, jak lze usuzovat z vyjádření z průběhu kulatého stolu dne 12. 11. 2024, protože podle kanonického práva jsou duchovními pouze ti, co přijali svěcení. Je to jeden z důsledků toho, jak široce české církve vykládají pojem duchovních, například za účelem získávání finančních prostředků na platy duchovních od státu nebo vynětí z jurisdikce českých soudů v souvislosti s ukončováním poměru duchovních. Toto by ale mělo být vysvětleno právě našimi vyjednávači, jak to bylo koncipováno v průběhu vyjednávání. Takže ten široký výklad pojmu duchovní, který církve uplatňují doposud, se najednou nehodil a je potřeba, aby se to vysvětlilo, abychom dosáhli porozumění tomu, proč třeba v tom Německu to mají jinak.

Dále bych rád navázal popisem těch rizik, která uvedl advokát Daniel Bartoň, která vidí pro oběti, církve a společnost. Je to tedy sepsáno v článku ze 3. 12. 2024. Pan Bartoň tam

uvedl rekapitulaci, že „český premiér Petr Fiala a státní sekretář Vatikánu kardinál Pietro Parolin podepsali 24. října 2024 smlouvu mezi Českou republikou a Svatým stolcem, která vyžaduje souhlas obou komor parlamentu. Ti, kteří se o vyjednávání smlouvy zasadili, vnímají její přínos ve vnesení větší míry právní jistoty do vztahu mezi státem, církvemi a věřícími. To může platit například pro kaplanskou službu v nemocnicích, věznicích nebo armádě.“

„Zároveň však smlouva vnáší značnou nejistotu a riziko beztrestnosti do situací, kdy se církev, duchovní a pastorační pracovníci setkávají s protiprávní činností, popřípadě kdy ji přímo páchají.

Předkládací zpráva pro parlament uvádí, že formulace tohoto článku odráží současný stav a nemá za cíl rozšířit okruh osob, kterým svědčí právo obdobné zpovědnímu tajemství. Pokud by tato proklamace měla být pravdivá, tak by formulace textu smlouvy musela být odlišná.“ Tak jak už jsem to tady popisoval. V první řadě podle pana Bartoně „je třeba si všimnout, že zatímco ve 2. odstavci 4. článku mají pastorační pracovníci právo obdobné zpovědnímu tajemství zaručeno jen za podmínek stanovených zákonem, tak v 1. odstavci zmínka o omezení zákonem chybí.“ To úplně potvrzuje to, co jsem říkal ve své úvodní části. „Podle standardních interpretačních pravidel to znamená, že Česká republika uznává zpovědní tajemství v rozsahu, v jakém se mu obecně rozumí, tedy bez ohledu na to, jak ho omezují české právní předpisy. Pro tento závěr svědčí i skutečnost, že návrh smlouvy ve své jedné verzi obsahoval obecný závazek katolické církve dbát při své činnosti na území České republiky českého právního řádu a u zpovědního tajemství odkazoval na podrobnější provedení zákonem. Z vypuštění těchto závazků je zřejmé, že katolická církev nebyla ochotna tyto závazky přijmout. Bezpodmínečné uznání zpovědního tajemství je značně problematické, protože římskokatolické kanonické právo považuje zpovědní tajemství za absolutně neporušitelné, zatímco české právo“ to má jinak. Na to už jsem tady upozornil.

„Pokud jde o pastorační pracovníky, současně české trestní právo na ochranu jejich mlčenlivosti výslovně nepamatuje. Výjimka z povinnosti oznámit spáchání trestného činu se vztahuje pouze na duchovní registrovaných církví a náboženských společností. Které osoby se považují za duchovní, vyplývá ze základního dokumentu každé církve. Například římskokatolická církev pro účely českého práva za duchovní považuje i osoby pověřené biskupem k výkonu určité duchovenské služby, jako jsou pastorační asistenti nebo katecheté. Obdobně mezi duchovní zahrnuje pastorační pracovníky i základní dokument Českobratrské církve evangelické.

Vzhledem k tomu, že smlouva na řadě míst rozlišuje mezi duchovními a pastoračními pracovníky, respektive duchovní a pastorační péčí, nabízí se otázka, proč čl. 4 garantuje právo obdobné zpovědnímu tajemství pastoračním pracovníkům a nikoliv duchovním. V návaznosti na smlouvu s Vatikánem by se mohla římskokatolická církev dožadovat toho, aby český zákonodárce právně specifikoval rozsah mlčenlivosti všech pastoračních pracovníků, pokud by někteří z nich nebyli považováni za duchovní. Tím by mohlo oproti současnému stavu dojít k rozšíření okruhu osob, na které se ochrana důvěrnosti vztahuje.“ Takže to jsou přesně ta rizika, na která jsme upozorňovali a která jsou tedy potvrzována i panem Bartoněm, který je advokátem v Praze a odborným asistentem na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy a dlouhodobě se zabývá otázkami náboženské svobody a mezináboženského dialogu z časopisu Getsemany.

„Rizika související s právě popsány a interpretačními problémy by bylo možné odmítnout jako bezvýznamná, pokud bychom věděli, že jich církev a náboženské společnosti nebudou zneužívat způsobem škodlivým pro českou společnost. Z rozhovorů s řadou církevních představitelů vím, že by je takový způsob zneužití ani nenapadl nebo by ho odmítli jako neslučitelný s učením jejich církve. Z praxe,“ píše pan advokát, „však zároveň vím, že obzvláště v římskokatolické církvi je řada osob, které se snaží minimalizovat rozsah spolupráce s orgány činnými v trestním řízení. Opakovaně se setkávám s tím, že kněží

odmítají vypovídat s odkazem na zpovědní tajemství, i když se relevantní informace dozvěděli mimo zpověď nebo když je kajícího zpovědního tajemství zprostil. Obdobně odmítají církevní orgány žádosti policie o vydání dokumentů například z vnitrocírkevních kanonických řízení. Argumentují proto mimo jiné papežským tajemstvím a tajemstvím obdobným zpovědnímu, které podle nich nezahrnuje jen úzce pojímané zpovědní tajemství, ale vztahuje se i na tajemství ohledně vnitrocírkevních šetření.“ Takže tímto způsobem se to dostává do velmi extenzivní roviny, kdy katolická církev uplatňuje svoje postavení jako privilegované. Zatímco všechny ostatní instituce musí spolupracovat s policií, s orgány činnými v trestním řízení, tak v případě katolické církve se snaží právě i v případech, na které se to zpovědní tajemství nevztahuje, vykládat právo obdobné zpovědnímu tajemství extenzivně tak, aby bylo možné se vyhnout prokazování a dokládání dokumentů, které se týkají třeba trestního řízení. To považuji za zcela nepřijatelné. Myslím si, že práva všech institucí by v tomto ohledu, pokud nejde skutečně o to zpovědní tajemství vůči duchovnímu, měla být stejná. Tam je to specifická situace, která vyplývá z našeho ústavního pořádku.

„Ve světle těchto skutečností považuji za pravděpodobné, že případná ratifikace smlouvy se Svatým stolicí by byla dalším argumentem pro nespolečnosti s orgány činnými v trestním řízení. Tím by došlo k dalšímu ztížení přístupu ke spravedlnosti pro oběti zneužívání ze strany duchovních. Rozšíření pro policii obtížně přístupné sféry by mělo dopady i na možnosti vyšetřování majetkové nebo hospodářské trestné činnosti páchané představiteli církví k újmě církví samotných. Jestliže zástupci církve a státu nebyli ochotni nebo schopni vyjednat takový text smlouvy, který by nepředstavoval reálné riziko zneužití k újmě zranitelných osob a církevních společenství, tak považuji za lepší, aby smlouva nebyla v současné podobě ratifikována.“ To je tedy od autora, který působí i na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy.

Kdybych to měl shrnout, ta rizika popsaná v sedmi bodech: za prvé, ta smlouva byla jednostranně výhodná pro Vatikán, znesnadňuje České republice možnost upravit postavení církví jen změnou zákonů, nejasně definuje a potenciálně i rozšiřuje zpovědní tajemství i u trestných činů, obecně obsahuje nejasná ustanovení a potenciálně zakládá nyní neznámé povinnosti pro Českou republiku nad rámec současných zákonů a vláda současně nedostatečně komunikuje, že práva založená smlouvou s Vatikánem se automaticky přiznají i jiným církvím registrovaným v České republice. To jsou vyjádření pana Smolka, který na jednu stranu říká, že budou automaticky přiznána ta práva katolické církve i jiným církvím, ale v této mezinárodní smlouvě pro to není v člancích, které jsem citoval, žádná opora.

Nyní podrobněji k těm argumentům. Vláda tvrdí, že smlouva neobsahuje nic nad rámec zákonné úpravy. To není podle některých výkladů pravda a budu se tomu podrobněji věnovat níže. I kdyby to byla pravda, tak proč je tedy potřeba smlouvu přijímat? Jediným efektem bude to, že Česká republika si nebude moct otázky postavení církví včetně zpovědního tajemství upravit tak, jak uzná sama za vhodné, čili dojde k tomu omezení suverenity. Ale budeme muset vždy dělat jenom to, co nám povolí tato smlouva, která má přednost před zákony. Ta smlouva současně neobsahuje žádné nové výhody pro Českou republiku, což uvádí ostatně i vláda. Zástupci církve argumentují například tím, že výhoda pro Českou republiku je v tom, že věřící lidé budou moci přijímat duchovní služby v nemocnicích. To ale mohou už dneska, jak dobře víme. Buď tedy smlouva nepřináší nic nového, a tedy ani žádné nové výhody pro Českou republiku, a pak není důvod na straně České republiky ji přijímat, nebo něco nového přináší, a pak je třeba, aby to vláda otevřeně řekla, pojmenovala a měli jsme možnost posoudit, zda to je, či není ve prospěch České republiky či jenom církve.

Jak citují tedy, největší zpravodajský server v České republice, Novinky.cz, ta „smlouva zabetonuje český právní řád v otázkách, které zmiňuje, protože ty nepůjdou v budoucnu jen tak změnit“.

Dále uvádí pan profesor doktor Filip Křepelka, vedoucí katedry mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, v podcastu Bez filtru: „Opravdu

symbolicky, tohle je antiistanbulska úmluva. Pokud by to náhodou protlačil premiér Fiala, tak ho to bude stát premiérské křeslo.“ No, nevím proč (to) říká pan Křepelka, uvidíme. „Vedle spousty jiných bodů, které jsou asi důležité, tohle už bude jen taková kapička.“ Na dotaz... na otázku reportérky, jaké otázky je třeba si položit, odpovídá Filip Křepelka: „V podstatě ke každému článku – (co) to znamená, do čeho se promítá v českém právním řádu. To budou všechno věci, které budou předmětem podle mě velmi ostrého boje.“

Paní profesorka doktorka Veronika Bílková, vedoucí katedry mezinárodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, uvedla na kulatém stole pořádaném v Poslanecké sněmovně následující, já už jsem to naznačil: „V tom předchozím kole, kdy se ta smlouva diskutovala, tak jedna z výhrad, která padla, byla, že je ta smlouva jednostranná, že zavazuje reálně jen jednu stranu a nevytváří žádné závazky na druhé straně. Z toho, co vy jste tady zatím říkali, tak se zdá, že ta výhrada stále platí.“ Tolik tedy významná znalkyně mezinárodního práva veřejného, paní profesorka Bílková.

K rozšiřování zpovědního tajemství, tam jsou problematické dva aspekty. Za prvé, neomezuje zpovědní tajemství na to, co ho už dnes definuje zákon, čímž ho potenciálně rozšiřuje. Čl. 4 odst. 1, jak už jsem říkal, stanoví to zpovědní tajemství bez dalších specifikací. Není tam ten dovětek za podmínek stanovených zákonem, který je uveden v celé řadě dalších míst té mezinárodní smlouvy. Citoval jsem i tady Ministerstvo spravedlnosti, které k tomu dalo své výhrady a jasně řeklo, že byla vypuštěna ustanovení, která se týkala toho, že katolická církev se ve své činnosti musí řídit právním řádem České republiky, což bylo v rámci vyjednávání vypuštěno. Taky jsem mluvil o problematice pastoračních pracovníků a dále smlouva nezakládá práva jen římskokatolické církvi, ale bylo zcela nejasně vysvětleno, jestli je zakládá i pro ostatní registrované církve, mezi kterými by patrně neměla existovat diskriminace. Považuji za problematické i to, že ta smlouva vlastně podle judikatury Ústavního soudu, pokud upravuje základní lidská práva, tak se stane součástí ústavního pořádku, ale náš ústavní pořádek přeci jednoznačně říká, že církve musí být odděleny od státu a že stát se neváže na žádnou konkrétní církev, proto také v našem ústavním pořádku žádnou konkrétní církev nikde nenajdeme, zatímco když bude schváleno toto rozšíření ústavního pořádku, tak budeme mít v podstatě pramen práva, který bude privilegiovat jednu určitou konkrétní církev, což považuji tedy za porušení toho ústavního pravidla ohledně sekulárního charakteru České republiky.

Proto by bylo ostatně žádoucí, aby Poslanecká sněmovna využila té své možnosti, kterou jí dává právní řád České republiky, a předložila tuto smlouvu k projednání Ústavnímu soudu, aby se posoudily ty otázky jednak rozsahu zpovědního tajemství, souladu té úpravy, kde ústavní zákony nám říkají, že existují možnosti omezit zpovědní tajemství zákonem, zatímco tato mezinárodní smlouva nám takovéto omezení nepředpokládá, a taky aby se posoudila otázka toho, že jakmile se stane ta smlouva součástí ústavního pořádku České republiky v tom širokém pojetí podle judikatury Ústavního soudu, zda nepůjde o porušení zásady toho, že se Česká republika neváže na konkrétní církve a konkrétní vyznání, ale zachovává si svůj sekulární charakter.

Je také možné, že kvůli tomu, jak je smlouva obecná, tak to otevírá dveře dalším, dnes třeba neznámým nárokům. Například čl. 7 odst. 2 uvádí, že „Česká republika a katolická církev spolupracují při ochraně a udržování společného kulturního dědictví“. Co znamená „spolupracují při udržování“? Bude chtít církve v budoucnu finanční spolupráci na majetek, který vlastní, ale který je zároveň kulturním dědictvím, od státu nad rámec toho, co je dnes dohodnuto v církevních restitucích? To si myslím, že je zcela legitimní otázka. Určitě bychom byli neradi, aby následně tento článek byl vykládán jako další paušální nárok katolické církve na peníze ze státního rozpočtu po tom, co už byl schválen zákon o církevních restitucích. To znamená, zavádí se tady zase privilegiované ustanovení ve prospěch jedné konkrétní církve na tom, že se stát tedy zavazuje spolupracovat s církví na udržování společného kulturního dědictví.

K těm dalším problematickým bodům, které byly uvedeny v rámci projednávání, není pravda, že jsme jedna z posledních zemí v Evropě, která obdobnou smlouvu nemá. Takto obecnou smlouvu má jen patnáct zemí v Evropě, konkrétně Albánie, Andora, Rakousko, Bosna a Hercegovina, Estonsko, Německo, Itálie, Lotyšsko, Monako, Černá Hora, Polsko, Portugalsko, San Marino, Slovensko a Slovinsko. Ten seznam vychází z webu papežské univerzity.

Poslanecká sněmovna zatím nenašla čas na projednání ratifikace Úmluvy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, kterou Česká republika podepsala už v roce 2016. Mě by tedy zajímalo, proč vládní koalice upřednostňuje tuto smlouvu, která Česku nic nepřináší a v nejhorším případě zhoršuje ochranu obětí sexuálních trestných činů, proč raději tedy neprojednáme úmluvu, která byla vyjednána daleko dříve a která by stanovila mezinárodně mnohem širěji uznávaný standard prevence a potírání násilí na ženách a domácího násilí. Je škoda, že toto bylo odmítnuto, a doufám, že se k tomu Poslanecká sněmovna a Senát v budoucnu ještě vrátí. Případná ratifikace smlouvy s Vatikánem bude s tímto krokem veřejností pravděpodobně spojována. Místo toho, abychom se zastávali obětí domácího násilí nebo násilí na ženách, tak tady schvalujeme smlouvu, která má problematická ustanovení, která mohou sloužit i k zakrývání a komplikování vyšetřování v těch skandálech, které se týkají zneužívání dětí.

Další výhrada, kterou jsem zde už taky naznačil, je utajený způsob vyjednávání a ty velmi široké požadavky, původní požadavky církve. Ta smlouva byla zveřejněna až po jejím podpisu vládou, a co přesně premiér podepsal, bylo až do samotného podpisu tajné. Konečnou verzi totiž vidělo jenom pár úředníků a ministři. Veřejnost se se smlouvou seznámí až po podpisu, i když už ji schválila vláda. Tady se dovídáme, že jde o běžnou praxi v případě mezinárodních smluv, ale já opravdu si myslím, že když se vyjednávaly ty důležité mezinárodní smlouvy, tak jsme byli informováni a dostávali jsme ty informace a měli jsme možnost se k tomu vyjadřovat – když se třeba vyjednávala mezinárodní smlouva ACTA – a že tato smlouva je velmi nestandardní v té podobě, že se k ní vlastně vůbec nikdo nemohl vyjádřit před tím, než byla dojednána. Prostě byla dojednána k tomu, aby se tady zabetonovaly věci, které chce současná reprezentace a které by se jí nepodařilo prosadit do naší ústavy, tak je oklikou narvala do té smlouvy s Vatikánem.

Církev chtěla původně ve smlouvě mnohem více privilegií a výjimek. Například výhradu svědomí pro blíže neurčené jiné úkony, nebo aby se výuka na českých univerzitách placených z českého rozpočtu, specificky teologických fakultách, řídila církevním právem, a aby k němu... (Kýchnutí v sále.) – na zdraví – a aby k němu... – pozdrav pánbůh pro lidovce – aby bylo k němu potřeba pověření katolické církve. Další požadavek zněl, aby byla výuka katolického náboženství poskytována ve školách všech stupňů v České republice a obsah a metodika výuky musela odpovídat doktríně a zásadám katolické církve. Už jsem tedy tady zmínil konkrétní záležitosti právě z těch materiálů, jak byly původně připravovány.

Já teď nechci rekapitulovat ty příklady ze zahraničních států, které mají... které ukazují právě na to, jakým způsobem docházelo ke zneužívání toho zpovědního tajemství v rámci církve v jiných státech, a předpokládám, že tomu se budou věnovat i kolegové, ale chci se věnovat problematice, jakým způsobem to mají upravené některé další významné země v rámci Evropské unie, které k této záležitosti přijaly různá ujednání. Když se podíváme například na Francii, což je velmi důležitá země, tak v rámci toho byla úmluva... ten konkordát mezi Francií a Vatikánem vypovězen, protože Francie dospěla k závěru, že je sekulární zemí a že takovou smlouvu nepotřebuje. Nebo když se podíváme na velmi blízké Německo, tak Německo má v čl. 9 toho konkordátu – který se uzavíral... protože samozřejmě to je historická smlouva z roku 1933, nástup fašismu, tak je to pochopitelné – v čl. 9 má ustanovení... to, o čem se bavíme, to srovnání s naším čl. 4 s jejich čl. 9. Ustanovení zní, že „duchovní nemohou být od soudních úřadů a jiných úřadů... nemůžou (být) vyžadovány zprávy o skutečnostech, které jim byly svěřeny při péči o duši a spadají tak pod povinnost

zachovávat v rámci péče o duši uloženou mlčenlivost“. Je tady tedy i ten název Seelsorgerliche Verschwiegenheit. Takže když se jasně podíváme na to srovnání s německou úpravou, která byla podepsána dříve, tak vidíme, že česká úmluva má daleko širší vymezení těch právě pastoračních pracovníků – nikoliv duchovních – než nalezneme v českém návrhu.

Já bych se chtěl tady jenom ještě krátce dotknout některých případů, které mě mrzí, že tady musíme procházet, ale těch případů je zkrátka hodně a plní i média. Já jsem si dneska otevřel nejsledovanější portál Novinky.cz. V rámci aktivity organizace Pod svícnem, ve které působí i kolegyně Bára Urbanová, vyšel právě článek, ve kterém je probírán případ, který se velmi zkomplikoval právě kvůli, že docházelo k ututlávání v rámci církve a že to nikoho nezajímalo. Mě mrzí, že kolegyně Urbanová tady teď není přítomna a že to nemůže sama vysvětlit, protože by to udělala určitě mnohem erudovaněji než já, ale samozřejmě ty příběhy jsou velmi tklivé a smutné: „Příběh Adama: Vzbudil jsem se a farář mi ležel v rozkroku. Policii zajímalo, jestli jsem gay. Adam si prožité trauma ponese celý život. Vše odstartoval farní ples před zhruba třemi lety. Toho se zúčastnil, když mu bylo sedmnáct let. U piva farář Adamovi později nabídl tykání. Hranice se postupně smazávaly, až jednoho večera překročil duchovní veškeré hranice. Adamovi systém nikdy nepomohl, nestačila ani lékařská správa a výpovědi dalších lidí. Farář oproti zneužitým žije v poklidu v ústraní. Celý příběh vypráví Adam v sérii Pod svícnem církve. „Pan farář mě vždycky na konci setkání silně objal. To objetí trvalo zhruba minutu, bylo mi to nepříjemné. Nicméně jsem to toleroval. Mám takovou povahu, bral jsem to tak, že mu tím můžu pomoci. Bral jsem to jako dobrý skutek vůči němu,“ vypráví Adam hned na úvod rozhovoru. Zpětně se na tyto momenty dívá jinak. Během pandemie covidu se setkávání omezila a věřící sledovali mše svaté spíše skrze televizní obrazovky. Objektu mu tak přišlo vzácné a nevinné. Situace eskalovala v červnu roku 2021, farář, jehož identitu Novinky znají, ale na přání Adama se ji rozhodli zatím nezveřejnit, právě slavil narozeniny. Adamovi bylo v té době devatenáct let, zkušenost s alkoholem za sebou neměl prakticky žádnou. Na oslavě si ale dal pár piv a opil se. Poprvé a naposled, jak říká. Skončil nahý vedle faráře, podstatnou část večera si nepamatuje. Zpětně si vzpomněl na to, že když se během noci probudil, uvědomil si, kde a s kým je. „Viděl jsem pana faráře, jak mi leží v rozkroku,“ vzpomíná. „Probudil jsem se, dvě minuty jsem tam ležel zády od něho. Přemýšlel jsem, co udělám, byl jsem nahý, zmatený. Nevěděl jsem, co mám dělat. Rozhodl jsem se, že okamžitě odejdu z fary. Hledal jsem oblečení, s tím mi pomáhal i farář. Dělal, že to je normální,“ vypráví Adam. Odešel domů, nevěděl, jak se má chovat. Hlavou mu prolétly i myšlenky na sebevraždu. Pomohla mu kamarádka, které se rozhodl zavolat. Právě ona ho přiměla, aby vše nahlásil na policii. Svěřil se nakonec i rodičům, zejména Adamův otec chtěl situaci řešit impulzivně, nakonec však Adam spoléhal na pomoc policie. „Citlivost ze strany policistů tam úplně nebyla. Nejhorší otázka, která asi byla důležitá pro ně, ale pro mně nebyla příjemná, směřovala na moji sexuální orientaci.“ Taková informace je přitom pro policii nepodstatná. Po výsledku následovalo vyšetření u lékařky, jehož výsledkem bylo podezření na sexuální napadení. „Konečník mě bolel. I díky tomu jsem věděl, že to jsem si nemohl způsobit sám,“ dodává. Minimálně devět dalších obětí stejného faráře. Několik dalších dní bojoval Adam s trýznivým pocitem. Sám na sebe se nemohl podívat do zrcadla. Po zhruba týdnu od události opustil farář na popud Adama kněžskou službu. Rozběhlo se policejní i církevní vyšetřování. Loni se Adam zúčastnil setkání pro oběti sexuálního zneužívání, kde se potkal s mužem s obdobnými zkušenostmi. „Zjistil jsem, že obětí tohoto faráře je minimálně devět. Pan farář měl přímo kategorii mladých mužů, kteří jsou hubení a je jim více než osmnáct let. To byla jeho cílová skupina. Tím, že jsme byli plnoletí, tak to právně nebylo tolik závažné jako u dětí,“ vysvětluje. Dodnes Adam vnímá nečinnost církve jako zásadní pochybení. „Největší problém, který doteď bohužel nemůžu nechat bez povšimnutí, je to, že biskupství na to patřičně nereagovalo.“ „Bodejť by ne! Posílali naopak dopisy na Ministerstvo spravedlnosti, aby si rozšířili ty svoje kompetence. „V podstatě farnosti nepomohli. Nebyla tam žádná ochrana, ani pro mě. Od nového faráře jsem čekal zastání. Byla to spíš duchovní forma zneužívání, on často opakoval, že se za mě modlí, ale už tam nebyly skutky,“ míní

s odstupem. Ačkoliv ve spise jsou výpovědi dalších lidí a existuje lékařská zpráva, policie případ odložila pro nedostatek důkazů. Farář zůstal nepotrestaný a v dnešní době podniká v překladatelství.“

Těchto příběhů – bychom tady mohli pokračovat – (je) celá řada. Je evidentní, že se církev v České republice dostatečně nevypořádala s tímto nešvarem, že nezavedla systémové pojistky a že v té předkládané úmluvě místo toho, abychom naopak stanovili jasná pravidla a pojistky toho, že se tyto záležitosti nebudou opakovat, abychom se zastali českých zneužitých občanů, tak Ministerstvo zahraničí ustoupilo a schválilo takové formulace, které ty oběti neochrání, a naopak bude velmi těžké prokázat tyto systémové případy, které se opakují a opakují, ale ze strany církve jsou následně řešeny jenom tím, že ten farář je přeložen na jiné místo, někdy třeba i v zahraničí, a může dál pokračovat ve své dosavadní praxi.

Já bych ještě chtěl probrat to, jakým způsobem jsme interpelovali ministerstva v jejich zákonné působnosti právě v souvislosti s projednávanou vatikánskou smlouvou. Ostatně dneska jsme měli projednávat interpelace a kvůli tomu se na tyto záležitosti ani nemůžeme dostat, takže myslím si, že vzhledem k tomu, že se týkají právě té smlouvy s katolickou církví – s Vatikánem.

Jsou ostatně nazvány právě interpelace ministra – když začnu na Ministerstvu vnitra – ve věci smlouvy s katolickou církví a rizika zakrývání zneužívání dětí v církvích, tak tam jsem požádal pana ministra Rakušana, aby nám uvedl plné znění připomínek a další zaznamenané komunikace včetně e-mailové komunikace Ministerstva vnitra a jeho rezortních organizací, čili policie a podobně, které má v držení, které se týkají dojednávání ustanovení smlouvy s katolickou církví, sněmovní tisk 844, a to ustanovení upravujících mlčenlivost. Také jsem v bodě 2 uvedl, že Ministerstvo vnitra je gesčním orgánem pro oblast archivnictví, a dovolil jsem si požádat o vyjádření, jaké konkrétní kroky plánuje ministerstvo učinit v souvislosti se zneužíváním dětí ze strany pracovníků v církvi. V zahraničí došlo k mapování případů sexuálních útoků proti dětem přes církevní spisy, čímž bylo stanoveno orientační množství případů, kterých se to týká. V České republice nejsou takové případy zmapovány. Bylo by žádoucí to umožnit v legislativě a stanovit instituci, která je za to zodpovědná. To z toho důvodu, že Ministerstvo vnitra má v gesci nejenom policii a tu oblast odhalování trestných činů, ale i problematiku archivnictví, čili zajišťování toho, že v rámci archivu soukromých institucí dochází k adekvátnímu výběru archiválií a následně možnosti badatelů se těm archiváliím věnovat.

Dále jsem se obrátil dne 4. 12. 2024 písemnou interpelací na ministra zahraničí ve věci smlouvy s katolickou církví a rizika zakrývání zneužívání dětí v církvích. Tam jsem si dovolil opět požádat o plnou dokumentaci a zaznamenanou komunikaci včetně analytických materiálů, srovnání zápisů a komunikace e-mailové, interní a poskytnuté jinými osobami a případně zvukových záznamů, pokud jsou v držení Ministerstva zahraničí, které se týkají dojednávání ustanovení smlouvy s katolickou církví, Svatým stolcem, sněmovní tisk 844, a to ustanovení upravujících mlčenlivost, dnešní čl. 4, a podobná předchozí ustanovení v průběhu vyjednávání. Za druhé jsem požádal, aby pan ministr uvedl přehled mezinárodních smluv států Evropské unie obdobných smlouvě v bodě 1 s uvedením znění ustanovení upravujícího mlčenlivost, to jest zahraniční ekvivalent k čl. 4 návrhu smlouvy s katolickou církví. My jsme tady citovali některé ty úpravy, tak jak to mají například Němci, kde se ukazuje, že Češi to mají méně výhodné a více to podporuje to ututlávání v rámci církve. V rámci třetího bodu jsem požádal o uvedení všech osob, které se podílely na vyjednávání, a jejich role, a to včetně úředníků, členů zákonodárných sborů, členů exekutivy a externích subjektů zasílajících podněty nebo účastnících se jednání, pokud jde o ustanovení uvedená v bodě 1 žádosti, a o chronologický přehled dílčích jednání o záležitosti uvedené v bodě 1, osobních jednání, komunikace on-line, e-mailů, videokonferencí a podobně. Domnívám se, že ten přehled, který tady zazněl k tomu, jak vůbec bylo vyjednáno toto patřičné ustanovení ohledně mlčenlivosti,

tak byl zcela nedostatečný a vůbec jsme z toho neměli možnost pochopit, proč to dopadlo takovým způsobem, jako to dopadlo.

Poslední moje interpelace v této věci se týká Ministerstva spravedlnosti, na které jsem se opět obrátil interpelací ze 4. 12. 2024. Interpelace na ministra spravedlnosti ve věci smlouvy s katolickou církví a rizika zakrývání zneužívání dětí v církvích. Tam jsem si dovilil požádat o plné znění připomínek a další zaznamenané komunikace, včetně e-mailové, Ministerstva spravedlnosti a dalších rezortních organizací, které má ministerstvo v držení a které se týkají dojednávání ustanovení té smlouvy s Vatikánem, a to ustanovení upravujících mlčenlivost, dnešní čl. 4, a podobná předchozí ustanovení v průběhu vyjednávání. Já už jsem tady citoval některé prameny právě, které jsme obdrželi z Ministerstva spravedlnosti, ale zdaleka to nebyla veškerá komunikace v těchto záležitostech a bylo by žádoucí, abychom ty informace o genezi této smlouvy měli k dispozici. Za druhé jsem požádal o srovnání zpovědního tajemství podle současné právní úpravy ČR a podle mezinárodní smlouvy uvedené v bodě 1, v čem se liší a překrývají z pohledu subjektů práv či rozsahu, to jest, zda by byla všechna ustanovení našeho právního řádu plně vymahatelná i v případě ratifikace smlouvy. Já jsem ostatně ohledně tohoto tématu dneska mluvil i s panem ministrem spravedlnosti a apeloval jsem na něj, aby v rámci projednávání tohoto důležitého tisku vystoupil právě a obhájil, jakým způsobem probíhala ta příprava a výkon působnosti Ministerstva spravedlnosti v této záležitosti, protože ministerstvo k tomu mělo poměrně kritické, zásadní připomínky, a je těžko pochopitelné, jak to, že se do výsledného textu té mezinárodní smlouvy nepropsaly a naopak převážily ty zájmy na změnu, které byly ze strany Vatikánu.

Takže tolik moje úvodní vystoupení a já věřím, že se dostaneme v podrobnějším rozsahu k těm problematickým otázkám, které jsem tady nastínil, a případně že bude tedy zcela jednoznačně vyvráceno, že nebude možné... že nebude docházet k rozšíření osobního rozsahu té mezinárodní smlouvy tak, aby to mělo dopad i na další osoby a tak, aby se zkomplikovala právě možnost vyšetřování a efektivního postihování v případě zejména sexuálních útoků v rámci církevních organizací. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Vaše vystoupení vyvolalo tři faktické poznámky. S první vystoupí pan poslanec Vondráček.

Než tak učiní, načtu ještě omluvy: Omlouvá se pan předseda Okamura, omlouvá se pan předseda Radim Fiala a je to omluva z pracovních důvodů od 22 hodin do konce jednacího dne, omlouvá se ještě pan poslanec Kohajda od 19.10 hodin z pracovních důvodů, paní místopředsedkyně Kovářová od 19 hodin do 22 hodin z pracovních důvodů, paní poslankyně Krutáková Jana od 20 hodin do 22 hodin z pracovních důvodů, pan poslanec Metnar Lubomír od 20.30 hodin ze zdravotních důvodů, pan poslanec Nacher Patrik od 21.15 hodin z osobních důvodů, paní poslankyně Oulehlová Renata od 21.30 hodin ze zdravotních důvodů, pan poslanec Richter Jan od 21.30 hodin ze zdravotních důvodů, pan poslanec Špičák Julius od 20 hodin ze zdravotních důvodů a paní poslankyně Zajíčková Renáta celý jednací den ze zdravotních důvodů. Pan poslanec Kohajda bere svou omluvou zpátky.

Tak a teď je tady faktická poznámka pana poslance Vondráčka. Pane poslanče, máte slovo.

Poslanec Radek Vondráček: Děkuji za slovo. Já se přiznám, že jsem se k té faktické poznámce přihlásil v okamžiku, kdy kolega Michálek říkal, že bude říkat Vatikán, i když myslí Svatý stolec, pro zjednodušení, a on se potom sám opravil a řekl, že to není to stejné. Já

bych jenom požádal v rámci nějaké korektnosti debaty, protože opravdu je v tom velký rozdíl, jestli Římská kurie, Apoštolský stolec, Svatý stolec, můžeme říkat „apoštolský“, jestli vám vadí „svatý“, nebo můžeme říkat Římská kurie, ale asi není vhodné zaměňovat ty pojmy, jestliže se chceme bavit nějakým způsobem pregnantně. Vy jste právník a my se bavíme o právním dokumentu. Takže to jenom z mé strany. Za to děkuju.

Za druhé si neodpustím ironickou poznámku. Vy kritizujete, že tato smlouva byla projednávána v utajeném režimu a bez seznámení veřejnosti a netransparentně, a já si prostě nemůžu odpustit, vzpomeňme si, když se tady probírala smlouva o obranné spolupráci se Spojenými státy a bylo to přesně v opačném gardu. Tenkrát jste to hájili a všechno bylo v pořádku. Je to ta ironie, je to ten humor, který v sobě ta historie skrývá, tak zkusme se na to dívat trochu s nadhledem. My jsme namítali to samé minule, vy teď. My jsme nevěděli tenkrát o té obranné smlouvě vůbec nic, dokonce jsme museli podepsat... odevzdat mobily, když jsme se na to šli, vybraní zástupci, podívat na Ministerstvo obrany, a tady je to v podstatě něco relativně obdobného. Když já to tedy nevnímám stejně, tak zkuste respektovat, že to vnímají lidi různě.

Já nemám čas v té dvouminutové faktické poznámce říct zbytek, co jsem si tady poznačil. Snad jenom opravdu ideální bude ponechat ty právní otázky do druhého čtení, abychom se tím mohli zabývat. Já jsem na to připraven. Já beru, že to je celospolečenské téma a... (Předsedající: Čas, pane poslanče.) Dobře, děkuji.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuju. S další faktickou poznámkou vystoupí paní poslankyně Nováková Nina, připraví se pan poslanec Horák. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Nina Nováková: Děkuji za slovo, pane předsedající. Dámy a pánové, nevím, jak dalece jste poslouchali vystoupení pana poslance, vaším prostřednictvím. Já musím konstatovat kromě toho, že tedy se držel zásady, že opakování je matka moudrosti, tak vždycky, když jsem čekala, že řekne něco nového, tak opakoval pořád to samé. To, co z toho bylo patrné, že vůbec nerozumí – ale já mu to nevytýkám – tomu, co to je zpovědní tajemství, protože ona musí prostě proběhnout svátost uzdravující... jeden z typů svátosti uzdravující a to je tedy ta zpověď a ta má nějaké atributy. Naprosto nepochopitelné je, jak souvisí zpovědní tajemství s utajováním zločinů, násilí jednotlivých třeba kněží, což já ani nepopírám, ale tam mají přece konat orgány činné v trestním řízení a absolutně to nesouvisí se zpovědním tajemstvím.

Na závěr mi... Celé to vystoupení bylo takové, řekla bych, kubistické, protože na jednu stranu – z různých pohledů to bylo viděno – na jednu stranu říkal pan poslanec, vaším prostřednictvím, že nic neví o tom projednávání, a na druhou stranu za dvě minuty potom sděloval detaily jednotlivých fází. Takže buďto nevím, nebo znám detaily.

Na závěr bych chtěla říct, dámy a pánové, já jsem tady byla poprvé ve volebním období od roku 2013 do roku 2017. To, co jsem dnes slyšela z jednoho nejmenšího poslaneckého klubu, tak to mi připomnělo, když tady vystupoval pan poslanec Grebeníček a paní poslankyně Semelová. (Potlesk zprava.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Nyní s faktickou poznámkou vystoupí pan poslanec Horák, připraví se pan poslanec Michálek. Prosím.

Poslanec Jiří Horák: Pěkný dobrý večer, dámy a pánové. Mě překvapily některé – nebo překvapily – mě překvapily některé ty fabulace, které zazněly, například jenom třeba ta, že je ohrožení, že katolická církev někde chce vyučovat kreacionismus. To by mě zajímalo, kde se tak děje. Ale to mě utvrdilo v tom, že se jedná spíše než o faktické věci o nějakou nesnášenlivost, nějaké projevy christianofobie.

To dokazuje, co mi poslal jeden kolega z Instagramu Pirátské strany. Tam je taková karikatura biskupa v mitře a tu jsme tady mohli naposledy vidět někdy v padesátých letech možná. Tak to se mi opravdu vybavily ty propagandistické plakáty z té doby. A je to zajímavé zvláště od strany, která, bych řekl, se dá zařadit k takovému tomu progresivnímu křídlu v západní Evropě, které permanentně zdůrazňuje nějaký politicky korektní přístup ke všem skupinám, menšinám, náboženským skupinám, akorát jedinou vyloučenou skupinou z tohoto je církev katolická, Evropa a evropská civilizace. Mě by jenom zajímalo, jestli takovou karikaturu by třeba Piráti udělali o nějakém muslimovi s turbanem. Bylo by to v pořádku? Nebo jenom katoličtí kněží můžou být karikováni a vysmíváni? Děkuju za pozornost. (Potlesk zprava.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: S další faktickou vystoupí pan poslanec Michálek, připraví se pan poslanec Benešík. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Tak já jsem to zjednodušení použil – abych navázal na pana kolegu Vondráčka, proč mluvíme o Vatikánu...

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Já vás ještě přeruším a nastavím vám pak čas, pane poslanče, ale poprosím kolegy a kolegyně, aby se ztišili, aby vám umožnili vystoupit. Děkuju pěkně.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Takže navázal jsem na pana kolegu Vondráčka, používám to kvůli zjednodušování tak, aby normální člověk, volič, který se neorientuje ve vnitřní organizaci katolické církve, porozuměl vůbec tomu, o čem se tady bavíme, takže myslím si, že to je zcela logické a že to je v pořádku.

Pokud tady pan kolega Vondráček srovnával tuto smlouvu s Vatikánem se smlouvou se Spojenými státy, tak upozorňuju na to, že v případě spolupráce (se) Spojenými státy jsme všechny poslanecké kluby dostaly jasnou nabídku se jít na Ministerstvo obrany k paní ministryni Černochové podívat na znění té smlouvy. Takže ta smlouva byla připravována tak, že Poslanecká sněmovna měla prostřednictvím svých zástupců... Ano, bylo to v nějakém režimu, protože to byl utajovaný dokument, tak se musely odevzdat mobily, nedalo se to fotit a tak dále, ale měli jsme k této smlouvě přístup jakožto poslanecké kluby. Bohužel v tomto případě k té definitivní verzi, která byla připravena a která obsahuje ty problematické klauzule, tak jsme přístup neměli. V tom spočívá ten základní, jednoduchý rozdíl, co je možné považovat za zcela netransparentní a co je relativně pod kontrolou tady nás poslanců.

K těm dalším vystoupením se vyjádřím v další faktické poznámce. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuju za dodržení času a s další faktickou poznámkou se přihlásil pan předseda Bartoš.

Poslanec Ivan Bartoš: Děkuji za slovo. Já bych, prostřednictvím vaším, chtěl zareagovat tamhle na koutek strany KDU-ČSL. Já jsem věřící, jsem protestant a nikdy by mě nenapadlo, že bych svoji víru používal jako palici na někoho jiného. Když tady slyším nějaké přirovnání ke komunismu... Já tedy když občas kouknu ven, když třeba jsou nějaká projednávání důležitých legislativ, tak tady vidím pochodovat ultrakonzervativní katolíky v České republice, kteří nám tvrdí, jakým způsobem my máme žít... lidé, kteří nevěří třeba v Ježíše Krista, mají žít. My tady od rána posloucháme, že jestli se budeme k tomuto vyjadřovat, tak bude odvolána z místopředsednického postu Olga Richterová. Tohle musím naprosto odmítnout! Co to je za chování? Tady je smlouva, která má nějaké dopady na většinovou společnost, která nemá s katolickou církví vůbec nic společného. Ty přesahy zasahují do života většinové společnosti, ať už jsou to otázky třeba majetkové, které tady byly zmiňovány ve spolupráci s uchováváním památek, které má katolická církev. Já tedy nevím, jestli někdo tady někoho má obviňovat z nějaké christofobie.

Jakub Michálek hovořil velmi korektně k těm tématům té smlouvy, i když dlouze, které tady diskutujeme, kde jsou reálné obavy o zneužití této smlouvy, která je nadřazená českému právu. Je to i názor právníků.

Prosím vás, odpusťte si tady ty urážky nebo přirovnávání Jakuba Michálka, jehož předkové trpěli pod komunistickým režimem, nebo čemukoliv, kdo s vámi nesouhlasí, k nějakému režimu, který je totalitní. Naopak chování velké části ultrakonzervativní části církve je totalitní, je to diktatura běžným lidem.

Když tady vidím, jak tady chodí lidi s balonky mrtvých embryí, tak je mi špatně, a to jsem věřící, křesťan, byl jsem v Ekumenické radě církví a studoval jsem bohosloveckou fakultu. Mě tohleto uráží tedy slyšet toto od bratrů a sester, když se bavíme o ekuméně a náboženském smíření. Děkuji. (Potlesk.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: S další faktickou poznámkou vystoupí pan poslanec Michálek. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Tak teď budu navazovat na ty další faktické poznámky. (Poznámka z pléna.)

Jsou nějaké rady tady?

K paní kolegyni Novákové, u toho zpovědního tajemství je potřeba rozlišovat... Vy jste mluvila o tom, že se to zakládá svátostí, tak to je pohled právě jedné z těch církví, ale my tady projednáváme mezinárodní dokument, který bude mít platnost z hlediska právního řádu České republiky, takže je to obecný právní pojem, který musí dopadat na všechny církve, kterých se to týká, protože ostatně to bylo i zdůvodňováno ze strany ministerstva, že ta mezinárodní úmluva bude zakládat právě to zpovědní tajemství a jeho ochranu pro všechny církve a každá ta církev má nastaveno jinak, jak se zakládá to zpovědní tajemství a tak dále, takže není možná úplná generalizace na všechny církve, které tady máme.

Určitě odmítám to, že můj postoj by byl nějaký antichristianismus, já tady prosazuju sekularismus. To je prosím princip, který je zabudován do naší ústavy, do naší Listiny

(základních) práv a svobod. Já ostatně mám ke křesťanství docela blízko. Nejsem etablován v žádné podobné církvi, ale domnívám se, že tyto záležitosti vyznání a víry by měly být ponechány separátně od fungování státu a neměly by být povyšovány na ústavní úroveň.

Pokud vás trápí, jestli se někdo může, nebo nemůže vysmívat jiným náboženským... postavám jiných náboženství, tak my jsme se vždycky zastávali svobody projevu, a to včetně toho, když docházelo k napadání třeba francouzských žurnalistů za to, že publikovali obrázky s Mohamedem. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji a nyní se vracíme do rozpravy. S přednostním právem se hlásí pan předseda Dufek.

Poslanec Aleš Dufek: Dámy a pánové, po nějakých čtrnácti hodinách jednání jsem se dostal ke slovu. Jsem fyzicky poměrně vyčerpaný, na druhou stranu emočně to se mnou moc nehnulo, protože to, co dneska předvedla Pirátská strana, mě vlastně nijak neposunulo nebo nezměnilo můj názor, který na Pirátskou stranu historicky mám. Takže to jenom prostě na začátek.

Zcela logicky se cítím uražený. Rozhodně si nemyslím, že projev pana předsedy poslaneckého klubu Pirátů byl korektní, že nebyl... nepoužíval podpásovky. To se ale nedá nic dělat. Z takového toho neutrálního hlediska zcela vnímám, že jejich postoj vůči církvi, zejména katolické, je neutrálně nepřátelský. To znamená, tady z tohoto nepřátelského postoje pak samozřejmě můžeme se brát (ptát?), jestli je to racionální nepřátelský postoj, nebo iracionální nepřátelský postoj podložený silnými emocemi. To, co můj předřečník poslanec Horák předvedl dneska z Instagramu Pirátů, hovoří o tom, že ten postoj je iracionálně nepřátelský. No a pokud samozřejmě postoj je iracionálně nepřátelský, tak je zbytečná jakákoliv racionální diskuse, takže můj projev bude velmi krátký.

Já se přiznám, že jestli jsem na něco odborník, tak jsem odborník na trestní právo. Já jsem poslouchal tu diskusi sedmihodinovou ohledně trestního práva a nebyla valné úrovně. Věřte tomu, že vím, o čem mluvím, ale nechtěl jsem se do toho nějakým způsobem ponořovat. Popis trestněprávní problematiky byl velmi hrubý, to znamená, nikde nepadla nějaká slova o nějaké trestněprávní judikatuře, o tom, že trestní právo je živý organismus, nic. Bylo to velmi, velmi ubohé. Věřte mi, že velmi ubohé bylo i to vystoupení téměř dvouhodinové tady k té potenciální ratifikaci smlouvy a pak nemá cenu se zase prostě zabývat detaily. Buď mi věřte, nebo mi nevěřte, že to bylo ubohé.

Z toho důvodu se osobně domnívám – a má pravdu kolega předřečník – že nejlepší řešení je posunout tuto věc do výborů, ať se to tam rozebere, tady tyto odborné věci, protože nemáme samozřejmě jakékoliv možnosti všechno prostě posoudit, tady ty detaily, které byly popisovány. Když to řeknu, já jsem zcela upřímně prvních dvacet minut se snažil vytvářet nějakou oponenturu projevu pana předsedy poslaneckého klubu Pirátů, ale prostě to nešlo, nešlo! Připomíná mi to nějaké 50stránkové, 80stránkové podání nějaké mizerné advokátní kanceláře do soudního procesu, které v podstatě člověk není schopný rozklíčovat a trvá mu to až několik dní, když pak zjistí, že vlastně v tom podání není vůbec nic. To znamená, že já se osobně domnívám a slibuji, že si nechám vyjet stenografický záznam vystoupení pana Michálka, navrhnou, abychom projednávání této smlouvy posunuli do ústavně-právního výboru, kde se tím můžeme třeba i zabývat. Věřte tomu, že tam pak na ty detaily můžeme reagovat, ale teď na to fakt reagovat nejde, protože polopravda je horší věc než zjevná lež.

Abych zamezil tady protahování tady toho nedůstojného projednávání této věci, dovolím si podat jeden procedurální návrh, už jsem ho dneska jednou podával, to znamená,

aby podle § 59 jednacího řádu naší Poslanecké sněmovny jsme omezili řečnickou dobu k této věci na 10 minut na jednoho vystupujícího a v podstatě abychom se zároveň usnesli, že v té věci může poslanec vystoupit pouze dvakrát. Jinak asi ten gordický uzel nedokončíme a nerozetneme.

Místopředseda PSP Jan Skopec: Ano, zaznamenal jsem váš procedurální návrh, o kterém bychom měli hlasovat bezprostředně. Já jsem gongem přivolal kolegy z předsálí.

Slyším žádost o odhlášení, takže vás všechny odhlásím a poprosím vás, abyste se svými identifikačními kartami přihlásili znovu.

Mezitím načtu omluvy: Omlouvá se paní poslankyně Bláhová od 23 hodin ze zdravotních důvodů do konce jednacího dne, pan ministr Kupka ruší svoji omluvu a je přítomen a stejně tak stahuje omluvu pan poslanec Havel, dále se omlouvá paní poslankyně Opltová Michaela (na) celý jednací den ze zdravotních důvodů.

Počet poslanců se ustálil. Zopakuju, že budeme hlasovat procedurální návrh, který přednesl pan předseda Dufek, a sice podle § 59 navrhl omezení řečnické doby na 10 minut a vystoupení maximálně dvě na poslance či poslankyni.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo je pro takový procedurální návrh? Ať stiskne tlačítko a zdvihne ruku. Kdo je proti?

V hlasování číslo 24 bylo přihlášeno 102 poslanců, pro hlasovalo 67, (proti 16). Návrh byl přijat.

Tím jsme se vypořádali s procedurálním návrhem a budeme pokračovat s přednostními právy. Další přihlášený s přednostním právem je pan poslanec Vondráček, který vystupuje se stanoviskem klubu.

Poslanec Radek Vondráček: Děkuji za slovo. Já jsem byl požádán, abych nějakým stručným způsobem přednesl stanovisko poslaneckého klubu hnutí ANO. Není potřeba, abych byl limitován těmi deseti minutami. Já bych se určitě vešel. Jde spíš o to pořadí.

Já myslím, že to bude podobné jako manželství pro všechny, že si tady každý stoupne a napřed řekne, jak to má. Tak prosím vás, já nejsem katolík, já nejsem ani křtěný, já si myslím, že jsem stoprocentně neutrální v této věci a jsem také... mám blízký vztah k církvi, jak řekl pan kolega Michálek, ale asi z jiné strany než on, jsem tak pochopil.

Nicméně cítím se povolán v této věci říct několik slov za poslanecký klub hnutí ANO. My se primárně snažíme o racionální projednání tohoto tisku, abychom k němu přistupovali bez emocí, abychom přistupovali k té smlouvě jako k něčemu, o co se Česká republika v podstatě pokouší od roku 1989 spíše s většími neúspěchy než s úspěchy. Považujeme ten samotný dokument za neutrální a výsledky jednání považujeme za neutrální v tom smyslu, že se maximálně respektovala česká právní úprava. Jestliže jsou nějaké námitky a jestliže je tady nějaká celospolečenská debata, ke které já mám veliký respekt, a rozhodně si nezaslouží ochranu jakékoliv sexualizované násilí, a víte, že v minulosti náš klub v tomto byl velmi aktivní, tak bych chtěl ale na druhou stranu říct, že to není debata o této smlouvě. To je jiná debata, to je debata o české právní úpravě, nikoliv o tom, co se dnes bude projednávat.

Pan předseda Michálek tady uváděl, že ta smlouva není neutrální vůči církvím. Ale prosím vás, to je smlouva se Svatým stolicem, ta nebude nikdy neutrální, to prostě nejde. Při vši úctě, ačkoliv je katolická církev něco jiného, ačkoliv Vatikán je něco jiného, tak Apoštolský stolec zkrátka má snad nějakou souvislost s katolickou církví a nikdy to nebude neutrální. Ale nám jde o to, že tady je určitý princip parity a že tady je určitý princip, na kterém stojí tato smlouva, a to je ochrana náboženského... nebo nástroj ochrany práv vyplývajících ze svobody náboženského vyznání. Beneficienty této smlouvy mají být především věřící lidé.

Říkám to ze své pozice a možná se to někomu nebude líbit, ale jestliže se dnes v České republice hlásí ke katolické církvi řekněme 12 procent obyvatelstva, tak je to v podstatě menšina. Pirátská strana vždy proslula tím, že hájila zájmy všech menšin, co tady jsme v Poslanecké sněmovně zatím měli, tak mě překvapuje její strohý přístup k této myšlence.

Já jsem si taky ze začátku dělal poznámky při vystoupení pana předsedy Michálka a pak jsem to vzdal ze stejných důvodů jako pan předseda Dufek, že jsem nebyl schopen reagovat na opakující se, stejná tvrzení.

Ideální považujeme jako klub hnutí ANO ponechat tu debatu o právních otázkách do druhého čtení. My jsme všichni připraveni se tím zabývat, chápeme, že to je celospolečenské téma důležité.

My jsme nehlasovali pro omezení řečnické doby. Já nevím, jestli je ideální to řešit kolik dní před Vánocemi... ve 23.23. Mně to přijde taky až nedůstojné. Rozhodla se pro to koalice, dobře.

Jestliže to tedy dneska máme nějakým způsobem odhlasovat, tak ještě mám jednu přímluvu, že jako moravský konzervativec, patriot a představitel (nesrozumitelné?) národního konzervatismu říkám, že národ není definován jenom jazykem, ale taky nějakou historií. Tuto smlouvu stejnou má šestnáct členských zemí Evropské unie, jestli se nepletu, ale hlavně to mají všechny okolní sousední země. Asi není důvod, aby stejnou smlouvu měla Velká Británie, oni mají svoji státní církev. Asi není většího důvodu, aby to měly země, které mají silnou protestantskou tradici, řekněme ty luteránské země, ale my se hlásíme k nějaké tradici. I já, nekřtěnec, uznávám, že je to pro nás to zásadní v nějakém společenském vývoji. Říkám znova: Definuje nás společná historie, definuje nás společný jazyk, definuje nás jako národ spousta věcí a tahle smlouva je možná k debatě o čl. 4 – a na tu jsme připraveni – ale obecně, principiálně bychom se snad měli přihlásit k tomu, co jsme, a mají to všechny sousední země.

Tak z tohoto pohledu musím říct, že při debatě v poslaneckém klubu hnutí ANO jsme řekli, že nebudeme na nikoho naléhat. Máme tam i rozdílné názory, máme tam i členy, kteří nesouhlasí s tím textem a mají připomínky, které se blíží třeba Pirátské straně, ale většinově jsme se rozhodli, že ten dokument podpoříme.

V naprosto drtivé většině říkáme: Pojd'me se o tom bavit seriózně. O tom se ale nemůžeme bavit seriózně, dvakrát 10 minut, 23.25, pět dnů před Vánocemi. Takže i vzhledem k nějaké únavě materiálu bych prosil, aby každý vystoupil, aby rozhodla hlasující většina – což ode mě zas tak často neuslyšíte v tomto volebním období – a těším se na společnou debatu. Děkuji. (Potlesk z levé části sálu.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: S faktickou poznámkou se hlásí pan poslanec Michálek, připraví se pan poslanec Havránek. Prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Jakub Michálek: Já jsem se hlásil už k tomu předchozímu vystoupení s reakcí na Aleše Dufka, tak pokud dovolíte, tak bych na to reagoval i v tomto vystoupení. Nám určitě nejde o nějaké nepřátelství. Jediná věc, o kterou žádáme, je, abychom se věcně zabývali těmi riziky, která vyplývají z připraveného čl. 4 a z toho, že se nepovedlo v tom vyjednávání vyjednat, aby tam byly záruky, aby docházelo k tomu, že ty církve budou – katolická církev v tomhle konkrétním případě – respektovat právní řád České republiky.

Taky jsme upozorňovali na to, proč Němci mají smlouvu, která je v tomto ohledu výhodnější, a proč my jsme tuto smlouvu vyjednat nebyli schopni.

To, co jsme tady slyšeli dneska, že nikdo – ani z vlády, ani z opozice, která to podporuje – nebyl schopen vystoupit a odpovědět na tyto zcela konkrétní dotazy. Patrně si to tedy nechávají do závěrečného slova. Zatím tady nikdo nevystoupil, nevysvětlil a přitom je to zcela relevantní, racionální diskuse, která se opírá o právní stanoviska.

Opravdu nechci, aby potom jsme tady něco zmotali, abychom se nechali ujistit, že všechno je v pořádku, a pak nám soudy řekly: To, co jste schválili, znamená určité privilegované postavení církví, má to dopad i do trestního řízení a má to dopad na ty oběti. Já bych se těm lidem, těm desetitisícům, možná statisícům lidí, nedokázal podívat do tváře, že jsem to tady přešel jenom tím, že jsme vycházeli z nějakého ujištění v rámci vyjednávání a neprosadili jsme to, co mají třeba v sousedním Německu, takže pokud se tady zaklínáte sousedním Německem, ano, my jsme chtěli konkordát jako mají v sousedním Německu, kde to ustanovení prostě není vztažené k pastoračním pracovníkům, ale jenom k duchovním.

Místopředseda PSP Jan Skopec: Děkuji. Faktickou poznámkou by měl vystoupit Jirka Havránek, ale ten tu není. Paní předsedkyně Schillerová se hlásí s faktickou poznámkou. Prosím, paní předsedkyně.

Poslankyně Alena Schillerová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. No, pane předsedo Michálku, prostřednictvím pana místopředsedy, pojďme se o tom bavit. Pojďme se o tom bavit, jsme oba členové ústavně-právního výboru. To jsou legitimní otázky. Ani vy jste neobhájil to, co tvrdíte, ani od vás jsem neslyšela žádné argumenty.

My jsme na klubu... Samozřejmě máme velký klub – největší parlamentní – a protože jsou členové tohoto klubu, kteří měli pochybnosti a měli otázky – možná jiné než vy, ale zase z jiného úhlu – jsme požádali vrchního ředitele Ministerstva zahraničních věcí, pana doktora Smolka, aby navštívil náš klub, protože on – pokud se nemýlím, pane ministře – sjednával tu smlouvu a je to kompetentní úředník apolitický, který je tam už za x ministrů. Tam tyto otázky naprosto věcné na základě skutkových ustanovení této smlouvy byly našimi poslanci kladeny a on na ně naprosto kvalifikovaně, se znalostí věci, což – promiňte – prostřednictvím pana místopředsedy, ve vašem případě jsem příliš z těch vašich slov neseznala.

Tak to pojďme posunout do druhého čtení. Ústavně-právní výbor o tom bude bezesporu jednat, můžeme to navrhnout. Nechce pan předseda, dobře, ale já si myslím, že by to bylo záhodno, abychom se o tom bavili. Když ne, tak se budeme bavit na zahraničním výboru. Dívám se na pana poslance, já tam ráda přijdu. Pozvěte tam pana vrchního ředitele – on sjednával tu smlouvu, byl u toho, zná tu smlouvu jako svoje boty – a tam mu kladme tyto otázky a věřte, že budeme dostávat odpovědi tak, jak jsme je dostávali my na klubu. (Předsedající: Čas.) Děkuju. (Potlesk z lavic hnutí ANO 2011.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuju. Nyní s faktickou poznámkou vystoupí paní poslankyně Kocmanová. Prosím.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo. V reakci na paní předsedkyni Schillerovou, prostřednictvím pana předsedajícího, já jsem s panem Smolkou taky mluvila už před několika měsíci a byla jsem ujišťována o věcech, které potom následně popřel tady na kulatém stole, který se odehrál na začátku prosince. Byla jsem ujištěna o tom, že ta smlouva nebude stát nad českým právním řádem a potom tady na kulatém stole pan Smolka, který tam byl přítomný, naopak zase říkal, že tato smlouva bude stát nad českým právním řádem.

Podle ústavy je tato smlouva mezinárodní a jako prezidentský typ smlouvy prostě stojí nad českým právním řádem. My jsme opravdu znepokojení z těch informací, které se k nám dostávají, z těch věcí, které tady přednesl Jakub Michálek. Pokud se dostanu na své vystoupení v obecné rozpravě, tak přednesu ještě nějaké další. Nemyslím si, že bychom znovu mohli být ubezpečeni, zvláště po tom, co některé informace, které jsme už dostali v minulosti, byly v rozporu s tím, co potom zaznívalo tady přímo v Poslanecké sněmovně.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji za dodržení času. Nyní s faktickou poznámkou vystoupí pan poslanec Kettner, připraví se paní předsedkyně Schillerová. Prosím.

Poslanec Zdeněk Kettner: Děkuji za slovo. To pirátské pokrytectví, to je prostě neuvěřitelné. Na půdě Evropského parlamentu vaši zástupci – teď nyní jeden zástupce – naprosto bezostyšně hlasují pro zbavení se veškerého národního práva. Předáváte veškerou zodpovědnost na Evropskou unii a teď najednou vám to vadí? Tak buďte konzistentní! Buďte to vám to vadí, buďte jste národně zaměření, nebo to chcete předat Evropské unii. Vyberte si! (Potlesk z lavic hnutí SPD.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Paní poslankyně Schillerová vystoupí s faktickou poznámkou.

Poslankyně Alena Schillerová: Paní poslankyně Kocmanová, prostřednictvím pana místopředsedy, víte, těžko se mi na tohle reaguje, chci se chovat velmi slušně a zdvořile vůči vám. Ono co říkáte tím, že říkáte „nad českým právem“? Myslela jste, že to je norma vyšší právní síly, že bude součástí našeho právního řádu? Měla jste na mysli to, že součástí Listiny (základních) práv a svobod je ochrana náboženských svobod? O tom jste asi mluvila a o tom bezesporu mluvil pan vrchní ředitel jako expert, odborník a právník především. Nic ve zlém. Chovám se velmi s veškerou úctou, vůbec se nechci nad vás nějak povyšovat, ale prosím, bavme se tedy potom s těmi experty, s těmi lidmi, co tomu rozumí, kteří určitě neříkají to, co jste tady řekla. Tomu nevěřím, protože jsem ho tam poslouchala přes hodinu. Mluvil naprosto kvalifikovaně.

Takže přesuňme to – tady trochu takové už dneska nedůstojné skoro před půlnocí, hovory – přesuňme to na půdu odbornou, expertní toho výboru a bavme se o tom prosím tam. Tam budeme moci být všichni nebo kdo bude chtít, kdo tam patří a kdo bude chtít. Určitě to bude vyznívat jinak, než vy jste to tady uvedla, při vši úctě. (Potlesk z lavic hnutí ANO 2011.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Nyní vystoupí pan poslanec Michálek s faktickou poznámkou, připraví se pan předseda Bartoš. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Já jsem zatím nezaznamenal, že by se zahraniční výbor specializoval právě na rozsah ústavně garantovaných práv a na souvislost s právním pořádkem, takže doufám, že projde i návrh, aby se tím případně zabýval ústavně-právní výbor.

Ale já musím říct, že jsem velmi překvapen, že tady to vypadá skoro jako nějaká skrytá dohoda, že se všichni kromě Pirátů domluvili, že se nebudou vůbec vyjadřovat dneska a že nebudou vůbec komentovat věcně ty záležitosti čl. 4.

My jsme tady slyšeli od vlády: to pan Smolek. Slyšeli jsme tady od dosavadní opozice, ANO: to pan Smolek, zeptejte se pana Smolka. Všichni se odkazují na úředníka na Ministerstvu zahraničí, který to vyjednával, ale věcné argumenty z žádné strany k čl. 4 a k tomu, jakým způsobem bude v praktických kauzách aplikován, jsme tady skutečně... ty tady skutečně nezazněly – abychom slyšeli zdůvodnění, jak se bude postupovat a jestli to povede k rozšíření zpovědního tajemství tak, jak ho dneska máme definováno, jestli to bude vyžadovat i nějaké pozitivní závazky. Takže opravdu jsem překvapen tím, že ANO a SPD se k této záležitosti vůbec nevyjádřily a že svým chováním v podstatě pomáhají koalici k tomu, aby ta smlouva s Vatikánem byla schválena, dokonce aniž by probíhala reálná, věcná diskuse.

Říkat „nechte si to na výbor“... Ti, kteří tady nejvíc vystupují k tomu, aby se ty záležitosti projednávaly, ke každému zákonu velmi podrobně argumentují – třeba paní poslankyně Ožanová – věnujou se tomu velmi detailně, tak teď v situaci, kdy se projednává zásadní zákon s potenciálním dopadem na desetitisíce lidí, možná statisíce lidí, tak není ani jedno věcné vystoupení na to téma (Předsedající: Čas.) a na ty argumenty, které jsme přednesli.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji. Nyní vystoupí pan předseda Bartoš, připraví se pan poslanec Balaš.

Poslanec Ivan Bartoš: Děkuju za slovo. Jenom krátce, doufám, že taky někdy ještě třeba později se dostane na mé vystoupení. Já bych byl taky radši, aby tento bod byl zařazen dříve v pořadí dnešního dne schůze, třeba po těch prvních dvou, třech bodech, které jsem vnímal jako důležité. Mohli jsme ho projednávat dříve a ne v této hodině. Nevím proč předpoklad byl takový, že se o tom bude jednat v noci.

Já bych jenom navázal na kolegu Michálka. Tak když tady někdo vystupoval pro, zejména pan ministr, tak to bylo všechno v pořádku, a jakmile někdo položí otázku, která je proti, nebo uvede nějaký příklad, tak je tady buďto obviněn z toho, že je laik, že nemá dostatečné právní vzdělání, že nepoužil dobrý příklad, správné slovo...

Já jsem v té své reakci – ale to se možná omlouvám – trošku zvednul hlas, ale pokud jsem si všiml, tak Jakub Michálek tady – jednak pro pana poslance Dufka, prostřednictvím pana předsedajícího – citoval velmi konkrétně názory právníků, lidí, kteří se zabývají církevním právem. Vy jste pak řekl, že jste tady neslyšel vůbec nic konkrétního, tak proto to možná Jakub Michálek několikrát opakoval, včetně těch citací.

V každý moment, kdy my se ptáme po věcné podstatě té věci, tak tady někdo vystoupí a buďto nějakého Piráta... Já chápu, že Piráti můžou za vaše problémy v životech, už to tak bývá. Je nás... Jsme tady jenom tři, ale vždycky to je nějaká dehonestální věc, nadávání do komunistů a podobné věci směrem k Jakubu Michálkovi nebo líbeznými slovy paní poslankyně Schillerové, prostřednictvím pana předsedajícího, ke Kláře Kocmanové. Já jsem si tedy nevšiml, že demokracie by byla o dehonestaci řečníka, který vystupuje konkrétně, ten hlas nezvedá. Já jsem to trochu porušil, protože mně tady z toho fakt není dobře, jakým způsobem jednáme o takto důležitém dokumentu. Necht' žije ekumena!

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Tak nyní vystoupí pan poslanec Balaš, připraví se pan poslanec Kettner.

Poslanec Vladimír Balaš: Děkuji, pane předsedající. Já jsem několikrát kritizoval naše ctěné kolegy z ANO, že v prvním čtení řeší něco, co by se mělo řešit na výborech. Tady to je úplně to samé.

Jenom na dokreslení nebo na dovysvětlení, ta smlouva skutečně bude mít aplikační přednost, ne že bude nad naším právem, ale bude aplikována v případě, že bude upravovat něco jinak než náš zákon, třeba o církvích nebo trestní zákon. Hypoteticky zcela. Ale nemůžeme k tomu přistupovat tak, že někdo bude záměrně porušovat veškerá lidská práva. Navíc i když bude mít aplikační přednost ta smlouva, tak tady je nějaký obecný mezinárodněprávní rámec, který chrání lidská práva, a ten bude zavazovat jak Českou republiku, tak Svatý stolec bez ohledu na to, jestli budeme aplikovat tu smlouvu, nebo ne. Děkuju.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuju za dodržení času. Pan poslanec Kettner, připraví se pan poslanec Michálek. Tak prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Zdeněk Kettner: Děkuji za slovo. No, já se k tomu ještě vyjádřím následujícím způsobem. Padlo tady zase SPD, že nějakým způsobem bude hlasovat nebo nebude hlasovat. I v rámci SPD máme věřící lidi, máme nevěřící, máme lidi, kteří jsou, když to řeknu, vědecky zaměření, a i v tomhleto směru máme volné hlasování, to znamená, že ani tady (to) není jednoznačné, ale obviňovat z nějakého postoje, to je prostě přes čáru.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Další praktická (faktická?) poznámka, pan poslanec Michálek, prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Já si myslím, že primárně bychom měli oddělovat svoji vlastní víru a vyznání od fungování státu. To je asi první zásada, která by byla žádoucí, která odpovídá našemu ústavnímu pořádku.

Chtěl jsem poděkovat panu kolegovi Balašovi, že zde vystoupil a potvrdil i to, co jsme říkali, že ta smlouva bude mít aplikační přednost. Já jsem pak tady ještě zmínil tu judikaturu Ústavního soudu ke smlouvám, které se týkají lidských práv.

Ale považoval bych za žádoucí, abychom tady v rámci té rozpravy slyšeli i ty postoje od poslaneckých klubů, což tady vlastně nezaznělo. Zaznělo, že tedy klub SPD bude mít volné hlasování, ale třeba od STANu jsme neslyšeli žádnou reakci na to, jaký bude dopad té schvalované úpravy mezinárodní smlouvy právě na problematiku sexuálního zneužívání a rozkrývání tohoto typu trestné činnosti. Přitom STAN se velmi vehementně vymezuje právě proti tomuto druhu kriminality. Kolegyně Barbora Urbanová je v tom velmi aktivní při prezentaci v médiích a teď tady bohužel není přítomná, ale žádný z dalších kolegů STANu tady nevystoupil k těmto rizikům, která jsou zcela zřetelně pojmenována v čl. 4 ve srovnání se zahraniční právní úpravou a v tom, jak se k této záležitosti vyjádřili právníci, kteří se této problematice věnují. Ten jasný postoj, když se má rozhodovat, mi tu chybí.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji. Pan poslanec Kettner vystoupí s faktickou poznámkou, připraví se pan poslanec Balaš. Prosím, máte slovo.

Poslanec Zdeněk Kettner: Děkuji za slovo. Já bych se ještě vrátil k té první otázce toho zpovědního tajemství. My už dneska v legislativě máme, že člověk může odmítnout vypovídat z důvodu příbuzenských vztahů a tak dále. Proč je to problém? Přiznejte si to. My tady máme snahu prosadit v rámci RVP LGBT propagandu v rámci běžných státních škol. Ty církevní školy tímhle tím souhlasem, kdybychom to odsouhlasili, tak církevní školy by z toho byly vyňaty a ony by nemusely tuto propagandu propagovat nadále, čili tady rodič by měl na výběr. Buď to dám do státní školy, kde ta propaganda bude, nebo to dám do církevní školy, kde bude to dítě vychováno konzervativním způsobem. Vy jdete... Vám jde o to, aby rodič to právo volby neměl, aby to dítě bylo tím progresivním způsobem vychováváno. To je celé, přiznejte si to. (Potlesk.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Pan poslanec Balaš s faktickou poznámkou, připraví se pan poslanec Michálek.

Poslanec Vladimír Balaš: Vaším prostřednictvím, pane předsedající, k panu Michálkovi. Ten odst. 2 čl. 4 té smlouvy, který mluví o pastoračních pracovnících, tak je ale tam v tom ustanovení odkazováno na náš právní řád, na naše zákony a je to zákon o církvích a trestní zákoník, takže tam si myslím, že bych se toho vůbec nebál. Navíc skutečně nemůžeme přistupovat k té smlouvě tak, že někdo bude masivně porušovat nějaká základní lidská práva. Navíc mám takový pocit, že na koho to dopadne, jsou skutečně římská katolíci primárně a je to jejich volba v zásadě, takže si nemyslím, že bychom jim neměli neumožnit, aby se vyzpovídali, a samozřejmě s tím, že jsou si vědomi toho, že existuje nějaké zpovědní tajemství.

Navíc kdybychom opravdu byli... chtěli tedy zabránit tomu, aby se zneužívalo té smlouvy, tak je dobře si uvědomit, že podle Vídeňské úmluvy o smluvním právu je poměrně jednoduché odstoupit od smlouvy a samotná smlouva stanoví půlroční výpovědní lhůtu. Kdybychom to udělali z těch důvodů, které naznačujete, tak si myslím, že by to byl velký

reputační problém pro Svatý stolec a ten by nic takového asi neriskoval, takže bych se toho opravdu prakticky nebál. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji. Nyní vystoupí pan poslanec Michálek, připraví se pan poslanec Dufek. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za možnost navázat na své předřečníky. Musím říci, že děti leckdy nemají tu možnost volby, jestli v některých nábožensky založených rodinách budou nebo nebudou uplatňovat to náboženství, ale do značné míry se musí řídit tím, k čemu je vedou rodiče, a právě i ty děti chceme tím naším opatřením chránit.

Když jsem se tady bavit o zpovědním tajemství, tak jsem upozorňoval na to, že v čl. 1 je zpovědní tajemství uznáno bez dalšího a v čl. 2 dochází k rozšíření nad rámec stávající právní úpravy – mimo to zpovědní tajemství v odst. 2, mimo to zpovědní tajemství – na právo obdobné zpovědnímu tajemství a tam jsou ta omezení stanovená zákonem, takže tolik k té právní úpravě, kde spatřujeme ty problematické záležitosti.

Pokud můžu reagovat ještě na tu faktickou poznámku, která byla předtím, tak je potřeba si připomenout, že právě škol v té původní podobě, jak to bylo v rámci vyjednávání připraveno, tak těch se to v takovémto rozsahu netýká, že by bylo možné, aby katolická církev ve školách, které platí daňový poplatníci České republiky, přepsala to, co určují rámcové vzdělávací plány, které jsou vyhlášeny institucemi, které k tomu mají demokratickou legitimitu, takže zkrátka nebude možné, aby ty záležitosti byly vypuštěny. To není o žádné propagandě něčí, to je o tom, co určuje Ministerstvo školství s ohledem na vědecké poznatky.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Další vystoupí pan poslanec Berki a připraví se pan poslanec Balaš. Prosím.

Poslanec Jan Berki: Jen chci, prostřednictvím vás, pana kolegu Kettnera upozornit, že v návrhu RVP žádná LGBT propaganda není.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji. Pan poslanec Balaš s faktickou poznámkou.

Poslanec Vladimír Balaš: Já bych jenom chtěl, vaším prostřednictvím, říct panu Michálkovi, že stát neplatí katolické církvi, ale platí na dítě, které chodí do školy, a v tomhleto ohledu by si všechny děti měly být rovny. Platí stejně tak soukromým školám a ty katolické školy mají vlastně podobný status, takže v tom bych taky neviděl problém. Děkuji. (Potlesk.)

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji a nyní se vracíme do rozpravy. S přednostním právem je přihlášen pan ministr Lipavský.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Děkuju za slovo, vážený pane předsedající. Já bych si dovolil (se) vyjádřit k některým spíše faktickým, konkrétním věcem, které tady v průběhu debaty zaznívaly, abych je za předkladatele vyjasnil, případně upřesnil.

Co se týče pojmu, jaký je rozdíl mezi Svatým stolcem a Vatikánem, myslím, že bychom měli v té debatě důsledně rozlišovat mezi těmito dvěma pojmy, protože Svatý stolec je zvláštní mezinárodněprávní subjekt zastupující katolickou církev, kdežto Vatikán je naproti tomu suverénní stát a Česká republika tu smlouvu uzavírá tedy s tím mezinárodněprávním subjektem zastupujícím katolickou církev, nikoliv s Vatikánem. Mohlo by to tedy vést naopak ke zmatení, pokud bychom tyto pojmy v debatě nepoužívali přesně.

Hodně tady zaznívaly výtky nebo dotazy nebo bylo zmiňováno, jakým způsobem je ta mezinárodní smlouva dojednávána. V principu a z logiky věci toho, jak se vyjednávají mezinárodní smlouvy, tak ty musí být vyjednávány v důvěrném režimu. Je to jednání dvou nebo více stran a samozřejmě výsledkem je vždy do určité míry kompromis.

Probíhají jednání, kde se diskutuje o různých návrzích textu, zaznívají tam různé pozice, a pokud by nebyla elementární důvěra obou stran k té druhé straně, že ten proces bude důvěrný, tak aby třeba ta druhá strana mohla dělat nějaké ústupky, tak bychom se v tom mezinárodním vyjednávání opravdu vůbec nikam nikdy nedostali, proto si myslím, že je zcela logické, běžné a standardní, že ta mezinárodní smlouva byla takto dojednávána, ale zároveň – a taky to tady zaznělo – pokud někdo projevil zájem a chtěl se seznámit, v jakém stavu to jednání je, tak samozřejmě Ministerstvo zahraničních věcí pod mým vedením k tomu bylo vstřícné.

To jméno tady několikrát už padlo. Pan vrchní ředitel Smolek byl hlavním vyjednavatelem a pro něj bylo klíčové, že v roce již 2014 byla schválena nová směrnice pro expertní jednání o smlouvě mezi Českou republikou a Svatým stolcem, a tedy potom na politický pokyn, který vycházel z vlády a z programového prohlášení vlády, ta jednání nabrala na intenzitě a prostě se to dotáhlo do stavu, ve kterém to nyní vláda předložila Parlamentu České republiky. Teď je čas na tu otevřenou politickou debatu samozřejmě, na kterou jsme připraveni.

Co se týče toho, jestli ta smlouva je, nebo není lidskoprávní, já si myslím, že klíčové je, že je tam ten čl. 1, který je vlastně kopií čl. 9 Evropské úmluvy o lidských právech (o ochraně lidských práv?), a potom se tam využívá čl. 15 a 16 Listiny základních práv a svobod České republiky. Jasně, to je součást našeho právního řádu, ale klíčové je, že k tomu nyní přistoupí i Svatý stolec a že uzná, že to jsou principy, kterými se má řídit. Já si myslím, že to je výhodné a je to výhodné pro všechny občany České republiky, že tedy Svatý stolec se k tomuto formou mezinárodní smlouvy jasně přihlásí.

Tady dost často zaznívá, kdo co z toho bude mít. Já si myslím, že těch věcí... Vlastně to obsahuje ten popis... Ta smlouva je velice krátká, asi nejlepší by bylo, aby si ji každý, pokud ho zajímá, co ta smlouva obsahuje, přečetl, protože to jsou dvě, tři stránky a tam těch závazků z hlediska státu se můžeme dočíst ve dvou paragrafech. Zbytek je právě to, co můžou občané – pokud mají zájem, aby nějakým způsobem vstupovali s církví do kontaktu – tak to, co pro ně církev může udělat. Myslím si, že tím i reagují částečně na to, jestli ta smlouva je nebo není vyvážená, a myslím si, že opravdu klíčové jsou ty úvodní paragrafy preambule té smlouvy, kde se prostě uznává charakter českého státu, že se uznává svoboda volby a ty opravdu nejdůležitější principy, na kterých stojí naše společnost. To je také ten důvod, proč

ostatní církve v České republice přivítaly, že tento návrh byl sjednán v této podobě, a asi kdyby ony v tom neviděly i přínos pro ně samotné, tak by to bezpochyby nepodpořily.

Jinak samozřejmě platí, že... Ještě zazněl dotaz, proč to bylo sjednáváno, proč takový tlak. Svatý stolec byl celou dobu a celou řadou politických reprezentací – nejenom naší vládou – pravidelně, řekněme, ujišťován nebo bylo naznačováno, že ta smlouva bude sjednána – a koneckonců to zaznělo – ta směrnice pro vyjednávání je z roku 2014, to znamená deset let v tomto státě napříč všemi vládami platila instrukce pro Ministerstvo zahraničních věcí, v jakém rámci může být ta smlouva sjednávána.

Já bych ještě si dovolil zmínit pár informací asi k tomu nejcitlivějšímu tématu, které tady pravidelně zaznívá, objevilo se to i v debatách v Senátu a je to předmětem nejčastější kritiky. To je otázka těch pastoračních pracovníků. Já tedy předem deklaruji, že nejsem právník, nemám právníké vzdělání, takže tady si myslím, že musíme... Samozřejmě třeba ta debata v ústavně-právním výboru nebo na nějakém semináři je asi to nejlepší, co může v této otázce proběhnout, ale ty klíčové věci samozřejmě si zde říci můžeme a myslím si, že se dají vysvětlit poměrně jednoduše.

I v projevu pana předsedy Michálka zaznělo, že to, co je duchovní nebo pastorační pracovník, ve svém důsledku vychází z vnitřního práva a z vnitřních dokumentů v tomto případě římskokatolické církve, tedy kdo je duchovní, si vlastně církev sama stanovuje. Zároveň máme v České republice v právním řádu – a je to trestní zákoník, především § 368, o právu obdobném zpovědnímu tajemství, stejně tak v zákoně o církvích, čl. 7 odst. 1 písm. e) – vlastně několik desítek let jsou ukotveny principy toho, co podléhá tomu zpovědnímu tajemství a co v žádném případě nepodléhá. Koneckonců to samé zaznělo, to zde platí pro rodinné příslušníky nebo pro advokáty. To znamená, právní řád, ale i navazující judikatura se s tím bohatě vyrovnává a myslím si, že je poměrně dobře tím pádem i vysvětleno, že ta smlouva tak, jak v těch dvou člancích to zachycuje, za prvé uznává existenci zpovědního tajemství jako takového, zároveň říká, že to je... že smlouva... že platí právo České republiky v těchto případech, které ho dále detailně upravuje. Tím se asi zajišťuje to, že nedochází k nějakému dalšímu rozšiřování, ale myslím si, že je samozřejmě legitimní o tom vést další debatu.

Zaznělo... Ještě bych se chtěl vyjádřit k tomu, jestli mohlo zaznít, že ta smlouva nebude mít tu právní sílu mezinárodní smlouvy v rámci právního řádu. To určitě nikdy z Ministerstva zahraničních věcí ani od vrchního ředitele pana Smolka nemohlo zaznít. To, co mohlo zaznít, je to, co říkáme pořád při tom vyjednávání. To, co říkáme jak během toho vyjednávání a i teďka během tohoto předkládání. V rámci jednání bylo pečlivě dbáno, aby smlouva nepřekračovala meze platného právního řádu České republiky, a na tom si tedy trvám, že opravdu nepřekračuje a vychází z toho stávajícího stavu. Naopak kdybych si mohl klást otázku, jestli třeba to ve skutečnosti není o tom, že některé z těch jiných věcí, které jsou obsahem té smlouvy, by mohly být v budoucnosti nějakým způsobem problematizovány, tak můžeme se na to dívat ve skutečnosti i z druhé strany. Takže samozřejmě smlouva je po schválení, protože je to smlouva prezidentského charakteru, bude součástí právního řádu a v případě, že dojde k určitému rozporu, tak se bude používat ta smlouva oproti tomu zákonu, ale ta smlouva je natolik obecná, že si vlastně neumím představit, co by ten zákon musel říkat, aby se dostala do rozporu.

Já si dovolím ještě zmínit poslední věc. Bylo zde zmíněno školství, nicméně otázka školství vůbec není touto smlouvou upravována, takže si myslím, že by ta debata může být zajímavá, tak nevnímám, že by měla jakýkoliv vztah k této předkládané mezinárodní smlouvě. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji pěkně. Vaše vystoupení vyvolalo některé faktické poznámky. První pan poslanec Balaš, prosím, vaše dvě minuty.

Poslanec Vladimír Balaš: Děkuji, pane předsedající. Mám jenom pár poznámek. Pan Michálek se ptal, jestli máme stanovisko STANu. My žádné nemáme samozřejmě.

To, co si myslím, že je důležité, je, abychom to opravdu mohli diskutovat na výborech. Budu velmi rád, když to odborně budeme moct diskutovat nejenom na zahraničním výboru, ale také na ústavně-právním výboru, protože tam to nepochybně patří.

Jenom bych chtěl trochu nesouhlasit se svou kolegyní profesorkou Bílkovou, která měla prohlásit, že ta smlouva je nevyvážená. Ono... Ze své povahy smlouva upravuje postavení katolické církve ve smluvním státu, takže ono zdánlivě se může jevit jako jednostranná, ale to je podstata té smlouvy. Jsou všechny takto postaveny, takže to není nic mimořádného a nemyslím si, že by v tomhle byl tedy jakýkoli problém.

Opravdu si myslím, že bychom už mohli nechat tu diskusi na odborná fóra. Mám takový pocit, že tam budeme mít velký prostor pro to, abychom probrali i další detaily, které jistě mohou být důležité, včetně otázek, kdo to je pastorační pracovník, jak je to koncipováno, kdo to určuje a tak dále, ale skutečně si myslím, že v této fázi diskuse... že to je nepatřičné až. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Skopeček: Děkuji, nyní vystoupí s faktickou poznámkou paní předsedkyně Pekarová.

Předsedkyně PSP Markéta Pekarová Adamová: Vyšlo to přesně na půlnoc. Vážené kolegyně, vážení kolegové, teď budu mluvit ke kolegům z Pirátské strany. Já vás chci požádat, jménem pana předsedajícího, pane předsedo Michálku, abychom si tady toto už ušetřili. Jsme tady od 9 hodin ráno. I v zájmu zaměstnanců Poslanecké sněmovny, myslím si, že je nedůstojné, jakou debatu tady teď vedeme, a myslím si, že bychom si ji měli nechat na výbory. Máte-li konkrétní výhrady, jak jste je tady přednesli – zcela legitimně – v pořádku, řešme to tam, kam to patří, tam, kde to patří. Je adventní čas. Chápu, pro vás je to důležité téma, nicméně skutečně si nemyslím, že by přítomní tři poslanci za jednu stranu tady měli trápit zbytek Poslanecké sněmovny a všechny ostatní, kteří tady jsou, a taky si nemyslím, že to tomu tématu jakkoliv prospělo, proto vás ještě jednou žádám, abyste zvážili, jestli je nutné i nadále pokračovat v tady tomto nedůstojném vystupování. Myslím si, že veškeré vaše výhrady byly vyvráceny, že nikdo nemůže očekávat, že tato smlouva pokryje jakékoliv nelegální chování. To opravdu pokrývají zákony České republiky a ta smlouva na tom nic nezmění. Moc dobře to víte, tak prosím nepokračujte tady v tomto stylu. Děkuji vám, pokud to vyslyšíte. (Potlesk.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vážení členové vlády, přeji pěkné po půlnoci.

Budeme pokračovat v projednávání. Jsou zde další dvě faktické poznámky, první vystoupí pan poslanec Tomáš Kohoutek, potom pan poslanec Jakub Michálek. Prosím.

Poslanec Tomáš Kohoutek: Dobrý večer, vážený pane místopředsedo, děkuji za udělení slova. V tomto adventním čase mám radost, že se konečně naše Sněmovna sbližuje v názorech. Navážu na moji ctěnou kolegyni, paní předsedkyni Markétu Pekarovou Adamovou, a chci říct jedno. Hlasování o této smlouvě řadím do kategorie hlasování kapitoly takzvaných – jak říká můj ctěný kolega Marek Benda – kulturních válek, hlasování, stejně jako bylo hlasování o právech pro LGBT komunitu, právech pro stejnopohlavní páry.

Já si myslím, že v této Sněmovně jsme všichni už definitivně rozhodnutí, jak budeme rozhodovat. Máme... Většina poslaneckých klubů máme všichni volné hlasování, protože toto je o našem nějakém vnitřním postoji, vnitřním názoru. Já za sebe říkám, že já tuto smlouvu, byť jsem ateista – samozřejmě v něco věřím – ale podpořím ji z jednoho prostého důvodu: protože prostě západní civilizace vyrostla na židovsko-křesťanských myšlenkách a hodnotách a podle mého názoru bohužel západní civilizace je v úpadku. Jestli můžu alespoň tímto symbolickým gestem, že budu hlasovat pro tuto smlouvu, podpořit existenci a nadále fungování židovsko-křesťanské západní civilizace, tak jenom pro toto – byť symbolické – gesto tuto smlouvu podpořím. Jsem přesvědčen o tom, že všichni, nebo naprostá většina poslanců v této Poslanecké sněmovně už teď mají jednoznačně jasno, jak budou hlasovat. Troufám si tvrdit: obstrukce ze strany Pirátské strany jsou nadbytečné, protože ničemu tím nepomůžeme a je úplně jedno, jestli budeme hlasovat ve čtvrt na jednu nebo ve tři ráno. Prostě všichni, co tady jsme, tak tady vydržíme a já tady klidně vydržím do pěti do rána jenom proto, abych zvedl ruku pro toto symbolické gesto. Myslím si, že je opravdu zbytečné, abychom se tady dál trápili. v čase adventu, v čase křesťanských svátků. Pojďme hlasovat a pojďme se vyjádřit tak, jak máme dle ústavy, tedy (Předsedající: Čas.) dle svého nejlepšího vědomí a svědomí, prostě tím, že zmáčkne to tlačítko buď ano, nebo ne. Děkuju. (Potlesk.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Nyní faktická poznámka pana poslance Jakuba Michálka. (Pobavení v sále.) Prosím, máte slovo.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuju za slovo. Doufám, že tento postoj bude uplatňován i při projednávání dalších tisků, ke kterým se pro změnu vyjadřuje hnutí ANO.

My jsme bohužel museli čekat až do půlnoci, abychom tady slyšeli věcné vyjádření k těm výhradám od ministra zahraničí, které má tu smlouvu v gesci, a teď teprve o půlnoci došlo k tomu, že se dostáváme na věcné odpovědi na dotazy a připomínky, které tady zazněly. To je přeci to, o čem měla probíhat ta rozprava, a nebýt těch našich vystoupení, tak se k tomu patrně vůbec nedohodneme a na základě nějakých tajných kuloárních dohod nevystoupí vůbec nikdo ani z koalice, ani z ANO, ani z SPD, protože tam byl... Já připomenu, že tam byl přihlášen jeden řečník z SPD v seznamu řečníků, který nakonec nevystoupil vůbec. Takže teprve teď jsme... My jsme nesvolali tuto schůzi na 20. 12. – to svolala koalice, do toho adventu – a ani jsme neurčovali její program – ten určovala taky koalice – ani jsme taky nikomu nediktovali, jak má vypadat úvodní slovo nebo zdůvodnění, taky jsme nepožadovali po koalici, aby utajovala znění té smlouvy.

My se už pomalu blížíme k tomu, abychom si vysvětlili, o čem ta smlouva vůbec je a jak budou aplikována ta ustanovení, protože pan ministr Lipavský... Já mu za to děkuju, že vystoupil a objasnil to. Já si myslím, že nás o něco posunul, ale pořád nemáme úplně jasno v tom, aby jasně zaznělo, že nad rámec právního řádu nebudou rozšiřovány jakékoliv parametry u tajemství obdobného zpovědnímu tajemství u pastoračních pracovníků a kdo to vůbec ti pastorační pracovníci jsou, jestli jsou to úplně všichni, které stanoví církev ve svých vnitřních předpisech.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Děkuji. Následují další tři faktické poznámky. Nejprve pan ministr Marian Jurečka, který není v sále... Je v sále, omlouvám se, pane ministře. Připraví se pan poslanec Marek Benda. Prosím.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí ČR Marian Jurečka: Děkuji, dobré ráno, vážený pane předsedající, kolegyně, kolegové, já jsem tady poslouchal zhruba poslední čtyři hodiny kolegu Michálka. Jsem ho poslouchal, tak jsem si říkal, že vždycky je to tak, že poslanec v Poslanecké sněmovně se podívá, jaký tisk projednáváme, ten tisk si otevře, přečte si ho a přečte si také celou předkládací zprávu. Pokud to normální poslanec udělá, tak na ty věci, které tady byly zmiňovány, v té předkládací zprávě také najde odpovědi. To je všechno, co jsem chtěl říct.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Nyní pan poslanec Marek Benda, připraví se pan poslanec Hayato Okamura. Prosím.

Poslanec Marek Benda: Vážený pane místopředsedo, vážené dámy, vážení pánové, víte, že patřím k těm, kteří se snaží nehrotit atmosféru v této Sněmovně, ale k panu kolegovi Michálkovi, prostřednictvím pana předsedajícího... Předvést tak neuvěřitelné pokrytectví, jako jste předvedl teď, že pan ministr vystoupil až o půlnoci, když jste ho celý den držel, aby vystoupit nemohl, když tady k zákonu, kterým se upravují některé drobnosti týkající se dětských domovů, přednášíte projev, ve kterém vás musí pan předsedající upozorňovat na to, že nemáte v tu chvíli přednostní právo, že jste si ho sám nevzal a že nemáte mluvit o dostupném bydlení... Prostě od rána nás tady obstruujete všechny a teď se divíte, že jsme se k tomu dostali až k půlnoci? To fakt nemůžete myslet vážně. (Potlesk.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Nyní pan poslanec Hayato Okamura, pak pan poslanec Jakub Michálek, všechno faktické poznámky.

Poslanec Hayato Okamura: Vážený pane místopředsedo, vážený pane ministře, přítomné kolegyně, kolegové, hodina už nepříjemně pokročila, ale chci říct, že diskuse o této složité materii, která je dost vzdálená řadě z nás v sekulárním Česku, je určitě v pořádku.

Chci jenom připomenout – trošku podobně jako pan ministr Jan Lipavský – v jakém rámci nebo na jakém základě se ta smlouva pohybuje. Stačí číst hned z počáteční části toho textu: „Česká republika a Svatý stolec vědomi si závazku katolické církve prosazovat obecné dobro, zejména chránit duchovní, lidské a kulturní hodnoty, vedeny obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva a zvláště těmi, které se týkají dodržování lidských práv a základních svobod, zdůrazňující závazek katolické církve při podpoře a rozvoji ekumenického a mezináboženského dialogu, odvolávající se Česká republika na svůj ústavní pořádek a právní řád, Svatý stolec na dokumenty Druhého vatikánského koncilu.“ Chci jenom připomenout pro ty, kteří třeba ty pojmy zase až tak blízce neznají, že ekumenismus znamená přátelské, otevřené, tolerantní setkávání se lidí různých křesťanských tradic mezi katolíky,

evangelíky, pravoslavnými, mezináboženský dialog znamená podobný otevřený postoj vůči židům, buddhistům a dalším a Druhý vatikánský koncil, který se odehrál přibližně před šedesáti lety, to byla právě myšlenka, aby Kristovo poselství vstoupilo do dialogu (Předsedající: Čas.) se současnými lidmi, takže je to o toleranci lidskosti (Předsedající: Čas.), otevřenosti, o hodnotách. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám také děkuji. Nyní už nemáme přihlášené žádné další faktické poznámky, v tom případě budeme pokračovat v obecné rozpravě. Jako další vystoupí řádně přihlášená paní poslankyně Klára Kocmanová.

Ještě pro pořádek: Od půlnoci ruším svoji omluvu. Já jsem přítomen. (Se smíchem.) (Smích v sále. Poznámky z pléna.)

Prosím, paní poslankyně.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Vážené kolegyně, vážení kolegové, ta smlouva – já si myslím, že to je logické, byť na první pohled může vypadat jako symbolický akt – vzbuzuje mnoho otazníků, mnoho kritických ohlasů, které my za Piráty ignorovat nemůžeme. Jsou tam dvě věci, které považujeme za stěžejní.

Za prvé, ta smlouva se zdá být jednostranně výhodná pro Svatý stolec a za druhé to zpovědní tajemství je v návrhu smlouvy definováno velmi vágně. Já bych v tomhle bodě ráda přerušila svou řeč, respektive dala prostor těm, kteří bohužel prošli nějakou negativní zkušeností osobně a v souvislosti s projednáváním tohoto tisku nám všem zaslali otevřený dopis, který máte ve svých e-mailových schránkách. Já ho teď s jejich svolením přečtu: „Otevřený dopis obětí sexuálního zneužívání v katolické církvi představitelům státu. Vážený pane prezidente, vážený pane premiére, vážení členové vlády, vážené poslankyně a poslanci, senátorky a senátoři, obracíme se na vás jako přeživší sexuálního zneužívání v katolické církvi ve věci takzvané vatikánské smlouvy. Tato smlouva, kterou uzavřela vláda České republiky, obsahuje mimo jiné ustanovení, dle kterého pastorační pracovníci mají mít právo obdobné zpovědnímu tajemství. Pastoračním pracovníkem přitom může být kdokoliv, koho tak představitelé církve označí. Vzhledem k bolestné zkušenosti, kterou jsme si prošli, a vzhledem ke zkušenostem s tutláním a popíráním případů zneužívání v katolické církvi vás naléhavě žádáme: zastavte projednávání takovéto smlouvy. Již v samotné preambuli Ústavy České republiky se píše, že jsme jako občané odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů. Bohužel v katolické církvi je lidská důstojnost a svoboda obětí zneužívání dodnes pošlapávána. Věřte, že někteří z nás sbírali mnoho let odvalu, než dokázali o své traumatické zkušenosti promluvit. Známe řadu dalších obětí zneužívání v církvi, které se nám svěřily, ale které o svých bolestných zážitcích nechtějí vypovídat před policií, nebo dokonce veřejně. Celosvětově se podle statistik zneužívání dopouští cca 4 až 7 procent katolických kněží. V České republice církev dosud tají archivy biskupství a řádů, ale číslo bude pravděpodobně totožné. Jen dominikánský řád v České republice, který má pouhých čtyřicet členů a jehož vlivným členem je kardinál Dominik Duka, udává, že mezi sebou našel šest pachatelů. Prohlašujeme na základě své zkušenosti, že katolická církev dosud nepřístupuje k problematice sexuálního zneužívání transparentně. Sami jsme v prostředí církve byli svědky bagatelizace, lhostejnosti, někdy i vyhrožování, když jsme chtěli svoji situaci řešit. Světých výjimek je mezi zodpovědnými představiteli jen menšina.

Když letos v únoru odstoupila maďarská prezidentka Katalin Novák, protože dala milost člověku kryjícímu násilí na dětech, vyzvali jsme představitele katolické církve v České republice formou otevřené petice k následujícímu: za prvé, aby biskupové, kteří nezabránili sexuálnímu predátorům z řad kněží v jejich působení, ač o něm měli informace, přijali osobní zodpovědnost a rezignovali; za druhé, aby církve v naší zemi umožnila bez dalšího otálení nezávislé instituci, například mezinárodní organizaci zabývající se ochranou lidských práv odkrýt archivy biskupství, řádových a mnišských společenství, přes korektní zmapování případů. O těchto svých požadavcích jsme informovali českou biskupskou konferenci prostřednictvím jejího sekretariátu i apoštolského nuncia v České republice, pana Judea Thaddeuse Okola. Ze strany České biskupské konference jsme žádnou reakci neobdrželi, ze strany pana nuncia jsme dostali pár milých slov, kterými nás odkázal na Českou biskupskou konferenci. Nevíme, jak reagoval na žádost o zprostředkování těchto informací papeži Františkovi. V katolické církvi se nám tedy dostalo jen málo pochopení. Opakovaně vyzýváme představitele katolické církve České republiky v čele s arcibiskupem Janem Graubnerem, aby se k problematice zneužívání postavil čelem. Samotného arcibiskupa Graubnera, který prokazatelně věděl o zneužívání ministrantů knězem, ale situaci řešil jen jeho překládáním z farnosti do farnosti, kde pak tento kněz zneužíval další a další mladistvé, jsme vyzvali k přijetí odpovědnosti a k odstoupení, bohužel bez jakékoliv jeho reakce či sebereflexe.

Vážený pane prezidente a vážení politici, jste naši volení zástupci a jste povinni ctít ústavu a zákony České republiky. Při vyjednávání smlouvy jste ustoupili Vatikánu, tak jako žádná jiná země. Již ve stávajícím systému se církev může účinně skrývat za zpovědní tajemství. Uzavřením smlouvy pomůžete ochráncům v katolické církvi, aby využívali a zneužívali zpovědní a pastorační tajemství jako praktickou překážku pro vyšetřování sexuálního zneužívání dětí v církvi. Je to veřejně vyslovená omerta mezi státem a církví. Ani dnes si policie nedovolí vyšetřovat na biskupstvích a krčí rameny, když jim kněží říkají, že nemohou vypovídat kvůli zpovědnímu tajemství. Nyní tímto tajemstvím chtějí chránit pracovníky církve, tedy kohokoliv, na koho církev ukáže. Zamlčování, zneužívání poškozuje nejen oběti, ale celou společnost. Zkušenosti ze Slovenska mluví jasně. Církevní představitelé se vymlouvají na vatikánské smlouvy a odmítají spolupracovat s policií. Prakticky je v České republice na rozdíl od zemí na západ od nás nemožné, aby se spravedlnosti domohly oběti starších případů zneužívání v katolické církvi, dosáhnout objektivního a nezávislého vyšetřování, které by odhalilo skutečný rozsah problému zneužívání v katolické církvi – církve v České republice totiž vytrvale odmítá zmapovat rozsah celé problematiky a odborníky pustit do svých archivů – dosáhnout spravedlivého odškodnění obětí, jejichž život byl nenávratně poznamenán a jejichž životní příležitosti byly mnohdy právě díky zneužívání výrazně poškozeny.“

„Církev v České republice dlouho bojovala za církevní restituce. Argumentovala, že bezpráví musí být odčiněno. Volení představitelé restituce církvi přiznali, včetně poměrně velkorysých majetkových náhrad. Proč nyní netrváte na tom, aby podobně spravedlivě a velkoryse církev přistoupila vůči obětem? Považujeme za spravedlivé a zcela nezbytné, aby předtím než (podepíšete?) jakoukoliv smlouvu s Vatikánem, kterou pak už nebude možné ze strany českého státu jednostranně revidovat, byla práva obětí naplněna a aby byly vyslyšeny naše požadavky. Zároveň trváme na tom, že jakékoliv rozšiřování zpovědního tajemství na další osoby, které si církev libovolně určí, z církve udělá privilegovanou organizaci, která bude moci účinně zneužívání skrývat. To je v příkrém rozporu s oprávněnými zájmy obětí, ale také v rozporu s čl. 1 Listiny základních práv a svobod. Podle něj jsou lidé svobodní a rovní ve své důstojnosti i v právech, základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné. Uzavřením této smlouvy nejenže pošlapáváte právo obětí na spravedlnost, ale také riskujete, že Česká republika bude vnímána jako stát, který toleruje zneužívání dětí a brání nezávislému vyšetřování. To může mít negativní dopady na naši mezinárodní reputaci a přilákat další pachatele zneužívání.

Děkujeme vám za zvážení našeho názoru. Přejeme vám i sobě, aby při hlasování o dané smlouvě převážila moudrost, smysl pro spravedlnost a zdravý rozum nad posilováním ochrany těch, kteří ubližují obětem i celé společnosti. V případě vašeho zájmu jsme ochotni se s vámi setkat na půdě Poslanecké sněmovny i Senátu a sdílet své zkušenosti. S pozdravem přeživší zneužívání v katolické církvi.“

Já si ještě dovoluji shrnout hlavní problematické momenty. Myslím si, že na ně na všechny nebylo ještě reagováno. Za prvé, smlouva rozšiřuje zpovědní tajemství, a tím zhoršuje postavení obětí trestných činů. Za druhé, stát ztratí možnost upravit si vztah s církvemi sám, jak uzná za vhodné. Za třetí, smlouva je široká a nejasná, církve mohou požadovat nová privilegia. Za čtvrté, jednostranně výhodné jen pro Vatikán, Česká republika ze smlouvy nic nemá, má z ní jenom závazky. Za páté, uzavírá ji Vatikán, ale všechny výhody z ní mají i všechny ostatní církve. Za šesté, obdobná smlouva není v Evropě standard a trend uzavírání těchto smluv je spíš opačný.

Ještě se pozastavím znovu u toho zpovědního tajemství, protože to je naše největší obava, a jak jsme slyšeli, i největší obava také přeživších zneužívání. Musím říct, že považuji za nepřijatelné, aby rozšíření zpovědního tajemství mělo přednost před ochranou obětí. Dneska v českém právu existuje jasné pravidlo, že i duchovní, kteří jsou vázáni zpovědním tajemstvím, tak mají povinnost překazít páchání závažné trestné činnosti. Pokud by ale došlo k přijetí téhle smlouvy, tak kněží by například nemuseli překazít probíhající trestnou činnost, o které by se sami při zpovědi dozvěděli. To je nepřijatelné. Mimochodem – a zmiňoval to už ve své řeči kolega Jakub Michálek – to v připomínkovém řízení kritizovalo i Ministerstvo spravedlnosti, které se dokonce odkazovalo na to, že při vyjednávání smlouvy byl ten odkaz na podmínky stanovené českým právním řádem součástí textu, ale ve finále v té verzi, kterou tady máme dnes, tam už není, takže ani připomínka Ministerstva spravedlnosti tady nebyla vypořádána. To rozhodně nutí k zamyšlení a moc to nezvyšuje důvěryhodnost té smlouvy. Ta praktická neomezenost zpovědního tajemství by mohla vést k bránění vyšetřování závažných trestných činů. Ted' v českém právním řádu aktuálně platí...

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Vypršel vám čas, paní poslankyně. Já vám dám druhých 10 minut tedy. (Poslankyně Kocmanová: Děkuji.) Prosím.

Poslankyně Klára Kocmanová: Ted' v českém řádu aktuálně platí, že zpovědníci musí předejít spáchání trestných činů i za cenu porušení zpovědního tajemství. To znamená v situacích, kdy se v průběhu zpovědi dozví, že nějaká daná osoba například dlouhodobě týrá své dítě, tak musí tuhle skutečnost oznámit a být nápomocný. Tu druhou obavu vyvolává rozšíření zpovědního tajemství na pastorační pracovníky, to znamená velmi širokou skupinu lidí. Pojem pastorační pracovník je velmi vágní, takže se to může týkat široké skupiny lidí a hrozí, že to vytvoří nějaký prostor pro zneužívání téhle výjimky, zase například při vyšetřování trestné činnosti.

To rozšíření na pastorační pracovníky není ted' nikde v českém právu stanoveno, kdo přesně to je, a církev tvrdí, že již dnes jsou pastorační pracovníci považováni za duchovní, ale přitom Vatikán pojem duchovní nezná. To je problém, který si může... může být vlastně vyřešen interně. České právo používá pouze pojem duchovní, a proto i ta smlouva by měla používat stejný jazyk, jinak právě zakládá riziko rozšiřování zpovědního tajemství. Já dám konkrétní příklad: Třeba účetní, která na fáře jakkoliv pracuje s lidmi, se dozví o tom, že někdo spáchal trestný čin, třeba sexuální útok nebo třeba podplácení, a podle této smlouvy to nově nebude muset nahlásit policii nebo státnímu zástupci. Já vím, že pan ministr se k tomu vyjadřoval, ale musím říct, že mě moc neuklidnil, protože ten problém právě kritizovalo

Ministerstvo spravedlnosti, v textu smlouvy to vyřešeno nebylo. Já přečtu tu připomínku Ministerstva spravedlnosti: „České právo nepřiznává právo obdobné zpovědnímu tajemství pastoračním pracovníkům. Obsah tohoto pojmu navíc není vymezen ve smlouvě ani v českém právním řádu. Smlouva přitom rozlišuje mezi pastorační péčí a pastoračními pracovníky na jedné straně a duchovní péčí a duchovními na straně druhé, tedy za pastorační pracovníky považuje jiné osoby než duchovní.“

Ještě zmíním jednu věc – a je to i trochu v reakci na ctěného kolegu Balaše, prostřednictvím pana předsedajícího – když tady ve faktických probíhala ta výměna, zda se to bude, nebo nebude uplatňovat na všechny církve, tak podle zástupce Ministerstva zahraničních věcí, který to říkal na kulatém stole tady v této Sněmovně, tak všechno, co je v té smlouvě uvedeno, budou moci požadovat i ostatní církve registrované v České republice. Těch registrovaných církví je kolem čtyřiceti čtyř a smlouva je napsaná na míru Římskokatolické církvi, takže jak se bude uplatňovat na úplně jiné církve s úplně jinou strukturou, není jasné. Jiné názory naopak tvrdí, že ta práva a povinnosti z této smlouvy se automaticky nevztáhnou na jiné církve. Za mě je to tedy otázka další, která úplně nepřikládá důvěryhodnosti té smlouvy a ani to, že jsme opakovaně tady byli odkázáni na to, ať to projednáme se zástupci Ministerstva zahraničních věcí, tak i tahle věc dokládá, že není tedy jisté, jak to s tou smlouvou vlastně je, co platí a co neplatí. Já z toho důvodu si dovoluji dát návrh na zamítnutí této smlouvy. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Je to druhý návrh na zamítnutí, o kterém potom dám hlasovat. První dal pan poslanec Michálek. (Ministr Lipavský se hlásí.)

Já jsem zaregistroval, pane ministře, vaši přihlášku, ale já zde eviduji čtyři faktické poznámky. Poté dostanete přednostní právo, za předpokladu, že nechcete faktickou poznámku.

Nyní tedy v pořadí pan poslanec Vladimír Balaš, Hayato Okamura, Tomáš Kohoutek, Ivan Bartoš – faktické poznámky. Prosím.

Poslanec Vladimír Balaš: Děkuji, pane předsedající. Samozřejmě soucítím se všemi oběťmi sexuálního násilí a zneužívání, ale když se podíváte do té smlouvy, tak tam nenajdete nic, co by zvyšovalo nebo zakládalo jakékoliv riziko sexuálního zneužívání, a už vůbec tam není napsáno nic o tom, že by ti, kteří se toho dopouštějí, tak byli vyňati z pravomoci našich orgánů bez ohledu na to, jestli to je kněz, pastorační pracovník nebo kdokoli. Opravdu nevím, jak jste na to přišla. Pokud jde o dokazování, tak jsou samozřejmě jiné důkazní prostředky než výslechy a zproštění jak advokátního, tak zpovědního tajemství. Já si myslím, že to s tím opravdu vůbec nesouvisí, a do jisté míry si myslím, že to je trošku manipulace.

Pokud jde o to, jestli mohou ostatní církve nárokovat stejné postavení, tak sice si velmi vážím pana doktora Smolka, on je opravdu odborník, ale tady s ním nesouhlasím, protože tady žádný most favoured nations clause neexistuje. To platí mezi... To platí pro příslušníky třetích států, třeba v investičním právu nebo v nějakých jiných případech, ale tady určitě ne, tady si myslím, že sice mohou nárokovat ty ostatní církve stejné zacházení, ale nemají na to nárok právní ani podle mezinárodního práva, ani podle práva vnitrostátního. V zásadě ale to, co je... jaké mají postavení, je samozřejmě napsáno v zákoně o církvích a tam je vlastně to, co do jisté míry opakuje tady ten návrh smlouvy, který projednáváme. My opravdu jednáme o tom, jaký bude status quo.

Pokud jde o pastorační pracovníky, tak ti opravdu jsou v režimu českého práva. Je tam odkaz. Pro ně speciálně je odkaz na zákon. Ty zákony... To je zákon o církvích a je to trestní

zákoník, mimo jiné, takže tady opravdu z tohoto hlediska nehrozí nic (Předsedající: Čas.) mimořádného. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám také děkuji. Nyní pan poslanec Hayato Okamura, připraví se pan poslanec Tomáš Kohoutek. Prosím.

Poslanec Hayato Okamura: Vážený pane předsedo, vážený pane ministře, kolegyně, kolegové, jenom chci poznamenat zase pro tu poměrně velkou část českých občanek a občanů, kteří nejsou spjati úzce s žádnou z církví, že ta skutečnost, realita sexuálního zneužití, že se už řadu let v katolické církvi velmi, velmi otevřeně řeší a že je pevnou součástí jednání, vystupování, řekněme, určité politiky současného papeže Františka. Není to tak, že by bylo politikou to, že se tyto věci tutlají, že se zastírají, že by se papež odmítal setkat s oběťmi a podobně. Opak je pravdou. Jsou to těžké osudy, velmi těžké příběhy, nemají jednoduché řešení, když k něčemu takovému dojde, jakési zranění, stopa zůstává na celý život, ale chci zdůraznit v tomto kontextu, že skutečně je tady v naší šťastné současnosti velká otevřenost v těchto věcech.

Chci říct jenom kolegyni, se kterou jinak nesouhlasím, protože jsem pro přijetí smlouvy, že setkávat se s těmito lidmi, oběťmi, a naslouchat jim, že to je úplně v pořádku, je to lidské. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Děkuji. Nyní pan poslanec Tomáš Kohoutek, připraví se pan poslanec Ivan Bartoš. Prosím.

Poslanec Tomáš Kohoutek: Děkuju, pane místopředsedo. Já musím reagovat na situaci, která se tady neustále dle mého názoru zaměřuje, a to je zpovědní tajemství a povinnost vypovídat či svědčit o tom, že jsem byl svědkem spáchání nějakého trestného činu. Tady se zaměřuje to, že když přijde někdo ke zpovědi a řekne „já jsem něco v minulosti provedl“, tak samozřejmě kněz nebo farář má povinnost mlčenlivosti, ale je to stejné, jako když přijde k advokátovi nebo ke mně jako k notáři a dozvím se nějaké skutečnosti, tak mám povinnost mlčenlivosti. Ale to, že je nějaký církevní hodnostář – promiňte mi ten výraz – dobytek a někoho zneužije a někdo z jeho okolí se to doví, tak to přece není povinnost zpovědního tajemství nebo pastoračního tajemství, takže tady neustále melete hrušky s jablky. Zpovědní tajemství je o tom, že mi někdo něco řekl, že někdo něco spáchal, ne že jsem byl něčeho svědkem. To, že tady poukazujete na to, že se v církvi děly nebo dějí nebo bohužel možná v budoucnu budou dít nějaké nepravosti, tak tomu nezabrání žádná smlouva, ať bude přijata, nebo nebude přijata, ale to je úplně něco jiného než povinnost zpovědního tajemství. My tady jenom deklarujeme to, že chceme jako civilizovaná katolická... nebo země postavená na židovsko-křesťanských hodnotách uznávat zpovědní tajemství, které je tady uznáváno po stovky let. Nic se tím nemění a neměňte (nezaměřujte?), prosím vás, povinnost svědčit a povinnost vypovídat o tom, že mi někdo něco řekl. Děkuju. (Potlesk v sále.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Děkuji. Nyní pan poslanec Ivan Bartoš, poté pan poslanec Vít Vomáčka, faktické poznámky.

Poslanec Ivan Bartoš: Děkuju za slovo. Já bych to chtěl nějak akcelarovat a vidím, že už se přihlásil i pan ministr Lipavský, že by chtěl reagovat asi na sérii těch otázek.

Já si myslím, že to je naprosto bazální otázka. Kdyby tady zaznělo „ne, takto to není“, tak je to podle mě super. Stávající právní úprava říká – já tedy... V husitské církvi moc na zpověď tímto způsobem nedáme, ale tak pokud se kněz dozví při zpovědi něco, co se stalo v minulosti – tak je to teď ukotveno – tak má zpovědní tajemství, má mlčenlivost. Podle toho, jak se vykládá ta část té smlouvy, tak se říká... a i advokát, pokud se toto doví. Pokud je to ovšem nějaká věc, která se právě děje, nebo člověk se ji chystá... a svěří se to pastoračnímu pracovníkovi, tak má povinnost mu v tomto zabránit. Základní obava je, jestli tato smlouva... jestli tak, jak je tato smlouva koncipovaná, se neříká, že tuto povinnost nemá. Vždyť to je ten jediný... Doba minulá, svěřím se tedy s nějakým hříchem, anebo potom věc probíhající nebo plánovaná a jestli tam je ta povinnost učinit kroky, aby se toto nestalo. Vždyť to tady furt takhle točíme dokola, v rámci zpovědního tajemství, jestli toto, kde to tam není blíže vydefinováno, nepřepisuje v tom výkladu nebo nebude používáno ve výkladu jako přednostní, když potom by se zjišťovalo, že tedy zda toto někdo věděl, nebo nevěděl, jestli tato povinnost tam je. Mně přijde, že toto... ta základní otázka, byť ji tady balíme do různých výkladů mlčenlivosti a tak, je to jenom jediná otázka: nerozšiřuje-li se princip mlčenlivosti u zpovědi do daleko širšího spektra, než je tomu v současné právní úpravě?

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Děkuji. Pan poslanec Jakub Michálek s faktickou poznámkou, prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Já si myslím, že i ta diskuse tady ukazuje, že výklad pojmu pastorační pracovník tak, aby byl aplikovatelný napříč všemi církvemi, je poměrně nejasný, a proto se tady na to logicky ptáme, co tím bylo míněno, aby předtím než to Česká republika ratifikuje prostřednictvím pana prezidenta, tak aby to bylo jednoznačně vymezeno, protože my máme v navržené smlouvě, kterou předložila vláda, ustanovení čl. 14, které taky říká, že sporná otázka týkající se výkladu bude řešena jednáním mezi smluvními stranami diplomatickou cestou. To znamená, budou to nakonec diplomati Svatého stolce a Ministerstva zahraničí, kteří se budou nějak asi dohadovat o tom, když bude sporný výklad pastoračního pracovníka a když církev začne uplatňovat nějaká další práva, že by tedy i nějaké osoby, nějakí třeba pracovníci v údržbě v rámci církve, kteří současně vykonávají nějakou pomocnou práci při obřadech a přichází do nějakého styku s věřícími, tak aby tyto další osoby, které jdou nad rámec duchovních, kteří už jsou dneska upraveni v zákoně o církvích a registrovaných náboženských společnostech, tak aby bylo skutečně jasné, čím se liší, abychom se nedostali do situace, kdy tady vznikne nějaká další množina, která bude disponovat nad rámec současné právní úpravy zpovědním tajemstvím. To je to, co jsme chtěli právě, aby bylo jednoznačně zodpovězeno, aby bylo jasné, že ta smlouva nezakládá nové právo dalším osobám, právo obdobné zpovědnímu tajemství. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Děkuji. Paní poslankyně Klára Kocmanová, faktická poznámka, prosím.

Poslankyně Klára Kocmanová: Děkuji za slovo. Ona ta skepse a nedůvěra, zvláště k zpovědnímu tajemství, co se týče překažení trestných činů, vychází i z nějaké zkušenosti nedávné, kdy jsme v rámci nápravy definice znásilnění, pro kterou tu nakonec hlasovali všichni v Poslanecké sněmovně, tak v rámci připomínkového řízení Česká biskupská konference poslala připomínku, ve které žádala, aby církev byla vyňata z povinnosti překažení trestného činu, především u sexuálních trestných činů, takže já si myslím, že logické, že se na ty věci doptáváme, protože je tady ta nedávná zkušenost. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Děkuji. Nyní s přednostním právem pan ministr. Prosím, pane ministře.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Děkuji. Já to zkusím velice stručně vysvětlit. Děkuji za slovo, vážený pane předsedající. Bavíme se tedy o čl. 4, který má dva odstavce: „Za prvé, Česká republika uznává zpovědní tajemství. Za druhé, pastorační pracovníci mají právo obdobné zpovědnímu tajemství za podmínek stanovených zákonem.“ A jaký je ten zákon? Za prvé, když se podíváme na jiné mezinárodní smlouvy, které jsou tohoto charakteru – Slovensko, Chorvatsko či Litva – tak smlouva nestanoví například, že zpovědní tajemství je nedotknutelné, což si myslím, že je dobře dojednáno, a zároveň tedy v českém právu bližší podmínky výkonu zpovědního tajemství stanoví § 368 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, paragraf... což je tedy neoznámení trestného činu, § 124 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, to je ochrana tajemství, utajovaných skutečností a povinnosti mlčenlivosti, a § 7 zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. A samozřejmě jsou to české soudy, které případně vykládají celou věc. Paragraf, čl. 4 odst. 2 smlouvy, upravuje právo obdobné zpovědnímu tajemství a to je právě upraveno tím vnitrostátním právním řádem, protože je to „za podmínek stanovených zákonem“. Pokud to zákon dneska nějak stanovuje, tak to mezinárodní smlouva nemůže rozšířit – a nerozšiřuje. To je ta logika, kterou pokud někdo nechce pochopit, tak může o tom asi mluvit, ale to je logika, která samozřejmě je naprosto jasná. To je ten důvod, proč je možno tvrdit, že se rozhodně nerozšiřují ty skupiny.

Ten důvod, proč je použit termín pastorační pracovník za podmínek... proč pastorační pracovníci mají právo obdobné zpovědnímu tajemství za podmínek stanovených zákonem, proč byl použit termín pastorační pracovník, byť jej české právo jako takové nezná, je, protože to je tedy osoba duchovně doprovázející a je to nejbližší pojem, který je znám oběma právními řádům, i protistrany. My si to musíme tedy dovodit tou blízkostí.

Pokud mám být stručný a logický, tak už to nedokážu dále rozvíjet, opakovat to dále nechci a myslím si, že výslovný odkaz na podmínky stanovené zákonem v odst. 2 toho článku zaručuje, že se v případě pastoračních pracovníků bude vždy jednat pouze o duchovní ve smyslu § 368 trestního zákoníku, a tedy že dotčené právo bude svědčit těm pastoračním pracovníkům, kteří budou označeni za duchovní ve smyslu uvedeného ustanovení vnitrostátního práva. Tam už jsme se bavili o tom, že to je vlastně vnitřní právo církví, a takhle s tím pracují i judikatury českých soudů, včetně Ústavního soudu, ale to si myslím, že už je třeba debata na ústavně-právní výbor nebo na seminář, kde se to dá zmínit.

Dovolím si tedy ještě jednu věc. Opakovaně zde zaznívají připomínky Ministerstva spravedlnosti k textu smlouvy. Jsou to dvě připomínky k článku, k oběma odstavcům. Chtěl bych říct, že obě tyto připomínky byly vypořádány. To znamená, asi není úplně důvod, aby zde zaznívaly. Děkuji za slovo.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Další v pořadí (je) pan poslanec Jakub Michálek, je to přihláška řádná v rámci obecné rozpravy. Potom eviduji z místa přihlášku pana poslance Ivana Bartoše. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Vážený pane ministře, vážené kolegyně, vážení kolegové, já jsem moc rád za slova pana ministra, byť tedy jako právník stále mám určité pochybnosti, ale jsem rád, že tady jasně zaznělo, pokud to mohu zrekapitulovat, že ustanovení čl. 4 odst. 1 se vykládá tak, že zpovědní tajemství tak – a to je potom tedy úmysl těch, kteří vyjednali a předkládají tu mezinárodní smlouvu – že se týká stávajících duchovních a že žádným způsobem nelimituje ustanovení, která zákonodárce přijal, která případně v budoucnu bude přijímat ve věci toho, kdy je duchovní povinen oznámit... nebo kdy nemusí oznámit třeba trestný čin, ke kterému má teprve dojít v budoucnu, a kdy ho má překazít. To je první věc, kterou jsem tady zavnímal.

Druhá věc, pan ministr jasně uvedl, že pastorační pracovníci, kteří jsou uvedeni v čl. 4 odst. 2, tak bude stejná množina osob v případě českého právního řádu, jako jsou ti duchovní, na které se v podstatě vztahuje už předchozí ustanovení, ale přeci jenom zákon o církvích a registrovaných společnostech hovoří o tom, že duchovní – některý typ duchovních – nemají zpovědní tajemství, ale právě to právo obdobné zpovědnímu tajemství, protože to záleží na tom, jak to každá individuální církev vykládá.

Stejně tak tady jasně zaznělo, že i navzdory čl. 14, který uvádí, že případné sporné otázky týkající se výkladu nebo provádění této smlouvy budou řešeny jednáním mezi smluvními stranami diplomatickou cestou, tak to nijak neomezuje soudy, které budou v těchto záležitostech rozhodovat, a ty soudy budou vykládat pojmy autonomně, v souladu s právním řádem České republiky, aniž by v konkrétních věcech musely čekat na to, než se třeba v dané záležitosti shodne... proběhne shoda ohledně sporné otázky týkající se výkladu této smlouvy.

To jsou důležité věci, které my možná úplně nejsme přesvědčeni, že takhle z toho jednoznačně vyplývají, ale tím, že to bylo i díky rozpravě a vystoupení pana ministra objasněno, tak to považuji za důležitý závěr při této rozpravě v prvním čtení v rámci Poslanecké sněmovny. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Pan poslanec Bartoš ruší svoji přihlášku, dobře.

Tedy jestli se nikdo další nehlásí, tak končím obecnou rozpravu.

Jenom pro pořádek, než dám hlasovat, tak zde mám dva návrhy na zamítnutí, tedy dám hlasovat nejprve o zamítnutí.

Poté tady mám návrh na prodloužení lhůty. Chci se zeptat, zda někdo položil návrh na prodloužení lhůty na projednání a o kolik dnů? Omlouvám se, ale potřebuji to upřesnit, protože ten návrh nemám v detailu, abych dal přesně hlasovat. Prosím, pane předsedo, upřesněte návrh.

Poslanec Jakub Michálek: Děkuji za slovo. Navrhnu, abychom stejně jako v případě trestního zákoníku prodloužili lhůtu o 30 dnů tak, abychom mohli synchronizovat případně

tuto mezinárodní smlouvu s úpravou v trestním zákoníku a aby diskuse o otázkách, které se překrývají mezi trestním zákoníkem a čl. 4 této smlouvy, mohla probíhat paralelně.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Pane předsedo, navrhnout můžete o 20 dnů. V případě, že chcete navrhnout o 30 dnů, musí to být v souhlasu s návrhovatelem.

Já se ptám návrhovatele, zda souhlasí, abych dal hlasovat o 30... Není zde souhlas.

V tom případě máte maximálně možnost dát hlasovat o 20 dnech prodloužení. Prosím.

Poslanec Jakub Michálek: Takže беру na vědomí vyjádření vlády, která si nepřeje takto dlouhé prodloužení, jako schválila u trestního zákoníku. Navrhují, aby byla lhůta prodloužena o 20 dnů.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: O 20 dnů, děkuji.

Nejprve vás odhlásím, eviduji žádost o vaše opětovné přihlášení. Počkám, až se počet poslankyň a poslanců v sále ustálí.

Já tedy jenom zopakuji, o čem dám hlasovat. Nejprve návrh o zamítnutí, poté, neprojde-li, tak dám hlasovat lhůtu o prodloužení jednání. Následně se budeme zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání.

Počet poslankyň a poslanců v sále se ustálil, jsme usnášeníschopní.

Já tedy nejprve dám hlasovat návrh o zamítnutí tohoto tisku.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo je pro zamítnutí tohoto tisku? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. (Hluk v sále.) Já vás poprosím o ztišení, aby bylo dobře rozumět. (Kdo je proti?)

Je to hlasování s pořadovým číslem 25, přihlášeno je 105 poslankyň a poslanců, pro 5, proti 88. Návrh byl zamítnut.

Nyní tedy se budeme zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání zahraničnímu výboru. Ptám se, zda máte návrh i na jiné výbory k projednání? (Poslanec Dufek se hlásí o slovo.) (Poznámky z pléna.) Prosím? (Poznámky z pléna: Garanční.) Toto je smlouva, tady se nebavíme o garančním výboru, ale zde se bavíme o tom, že organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání zahraničnímu výboru. Já se ptám, zda máte návrh ještě na jiné výbory? (Poslanec Dufek hovoří mimo mikrofon.) Prosím na mikrofon, aby to bylo zaznamenáno na stenozáznam.

Poslanec Aleš Dufek: Možná počtvrté říkám, abychom to tedy navrhli k projednání ústavně-právnímu výboru.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji za upřesnění. Ptal jsem se z toho důvodu, že jsem to neměl poznamenáno, tak aby v tom byl pořádek.

Ještě je zde nějaký návrh na jiný výbor? (Poslankyně Ochodnická se hlásí o slovo. Hluk v sále přetrvává.)

Kolegové, kolegyně, já vás poprosím o ztišení, protože potřebuju slyšet, o čem pak dám hlasovat.

Prosím, paní kolegyně.

Poslankyně Martina Ochodnická: Pane místopředsedo, já bych ještě ráda navrhla výbor zdravotní a sociální, protože se to týká pracovníků v obou těchto oblastech. Děkuju.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Dobře, děkuji. Je zde ještě nějaký jiný návrh? Nevidím.

Tedy budeme hlasovat v pořadí.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo je pro přikázání zahraničnímu výboru? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti tomuto návrhu?

Hlasování s pořadovým číslem 26, přihlášeno je 107 poslankyň a poslanců, pro 107, proti nikdo. Návrh byl přijat.

Dále.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo je pro přikázání ústavně-právnímu výboru? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti tomuto návrhu?

Hlasování s pořadovým číslem 27, přihlášeno je 107 poslankyň a poslanců, pro 103, proti 1. Konstatuji, že s tímto návrhem byl vysloven souhlas.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo je pro přikázání zdravotnímu výboru (výboru pro zdravotnictví)? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti tomuto návrhu?

Je to hlasování s pořadovým číslem 28, přihlášeno je 107 poslankyň a poslanců, pro 18, proti 13. S návrhem nebyl vysloven souhlas.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo je pro přikázání sociálnímu výboru (výboru pro sociální politiku)? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti návrhu?

Hlasování s pořadovým číslem 29, přihlášeno je 107 poslankyň a poslanců, pro 20, proti 10. S návrhem nebyl vysloven souhlas.

Konstatuji, že tento návrh byl přikázán k projednání zahraničnímu výboru a ústavně-právnímu výboru.

Jako poslední dám hlasovat o návrhu o prodloužení lhůty.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo je pro prodloužení lhůty o 20 dnů, tedy na 80 dnů k projednání? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti tomuto návrhu?

Hlasování s pořadovým číslem 30, přihlášeno je 107 poslankyň a poslanců, pro 6, proti 60. Konstatuji, že s návrhem nebyl vysloven souhlas.

My jsme hlasovali o všech návrzích, které zazněly. Končím projednávání tohoto tisku.

Dle dohody otevírám poslední návrh dnešního jednání a to je

14.

**Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Peruánskou republikou o programu pracovní dovolené, podepsaná v Limě dne 25. října 2024
/sněmovní tisk 850/ – první čtení**

Prosím pana ministra zahraničních věcí Jana Lipavského, aby uvedl tento tisk. (Hluk v sále.) Prosím.

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vláda předkládá k vyslovení souhlasu Parlamentu s ratifikací Dohodu mezi Českou republikou a Peruánskou republikou...

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Kolegyně, kolegové, věřte, že bych nechtěl v těchto nočních hodinách použít zvonek. (Smích v sále.) Prosím vás o ztišení. (Z pléna zní žádost o ztišení.)

Ministr zahraničních věcí ČR Jan Lipavský: ... o programu pracovní dovolené, která byla podepsána 25. října tohoto roku v Limě.

Cílem dohody je umožnit mladým lidem ve věku mezi 18 a 30 lety, aby uskutečnili až roční poznávací pobyt na území druhého státu. Můžou studovat, ale i vykonávat pracovní činnost na pokrytí svých nákladů. Je to výhodné pro občany obou států, především tedy pro mladé lidi.

Česko má podobné dohody s Kanadou, s Novým Zélandem, s Korejskou republikou, s Izraelem, s Chile, s Japonskem, dojednáváme Argentinu.

Jedná se o prezidentskou smlouvu a Senát ji již ratifikoval. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Prosím, aby se ujal slova zpravodaj pro první čtení, poslanec Jiří Horák. Prosím, pane poslanče, ujměte se slova.

Poslanec Jiří Horák: Děkuji. Krásné dobré ráno, věřím, že to celé nebyla finta, jak obstruovat Peru. (Smích v sále.)

Takže touto dohodou se umožňuje mladým lidem, aby mohli i pracovat, cestovat, řekl bych, bezproblémově, jak zaznělo.

Návrh usnesení Poslanecké sněmovny PČR k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Peruánskou republikou o programu pracovní dovolené, podepsané v Limě dne 25. října 2024: „Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky dává souhlas k ratifikaci Dohody mezi Českou republikou a Peruánskou republikou o programu pracovní dovolené, podepsané v Limě dne 25. října 2024.“

S tím, že text mezinárodní smlouvy byl rozeslán poslancům jako tisk 850 dne 6. 1. 2024. Organizační výbor projednání mezinárodní smlouvy doporučil přikázat k projednání zahraničnímu výboru. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji, pane poslanče. Otevírám obecnou rozpravu a ptám se, kdo se do ní hlásí? Žádnou přihlášku nevidím, končím obecnou rozpravu.

Ptám se, zda pan ministr nebo pan zpravodaj chce závěrečné slovo? Nevidím zájem.

Budeme se zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání zahraničnímu výboru. Ptám se, zda máte jiný návrh na přikázání jinému výboru? Takový návrh nevidím.

Zahajuji hlasování. Ptám se, kdo souhlasí, aby předložený návrh byl přikázán k projednání zahraničnímu výboru? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti tomuto návrhu?

Je to hlasování s pořadovým číslem 31, přihlášeno je 103 (102) poslankyň a poslanců, pro 99 (98), proti nikdo. Konstatuji, že tento tisk jsme schválili k projednání zahraničnímu výboru.

Žádné jiné další návrhy nepadly. Končím projednávání tohoto tisku.

Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, tím jsme projednali stanovený pořad 125. schůze, kterou tímto končím.

Připomínám, že zítra, respektive dnes, to je v pátek 20. prosince, budeme v 9 hodin pokračovat v přerušené 123. schůzi.

Já vám děkuji a přeji klidný zbytek dnešní noci.

(Schůze skončila 20. 12. v 0.55 hodin.)